

**ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลาง
ของประเทศไทย**

**Factors Affecting Effective Management of Community Enterprises
in the Central Region of Thailand**

ชนพงษ์ อารณพิศาล

คุณฉันทิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม

พุทธศักราช 2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสยาม

ใบรับรองคุณวุฒิ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการ

คณะบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลาง
ของประเทศไทย

(ภาษาอังกฤษ)

Factors Affecting Effective Management of Community Enterprises in the
Central Region of Thailand

นามผู้วิจัย (ภาษาไทย)

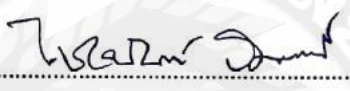
นายชนพงษ์ อารณพิศาล

(ภาษาอังกฤษ)

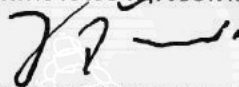
Mr.Chanapong Arpompisal

คณะกรรมการสอบคุณวุฒิฯ ได้ให้ความเห็นชอบคุณวุฒิตั้งบัดนี้แล้ว

ประธานกรรมการ

..... เมื่อวันที่ 1 / ก.ย. / 2560
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไวชนันท์ ปัญญาศิริ)

กรรมการ

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.วรเดช จันทรศร)

กรรมการ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตภา จิตศิริกุล)

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

.....
(ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.อุวัฒน์ วุฒิเมธี)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนวรรณ แสงสุวรรณ)

บัณฑิตวิทยาลัยฯ มหาวิทยาลัยสยาม อนุมัติให้รับคุณวุฒิตั้งบัดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยสยาม

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไวชนันท์ ปัญญาศิริ)

ผู้ช่วยคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยด้านการจัดการและรัฐประศาสนศาสตร์

ปฏิบัติหน้าที่แทนคณบดีฯ

วันที่ 1 เดือน กันยายน พ.ศ. 2560

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน
ในภาคกลางของประเทศไทย
โดย : นายชนพงษ์ อารมณ์พิศาล
ชื่อปริญญา : ปรัชญาคุณภูมิบัณฑิต
สาขาวิชา : การจัดการ
อาจารย์ที่ปรึกษาประจำตัวนักศึกษา :

(ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.อุวัฒน์ วุฒิเมธี)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนวรรณ แสงสุวรรณ)

1 / ก.ย. / 2560

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เพื่อต้องการหาข้อมูลเชิงประจักษ์โดยให้สะท้อนสภาพความเป็นจริงและความเป็นไปได้ของวิสาหกิจชุมชน รวมถึงปัจจัยด้านต่างๆที่ทำให้เกิดประสิทธิผลต่อการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ตั้งแต่มีพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน ปี 2548 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งยังไม่เคยมีการศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบมาก่อน โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1.เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการและประสิทธิผลของการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย 2.เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการบริหารจัดการที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย 3.เพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการในการส่งเสริมการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลักเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างคือสมาชิกวิสาหกิจชุมชนจำนวน 390 คนใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนาและสถิติอนุมานใช้แบบจำลองสมการ โครงสร้างทดสอบสมมติฐานเสริมด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

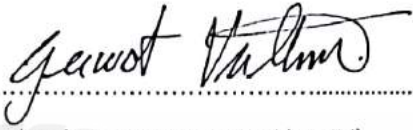
ผลการศึกษาพบว่า วิสาหกิจในปัจจุบันสามารถพึ่งพาตนเองได้จะเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของวิสาหกิจอย่างต่อเนื่อง มีการปรับตัว มีความหลากหลายของสินค้าโดยภาครัฐเป็นกำลังสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมความเข้มแข็งสามารถสร้างเป็นเครือข่ายในชุมชนได้ การวิเคราะห์ปัจจัย

สนับสนุนจากภาครัฐ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและด้านการเป็นผู้ประกอบการในภาพรวมพบว่าทุกปัจจัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากส่วนแบบจำลองสมการโครงสร้างของประสิทธิผลของการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์พิจารณาได้จากค่าดัชนีความสอดคล้อง $GFI = 0.966$, $AGFI = 0.935$, $CFI = 0.996$, $NFI = 0.976$ และ $RMSEA = 0.023$ ซึ่งมีค่าผ่านตามเกณฑ์ทุกค่าแสดงว่ายอมรับสมมติฐานโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตัวแปรอิสระทุกตัวร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารจัดการได้ร้อยละ 55

ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ รัฐบาลควรจัดให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการดูแล ติดตาม ผลการดำเนินการ โดยผลักดันการนำนโยบายมาปฏิบัติเพื่อให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนและเกิดความต่อเนื่อง โดยมีการกำหนดนโยบาย การจัดสรรงบประมาณผ่านหน่วยงานที่รับผิดชอบ การสร้างเครือข่ายให้กับวิสาหกิจชุมชน สร้างโอกาสให้เกิดการพัฒนา เสริมสร้างความสามารถในการแข่งขัน และทำให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะผู้นำซึ่งเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในองค์กรต้องวางแนวทาง กำหนดเป้าหมาย นำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความคิดสร้างสรรค์การสร้างการมีส่วนร่วมในทุกส่วน โดยนำเทคนิคต่าง ๆ มาใช้เพื่อเพิ่มมูลค่า และสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย รัฐบาลควรเป็นสื่อกลางเพื่อจัดหากองทุนหรือแหล่งเงินกู้ที่มีดอกเบี้ยต่ำให้กับสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนที่มีเงินทุนน้อยสามารถหาแหล่งทุนในการพัฒนาตามนโยบายที่เป็นรูปธรรมในการสนับสนุนส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน อาทิ การจัดอบรมให้ความรู้เพื่อพัฒนาทักษะตั้งแต่ขั้นพื้นฐานให้กับสมาชิกในการผลิตสินค้าและบริการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาด อาทิ การจัดจำหน่าย การชำระเงิน การติดต่อสื่อสารแบบระบบออนไลน์ ทำให้เกิดความรวดเร็ว มีคุณภาพ รวมทั้งการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการผลิตสินค้าและบริการใหม่ๆ รวมทั้งการสร้างเครือข่ายในการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการถ่ายทอดความรู้จากปราชญ์ชาวบ้านไปสู่คนรุ่นหลัง เพื่อรักษาและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นอัตลักษณ์และการบริหารจัดการที่เกิดประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชนต่อไป

Abstract

Title : Factors Affecting Effective Management of Community Enterprises
in the Central Region of Thailand
By : Mr.Chanapong Arpompisal
Degree : Doctor of Philosophy
Major : Management
Thesis Advisers :
.....
(Professor Dr. Yuwat Vuthimedhi)

.....
(Assistant Professor Dr. Thanawan Sangsuwan)

..... 1 / Sep / 2017

This research was conducted to find out empirical data to reflect the reality and the feasibility of community enterprises, including factors affecting effective management of community enterprises. In fact, there has never been a systematic study on this before since Community Enterprise Promotion Act, B.E. 2548 until now. The objectives of this research were 1) to study the current state of effective management of community enterprises in the central region of Thailand, 2) to study management factors affecting effective management of community enterprises in the central region of Thailand, and 3) to provide recommendations for policy setting and management of community enterprises promotion in the central region of Thailand. Quantitative research was conducted through data collection from questionnaires. Samples of this survey were consolidated 390 members of community enterprises in the central region of Thailand by stratified random sampling. The statistical techniques utilized to analyze data were descriptive and inferential statistics. Moreover, structural equation model was used for hypothesis testing along with qualitative data collection which was compiled through in-depth interview.

The result of the study showed that community enterprises could rely on themselves. This could be seen from a constant increase in the number of community enterprises, adaptability,

and a variety of products. This was due to the fact that the government was the main factor that enabled community enterprises to build their community networks strongly. Moreover, an analysis of factors affecting effective management of community enterprises in the central region of Thailand consisted of government support factors, leadership factors, community participation factors, local wisdom factors, and entrepreneurship factors. All these factors had the mean score at a high level. Furthermore, structural equation model of effective management of community enterprises in the central region of Thailand which was developed from literature review was consistent with the empirical data. The goodness of fit indices were GFI = 0.966, AGFI = 0.935, CFI = 0.996, NFI = 0.976, and RMSEA = 0.023. Thus, hypotheses were accepted with statistical significance at 0.05 level. The findings showed that all independent variables could explain 55 percent of management efficiency.

Research findings showed that the government should establish the responsible agency to follow up on their performance and to put the policies into clear and continuous practice. The duties of the government agency included policy setting, budget allocation, community enterprise network building, and business opportunity creation. Furthermore, the accepted leader of organization members should lay the guidelines, set the organizational target, use innovation to develop local wisdom, encourage participation in all sections, and bring techniques to add value to products or services and build competitive advantage.

In respect of the research recommendations, the government should be a facilitator to provide sponsorships in the term of funding or sources of low interest loans for the community enterprise members with less capital. Moreover, the government should continuously hold training programs to develop basic production skills of the community enterprise members and use technology to increase online marketing channels such as online distribution, online payment, and effective online communication systems. Lastly, the government should also use technology to develop new products and services and promote local wisdom knowledge transfer in order to conserve local wisdom identity and enable community enterprises to manage their business successfully.

กิตติกรรมประกาศ

คุณฐิณิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์ในการให้คำปรึกษา ดูแล แก้ไข ช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ซึ่งทางผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนวรรณ แสงสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ได้ให้ความกรุณาเสียสละเวลา ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางในการดำเนินการ วิจัยตลอดกระบวนการ รวมทั้งตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องจนคุณฐิณิพนธ์เสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการในการสอบคุณฐิณิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร.วรเดช จันทรศร ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับบทคัดย่อ องค์ความรู้ใหม่และ ข้อเสนอแนะต่างๆ จนคุณฐิณิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไขยนันท์ ปัญญาศิริ ที่ช่วย แก้ปัญหาทุกอย่างให้ผ่านลุล่วงไปด้วยดี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตภา ภิรศิริกุล ในการชี้แนะ แนวทางให้มีความถูกต้องและเรียบร้อยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งประกอบไปด้วย รองประธานวิสาหกิจชุมชน ประธาน องค์กรชุมชน และเจ้าหน้าที่องค์กรภาครัฐ ซึ่งได้ช่วยเหลือในการให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่เป็น ประโยชน์ต่อการดำเนินการวิจัย ในเรื่องของข้อมูลสำคัญและเอกสารต่างๆ เพื่อใช้ในการจัดทำคุณฐิ นิพนธ์เล่มนี้

ขอขอบคุณอาจารย์ ดร.เพ็ชรภรณ์ ชัชวาลชาญชนกิจ ที่ให้คำปรึกษาและแนะนำในทุก เรื่อง ดร.กันยพร ชีรเวทิน ที่ช่วยตรวจดูภาษาอังกฤษทั้งหมดของงานวิจัยครั้งนี้ ดร.สราวุธ แซ่ตั้ง ที่ช่วย คู่มือและร่วมเก็บข้อมูลต่างๆ และ ดร.พรณรัตน์ อาภรณ์พิศาล ที่ช่วยพิจารณาคำพูด วิธีเขียน และ ติดต่อประสานงานต่างๆ ให้จนคุณฐิณิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ รวมถึงคุณแม่ พี่น้อง ภรรยาและลูกชาย รวมทั้งผู้ที่ไม่ได้เอ่ยนามที่ได้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและกำลังใจด้วยดีตลอดมาทั้งในยามสุข และ ในยามทุกข์จนคุณฐิณิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้

สุดท้ายนี้หากส่วนหนึ่งส่วนใดของงานวิจัยชิ้นนี้เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ ผู้วิจัยขออุทิศ ให้แก่ท่าน รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยด้านการจัดการและรัฐ ประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม ซึ่งท่านได้ถึงแก่กรรมก่อนที่ผู้วิจัยจะสำเร็จการศึกษา

ชนพงษ์ อาภรณ์พิศาล

สิงหาคม 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(ก)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(ค)
กิตติกรรมประกาศ.....	(จ)
สารบัญ.....	(ง)
สารบัญตาราง.....	(ช)
สารบัญภาพ.....	(ญ)
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 โจทย์วิจัย.....	7
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	7
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
1.6 นิยามศัพท์.....	8
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดที่เกี่ยวกับกิจการวิสาหกิจชุมชน.....	10
2.2 แนวทางการสนับสนุนจากภาครัฐ.....	16
2.3 แนวคิดที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ.....	21
2.4 แนวคิดที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	25
2.5 แนวคิดที่เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	29
2.6 แนวคิดที่เกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ.....	34
2.7 แนวคิดที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการ.....	41
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
2.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	56
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
3.1 รูปแบบของการวิจัย.....	67
3.2 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และบุคคลผู้ให้ข้อมูล.....	68
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	70

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 การรวบรวมข้อมูล.....	73
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ.....	84
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	113
4.3 การบูรณาการผลการศึกษาระดับปริมาณและเชิงคุณภาพ.....	122
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	127
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	133
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	143
บรรณานุกรม.....	146
ภาคผนวก	154
ประวัติผู้วิจัย.....	190

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	วิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินศักยภาพในระดับดีเด่น ประจำปี 2559.....	4
2.1	สรุปแนวคิดการมีส่วนร่วม.....	28
2.2	สรุปแนวคิดคุณสมบัติของการเป็นผู้ประกอบการ.....	40
2.3	สรุปแนวคิดองค์ประกอบประสิทธิภาพในองค์การ.....	46
3.1	จำนวนประชากรตัวอย่างแบ่งตามสถานประกอบการวิสาหกิจชุมชนแต่ละจังหวัด	68
3.2	สรุปดัชนีความสอดคล้องของโมเดล.....	77
4.1	สรุปประเด็นกรณีศึกษาการสัมมนาเชิงลึกตามปัจจัยการบริหารจัดการการของ วิสาหกิจชุมชน 4 แห่ง.....	81
4.2	ข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน.....	84
4.3	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของ ประเทศไทย ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ.....	86
4.4	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของ ประเทศไทย ด้านภาวะผู้นำ.....	88
4.5	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลาง ของประเทศไทย ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน.....	90
4.6	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลาง ของประเทศไทย ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	92
4.7	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของ ประเทศไทย ด้านการเป็นผู้ประกอบการ.....	94
4.8	ระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลาง ของประเทศไทย.....	98
4.9	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการ วิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย และประสิทธิภาพการบริหารจัดการ วิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย.....	101
4.10	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ.....	102

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.11	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความ กลมกลืนของตัวแปรกับข้อมูลเชิงประจักษ์(ก่อนปรับ).....	107
4.12	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความ กลมกลืนของตัวแปรกับข้อมูลเชิงประจักษ์(หลังปรับ)	109
4.13	ค่าอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนใน ภาคกลางของประเทศไทย.....	110
4.14	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรแฝงไปยังตัวแปรสังเกตได้ ของตัวแปรอิสระ (λ_x)	111
4.15	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรแฝงไปยังตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรตาม (λ_y).....	112
4.16	สรุปผลจากการทดสอบสมมติฐาน.....	113

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	กรอบแนวทางในการวิจัย.....	56
4.1	สัญลักษณ์ในโมเดลสมการโครงสร้าง.....	104
4.2	โมเดลสมการโครงสร้างตามสมมติฐานแสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ บริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย(ก่อนปรับ).....	106
4.3	โมเดลสมการโครงสร้างตามสมมติฐาน แสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ บริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย(หลังปรับ).....	108
5.1	โมเดลที่สร้างจากองค์ความรู้ใหม่ประสิทธิภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจ ชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย.....	143

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสโลกยุคโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้สังคมไทยได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจที่ผ่านมา ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานะเศรษฐกิจตกต่ำ เป็นเหตุให้รัฐบาลเล็งเห็นถึงความจำเป็นที่ต้องเพิ่มศักยภาพและโอกาสให้กับประชาชน เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพและมั่นคงซึ่งเป็นแนวทางในการสร้างความเข้มแข็งกับภาคประชาชนให้สามารถยืนหยัดได้ด้วยตนเอง และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับรากหญ้า (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2548) ตามนโยบายแห่งรัฐด้านการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจรากหญ้า มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในระดับรากหญ้าของประเทศไทยให้มีความเข้มแข็งส่งเสริมชุมชนในการจัดการเรียนรู้ การจัดการทรัพยากร การผลิต การตลาด และการจัดการทุนให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน บนพื้นฐานของการสร้างความมั่นคง ความสงบ และระบบนิเวศน์ของสังคมโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ส่งเสริมให้ประชาชนรวมกลุ่มกันประกอบการในแนวทาง “วิสาหกิจชุมชน” อันเป็นการประกอบการเพื่อการพึ่งตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน โดยนำวัตถุดิบ ทรัพยากร และภูมิปัญญาของชุมชน รวมทั้งงานวิจัยต้นแบบสร้างสรรค์ผลผลิต เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเรียนรู้ของชุมชน (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2548)

ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของภาคครัวเรือน ชุมชนและสังคม เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ เพื่อการพัฒนาประเทศไปสู่ความสมดุลที่ยั่งยืน โดยจะต้องให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้มากขึ้น การเสริมสร้างให้ชุมชนมีการรวมตัวกันอย่างเข้มแข็งมาคิดร่วมกันทำงาน เพื่อให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่อย่างสมดุล ทำให้ชุมชนสามารถป้องกันแก้ไขปัญหาที่ยาก และสลับซับซ้อนได้ โดยเฉพาะปัญหาความยากจน ซึ่งต้องอาศัยชุมชนที่เข้มแข็งร่วมมือร่วมใจดำเนินการการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน คณะอนุกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตภายใต้คณะกรรมการนโยบายสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดองค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็งไว้ว่าจะต้องประกอบด้วย

1. บุคคลหลากหลายที่รวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชนอย่างเป็นทางการหรือไม่ก็ตาม
2. มีเป้าหมายร่วมกันและยึดโยงเกาะเกี่ยวกันด้วยประโยชน์สาธารณะและของสมาชิก
3. มีจิตสำนึกของการพึ่งตนเอง รักษาเอื้ออาทรต่อกัน และมีความรักท้องถิ่น รักชุมชน
4. มีอิสระในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำและร่วมรับผิดชอบ
5. มีการระดมใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ
6. มีการเรียนรู้เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายและติดต่อสื่อสารกันหลายรูปแบบ
7. มีการจัดทำกิจกรรมที่เป็นสาธารณะของชุมชนอย่างต่อเนื่อง
8. มีการจัดการบริหารกลุ่มที่หลากหลายและเครือข่ายที่ดี
9. มีการเสริมสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่หลากหลายของชุมชนสืบทอดกันตลอดไป

ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อเป็นรากฐานรองรับการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมพร้อมกันทุกด้าน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมไปถึงภาคีองค์กรพัฒนาต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ จึงต้องผนึกกำลังดำเนินการเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ด้วยการกระตุ้นและสร้างกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมให้ชุมชนร่วมกันคิด ร่วมกันทำและมีการเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว

คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักการ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2547 โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจรที่จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2544 และมอบหมายให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ก่อนนำเสนอสภาและได้ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ซึ่งได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน ดังนั้นจึงมีการออกกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนนั้นคือพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 18 เดือน มกราคม 2548 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 19 เดือนมกราคม 2548 เป็นต้นไป (กรมส่งเสริมการเกษตร,2548)

วิสาหกิจชุมชน เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่นๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบใด หรือไม่เป็นนิติบุคคลเพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน “วิสาหกิจชุมชน” จัดเป็นองค์กรภาคประชาชนที่ไม่มีรูปแบบไม่ได้เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การสนับสนุนจึงไม่เป็นระบบและไม่มีเอกภาพส่งผลให้มีปัญหาในการดำเนินงานเพราะวิสาหกิจชุมชนบางแห่งไม่เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานรัฐหรือภาคเอกชน และบางครั้งมีการสนับสนุนจากภาครัฐแต่ไม่ตรงความต้องการที่แท้จริง วิสาหกิจ

ชุมชนเป็นระบบการจัดการชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน โดยเฉพาะด้านการผลิต การบริโภค การจัดสรรแบ่งปันทรัพยากรและรายได้ การจัดสรรทรัพยากรและทุนชุมชนให้สามารถอยู่ได้อย่างพอเพียงพึ่งตนเองได้ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยยึดหลัก 3 ห่วง คือห่วงที่1 พอประมาณ หมายถึง พอประมาณในทุกอย่าง ความพอดีไม่มากหรือน้อยจนเกินไปโดยต้องไม่เบียดเบียนตนเอง หรือผู้อื่นให้เดือดร้อนห่วงที่ 2 มีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบห่วงที่3 มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านการต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกลและ 2 เงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขที่ 1 ความรู้ คือ มีความรอบรู้เกี่ยวกับ วิชาการต่างๆที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นตอนปฏิบัติ คุณธรรมประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตและเงื่อนไขที่2 คุณธรรม คือ มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตซึ่งเป็นรากฐานสำหรับเศรษฐกิจมหภาคในระบบเศรษฐกิจเล็กกับเศรษฐกิจใหญ่ที่สัมพันธ์กันอย่างเกื้อหนุนและพึ่งพาอาศัยกัน เศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็งจะต้องเป็นระบบซึ่งองค์ประกอบหรือส่วนต่างๆล้วนเชื่อมโยงและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เกื้อกูลกัน ทำให้ลดต้นทุน ลดพลังงาน ลดแรงงาน ก่อให้เกิดผลไม่เพียงบวกแต่เป็นทวีคูณ (เสรี พงศ์พิศ, 2548) จากข้อมูลธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเชิงเศรษฐกิจ เป็นประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะตอบสนองกลยุทธ์การสร้างการแข่งขันของชุมชนและสังคม ทั้งในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและคุณภาพชีวิตบนฐานความเข้มแข็งของชุมชนและการใช้ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณภาพ ตลอดจนทำให้เข้าใจสภาพทั่วไปและข้อมูลเจาะลึกของวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทย และการประเมินศักยภาพทางเศรษฐกิจของวิสาหกิจชุมชน เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพ ให้เกิดมูลค่าเพิ่มในเชิงเศรษฐกิจทำให้ประชาชนในชุมชนและธุรกิจชุมชนซึ่งครอบครองและบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพเชิงเศรษฐกิจมีโอกาสเข้าถึงแหล่งทุนในระบบได้อย่างทั่วถึง ตลอดจนสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและอาชีพของภาคประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้นต่อไป

การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจทั้งในระดับชุมชนและระดับประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ในยุทธศาสตร์การสร้างการแข่งขันของชุมชนและสังคมเป็นฐานที่มั่นคงของประเทศ ทำให้ได้แนวทางเริ่มต้นในการบ่มเพาะ

ผู้ประกอบการในชุมชนเป้าหมาย ซึ่งเป็นการเสริมสร้างผู้ประกอบการด้วยการพัฒนาความรู้ด้านการจัดการ การตลาด องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะชุมชน เพื่อตอบสนองความต้องการดำเนินธุรกิจชุมชนในการผลิตสินค้าและบริการในระดับฐานราก ส่งเสริมให้มีอัตราการอยู่รอดสูงและสนับสนุนให้มีการบริหารจัดการอย่างเป็นมืออาชีพ ซึ่งในปัจจุบันกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้มีการประเมินศักยภาพของการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนที่ขึ้นทะเบียนและมีการต่ออายุ และจัดให้มีการแข่งขันในระดับจังหวัดซึ่งจากข้อมูลพบว่า มีวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินอยู่ในระดับดีเด่นและได้เข้ารอบการประกวดวิสาหกิจชุมชนระดับประเทศมากที่สุดอยู่ในเขต 1 และเขต 2 (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2560) มีจำนวนทั้งสิ้น 17 แห่ง มีจำนวนสมาชิก 1,102 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 22 มกราคม 2560) ดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 วิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินศักยภาพในระดับดีเด่น ประจำปี 2559 เขต 1 และเขต 2 จำนวน 17 จังหวัด

ลำดับ	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	เขต 1 จังหวัด	จำนวน สมาชิก
1.	วิสาหกิจชุมชนฉัตรหลวง (ฉัชร)	กรุงเทพฯ	40
2.	วิสาหกิจชุมชนเกาะเกร็ดหมู่ที่ 1	นนทบุรี	25
3.	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ผลิตพันธุ์พืชตำบลบางคูวัด	ปทุมธานี	103
4.	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำดื่มเทพนาคา	อยุธยา	68
5.	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านริพัฒนา	อ่างทอง	46
6.	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงแพะหมู่ที่ 4 ตำบลเขาน้อย	ลพบุรี	49
7.	วิสาหกิจชุมชนส.บ้านสวนผัก	สิงห์บุรี	42
8.	วิสาหกิจชุมชนศูนย์วิสาหกิจชุมชนผลิตพันธุ์พืชบ้านพระแก้ว	ชัยนาท	89
9.	วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรมวกเหล็ก	สระบุรี	86
รวมสมาชิกเขต 1		9 จังหวัด	548 คน

ตารางที่ 1.1 วิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินศักยภาพในระดับดีเด่น ประจำปี 2559 เขต 1 และเขต 2 จำนวน 17 จังหวัด (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	เขต 2 จังหวัด	จำนวน สมาชิก
10.	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าทอไทยทรงดำบ้านหัวเขาจีน	ราชบุรี	62
11.	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์บ้านหนองแห่น	กาญจนบุรี	94
12.	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติสปูโปรตีนไหมบ้าน หนองสาหร่าย	สุพรรณบุรี	45
13.	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ตำบลไร่จิง	นครปฐม	118
14.	วิสาหกิจชุมชนพัฒนาสาครบุรี	สมุทรสาคร	56
15.	วิสาหกิจชุมชนบ้านสารภี หมู่ที่ 7 ต.จอมปลวก	สมุทรสงคราม	68
16.	วิสาหกิจชุมชนบ้านเขานันไคเกษตรพัฒนา	เพชรบุรี	49
17.	วิสาหกิจชุมชนกลุ่ม 100 พันมะพร้าวไทย	ประจวบคีรีขันธ์	62
รวมสมาชิกเขต 2		8 จังหวัด	554 คน
รวมสมาชิกเขต 1 และ เขต 2		17 จังหวัด	1,102คน

ที่มา: กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตรข้อมูล ณ วันที่ 22 มกราคม 2560

สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในปัจจุบัน พบว่ารัฐบาลจะให้การสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนในทุกด้าน ทั้งในด้านการส่งเสริมเกี่ยวกับงบประมาณ การส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเข้าไปสนับสนุนให้มีสมาชิกในวิสาหกิจมีความรู้ ความสามารถและทักษะในการที่จะประกอบธุรกิจได้เพิ่มมากขึ้นทั้งในด้านของการเพิ่มช่องทางในการกระจายสินค้า การพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์เพื่อให้เหมาะสมกับตลาดและลูกค้า รวมทั้งการสร้างความเป็นผู้ประกอบการให้กับวิสาหกิจในการรองรับการเติบโตของตลาดและการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ปัญหาและอุปสรรคในการที่วิสาหกิจบางแห่งไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ อาทิ 1)ขาดการผู้นำที่ดี 2)การมีส่วนร่วมของสมาชิกมีน้อย 3)ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าเพิ่ม 4)การบูรณาการความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นกับสินค้าที่ผลิต 5)นโยบายภาครัฐยังไม่สอดคล้องกับบริบทของการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชน ดังนั้นหากระบบการจัดการที่มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปย่อมทำให้เกิดผลดีต่อการประกอบการซึ่งสอดคล้องกับรายงานข้อมูลวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสุพรรณบุรีจังหวัดชัยนาท จังหวัดอยุธยา และจังหวัดราชบุรี(สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน,2554)พบว่า ผลการ

ดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนยังขาดการปรับตัวและการพัฒนาตัวเองของวิสาหกิจชุมชน ขาดผู้นำที่ดีที่จะรับฟังความคิดเห็นและให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการทำงาน รวมถึงการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เพื่อสร้างมูลค่าของสินค้าให้มากยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับ รายงานข้อมูลวิสาหกิจชุมชนจังหวัดกาญจนบุรีจังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดเพชรบุรี(สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2554) พบว่า วิสาหกิจชุมชนไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ที่ได้จากการประกอบกิจการ ขาดการมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ประกอบกับวิสาหกิจชุมชนไม่มีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจด้วยตนเอง และที่สำคัญคือขาดการติดต่อประสานงานและสร้างความร่วมมือระหว่างเอกชนกับภาครัฐ ประกอบกับแนวทางของรัฐบาลในปัจจุบันภายใต้การบริหารประเทศของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่เข้ามาบริหารประเทศบนวิสัยทัศน์แบบที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” โดยปัจจุบันประเทศไทยเราอยู่ในยุค Thailand 3.0 หรือยุคอุตสาหกรรมหนัก ผลิตและขายส่งออกเหล็กกล้า รถยนต์ แก๊สธรรมชาติ และปูนซีเมนต์ เป็นต้น โดยพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างประเทศเพื่อนำมาส่งออกเป็นหลัก แต่ว่าปัจจุบันกลับเติบโตได้เพียงแค่ร้อยละ 3 - 4 ต่อปีเท่านั้น ทำให้ประเทศไทยต้องตกอยู่ในภาวะรายได้ปานกลางเป็นเวลากว่า 20 ปี ในขณะที่ทั่วโลกมีการแข่งขันที่สูงขึ้น ดังนั้นประเทศไทยจึงต้องเปลี่ยนสู่ยุค Thailand 4.0 ให้เป็นเศรษฐกิจใหม่ (New Engines of Growth) เพื่อให้ประเทศไทยกลายเป็นกลุ่มประเทศที่มีรายได้สูงขึ้นนั่นเอง โดยต้องเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ไปสู่สินค้านวัตกรรม และเปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม อย่างการเกษตรต้องเปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิมไปสู่การเกษตรแบบสมัยใหม่ ที่มีการเน้นเรื่องการบริหารจัดการ โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ หรือที่เรียกว่า Smart Farming และ Startup ที่มีศักยภาพสูง และเปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและทักษะสูงขึ้น การขับเคลื่อน Thailand 4.0 ให้สำเร็จได้ใช้แนวทางพลังประชารัฐ โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน การค้า-อุตสาหกรรม การเกษตร ธนาคาร ประชาชน ชุมชน จังหวัด สถาบันการศึกษา และสถาบันวิจัยต่าง ๆ ประกอบกับการส่งเสริม Smart Farming และ Startup เพื่อขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกันโดยวิสาหกิจชุมชนต้องพึ่งพาตนเองได้ สมาชิกทุกคนต้องสามารถปรับตัวได้และความพึงพอใจในงานที่ทำ รวมถึงมีการพัฒนาวิสาหกิจนั้นจะต้องเป็นเครือข่ายที่ดีต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความประสงค์ในการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนของประเทศไทย เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนาความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาในระบบการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมต่อไป

1.2 โจทย์วิจัย

มีปัจจัยด้านการบริหารจัดการอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

1.3 วัตถุประสงค์

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการและประสิทธิผลของการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย
3. เพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการในการส่งเสริมการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยทั้งในด้านประชากร ด้านเนื้อหา และด้านระยะเวลาดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร ในการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ คือ สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยที่ได้รับการประเมินศักยภาพในระดับดีเด่น ประจำปี 2559 เขต 1 และเขต 2 จำนวน 17 จังหวัด จำนวนสมาชิก 1,102 คน และในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจะสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งประกอบด้วยรองประธานของวิสาหกิจชุมชน ที่มีได้เป็นประชากรตัวอย่างในการจัดเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ จำนวน 4 คน ประธานองค์กรชุมชนจากหมู่บ้านที่เป็นที่ตั้งของสถานประกอบการวิสาหกิจชุมชน จำนวน 4 คน เจ้าหน้าที่องค์กรภาครัฐ ที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน เขต 1 เขต 1 จำนวน 2 คน และเขต 2 จำนวน 2 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหาผู้วิจัยศึกษาสภาพปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ 2) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ 3) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน 4) ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น 5) ปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

3. ขอบเขตด้านระยะเวลาการวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2559 – สิงหาคม 2560

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปพัฒนาองค์การเพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทย
2. เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปกำหนดนโยบายพัฒนาการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทยเพื่อทำให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนต่อไป

1.6 นิยามศัพท์

ปัจจัย หมายถึง องค์ประกอบของการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 5 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ 2) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ 3) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน 4) ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น 5) ปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการ ที่เป็นตัวแปรต้นของการวิจัยนี้

อิทธิพลหมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นที่มีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันของปัจจัยที่เป็นตัวแปรต้นที่มีผลต่อประสิทธิผลของการบริหารจัดการขององค์ประกอบวิสาหกิจชุมชนทั้ง 17 แห่ง

การบริหาร หมายถึง การใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในรูปของยุทธศาสตร์และยุทธศิลป์ ในการกำหนดนโยบาย แผนงานหลัก วิธีการ กระบวนการ เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดการวิสาหกิจชุมชน โดยมีกระบวนการที่ชัดเจนเพื่อทำให้เกิดความสำเร็จเป็นรูปธรรมตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

การจัดการ หมายถึง ยุทธวิธีในการทำให้อุณหภูมิบุคคล ที่ทำงานเกี่ยวกับสินค้าเกษตรแปรรูปเข้ามาทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยมีการกำหนดขั้นตอนที่ชัดเจน คือการกำหนดแผนงาน การจัดองค์การการอำนวยความสะดวกในการนำนโยบายไปใช้รวมทั้งการควบคุมเพื่อสนองตอบวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การ

การบริหารจัดการ หมายถึง การกำหนดนโยบายในการใช้ยุทธวิธีในการจัดการเกี่ยวกับการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งบุคลากร วัสดุงบประมาณมาจัดการตามหลักการที่วางไว้ โดยมีกระบวนการที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดความสำเร็จเป็นรูปธรรมตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกัน โดยมีการกำหนดขั้นตอนที่ชัดเจน คือ การกำหนดแผนงาน การจัดองค์การการอำนวยความสะดวกในการนำนโยบายไปใช้รวมทั้งการควบคุมเพื่อสนองตอบวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การ

ประสิทธิผล หมายถึงความสามารถขององค์กรในการบรรลุเป้าหมาย ที่ได้กำหนดไว้ โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สมาชิกเกิดความพอใจในงาน และองค์กรโดยส่วนรวม สามารถปรับตัว และพัฒนาเพื่อดำรงอยู่ต่อไปได้

วิสาหกิจชุมชน หมายถึงสถานประกอบการทางธุรกิจที่มีการรวมตัวกันของสมาชิกในชุมชน เพื่อร่วมกันทำกิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้าการให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพันมีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าวไม่ว่าเป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคลเพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัวชุมชนและระหว่างชุมชนด้วยกันในพื้นที่ภาคกลางกลางเขต 1 จำนวน 9 จังหวัดและเขต 2 จำนวน 8 จังหวัด รวมจำนวนสถานประกอบการวิสาหกิจชุมชนทั้งหมด 17 จังหวัด จังหวัดละ 1 สถานประกอบการ โดยมีสมาชิกรวมทั้งหมด 1,102 คน

นโยบายของรัฐ หมายถึง ข้อกำหนดกฎเกณฑ์ที่รัฐบาลได้มีการประกาศใช้ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้การสนับสนุน ส่งเสริมและมีคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่ชุมชนผลิตซึ่งต้องเป็นข้อกำหนดที่ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อนเหมาะสมกับสภาพการผลิตสินค้าของวิสาหกิจชุมชน

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง องค์ความรู้ความสามารถของชาวบ้านที่สั่งสมสืบทอดกันมาอันเป็นศักยภาพหรือ ความสามารถที่จะใช้แก้ปัญหา ปรับตัว เรียนรู้ และมีการสืบทอดไปสู่คนรุ่นใหม่ให้ชุมชนอยู่รอดจนถึงปัจจุบัน

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย” ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับกิจการวิสาหกิจชุมชน
- 2.2 แนวทางการสนับสนุนจากภาครัฐ
- 2.3 แนวคิดที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ
- 2.4 แนวคิดที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- 2.5 แนวคิดที่เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 2.6 แนวคิดที่เกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ
- 2.7 แนวคิดที่เกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการ
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับกิจการวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการที่มีการรวมกลุ่มกันของชุมชนที่มีความคิดและการประกอบกิจการที่มีความคล้ายคลึงกัน ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในระบบเศรษฐกิจชุมชนที่ถูกนำมาใช้ในการตอบสนองต่อวิธีการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนซึ่งเปรียบเสมือนเป็นฐานที่มั่นคงหรือฐานรากทางเศรษฐกิจ เนื่องจากชุมชนมีการรวมตัวกันเพื่อประกอบธุรกิจอยู่มาช้านาน แต่เนื่องด้วยธุรกิจดังกล่าวยังมีขนาดเล็กไม่ถึงวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหรือสหกรณ์ เป็นธุรกิจที่ผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนในเศรษฐกิจรากหญ้า ทำให้ชุมชนมีความมั่นคงในการผลิตและการบริโภค มีกำลังซื้อในสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตก่อให้เกิดการหมุนเวียนของเงินทุนช่วยให้เศรษฐกิจมหภาคสามารถขับเคลื่อนไปได้ โดยฐานของผู้คนในชุมชนกว่าครึ่งหนึ่งของประเทศวิสาหกิจชุมชนจึงเป็นโอกาสในการพัฒนาชุมชน ให้ชุมชนได้เข้าใจ และสามารถค้นพบศักยภาพของตนเอง ค้นพบทุนของท้องถิ่น ได้มีโอกาสในการพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากรและทุนที่มีอยู่ก่อให้เกิดเป็นระบบเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็งขึ้น สร้างความเชื่อมั่นให้กับคนในชุมชน มีความภูมิใจในรากเหง้าของตนเอง ในบรรพบุรุษในท้องถิ่น ในภูมิปัญญาที่สืบทอดมาอย่างยาวนาน วิสาหกิจชุมชน จึงเป็นทิศทางใหม่ของการพัฒนาอย่างแท้จริงที่จะช่วยให้ชุมชน และประเทศชาติเจริญเติบโตได้อย่างมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน

วิสาหกิจชุมชนจึงเป็นฐานรากของเศรษฐกิจชุมชน ที่ช่วยสร้างความมั่นคงในแบบชีวิตพื้นฐานที่พอเพียง มีกลไกกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักแสวงหาความรู้มาพัฒนาเพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์และบริการ อาศัยหลักความสามัคคีอันก่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกัน ทั้งสมาชิกและชุมชน มีการดำเนินการแบบบูรณาการโดยเป็นการประกอบการที่เชื่อมโยงเข้าสู่วงจรชีวิตของชุมชนเพื่อให้คนในชุมชนบรรลุเป้าหมายของการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนในท้ายที่สุด

หลักการของวิสาหกิจชุมชน เน้นในด้านการดำเนินการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชนซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง ซึ่งจำนวนหนึ่งอยู่ในระดับที่ไม่พร้อมจะเข้ามาแข่งขันทางการค้าให้ได้รับการส่งเสริม พร้อมนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างรายได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการและพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการของหน่วยธุรกิจที่สูงขึ้น ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้กล่าวถึงวิสาหกิจชุมชนไว้หลากหลาย อาทิ สุมิตรรา อภิชัย (2549) กล่าวถึงระบบวิสาหกิจชุมชนว่าเกิดขึ้นเมื่อองค์กรชุมชน หรือเครือข่ายขององค์กรชุมชนพัฒนากิจกรรม และมีการเชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนโดยชุมชนเพื่อชุมชน แก่จุดอ่อนเสริมจุดแข็งให้ชุมชน ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและทุนทางสังคมอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน สร้างกระบวนการเรียนรู้ และระบบการพัฒนาเพื่อการพึ่งพาตนเองของชุมชนให้ครอบคลุมการจัดการทุกด้านให้มีระบบการจัดการ ทั้งในด้านการผลิต การแปรรูป การตลาด การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง ซึ่งดำเนินการโดยองค์กรชุมชนหรือเครือข่ายขององค์กรชุมชนในการวางแผนดำเนินการ และประสานความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนเพื่อให้มีการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนที่มีอิสระ พึ่งตนเองได้ มีระบบการจัดการที่เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชุมชน มีต้นทุนการจัดการต่ำ และเป็นสถาบันทางสังคมที่ชาวบ้านพึ่งพาอาศัยได้ ซึ่งไม่ใช่ระบบที่ทำให้โอกาสกับผู้ที่เหนือกว่าทางด้านเศรษฐกิจ หรือการเมือง สอดคล้องกับ วิลาสิณี ชูช่วง (2554) ที่กล่าวว่าการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน จำเป็นต้องให้ชุมชนรู้จักวิถีคิดและกระบวนการเรียนรู้ เนื่องจากปัญหาที่ผ่าน ๆ มาชุมชนสามารถผลิตสินค้าได้มากมาย แต่ไม่รู้จะนำสินค้าไปขายที่ไหน ดังนั้นจึงต้องปรับวิถีคิดใหม่ เช่น การเปลี่ยนจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวมาเป็นเกษตรผสมผสาน โดยทำให้พอกินพอใช้ก่อน ทดแทนสิ่งที่ซื้อจากตลาดให้มากที่สุด เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ สร้างรากฐานเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็ง ที่เหลือจึงนำไปขายเป็นการพัฒนาไปสู่การจัดการเชิงธุรกิจโดยมีฐานคิดอยู่บนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้วิสาหกิจชุมชนรู้จักการจัดการผลิต การตลาด และการบริโภคร่วมกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างทำ เช่น การผลิตสินค้าชนิดหนึ่งชนิดใดเหมือนกันทั้งหมู่บ้าน แล้วมาแข่งขันขาย วิสาหกิจชุมชนต้องสร้างวงจรเศรษฐกิจชุมชนขึ้นมาใหม่ เชื่อมโยงศักยภาพชุมชนกับการผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า เป็นการร่วมกันทำแบบประสานพลัง ทำให้เกิดความคิดและทำแบบทวีคูณ มีการจัดระบบ การผลิต หลักการมีส่วนร่วม (Participation) และทุนทางสังคม (Social fund) ชุมชนผลิต

สินค้าคุณภาพดี มีมาตรฐาน ราคายุติธรรม มีช่องทางการจำหน่าย หรือตลาด การโฆษณาใช้จุดเด่น บรรจุภัณฑ์ที่น่าสนใจ ทีมงานของชุมชนมีส่วนร่วม และใช้ฐานทุนทางสังคม เช่น วัตถุประสงค์ ทรัพยากร ภูมิปัญญา และการคืนกำไรให้ชุมชน ซึ่งการที่จะดำเนินการตามหลักการดังกล่าว ได้ ฌรณค์ เพ็ชร ประเสริฐ และพิทยา ว่องกุล (2545) ได้ให้ แนวคิดว่ วิสาหกิจชุมชนต้องมีเป้าหมายคือ การพัฒนา ตนเอง เลี้ยงตนเอง ใช้ของตัวเอง ซึ่งจะช่วยสร้างความมั่นคงพื้นฐานให้กับชุมชน และเมื่อสร้างขึ้นมา ก็จะเป็นหลักประกันทางสังคมได้เช่นเดียวกับดวงเดือน สมวัฒนศักดิ์ (2548) ที่กล่าวว่า การ ดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน จำเป็นต้องตั้งอยู่บนหลักพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่

1. วิสาหกิจชุมชนเป็นกระบวนการการประกอบกิจการของชุมชนเพื่อให้ชุมชน สามารถพึ่งตนเองได้
2. การประกอบกิจการต้องมุ่งเน้นการใช้ภูมิปัญญาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการ ของชุมชนเป็นหลัก
3. มุ่งเน้นการสร้างโอกาสและเพิ่มรายได้ทั้งในระดับครัวเรือน กลุ่มองค์กร เครือข่ายและ ชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชน (2546) ได้อธิบายหลักการของวิสาหกิจชุมชนโดยอธิบายจาก ความหมายของวิสาหกิจชุมชนไว้ ดังนี้

1. หลักการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาทรัพยากรของชุมชน
2. หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. หลักการส่งเสริมเครือข่ายองค์กรและพัฒนาผู้นำ
4. หลักการบูรณาการทุนและสินทรัพย์ของชุมชน
5. หลักการเรียนรู้และการเชื่อมโยงการพัฒนา
6. หลักการบริหารจัดการและการตัดสินใจโดยชุมชน
7. หลักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. หลักการหาผลประโยชน์ร่วมกัน
9. หลักการติดตาม ตรวจสอบให้โปร่งใสและยุติธรรม
10. หลักการต่อยอดและขยายผล
11. หลักการวิจัยและพัฒนา
12. หลักการพึ่งตนเอง

สำหรับองค์ประกอบของวิสาหกิจชุมชนนั้น มีนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึง องค์ประกอบ ของวิสาหกิจชุมชนไว้ดังนี้

เสรี พงศ์พิศ, วิจิต นันทสุวรรณ และ จ่านงค์ แรกพินิจ (2544) กล่าวว่า วิสาหกิจชุมชนมี องค์ประกอบที่เกิดจากการเชื่อมโยงกลุ่มกิจกรรมเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ 4 กลุ่ม ดังนี้

1. การแปรรูปหรือการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผลผลิตของชุมชนเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง จากการผลิตทางการเกษตร เพื่อการพึ่งตนเองและเพิ่มมูลค่าของผลผลิตทางการเกษตรขององค์กร ชุมชน หรือเครือข่ายองค์กรชุมชน

2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรและภูมิปัญญาชุมชน เช่น ผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มน้ำเพื่อสุขภาพ ไวน์ผลไม้พื้นบ้าน การแปรรูปพืชผักผลไม้พื้นบ้านรูปแบบต่าง ๆ ผลิตภัณฑ์ยา สมุนไพร แหล่งท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมพื้นบ้าน พิพิธภัณฑสถานชุมชน เป็นต้น

3. การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองการพึ่งตนเองขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ อาหารและยาสมุนไพร เป็นต้น

4. การพัฒนาระบบตลาด การบริการและสวัสดิการชุมชน เช่น ร้านค้าชุมชน ตลาด (ตลาด) ชุมชน ศูนย์สุขภาพพื้นบ้าน เป็นต้น

กรมการพัฒนาชุมชน (2546) อธิบายถึงองค์ประกอบของวิสาหกิจชุมชนว่ามีลักษณะที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. เป็นกิจการของชุมชน หมายถึง เป็นการประกอบกิจการทั้งด้านการผลิต และบริการที่กลุ่มคนในชุมชนเป็นเจ้าของไม่ใช่ของผู้ใดผู้หนึ่ง

2. ดำเนินการโดยใช้ทุนของชุมชน และมีการบริหารจัดการที่เหมาะสม หมายถึง กิจการที่ดำเนินการโดยใช้ทุนของชุมชนเป็นหลัก อันได้แก่ เงิน แรงงาน ทรัพยากร ภูมิปัญญา เป็นต้น โดยมีการบริหารจัดการ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิต หรือการให้บริการ ด้วยความคิดสร้างสรรค์ คิดค้นเองโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน เป็นการจัดรูปแบบประสานพลังทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และสังคมแบบเสริมกัน ไม่แยกทำแบบเดียวหรือเป็นเรื่อง ๆ

3. ดำเนินการด้วยหลักสามัคคีธรรม หมายถึง หมู่คณะในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการอย่างเป็นเอกภาพ ก่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนรวมแก่สมาชิกและชุมชน โดยไม่ส่งผลกระทบในเชิงลบต่อสาธารณะ อันหมายความว่ารวมถึงสภาพแวดล้อมของชุมชนด้วย

4. เน้นกระบวนการเรียนรู้ในการดำเนินการ หมายถึง ในการดำเนินการจะก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองและชุมชน เรียนรู้ที่จะบริหารจัดการทุนชุมชนด้วยการริเริ่มสร้างสรรค์ให้เกิดนวัตกรรม

5. มีเป้าหมายเพื่อการพึ่งพาตนเองของชุมชน หมายถึง การดำเนินกิจการมีเป้าหมายเพื่อการพึ่งตนเองเป็นรากฐาน ทำให้พอกินพอใช้ในครัวเรือน ชุมชน และเครือข่าย เป็นลำดับแรก

เสรี พงศ์พิศ (2548) อธิบายว่าวิสาหกิจชุมชนที่พึงปรารถนาควรมี องค์ประกอบที่สำคัญ 7 ประการ ได้แก่

1. ชุมชนเป็นเจ้าของและเป็นผู้ดำเนินการเอง บุคคลภายนอกสามารถเข้ามามีส่วนร่วม โดยการถือหุ้น ร่วมมือ และให้ความช่วยเหลือได้ แต่จะไม่ได้เป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ

2. ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน โดยเน้นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้มากที่สุด และสามารถนำวัตถุดิบบางส่วนมาจากภายนอกได้

3. ชุมชนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชนเอง โดยไม่ลอกเลียนแบบหรือแสวงหาสูตรสำเร็จ

4. มีภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานทุนที่สำคัญ โดยปรับปรุงหรือประยุกต์ให้เข้ากับยุคสมัย ผสมผสานกับความรู้ ภูมิปัญญาสากลหรือจากที่อื่น ๆ

5. ดำเนินการแบบบูรณาการ คือ ไม่ทำเพียงอย่างเดียวแต่มีการดำเนินหลาย ๆ กิจกรรม ประสาน ผนึกกำลัง และเกื้อกูลกัน

6. การเรียนรู้เป็นหัวใจของกระบวนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ช่วยให้ชุมชนสามารถคิด วิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง

7. การพึ่งตนเองเป็นเป้าหมายอันดับแรกและสำคัญที่สุดของวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ การมุ่งอยู่รอดก่อนมุ่งแสวงหากำไร เพื่อให้การดำเนินกิจการมีความมั่นคงแน่นอนในการพัฒนาธุรกิจสู่การเป็นวิสาหกิจขนาดกลางหรือขนาดย่อมต่อไป

ดวงเดือน สมวัฒนศักดิ์ (2548) ได้สรุปว่าปัจจัยและคุณค่าสำคัญของการประกอบการวิสาหกิจชุมชนควรประกอบด้วย

1. การเรียนรู้ คือ หัวใจของการประกอบการ เพราะความรู้คือปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะทำให้การประกอบการเป็นทุนทางปัญญาที่มีคุณค่ามากที่สุด และเป็นหลักประกันความสำเร็จและความยั่งยืน การเรียนรู้ดังกล่าวไม่แสวงหาแต่เพียงสูตรสำเร็จ แต่แสวงหาความรู้ใหม่ให้เป็นรากฐานของการสร้างนวัตกรรมซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งของวิสาหกิจชุมชน

2. การพึ่งตนเอง คือ ความเป็นอิสระในการตัดสินใจ ความสามารถในการแก้ไขปัญหา พื้นฐานสำคัญของตนเอง การจัดการชุมชนและทรัพยากรโดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานกับความรู้สากล เพื่อตอบสนองต่อปัญหาและความจำเป็นขั้นพื้นฐานของท้องถิ่นได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ ศาสตร์และศิลป์ของการดำเนินชีวิต ความรู้และคุณธรรม เหตุผล และจิตวิญญาณของท้องถิ่น ซึ่งถ่ายทอดกันมาหลายชั่วอายุคน ทำให้คนสามารถจัดการชีวิต จัดการชุมชนและจัดการทรัพยากรในยุคสมัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ช่วยให้บรรพบุรุษจนถึงลูกหลานดำรงอยู่ได้ถึงทุกวันนี้

4. ทุนชุมชน คือ ความรู้ ภูมิปัญญา ทรัพยากร ผลผลิต และทุนทางสังคมหรือความเชื่อ บรรทัดฐานทางสังคม ระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สืบทอดกันมาร่วมเป็นรากฐานความสัมพันธ์ความไว้วางใจ ความเป็นพี่เป็นน้องของผู้คนในชุมชน

5. ความยั่งยืน คือ หัวใจของการพัฒนาที่ไม่ทำลายทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนกับความเป็นชุมชน โดยอาศัยการจัดการที่มีประสิทธิภาพต่อเนื่องและมั่นคง

6. ความเท่าเทียม คือ คุณลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างคน กลุ่มคน องค์กร ที่ร่วมมือกันทำงานโดยให้เกียรติกัน เคารพในศักดิ์ศรีและศักยภาพของกันและกัน

7. ธรรมชาติ คือ การบริหารจัดการที่โปร่งใส กระจายอำนาจ และตรวจสอบได้ ไม่รวบอำนาจโดยคนกลุ่มเดียว แต่ชุมชนมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของเครือข่าย คือ วัฒนธรรมการทำงานแนวราบแบบหนึ่ง เกิดจากการจัดความสัมพันธ์ระหว่างคนกับองค์กร ที่ทำให้แต่ละหน่วยมีความเป็นอิสระเป็นตัวของตัวเอง และมีความเข้มแข็ง มีการผนึกกำลังและช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2548) ได้แบ่งลักษณะองค์ประกอบที่สำคัญของวิสาหกิจชุมชน ไว้อย่างน้อย 7 ประการ คือ

1. ชุมชนเป็นเจ้าของและผู้ดำเนินการ
2. ผลผลิตจากชุมชนโดยใช้วัตถุดิบ ทรัพยากร ทุน แรงงานในชุมชนเป็นหลัก
3. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมของชุมชน
4. เป็นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานภูมิปัญญาสากล
5. มีการดำเนินการแบบบูรณาการ เชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ
6. มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจ
7. มีการพึ่งพาตนเองของครอบครัวและชุมชนเป็นเป้าหมาย

แนวคิดและแนวทางในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทย เป็นการประกอบกิจการของชุมชนโดยชุมชนเอง เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตของชุมชน ด้วยวิธีการสร้างสรรค์ มีการเรียนรู้ มีการค้นคิดโดยเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน เอาทรัพยากรอันหลากหลายมาทำให้เกิดประโยชน์ เพื่อการพึ่งตนเอง อันได้แก่การทำให้พอกินพอใช้ในครอบครัว ชุมชนและเครือข่าย มีที่ร่วมกันเรียนรู้ ร่วมกัน จัดการร่วมกัน และบริโภคร่วมกัน ไม่มุ่งเน้นการเข้าสู่ตลาด ไม่เอาตลาดเป็นเป้าหมาย ไม่ขึ้นกับตลาด แต่เอาการพึ่งตนเองเป็นเป้าหมาย หากมีเหลือหรือเกินความต้องการ จึงจะจำหน่ายออกนอกชุมชนหรือเครือข่าย เป็นกิจการของชุมชนที่เกิดขึ้นด้วยความคิดสร้างสรรค์ จากภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิม และสามารถพัฒนาก้าวไปสู่การเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ในอนาคต เป็นแนวทางในการดำเนินกิจการที่มีความสอดคล้องกับลักษณะของชุมชน มีความต้องการในการดำเนินกิจการที่เรียบง่าย โดยใช้ผลผลิตที่ได้จากการผลิต การใช้วัตถุดิบ และทรัพยากรภายในชุมชน เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งพาตนเอง โดยการใช้ภูมิปัญญาภายในท้องถิ่นมาปรับใช้กับกิจการของวิสาหกิจ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า อย่างมีประสิทธิภาพ พบว่าการบริหารจัดการเป็นสิ่งสำคัญการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพที่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยอยู่หลายประการ อาทิ การสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนจากภาครัฐ ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพผลการจัดการของวิสาหกิจชุมชนต่อไป

2.2 แนวทางการสนับสนุนจากภาครัฐ

ความหมายของแนวทางการสนับสนุนจากภาครัฐที่มีให้กับวิสาหกิจชุมชน

Sherwood (อ้างถึงใน นงลักษณ์ สุทธิวัฒนพันธ์, 2556) งบประมาณ คือ แผนเบ็ดเสร็จ ซึ่งแสดงออกมาในรูปของตัวเงิน แสดงโครงการดำเนินงานทั้งหมดในระยะเวลาหนึ่งขององค์กรที่รัฐให้การสนับสนุน

สุวัฒน์ปัทมสารกาญจน์ (2546) งบประมาณ เป็นแผนการใช้จ่ายของรัฐ ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ เช่น การเตรียมแผนงบประมาณ ได้แก่ การจัดทำขั้นตอน อันประกอบไปด้วย โครงสร้างการบริหาร การทำตารางเวลาและการบริหารการควบคุมงบประมาณ

ไพรัช ตระการศิริพันธ์ (2548) งบประมาณ หมายถึง เครื่องมืออย่างหนึ่งของรัฐบาลที่เป็นเอกสาร แสดงถึงความต้องการของรัฐบาลหรือหน่วยงานต่างๆ ในภาครัฐ ซึ่งประกอบด้วยแผนทางการเงินและโครงการที่จะดำเนินการในปีงบประมาณหนึ่งๆ ตามที่รัฐบาลได้สัญญาไว้กับรัฐสภาและประชาชนที่จะใช้เงินภายใต้เงื่อนไขและแนวทางการบริหารงานที่กำหนดไว้

พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์ (2550) งบประมาณแผ่นดิน หมายถึง แผนทางการเงินเกี่ยวกับประมาณการรายได้และรายจ่ายของรัฐบาลในระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งจะต้องขออนุมัติจากรัฐสภา

การประกอบการของวิสาหกิจชุมชน ถือได้ว่าเป็นการประกอบการที่เป็นแนวทางใหม่ในการพัฒนาประเทศ เป็นวิธีการสร้างรากฐานในชุมชนให้มีความเข้มแข็ง เพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเอง ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศมีการเจริญเติบโตที่มั่นคงและยั่งยืน การพัฒนาตามแนวกระแสหลักที่เป็นแนวคิดที่วางอยู่บนพื้นฐานการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ที่เน้นการนำทรัพยากรธรรมชาติ แรงงานราคาถูกนำมาใช้เป็นกลยุทธ์สนับสนุนการพัฒนา รวมทั้งการขยายฐานการผลิต ทำให้การพัฒนาประเทศตามแนวทางดังกล่าว แม้ว่าจะสามารถสร้างความทันสมัย ซึ่งมีฐานคิดของการพัฒนาแบบยั่งยืนที่เน้นการให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างสรรค์คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมุ่งพัฒนาปัจจัยภายในด้วยการสร้างสรรค์สังคม ให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นของตนเองโดยอาศัยภูมิปัญญาและทรัพยากรของชุมชนเป็นสำคัญ ซึ่งมีกฎหมายและระเบียบที่หน่วยงานภาครัฐนำมาใช้ในการกำกับดูแลการประกอบกิจการและการดำเนินงาน เพื่อให้การประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชนเป็นไปอย่างเป็นระบบและเหมาะสม

2.2.1 พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2548) เป็นพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งและการดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชน โดยได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการประกอบกิจการและประเภทของวิสาหกิจชุมชนว่า ลักษณะของวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งแนวทางในการบริหารจัดการของวิสาหกิจ หน้าที่และ

ความรับผิดชอบของการประกอบกิจการและคณะกรรมการในการทำงาน ซึ่งได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางไว้ในมาตราที่มาตรา 5 กล่าวว่า วิสาหกิจชุมชนใดที่จะขอรับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัตินี้ต้องยื่นคำขอ จัดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรตามระเบียบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด รวมทั้งมาตรา 6 กำหนดแนวทางในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน ที่ให้มีลักษณะและวัตถุประสงค์ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด รวมทั้งมาตรา 21 ซึ่งได้กำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด ในการเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบาย มาตรการ และแผนการพัฒนาและส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานครหรือในจังหวัด แล้วแต่กรณี ประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานครหรือในจังหวัด แล้วแต่กรณี เป็นไปอย่างมีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมและช่วยเหลือในการขอจดทะเบียนสิทธิบัตรเครื่องหมายการค้า หรือทรัพย์สินทางปัญญาอื่น หรือการใดๆ เพื่อประโยชน์ของกิจการวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานครหรือในจังหวัด แล้วแต่กรณี ส่วนในหมวด 4 เป็นหมวดของการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน โดยในมาตรา 25-มาตรา 29 วางหลักการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของวิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรแล้วสามารถขอรับการส่งเสริมหรือสนับสนุนจากคณะกรรมการได้ ตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด รวมทั้งการให้คณะกรรมการจัดให้มีมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากิจการ วิสาหกิจชุมชนระดับปฐมภูมิในการประกอบกิจการอย่างครบวงจร รวมถึงการให้ความรู้และการสนับสนุนในการจัดตั้ง การร่วมมือซึ่งกันและกัน การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำวัตถุดิบ ทรัพยากร หรือภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เหมาะสมกับกิจการ วิสาหกิจชุมชนและสภาพท้องถิ่นนั้น ๆ หรือการให้ความรู้เกี่ยวกับขบวนการผลิตและการบริหารจัดการธุรกิจทุกด้าน ไม่ว่าการบริหารงานบุคคล การบัญชี การจัดหาทุน หรือการตลาด ทั้งนี้เพื่อให้กิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับปฐมภูมิจึงมีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ และมาตรา 27 ให้คณะกรรมการจัดให้มีมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากิจการ วิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้แล้วตามมาตรา 26 อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการให้ความรู้และการสนับสนุนในการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับที่สูงขึ้นตามความพร้อมและความต้องการของกิจการวิสาหกิจชุมชน เช่น การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกิจการวิสาหกิจชุมชนและการออกแบบที่ทันสมัยตามความต้องการของตลาด การร่วมมือซึ่งกันและกัน หรือให้ความช่วยเหลือในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านคุณภาพ การผลิต การจัดการ และการตลาด เพื่อสร้างความพร้อมให้แก่กิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับที่สูงยิ่งขึ้นและในมาตรา 28 การรวมตัวกันจัดตั้งเป็นเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือดำเนินการจัดตั้งเป็นองค์กรธุรกิจใด ๆ ให้คณะกรรมการให้การสนับสนุนในการจัดตั้ง การตลาด รวมทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกันระหว่างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือภาคธุรกิจหรืออุตสาหกรรมอื่น เพื่อขยายและสร้างความ

มันคงให้แก่กิจการวิสาหกิจชุมชน และในมาตรา 29 ส่งเสริมการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน เกี่ยวกับการรักษาคุณภาพผลิตภัณฑ์และการรับรองเกี่ยวกับแหล่งกำเนิด ส่วนประกอบ วิธีการผลิต คุณภาพ หรือคุณลักษณะอื่นใดของสินค้าหรือการรับรองเกี่ยวกับสภาพ คุณภาพ ชนิด หรือคุณลักษณะอื่นใดของบริการ เพื่อให้สินค้าหรือบริการของกิจการวิสาหกิจชุมชนเป็นที่เชื่อถือ รวมทั้งปลอดภัยต่อผู้บริโภคหรือผู้ใช้บริการ ให้คำปรึกษาหรือให้ความช่วยเหลือ

2.2.2 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534

กระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ในการสนับสนุนการดำเนินงานของรัฐบาล ทั้งในฐานะ ที่เป็นหน่วยงานหนึ่งของระบบราชการ ที่มีภารกิจรับผิดชอบตามที่กำหนดไว้พระราชบัญญัติ ปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534 มาตรา 19 และในฐานะที่เป็นผู้ประสานและกำกับ ดูแลการนำ นโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดของผู้ว่าราชการจังหวัดตามอำนาจหน้าที่ ที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 54 และ 57 โดยกำหนดให้ กระทรวงมหาดไทยจะดำเนินการเพื่อสนับสนุนนโยบายของคณะรัฐมนตรี ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการบริหาร ที่นอกเหนือจากส่วนที่เป็นนโยบายเร่งด่วน โดยกำหนดเป็นนโยบายของ กระทรวงมหาดไทย นโยบายด้านการแก้ไขปัญหาและฟื้นฟูเศรษฐกิจ ในระดับฐานล่างของประเทศ เกี่ยวกับด้านการแก้ไขปัญหาและฟื้นฟูเศรษฐกิจ ในระดับฐานล่างของประเทศ เพื่อสร้าง สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินการเพื่อขจัดปัญหาความยากจน การเพิ่มการสร้างงาน สร้าง รายได้ให้แก่ประชาชน การให้การสนับสนุนการดำเนินการเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการที่ จะเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐในการแก้ไขปัญหาและฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ สร้างกระบวนการ ทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐกับประชาชน ในชุมชนในรูปของประชาคม เพื่อเป็นกระบวนการเรียนรู้ ที่จะนำไปสู่การเพิ่มศักยภาพของประชาชนและชุมชน ให้การสนับสนุนด้านความรู้ และทักษะในการ บริหารจัดการที่จำเป็นแก่องค์กรชุมชน เพื่อให้มีขีดความสามารถในการบริหารงานการแก้ไขปัญหา และฟื้นฟูเศรษฐกิจของชุมชนด้วยตนเอง พัฒนาชุมชนและสภาพแวดล้อมให้มีความพร้อมในแง่ ทักษะฝีมือแรงงานที่จะเป็นแหล่งรองรับการว่าจ้างการผลิตจากภาคธุรกิจเอกชน และที่จะเป็นแหล่ง การประกอบธุรกิจขนาดเล็กของคนในชุมชน การให้การสนับสนุนการดำเนินการพัฒนาเพื่อสร้าง มูลค่าเพิ่ม ให้กับผลผลิตของ ชุมชน ด้วยการ ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจระดับชุมชน ในรูป ของวิสาหกิจชุมชน หรือพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่มีอยู่แล้ว ให้มีผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพได้มาตรฐานตาม ตลอดจนการส่งเสริมด้านการตลาดเพื่อเป็นแหล่งรองรับผลิตภัณฑ์ของชุมชน ส่งเสริมให้เกิดการ เชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตของชุมชน กับภาคธุรกิจเอกชน ด้วยการใช้บทบาทการทำงานของ คณะกรรมการร่วมภาครัฐและภาคเอกชนในระดับจังหวัด หรือ กรอ.จังหวัด สนับสนุนให้ชุมชนที่เป็น แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับเป็นสินค้าหลักของชุมชนที่จะจัดจำหน่าย

ให้แก่เกษตรกรที่ขีว นำหลักการพัฒาที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด เสริมสร้างศักยภาพทางการพัฒนาของพื้นที่ พัฒนาเศรษฐกิจในภาคการผลิตสาขาต่างๆ ตลอดจนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของพื้นที่ ด้วยการนํานโยบายด้านการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างชุมชนที่เข้มแข็งและสังคมที่น่าอยู่ โดยกระทรวงมหาดไทยจะดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังคม การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและสังคม การรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจนการเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคม สนับสนุนการดำเนินการเพื่อเสริมสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง และมีศักยภาพในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังคม สร้างกระบวนการเรียนรู้การมีส่วนร่วมของชุมชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารงาน ส่งเสริมและพัฒนาบทบาทของผู้นำในชุมชนกลุ่มต่างๆ สร้างความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

2.2.3 นโยบายรัฐบาล (พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

จากคำแถลงนโยบายรัฐบาลของคณะรัฐมนตรี พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงนโยบาย ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2557 โดยรัฐบาลมีนโยบายในเรื่องต่างๆ จำแนกเป็น 11 ด้าน ซึ่งรัฐบาลได้นำยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศว่าด้วยการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาตามแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นหลักสำคัญ ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งทรงเน้นความพอดีพอสมพอควรแก่ฐานะ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันมาเป็นแนวคิด ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 และ 12 แนวทางของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และความต้องการของประชาชนมาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย โดยกรมพัฒนาธุรกิจการค้ามีส่วนเกี่ยวข้อง และผลักดันการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล โดยนโยบายที่ 6 การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ในประเด็นนโยบายที่ 6.17 เพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เข้มแข็ง สามารถแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการเพิ่มองค์ความรู้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการผลิต ในการ พัฒนาผลิตภัณฑ์ และพัฒนาการบริหารจัดการภายในองค์กร ปรับโครงสร้างกลไกการสนับสนุนและการขับเคลื่อนวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมให้เป็นระบบและมีเอกภาพที่ชัดเจน ทั้งในด้านการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและบริการทางการเงินและ การลงทุนสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ การตลาดและโอกาสในการลงทุน ในต่างประเทศ ประเด็นนโยบายที่ 6.18 ส่งเสริมภาคเศรษฐกิจดิจิทัลและวางรากฐานของเศรษฐกิจดิจิทัลให้เริ่มขับเคลื่อนได้ อย่างจริงจัง ซึ่งจะทำให้ทุกภาคเศรษฐกิจก้าวหน้าไปได้ทันโลก และสามารถแข่งขันในโลกสมัยใหม่ได้ ซึ่งหมายรวมถึงการผลิต และการค้าผลิตภัณฑ์ดิจิทัลโดยตรง ทั้งผลิตภัณฑ์ฮาร์ดแวร์ ผลิตภัณฑ์ซอฟต์แวร์

อุปกรณ์สื่อสารดิจิทัล อุปกรณ์โทรคมนาคม ดิจิทัล รองรับการใช้บริการของภาคธุรกิจการเงินและธุรกิจบริการอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาคสื่อสารและบันเทิง ตลอดจน การใช้ดิจิทัลรองรับการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมและการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ปรับปรุงบทบาทและภารกิจของหน่วยงาน ที่รับผิดชอบโดยตรงให้ดูแลและผลักดันงานสำคัญของประเทศชาติในเรื่องนี้ และจะจัดให้มีคณะกรรมการระดับชาติ เพื่อขับเคลื่อนเรื่องนี้อย่างจริงจัง รวมทั้งเนื้อหาในนโยบายที่ 7 การส่งเสริมบทบาทและการใช้ออกาสในประชาคมอาเซียน ในประเด็นนโยบายที่ 7.2 พัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยทุกระดับ โดยสอดคล้องกับ ข้อตกลงในการเคลื่อนย้ายในด้านสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ และปัจจัยการผลิตต่างๆ ที่เปิดเสรีมากขึ้น โดยเฉพาะ กลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยให้สามารถแข่งขันได้ รวมทั้งสามารถดำเนินธุรกิจร่วมกับผู้ประกอบการ ในประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อนำไปสู่ความเชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทานตลาดโลกได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ฐานการผลิตสินค้า หลายชนิดและธุรกิจเกี่ยวเนื่องที่ประเทศไทยได้เข้าไปลงทุน ขยายฐานการผลิตในประเทศอื่นในอาเซียนมาเป็นเวลานานแล้ว ตลอดจนกลุ่มการผลิตที่ผู้ประกอบการของไทยเตรียมที่จะขยายฐานการผลิตเพิ่มเติมอีกหลายชนิด ซึ่งช่วยให้ประเทศไทย มีฐานการผลิตสินค้าคุณภาพหลากหลายเพื่อขายในตลาดต่างๆ ได้มากขึ้น ทั้งในอาเซียนและในตลาดโลก และเป็นการ ช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านในกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรม เช่นเดียวกับนโยบายที่ 10 การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบในภาครัฐ ประเด็นนโยบายที่ 10.1 ปรับปรุงระบบราชการในด้านองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาคและท้องถิ่น ทบทวนการจัดโครงสร้างหน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจหน้าที่ซ้ำซ้อนหรือถ่วงกันหรือมีเส้นทางการ ปฏิบัติงานที่ยืดยาว ปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการให้ทันสมัย โดยนำเทคโนโลยีมาใช้ แก้ไขกฎระเบียบให้โปร่งใส ชัดเจน สามารถบริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนจัดระบบอัตราค่าจ้างและปรับปรุงค่าตอบแทนบุคลากรภาครัฐ ให้เหมาะสม และเป็นธรรม ยึดหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี การบริหารจัดการภาครัฐแบบใหม่ การตอบสนองความต้องการ ของประชาชนในฐานะเป็นศูนย์กลาง และการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นวางใจในระบบราชการลดต้นทุนดำเนินการของภาคธุรกิจ เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับนานาประเทศ และการรักษาบุคลากรภาครัฐ ที่มีประสิทธิภาพไว้ในระบบราชการ โดยจะดำเนินการตั้งแต่ระยะเฉพาะหน้าไปตามลำดับความจำเป็น และตามที่กฎหมายเอื้อให้สามารถดำเนินการได้

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า รัฐเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนให้สามารถดำเนินการเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน โดยภาครัฐจะให้การสนับสนุนชุมชนในการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับประชาชน เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาและฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ สร้างกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐกับประชาชนในชุมชนในรูปของประชาคม เพื่อเป็น

กระบวนการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การเพิ่มศักยภาพของประชาชนและชุมชน ให้การสนับสนุนด้านความรู้ และทักษะในการบริหารจัดการที่จำเป็นแก่องค์กรชุมชน เพื่อให้มีขีดความสามารถในการบริหารงาน และสามารถสร้างเครือข่ายกับชุมชนข้างเคียง เพื่อเป็นพันธมิตรในการทำให้อาสาสมัครชุมชนสามารถแข่งขันในตลาดได้อย่างยั่งยืน

2.3 แนวคิดที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ความหมายของผู้นำ

ในการบริหารจัดการองค์การ ควรมีการวางหลักเกณฑ์ในและแนวทางต่างๆ เพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ เพื่อการเติบโตและพัฒนา ผู้นำขององค์การมีส่วนสำคัญในการกำหนดแนวทางความแตกต่างขององค์การในลักษณะของการประกอบธุรกิจ โครงสร้างองค์การที่มีความแตกต่างไปในแต่ละองค์การ ส่งผลให้การบริหารจัดการบุคคลากรในองค์การ มีความแตกต่างกัน ผู้นำองค์การมีส่วนสำคัญที่ต้องคำนึงถึง และสอดคล้องกับการบริหารจัดการภายในองค์การ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้มากมาย ดังต่อไปนี้

Simon, Smithburg, and Thompson (1971) กล่าวว่าผู้นำ คือ ผู้ที่สามารถรวมคนให้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันเพื่อสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ให้ได้

Dejnozka (1983) กล่าวว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้นำกลุ่ม และมีอิทธิพลต่อกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มเพื่อการบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม และเพื่อทำหน้าที่เป็นหัวหน้าของกลุ่ม

Bennis and Nanus (2003) กล่าวว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในสังคม ผู้นำเป็นผู้ที่จะนำกลุ่มให้พ้นจากความทุกข์ยาก ขจัดปัญหา ขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในกลุ่ม และฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ จนสามารถบรรลุตามเป้าหมายของสังคมที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2540) กล่าวว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งอาจโดยการเลือกตั้งหรือแต่งตั้ง และเป็นที่ยอมรับของสมาชิกให้มีอิทธิพล และบทบาทเหนือกลุ่ม สามารถที่จะจูงใจ ชักนำ หรือชี้นำให้สมาชิกของกลุ่มรวมพลังเพื่อปฏิบัติการกิจต่างๆ ของกลุ่มให้สำเร็จ

กล่าวโดยสรุปในมุมมองของผู้วิจัย ผู้นำ หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถและรูปแบบของการใช้วิธีการในการโน้มน้าวหรือรูปแบบอิทธิพลระหว่างบุคคล ก่อให้เกิดการกระทำกิจกรรมหรือการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งภาวะผู้นำมีทั้งที่ได้รับการแต่งตั้งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรที่เป็นสมาชิก หรือได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิกในกลุ่ม

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

การบริหารจัดการองค์การภายใต้บริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งเศรษฐกิจ การเมือง สังคม รวมทั้งโครงสร้างขององค์การที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการและภาวะผู้นำขององค์การในการที่ขับเคลื่อนการเจริญเติบโต ความสำเร็จขององค์การรวมทั้งประสิทธิผลที่องค์การได้ตั้งไว้นั้น จึงมีความจำเป็นในการที่ต้องพิจารณาและการมีภาวะผู้นำที่สามารถนำพาองค์การไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งภาวะผู้นำที่ต้องมีความรู้ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รวมทั้งการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ประกอบกับต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมที่สร้างสรรค์ ประกอบกับต้องมีความมุ่งมั่น มีอำนาจในการบริหารจัดการ โดยแต่ละองค์ประกอบของภาวะผู้นำย่อมมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนองค์การ อาทิ

Morphet, Johns, and Reller (1967) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง อิทธิพลที่มีต่อการกระทำ พฤติกรรม ความเชื่อ และความรู้สึกของบุคคลหนึ่งในระบบสังคมที่มีต่ออีกบุคคลหนึ่ง โดยผู้ที่ถูกกระทำเต็มใจร่วมมือยอมรับอิทธิพลนั้นๆ

Likert (1967) กล่าวว่า ผู้นำ สามารถแบ่งได้ 2 แบบ คือ ผู้นำที่เป็นทางการหรือได้รับการแต่งตั้ง และผู้นำที่ไม่เป็นทางการหรือผู้นำแบบที่ได้รับการยอมรับ โดยพฤติกรรมของผู้นำนั้น สามารถแบ่งออกเป็น 4 ระบบ ผู้นำเผด็จการแบบเบ็ดเสร็จ (Exploitative autocratic) ระบบนี้ผู้นำจะเป็นผู้ตัดสินใจทุกอย่าง ผู้นำแบบเผด็จการ จะใช้อำนาจแบบเบ็ดเสร็จในการตัดสินใจ ผู้นำแบบมีเมตตา (Benevolent autocratic) ระบบนี้ผู้นำยังเป็นคนตัดสินใจ แต่ให้ผู้ตามมีอิสระอยู่บ้าง ผู้นำแบบปรึกษาหารือ (Consultative) ระบบนี้ผู้นำจะให้คำปรึกษาหารือกับผู้ตาม ก่อนที่จะกำหนดเป้าหมายหรือการตัดสินใจ ผู้ตามมีอิสระมากขึ้นอีก และผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participative) ระบบนี้ผู้นำจะให้ผู้ตามมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการกำหนดเป้าหมาย และการตัดสินใจ ผู้ตามเป็นอิสระ ใกล้เคียงกับผู้นำได้ ผู้นำแสดงการสนับสนุนในการทำงาน

Stogdill (1974) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ผู้ที่มีอำนาจในกระบวนการใช้อิทธิพลต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม เพื่อการตั้งเป้าหมาย และการบรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยอำนาจนั้นจะต้องได้มาอย่างถูกต้องหรือได้รับการยอมรับก็ได้เช่นกัน

Katz and Kahn (1978) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการโน้มน้าวหรือการมีอิทธิพลที่สูงกว่าอิทธิพลที่ใช้เป็นกลไกในการบริหารงานที่เป็นกิจวัตรขององค์การ โดยผู้นำนั้นอาจจะได้รับการแต่งตั้งมาตามระบบ หรืออาจจะเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกภายในองค์กรก็ได้

Trewatha and Newport (1982) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นเรื่องที่ได้รับการกล่าวขวัญถึงอย่างกว้างขวางในทุกองค์การ โดยทั่วไปมนุษย์มักมีความเชื่อ และคาดหวังว่าบุคคลที่เป็นผู้นำจะต้องมีศักยภาพเพียงพอที่จะทำให้องค์การมีประสิทธิผล ภาวะผู้นำเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในองค์การ และสังเกตเห็นได้ทั่วไปจากพฤติกรรมการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกันของมนุษย์ การที่ผู้นำนั้น มี

ตำแหน่ง มีอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการ ก็จะทำให้เกิดภาวะผู้นำซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพขององค์กร สำหรับองค์การที่เป็นทางกรนั้น ส่วนใหญ่แล้วบุคคลผู้แสดงบทบาทผู้นำ คือ ผู้บริหารที่เรียกชื่อตำแหน่งแตกต่างกันไปตามตำแหน่งหน้าที่ที่ผู้นำรับผิดชอบ เช่น ผู้จัดการฝ่ายต่างๆ เป็นต้น

Bass (1985) กล่าวว่า ภาวะผู้นำแบบศรัทธาบาบามี หมายถึง ผู้นำต้องสร้างวิสัยทัศน์ และแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นเห็นด้วย โดยจะต้องให้ความสำคัญกับผู้ร่วมปฏิบัติงานเป็นรายบุคคลซึ่งเป็นการเน้นให้ผู้นำพัฒนาผู้ตามด้วยการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้ผู้ตามใช้วิธีการใหม่ ๆ ในการค้นหาปัญหา และแก้ไขปัญหขององค์กร

Koontz and Wehrich (1988) กล่าวว่า ภาวะผู้นำหรืออิทธิพล (Influence) หมายถึง ศิลปะหรือกระบวนการในการใช้อิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้เขาเหล่านั้นใช้ความพยายามอย่างที่สุด อย่างสมัครใจ และอย่างกระตือรือร้น เพื่อบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม ในเชิงอุดมคติแล้ว การที่ผู้นำใช้อิทธิพลเพื่อให้ผู้ตามทำงานด้วยเต็มใจเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ ยังอาจจะต้องให้การดูแลในด้านอื่นๆ เพื่อให้งานที่ออกมามีประสิทธิภาพตามต้องการด้วย

Yukl (1989) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการใช้อิทธิพลโน้มน้าวที่มีผลต่อการตัดสินใจของกลุ่ม หรือวัตถุประสงค์ขององค์กร หรือกระบวนการใช้อิทธิพล กระบวนการกระตุ้นพฤติกรรมการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ กระบวนการโน้มน้าวหรือใช้อิทธิพลต่อกลุ่ม กระบวนการรักษาสภาพกลุ่ม และวัฒนธรรมของกลุ่ม

Bass and Avolio (1994) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ Full range นั้น จะต้องนำเอาภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน และภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงสภาพมาเชื่อมต่อกัน และพัฒนาอย่างเป็นระบบ ภาวะผู้นำตามแนวภาวะผู้นำ Full Range นั้น เป็นการแยกแยะให้เห็นถึงผู้นำที่มีประสิทธิภาพ และผู้นำที่ขาดประสิทธิภาพ โดยผ่านแนวความคิดของภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน และภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงสภาพ

Daft (1994) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถของคนที่เป็นผู้นำในการใช้อิทธิพลหรือโน้มน้าวบุคคลอื่น เพื่อนำไปสู่การบรรลุถึงเป้าหมายขององค์กร ดังนั้นเมื่อก้าวถึงภาวะผู้นำก็แสดงว่าต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ต้องมีทั้งคนซึ่งได้แก่ ผู้นำกับผู้ตาม การโน้มน้าวหรืออิทธิพล และเป้าหมายขององค์กรซึ่งองค์ประกอบที่กล่าวมานี้จะทำให้ผู้นำสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพได้

Avolio (1999) กล่าวว่า ภาวะผู้นำตามแนวภาวะผู้นำ Full Range ประกอบด้วยพฤติกรรมผู้นำ 3 แบบ มาผสมผสานต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ คือ ภาวะผู้นำแบบปล่อยตามสบาย (Laissez-faire leadership) นั้นผู้นำหลีกเลี่ยงการตัดสินใจถือเป็นขั้นสุดท้ายต่ำสุดของภาวะผู้นำหรือเรียกว่า เป็นผู้นำแบบเสรีนิยม (Laissez-faire) ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (Transactional leadership) นั้นผู้นำจะมี

พฤติกรรมการให้รางวัลตามสถานการณ์ที่เหมาะสม (Contingent reward) การบริหารงานแบบวางเฉยเชิงรุก และเชิงรับ (Management-by-exception active & passive) ส่วนภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงสภาพนั้นผู้นำมีลักษณะพฤติกรรมที่มีบารมีน่าเชื่อถือ มีการสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นผู้ตามให้ใช้ปัญญา และมีการให้ความสำคัญเป็นรายบุคคลอย่างทั่วถึง

Bass (1990) ได้ระบุคุณลักษณะของผู้นำที่ดีว่าต้องประกอบไปด้วย คุณลักษณะที่สำคัญ 6 ประการได้แก่

1. คุณลักษณะทางร่างกาย (Physical characteristics) ประกอบด้วย ความแข็งแรง ความสูง และน้ำหนัก ซึ่งกล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล กับคุณลักษณะทางร่างกายให้ผลลัพธ์ที่ขัดแย้งกัน เช่น การมีส่วนสูง และน้ำหนักมากกว่าไม่ได้เป็นตัวบ่งชี้ว่า ความเป็นผู้นำจะมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลหรือไม่ แต่ก็มียอดจรรยาบรรณมากเชื่อว่า บุคคลที่มีรูปร่างส่วนใหญ่ จะจำเป็นต่อการเชื่อฟังของผู้ตาม ซึ่งก็สามารถอธิบายได้อยู่บนพื้นฐานของอำนาจ การบังคับหรือความกลัว

2. คุณลักษณะด้านภูมิหลังทางสังคม (Social background) ประกอบด้วย การศึกษา สถานภาพทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางสังคม ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพทางสังคมเศรษฐกิจที่ดี จะเป็นข้อได้เปรียบต่อการเข้าสู่สถานภาพทางของความเป็นผู้นำ บุคคลที่มีสถานะทางเศรษฐกิจ และสังคมต่ำแต่สามารถก้าวสู่สถานภาพทางสังคมที่สูงกว่าได้ จะไปสู่ตำแหน่งผู้นำระดับสูงได้มากกว่า และในปัจจุบัน ผู้นำที่มีการศึกษาดีจะมีโอกาสเข้าสู่ตำแหน่งผู้นำได้ดีกว่า

3. คุณลักษณะด้านสติปัญญา และความสามารถ (Intelligence and ability) ซึ่งสรุปไว้ว่า ผู้นำที่มีความรู้ มีคุณพินิจ มีทักษะในการพูดได้อย่างคล่องแคล่ว ปฏิภาณไหวพริบดี สิ่งเหล่านี้เป็นตัวบ่งชี้ได้ในระดับหนึ่งว่า ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต้องมีคุณสมบัติเหล่านี้อยู่ ถึงแม้ว่าจะต้องศึกษาปัจจัยอื่น ๆ มาประกอบก็ตาม

4. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ (Personality) พบว่า บุคลิกภาพประกอบด้วยการมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความซื่อสัตย์ อดทนต่อความเครียด การควบคุมอารมณ์ได้ดี มีความกระตือรือร้น ความตื่นตัว มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการปรับตัว เป็นคนเปิดเผยไม่เก็บตัว เป็นต้น แสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ จะต้องนำมาศึกษาในเรื่องของความเป็นผู้นำ

5. คุณลักษณะที่เกี่ยวกับงาน (Task-related characteristic) ประกอบด้วย ความขยัน หมั่นเพียร ความรับผิดชอบ การไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค จะต้องมีความมุ่งมั่นสูง ริเริ่มงานใหม่ ๆ ผู้ที่จะเป็นผู้นำที่ดีได้จะต้องมีคุณสมบัติเหล่านี้

6. คุณลักษณะทางสังคม (Social characteristics) ประกอบด้วย ความนิยมแพร่หลาย มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีเสน่ห์ดึงดูด ให้ความร่วมมือ ชอบสังคม และมีลักษณะเป็นนักการทูต

กล่าวโดยสรุป ลักษณะองค์ประกอบของภาวะผู้นำ (Leadership) ที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคกลางของประเทศไทย ผู้วิจัยเห็นว่า ภาวะผู้นำมีความต่างไปจากผู้บริหารซึ่งใช้อำนาจหน้าที่ และปฏิบัติงานที่มีลักษณะเป็นกิจวัตรประจำวันตามระเบียบปฏิบัติขององค์กร ตรงกันข้าม ผู้นำจะแสวงหาความยินยอมจากผู้ปฏิบัติงานที่จะปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจโดยมุ่งสู่เป้าหมายที่เห็นพ้องต้องกัน ดังนั้น ภาวะผู้นำจึงปรากฏใน 2 ลักษณะ คือ ภาวะผู้นำที่เป็นทางการ (Formal leadership) เป็นภาวะผู้นำของบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่เป็นทางการในองค์กร และภาวะผู้นำที่ไม่เป็นทางการ (Informal leadership) เป็นภาวะผู้นำของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อผู้อื่นเนื่องจากได้รับการยอมรับจากการมีทักษะเฉพาะ (Special skill) สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกหรือผู้ตามสอดคล้องกับการบริหารจัดการองค์กรให้เกิดประสิทธิผลต่อไป

2.4 แนวคิดที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์กรหรือเครือข่าย เพราะมีผลในทางจิตวิทยาเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ความคิดเห็นถูกรับฟังและนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาเครือข่าย และที่สำคัญผู้ที่มีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของงานนั้น ความรู้สึกเป็นเจ้าของจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนเครือข่ายที่ดีที่สุดโดยมีผู้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

Cohen and Uphoff (1980) ได้จำแนกการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือการมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน เป็นขั้นเริ่มต้นของการมีส่วนร่วม ทั้งนี้ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมายกำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีติดตามและประเมินผล และการร่วมตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการและการบริหารการใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบในการประสานงาน จัดสรรควบคุมทางการเงินและบริการ
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ประชาชนจะต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ส่วนตัวหรือส่วนร่วมก็ได้
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการควบคุมและตรวจสอบกิจกรรมทั้งหมดภายในขอบเขตที่เหมาะสม

White (1982) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วม คือ พฤติกรรมการมีส่วนร่วม แบ่งออกได้เป็น 4 มิติ ดังนี้มิติที่ 1 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจมิติที่ 2 มีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนาและลงมือปฏิบัติการ ตามที่ตัดสินใจมิติที่ 3 มีส่วนร่วมในผลประโยชน์จากการดำเนินงาน และมิติที่ 4 มีส่วนร่วมในการประเมินผล

Creighton (2005) กล่าวว่า เงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนมี 3 ประการ คือ ต้องมีอิสรภาพมีอิสระที่จะเข้าร่วมหรือไม่ก็ได้ การเข้าร่วมต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจต้องมีความเสมอภาคที่เข้าร่วมในกิจกรรมอย่างเท่าเทียมต้องมีความสามารถเข้าร่วมในกิจกรรมต้องเสริมสร้างความสามารถของประชาชนให้มีความสามารถเข้าร่วมได้ โดยองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมมี 3 ด้าน คือ มีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายชัดเจนต้องมีกิจกรรมเป้าหมาย มีกลุ่มเป้าหมาย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (2545) ได้เขียนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 9 (2545-2549) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นความสัมพันธ์กับปัญหาและความต้องการของการมีส่วนร่วมยัง โดยอธิบายได้ในหลายมิติประกอบด้วย

1. การมีส่วนร่วมในความหมายที่แคบ คือ การพิจารณาถึงการมีส่วนร่วมช่วยเหลือโดยสมัครใจ โดยประชาชนต่อโครงการใดโครงการหนึ่งของโครงการสาธารณะต่างๆ ที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาชาติแต่ไม่ได้หวังว่าจะให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงโครงการ หรือวิจารณ์เนื้อหาของโครงการ

2. การมีส่วนร่วมในความหมายที่กว้าง หมายถึง การให้ประชาชนในชนบทรู้สึกตื่นตัวเพื่อที่จะทราบถึงการรับความช่วยเหลือและตอบสนองต่อโครงการพัฒนา ขณะเดียวกันก็สนับสนุนความคิดริเริ่มของคนในท้องถิ่น

3. ในกรณีของการพัฒนาชนบท การมีส่วนร่วม คือ การให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินการ และร่วมรับผลประโยชน์

การมีส่วนร่วมในชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนจะมีทั้ง สิทธิ และหน้าที่ ที่จะเข้าร่วมในการแก้ปัญหาของเขา มีความรับผิดชอบมากขึ้นที่จะสำรวจตรวจสอบความจำเป็นในเรื่องต่าง ๆ การระดมทรัพยากรท้องถิ่น และเสนอแนวทางแก้ไขใหม่ ๆ เช่นเดียวกับการก่อตั้งและดำรงรักษาองค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่นเป็นกระบวนการดำเนินการมีความริเริ่มเพื่อสร้างความเข้มแข็ง

อภิญา กังสนารักษ์ (2544) ได้นำเสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชนว่าชุมชนต้องมีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการร่วมกันหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชนร่วมตัดสินใจกำหนดความต้องการและร่วมลำดับความสำคัญของความต้องการ

2. การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทางการดำเนินงาน รวมถึงทรัพยากรและแหล่งวิทยาการที่จะใช้ในโครงการ

3. การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินโครงการทำประโยชน์ให้แก่โครงการโดยร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ เพื่อให้รู้ว่าผลจากการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยสามารถกำหนดการประเมินผลเป็นระยะต่อเนื่องหรือประเมินผลรวมทั้งโครงการในคราวเดียวกันก็ได้

โกวิทย์ พวงงาม (2545) เสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชน ในการร่วมมือกันเพื่อการพัฒนาองค์กรตั้งแต่เริ่มต้นจนบรรลุวัตถุประสงค์มี 4 ขั้นตอน

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น ถ้าหากสมาชิกยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหา ในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้ว การดำเนินงานต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาลงมือจะทำอย่างผิดๆ จะไม่เกิดผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงาน เป็น ขั้นตอนที่จะช่วยให้สมาชิกในองค์กรรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการนำเอาปัจจัยข่าวสารข้อมูลต่างๆ มาใช้ในการวางแผนเพื่อให้สามารถร่วมกันนำพาองค์กรไปสู่จุดหมาย

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน การที่สมาชิกส่วนใหญ่แม้จะมีฐานะยากจน แต่ก็มีความสามารถของตนเองที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงาน จะทำให้ชาวบ้านสามารถคิดค้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนิน กิจกรรมอย่างใกล้ชิด

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและ ประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมแล้วสมาชิกย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำ ไปนั้นได้รับผลดี ได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมขององค์กรที่จะดำเนินการในโอกาสต่อไป จึงอาจจะประสบความสำเร็จยากลำบากในการที่จะได้รับความร่วมมือร่วมใจในด้านต่างๆ

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2546) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมว่าหมายถึง

1. การที่ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจ
2. มีส่วนในการกำหนด นโยบายพัฒนาท้องถิ่น
3. มีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากบริการที่เกิดขึ้นจากผลการดำเนินงาน
4. มีส่วนใน การควบคุมประเมินผลโครงการต่างๆ ของท้องถิ่น

รวมถึงได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ

อรพินท์ สฟโชคชัย (2550) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ทำความเข้าใจร่วมแสดงทัศนะ ร่วม

เสนอปัญหา/ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทางร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

ประพันธ์พงษ์ชัยพงษ์ (2551) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า เป็นผลจากการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องของความต้องการและทิศทางการเปลี่ยนแปลง ความเห็นพ้องต้องกันนั้นจะมีมากพอจนเกิดความคิดริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติการ กล่าวคือ ต้องเป็นการเห็นพ้องต้องกันของคนส่วนใหญ่ ที่จะเข้าร่วมกับปฏิบัติการนั้น โดยจะต้องตระหนักว่าการปฏิบัติการทั้งหมดโดยกลุ่ม หรือในนามของกลุ่มหรือกระทำการผ่านองค์กร

ทำนอง ภูเกดพิมพ์ (2551) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความคิด ความเชื่อ และความยึดมั่นของแต่ละบุคคล แต่ละหน่วยงาน แต่ละองค์กร อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับกาลเวลาแต่ละยุคแต่ละสมัยอีกด้วยการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา เพราะการมีส่วนร่วมทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์และอุปสรรคมากยิ่งขึ้น เพื่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา

จากแนวคิดการมีส่วนร่วมต่างสามารถสรุปโดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 ตารางสรุปแนวคิดการมีส่วนร่วม

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม								
แหล่งแนวความคิด	ต่างประเทศ				ประเทศไทย			
ชื่อ	Fornaroff	White	Cohen and	Creighton	อภิญญา	โกวิท	สำนักงาน	จำนวน
รูปแบบของ	(1980)	Alastair	Uphoff	(2005)	กังสนา	พวงงาม	คณะกรรมการ	ครั้งที่
การมีส่วนร่วม		(1982)	(1980)		รักษ์	(2545)	กองทุนหมู่บ้าน	กล่าว
					(2544)		และชุมชนเมือง	ถึง
							แห่งชาติ (2546)	
การมีส่วนร่วมในการวางแผน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7

หมายเหตุ: ✓ หมายถึงมีคุณสมบัติในแนวคิดที่ระบุ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคกลางของประเทศไทย ผู้วิจัยเห็นว่า มุ่งองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมในการวางแผนในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จ การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลสามารถที่จะทำให้กิจการดำเนินการตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ สามารถส่งเสริมให้เกิดประสิทธิผลสร้างความพึงพอใจกับสมาชิกในองค์การ ส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการประกอบกิจการสร้างรายได้ให้กับสมาชิกและองค์การ ซึ่งเป็นผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การในการบริหารจัดการองค์การต่อไป

2.5 แนวคิดที่เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันซึ่งมีหลากหลายมุมมองที่นักวิชาการ ต่างให้ความหมายไว้ต่างกัน ดังนี้

สำนักคณะกรรมการการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2533) กล่าวว่าประสบการณ์ทางชีวิตสังคมและสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ที่มีการสั่งสมและถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นวัฒนธรรมการดำเนินงาน จึงต้องใช้ปัญญาค้นหาสิ่งที่มีอยู่แล้ว เพื่อฟื้นฟู ประยุกต์ ประดิษฐ์ เสริมสร้างสิ่งใหม่ บนรากฐานสิ่งเก่าที่ค้นพบนั้น นักฟื้นฟู นักประยุกต์และนักประดิษฐ์คิดค้นทางวัฒนธรรมพื้นบ้านเหล่านี้ มีชื่อเรียกในเวลาต่อมาว่า “ปราชญ์ชาวบ้าน” หรือ “ผู้รู้ชาวบ้าน” ซึ่งความรู้เหล่านี้ในเวลาต่อมาเราเรียกว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน

ประเวศ วะสี (2536) กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นเกิดจากการสั่งสมจากการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลายาวนานมีลักษณะเชื่อมโยงกันไปหมดทุกสาขาวิชาไม่แยกเป็นวิชาแบบเรียนที่เราเรียนแต่เป็นการเชื่อมโยงกันทุกรายวิชาทั้งที่เป็นเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ การศึกษาและวัฒนธรรม จะผสมกลมกลืนเข้าด้วยกัน

วันเพ็ญ พวงพันธุ์บุตร (2542) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น เป็นองค์ความรู้ทั้งหมดที่มีการสั่งสมและถ่ายทอดสืบต่อกันมาของชาติไทย โดยการคิดค้นปรับเปลี่ยนผสมผสานกับความรู้ใหม่และพัฒนาให้เหมาะสมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตมีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง องค์ความรู้ที่ได้จากการสั่งสมความรู้และประสบการณ์ต่างๆของชุมชนที่มีการสืบทอดมาเป็นระยะเวลายาวนาน โดยมีความสัมพันธ์เพื่อให้ใช้ในการดำเนินชีวิตให้เป็นสุข มีการคิดค้นปรับเปลี่ยนผสมผสานกับความรู้ใหม่และพัฒนาให้เหมาะสมจากชุมชนหนึ่งสู่ชุมชนหนึ่งจนทำให้สังคมชาวบ้านมีความเป็นปึกแผ่นมั่นคงผ่านกระบวนการพัฒนาให้สอดคล้องกับกาลเวลา

ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสำคัญและมีความหมายอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิต และความอยู่รอดของผู้คนในท้องถิ่นนั้นๆ มีองค์ประกอบที่สำคัญมากมาย ซึ่งมีนักวิชาการหลายคนกล่าวไว้ ดังนี้

อเนก นาคะบุตร (2536) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาท้องถิ่นที่อาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ประกอบมีลักษณะ ดังนี้

1. มีความรู้และภูมิปัญญาของท้องถิ่นที่เอื้ออำนวย ชี้นำ และเป็นทางเลือกที่เหมาะสมต่อสถานะท้องถิ่นและเงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงของภายนอกที่มากกระทบได้

2. การนำความรู้ภูมิปัญญามาใช้ในการประยุกต์และการสืบสานต่อเนื่องโดยคนในชุมชน ด้วยกระบวนการเรียนรู้หลายรูปลักษณะผ่านประเพณี พิธีกรรม ตัวบุคคล และการปฏิบัติซ้ำตลอดจนการเลือกผสมผสานกับความรู้ที่เข้ามากระทบจากภายนอก

3. ผ่านผู้นำชุมชนชาวบ้าน นักเทคนิคพื้นบ้าน และเครือข่ายของกลุ่มบุคคล ตลอดจนองค์กรชุมชนในรูปต่างๆ คือ สถาบันสำคัญของกระบวนการปรีชาธิ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ยิ่งกว่านั้นเครือข่ายขององค์กร โดยมีบทบาทในการพัฒนา การพิทักษ์ปกป้อง และการขยายแนวร่วมเพื่อส่งผ่านไปยังอนาคตผ่านญาติมิตร ลูกหลาน เพื่อน

ประกอบ ใจมั่น (2547) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ สามารถที่จะช่วยให้สมาชิกในชุมชนหมู่บ้าน ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขช่วยสร้างความสมดุลระหว่างคนกับธรรมชาติแวดล้อม ช่วยให้ผู้คนดำรงตนและปรับเปลี่ยนทันต่อความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบอันเกิดจากสังคมภายนอกเป็นประโยชน์ต่อการทำงานพัฒนาชนบทของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ เพื่อที่จะได้กำหนดท่าทีการทำงานให้กลมกลืนกับชาวบ้านมากยิ่งขึ้น

ไพพรรณ เกียรติโชติชัย (2541) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้านมีคุณค่าและมีความสำคัญนับสนุนประการต่อการพัฒนาท้องถิ่นไทย ดังนี้

1) ภูมิปัญญาท้องถิ่นนับเป็นรากเหง้าของวัฒนธรรมไทยที่ถ่ายทอดกันมาเป็นเวลายาวนาน และมรดกไทยที่คนไทยทุกคนภูมิใจ

2) ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และเปลี่ยนแปลงในทางที่เสื่อมโทรม “ภูมิปัญญาท้องถิ่น” ของชาวไทยได้ช่วยให้คนไทยใช้สติปัญญาความสามารถ และภาวะสร้างสรรค์มาใช้ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ให้ลุล่วงมาโดยตลอด

3) ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ความรู้ที่มีขอบเขตกว้างขวางและลึกซึ้งมาก ซึ่งครอบคลุมคตินิยม ความรู้ ความสันทัด การรู้เท่าเทียมธรรมชาติของสรรพสิ่งรอบตัว และการเลือกเฟ้นความคิดวิธีการมาใช้ในชีวิตประจำวัน

4) การเชื่อมโยงความรู้ประสบการณ์จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง และจากชุมชนหนึ่งสู่อีกชุมชนหนึ่งอย่างไม่ขาดสาย

5) ภูมิปัญญาท้องถิ่นล้วนแต่เป็นการศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้แบบเชิงประจักษ์จากปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นเสมอๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน มีการทดสอบจากประสบการณ์จริงจนกว่าจะหาข้อสรุปที่ชัดเจนและสืบทอดต่อกันไป

6) การถ่ายทอดความรู้ความสามารถประสบการณ์ และการปฏิสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ ในหลายสาขามาสผสมผสานกัน “ภูมิปัญญาท้องถิ่น” ซึ่งนับเป็นการเรียนรู้แบบองค์รวมที่ปัจจุบันนี้เรียกว่าการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated)

7) วิธีการถ่ายทอดประสบการณ์ตรงจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง โดยการทำให้ดูให้ลงมือทำและเลียนแบบอย่างที่ดีของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ยึดถือปฏิบัติมา

รุ่ง แก้วแดง (2543) กล่าวถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นสร้างสรรค์ศีลและเกียรติภูมิแก่คนไทยทำให้บรรพบุรุษของเราได้ดำรงชีวิตอยู่บนผืนแผ่นดินนี้มาอย่างสงบสุขเป็นเวลายาวนาน แม้ว่าภูมิปัญญาส่วนหนึ่งจะสูญหายไปแต่ยังมีส่วนหลงเหลือเป็นมรดกอันล้ำค่าอยู่กับสังคมไทยมาโดยตลอด

จากความสำคัญที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสำคัญ เป็นมรดกที่บรรพบุรุษในอดีตได้สั่งสม สร้างสรรค์ สืบทอดภูมิปัญญาอย่างต่อเนื่อง สืบสานเรื่องราวอันทรงคุณค่ามากมาย ส่งผลให้คนในชาติเกิดความรัก ความภาคภูมิใจและร่วมแรงร่วมใจสืบสานต่อกันมาและต่อไปในอนาคต ภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งสามารถที่จะช่วยให้สมาชิกในชุมชนหมู่บ้าน ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขช่วยสร้างความสมดุลระหว่างคนกับธรรมชาติแวดล้อม ช่วยให้ผู้คนดำรงตนและปรับเปลี่ยนทันต่อความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบอันเกิดจากสังคมภายนอกเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา

ลักษณะและองค์ประกอบภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็น เป็นการสืบทอดประสบการณ์ แนวคิด วิธีการ ประเพณีที่มีการสร้างความเชื่อไปสู่การปฏิบัติมาเป็นระยะเวลายาวนาน มีลักษณะของความสัมพันธ์ภายในท้องถิ่นที่มีความหลากหลายทางภูมิปัญญาซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ดังนี้

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2534) ได้กล่าวถึงลักษณะภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. ภูมิปัญญาเป็นความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดๆ หรือหน่วยสังคมใดๆ เป็นข้อมูลเป็นเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ เช่นความรู้เกี่ยวกับครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับมนุษย์ เกี่ยวกับผู้หญิงผู้ชาย ประเภทครอบครัวของสังคมนั้น

2. ภูมิปัญญาเป็นความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องใดๆ ของสังคมนั้นมีความเชื่อแต่ยังไม่มีข้อพิสูจน์ยืนยันว่าถูกต้องเช่นเรื่องนรก สวรรค์ ตายแล้วไปไหน

3. ภูมิปัญญาคือความสามารถหรือแนวทางในการแก้ปัญหาหรือป้องกันปัญหาเกี่ยวกับหน่วยสังคมหนึ่งสังคมใดตัวอย่างครอบครัวเช่น ความสามารถในการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นในครอบครัว

4. ภูมิปัญญาทางวัตถุในหน่วยสังคมใดๆ ตัวอย่างเช่นเรือนชานบ้านช่องเครื่องใช้ไม่สอยต่างๆในครอบครัวทำให้ครอบครัวมีความสะอาดสะดักสบายตามสภาพเป็นต้น

ฉลาดชาย รมิดานนท์ (2536) ได้กล่าวถึงลักษณะภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นมิได้มีนัยเป็นแต่เพียงนามธรรม หากแต่มีความหมายครอบคลุมไปถึงรูปธรรมของการดำรงชีวิต เช่น แบบแผนของการใช้ทรัพยากร ซึ่งแบบแผนดังกล่าวจะต้องกำกับด้วยกฎเกณฑ์ คุณธรรม หรืออาจเรียกว่า สติ คือ การรู้จักยังคิดว่าการใช้ทรัพยากรในระดับใดจึงจะเป็นการสมควร พร้อมกันนั้นก็ใช้ปัญญาที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแบบแผนหรือวิธีการใช้ทรัพยากรหรือธรรมชาติอย่างรอบคอบเหมาะสมกับเงื่อนไขทางธรรมชาติและสังคมเพื่อความมั่นคงและยืนยาวในอนาคตจึงอาจแยกภูมิปัญญาท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับหรือ 2 ประเภทกล่าวคือ ระดับหนึ่ง คือ สิ่งที่ต้องได้ สัมผัสได้ไม่ยากนักเช่น การเกษตรพื้นเมือง ส่วนอีกระดับหนึ่ง คือ ด้านที่ดูเหมือนกับเป็นนามธรรมนั้นคืออุดมการณ์หรือหลักยึดในการดำรงชีวิตนั่นเอง

พรชัย กาพันธ์ (2545) กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นสะสมกันมาจากประสบการณ์ของชีวิตสังคมและในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันและถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นวัฒนธรรม วัฒนธรรมชุมชนจึงเป็นทรัพยากรอันมีคุณค่ามหาศาลของสังคมตลอดจนประเทศชาติที่ต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่และหวงแหน มีลักษณะสำคัญ คือภูมิปัญญาท้องถิ่นมีวัฒนธรรมเป็นฐานมีบูรณาการมีความเชื่อมโยงไปสู่นามธรรมความสำคัญของจริยธรรมมากกว่าวัฒนธรรม

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

อังศุล สมกะเนย์ (2535) ได้จำแนกภูมิปัญญาชาวบ้านออกเป็น 4 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1 เรื่องเกี่ยวกับคติความเชื่อภาษาและหลักการที่เป็นพื้นฐานขององค์แห่งความรู้ที่เกิดจากการสั่งสมถ่ายทอดกันมาคติ ความคิด ความเชื่อภาษาและหลักการที่เป็นพื้นฐานขององค์ความรู้ที่ปรากฏให้เห็นได้ในปัจจุบันทั้งที่เป็นการประกอบพิธีกรรม การปลูกพืชการเลี้ยงสัตว์และการใช้แรงงานของตนเองรวมถึงการหาผลผลิตต่างๆที่มีอยู่ในธรรมชาติมาใช้ประโยชน์เพื่อการยังชีพประกอบกับความเชื่อทางศาสนาได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องด้วยคตินิยมสุภาษิตคำพังเพยนิทานหรือตำนานพื้นบ้านคตินิยมคำสอนทางศาสนาปริศนาคำทายต่างๆภาษาถิ่นหรือภาษาพื้นบ้าน

กลุ่มที่ 2 เรื่องของศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีจะเป็นตัวชี้ที่สำคัญต่อการแสดงออกถึงภูมิปัญญาชาวบ้านแต่ละหมู่บ้าน ต่อการดำเนินชีวิตซึ่งก็คือผลงานหรือกิจกรรมที่เกิดจากความคิดของชาวบ้านที่แสดงให้เห็นคุณค่า แห่งการดำเนินชีวิตวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมาเฉพาะกลุ่มชนหรือท้องถิ่น นั้นๆซึ่งเป็นการแสดงถึงความเจริญงอกงามและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของกลุ่มชนหรือท้องถิ่น นั้นๆได้แก่การเล่นพื้นบ้านเพลงพื้นบ้านประเภทต่างๆ ศิลปะการแสดง เช่น หนังตะลุง มโนราห์ ศิลปะด้านโบราณสถานโบราณวัตถุของท้องถิ่น ขนบธรรมเนียมประเพณีหรือวัฒนธรรมท้องถิ่น

กลุ่มที่ 3 เรื่องของการประกอบอาชีพในแต่ละท้องถิ่นในอดีตวิถีชีวิตของคนไทยมีความ เป็นอยู่โดยธรรมชาติทำมาหาเลี้ยงชีพด้วยการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ จับสัตว์น้ำโดยใช้เครื่องมือที่ ประดิษฐ์เองในการประกอบอาชีพนั้นเป็นการทำให้มีอยู่มีกินมากกว่าที่จะทำเพื่อความมั่งมี ความ ร่ำรวยโดยที่ไม่จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยจากภายนอกมาเป็นตัวกำหนดหรืออิทธิพลในการผลิต แต่ ปัจจุบันวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปมากซึ่งเป็นผลมาจากการมุ่งเน้นพัฒนา ประเทศ เพื่อเปลี่ยนแปลงจากประเทศเกษตรกรรมเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ทำให้ระบบการผลิต ของชาวบ้านได้รับผลกระทบไปด้วยจึงก่อให้เกิดความล้มเหลวทางเศรษฐกิจในชนบทอย่างรุนแรงผล จากความล้มเหลวและความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจึงได้มีบุคคลหนึ่งนำไปใช้เป็นบทเรียนเกิดแนวความคิด การพึ่งพาตนเองและการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในชนบทจึงได้มีการริเริ่มฟื้นฟูทรัพยากรในท้องถิ่นที่ ได้มีการสูญเสียไปให้มีสภาพอุดมสมบูรณ์พร้อมปรับสภาพการดำเนินชีวิตที่เคยถูกรบกวนด้วยระบบ ธุรกิจการค้ากลับมาสู่อาชีพเกษตรกรรมเพื่อความอยู่รอดโดยอาศัยความสมดุลทางธรรมชาติกลุ่ม บุคคลดังกล่าวยืนหยัดต่อสู้ด้วยความเข้มแข็งกับความล้มเหลวและความผิดพลาดที่เกิดขึ้นอย่าง ภาวภูมิด้วยกำลังกายสติปัญญาสั่งสมประสบการณ์จากการผสมผสานกลมกลืนได้อย่างเหมาะสม สามารถยืนหยัดอยู่ได้ด้วยการพึ่งพาตนเอง บุคคลเหล่านี้จึงเป็นผู้ที่สมควรได้รับการยกย่องและนำเอา หลักการความรู้แนวคิดและประสบการณ์ไปถ่ายทอดให้กับอนุชนรุ่นต่อไปได้แก่การทำเครื่องมือจับ สัตว์น้ำงานจักสานจากไม้ไผ่งานจักสานจากเตยปาหนันงานจักสานจากหวายงานประดิษฐ์สิ่งของจาก เปลือกหอยเตาการทำผ้าบาติกและการเขียนลายผ้าบาติก

กลุ่มที่ 4 เรื่องของแนวความคิด หลักปฏิบัติและเทคโนโลยีชาวบ้านจากสภาพเศรษฐกิจและ สังคมของประเทศได้เปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรม ส่งผลให้การดำเนิน ชีวิตเปลี่ยนไปเพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขจึงได้มีบุคคลนำแนวความรู้และหลักการ ที่เคยปฏิบัติกันมานำมาผสมผสานกับเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อเพิ่มผลผลิตหรือประกอบกิจกรรมใน การดำเนินชีวิตในครอบครัวและท้องถิ่นซึ่งนับว่าบุคคลเหล่านี้เป็นภูมิปัญญาอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาตนเองและช่วยเหลือสังคมได้แก่ การทำไร่นาสวนผสม ตามแนวเกษตร

ทฤษฎีใหม่การแปรรูปอาหาร การประดิษฐ์ดอกไม้โดยใช้วัสดุในท้องถิ่นการนำสมุนไพรเพื่อใช้รักษาโรคการถนอมอาหาร

กล่าวโดยสรุป ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคกลางของประเทศไทย ผู้วิจัยเห็นว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีลักษณะของการนำความรู้ที่สั่งสมมาเป็นระยะเวลายาวนานจนเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น รวมทั้งมีการเชื่อมโยงประสานการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งเป็นวัฒนธรรมพื้นฐานมีลักษณะจำกัเฉพาะถิ่น มีความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตกับท้องถิ่น เป็นส่วนหนึ่งของทรัพย์สินชุมชน จึงจำเป็นต้องมีการจัดการที่ดี โดยสมาชิกหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในชุมชนนั้น จะต้องปกป้องคุ้มครองภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความรับผิดชอบต่อท้องถิ่น รวมทั้งนำทรัพยากรที่ท้องถิ่นมาใช้อย่างเหมาะสมย่อมส่งผลให้องค์การและท้องถิ่นมีความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์องค์การ รวมทั้งสามารถนำพาองค์กรเพื่อให้สามารถผลิตสินค้าต่างๆ ได้อย่างมีคุณภาพ รวมทั้งสมาชิกขององค์กรมีความพึงพอใจในความสำเร็จขององค์กรต่อไป

2.6 แนวคิดที่เกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ

การประกอบการและการดำเนินกิจการที่มีองค์ประกอบและมีลักษณะที่สอดคล้องกับการโครงสร้างองค์กร เป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจการต่างๆ เหล่านั้น ผู้ประกอบการจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ต้องขับเคลื่อนและนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายและความสำเร็จ ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้

ความหมายของการเป็นผู้ประกอบการ

Schumpeter (1961) กล่าวว่า ผู้ประกอบการเป็นผู้ผลักดันที่ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ยิ่งกว่าเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์ และกระบวนการใดๆ และเป็นผู้ผลักดันให้เกิดการแทนที่ด้วยนวัตกรรมสารพัดชนิดที่ตลาดโดยรวมมองเห็นว่าให้คุณค่าได้มากกว่า

Kuratko and Hodgetts (1998) กล่าวว่า ผู้ประกอบการเป็นบุคคลที่จัดตั้งองค์การธุรกิจโดยยอมรับความเสี่ยงภัยเพื่อหวังกำไร และนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมาย

Longenecker, Moore, Petty, and Palich (2006) กล่าวว่า ผู้ประกอบการเป็นบุคคลที่ค้นหาตลาดและดำเนินธุรกิจเพื่อตอบสนองตลาด ต้องเผชิญกับความเสี่ยง มีแรงกระตุ้นผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในนวัตกรรม และความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ

Hatten (2006) กล่าวว่า ผู้ประกอบการคือบุคคลที่มีโอกาสและผลประโยชน์ในธุรกิจ โดยเป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องการเงิน การจัดการวัตถุดิบ และการเผชิญกับความเสี่ยงในการริเริ่มหรือดำเนินธุรกิจ

บุญทวรรณ วิงวอน (2556) กล่าวว่า ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลที่มีแรงบัลดาลใจในการแสวงหาโอกาสและประยุกต์ใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างความแตกต่างในการดำเนินงานทาง

ธุรกิจโดยมีความตั้งใจมุ่งมั่นที่จะทำการก่อตั้งธุรกิจสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่องทำหน้าที่ในการใช้โอกาสที่มีอยู่ในตลาดและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดหาและนำเอาทรัพยากรมาใช้ประโยชน์ ผู้ประกอบการ คือ ผู้ที่แบกรับความเสี่ยงในระหว่างแสวงหาโอกาสและเกิดความคิดสร้างสรรค์ และการสร้างนวัตกรรมนอกจากนั้นผู้ประกอบการยังทำหน้าที่ในการบริหารกิจกรรมของตนเอง รวมถึงการบริหารงานประจำ

กล่าวโดยสรุป ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลที่ก่อตั้งองค์กรเป็นเจ้าของหรือหุ้นส่วนและดำเนินการโดยยอมรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินกิจการมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในธุรกิจ พร้อมทั้งเป็นผู้แบกรับความเสี่ยงจากการประกอบธุรกิจเพื่อผลกำไรและความพอใจรวมทั้งผู้ประกอบการต้องเป็นผู้ทำงานอย่างสร้างสรรค์มีมุมมองในแง่ดีตามพันธะในการจัดสร้างแหล่งทรัพยากรใหม่หรือนำความสามารถเก่าไปรวมกันเป็นลักษณะใหม่เพื่อเป้าหมายในการสร้างสรรค์ตามวิสัยทัศน์เพียงสร้างความมั่นคงแก่กิจการและรับผิดชอบต่อสังคม การแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ การสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน และนวัตกรรมใหม่สู่ตลาดตลอดเวลา

คุณลักษณะผู้ประกอบการ

Gallup (1986) ได้กล่าวว่าคุณลักษณะของผู้ประกอบการมี 12 ประการ ประกอบด้วย

1. สามัญสำนึก คือ ความสามารถในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นประจำวันอย่างมีเหตุผล และเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ เป็นความฉลาดหลักแหลมตามธรรมชาตินั่นเอง

2. การมีความรู้เชี่ยวชาญเป็นพิเศษในสาขางานที่ตนทำอยู่ คือ เกิดจากการมีประสบการณ์ผ่านการทำงานโดยตรง การศึกษาเล่าเรียนโดยตนเอง และการศึกษาเล่าเรียนที่เป็นทางการ การที่จะทำให้ความรู้ชนิดนี้ดำรงอยู่ต่อไปแม้จะประสบความสำเร็จแล้ว บุคคลจะต้องพยายามเรียนรู้ต่อไปอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

3. การพึ่งตนเอง คือ บุคคลที่ประสบความสำเร็จจะพึ่งพาทรัพยากร และความสามารถของตนเองรู้จักวางแผนเป้าหมายชีวิตของตนให้ชัดเจน อีกทั้งวางแผนเกี่ยวกับอาชีพของตนเอง รู้จักเริ่มงานด้วยตนเอง และเพียรพยายามผลักดันตนจนโครงการ หรือสิ่งต่างๆ ที่กำหนดไว้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

4. สถิติปัญญาต่างๆ ไป คือ ทำให้สามารถเข้าใจมโนทัศน์ต่างๆ (Concepts) ได้อย่างรวดเร็ว และสามารถวิเคราะห์มโนทัศน์ได้อย่างถูกต้องชัดเจน ส่วนหนึ่งมาจากพันธุกรรม และอีกส่วนมาจากการเรียนรู้ ประกอบด้วย การมีคะแนนไอคิวสูง มีความรู้ด้านศัพท์อย่างกว้างขวาง มีทักษะในการอ่านที่ดี และมีทักษะในการเขียนที่ดีผนวกเข้าด้วยกัน

5. ความสามารถที่จะทำให้สิ่งต่างๆ แล้วเสร็จคือ มีความสามารถในการจัดการที่ดี มีนิสัยในการทำงานที่ก่อให้เกิดผล และการทำงานหนัก และมีความขยันขันแข็ง

6. ความเป็นผู้นำ คือ มีความสามารถในการโน้มน้าวใจลูกน้องหรือผู้ตามให้ทำงานตามที่ต้องการได้

7. การมีความรู้ คือ ความเข้าใจว่าอะไรถูกอะไรผิด คือ การมีความรู้ลึกไวต่อเรื่องศีลธรรมและจริยธรรม

8. ความคิดสร้างสรรค์ คือ การรู้จักประดิษฐ์คิดค้น โดยมีที่มาจากคลังแห่งความสามารถพิเศษตามธรรมชาติของบุคคล และความเข้าใจอย่างแจ่มชัด หรือลางสังหรณ์ การที่บุคคลมีความสามารถสูงที่ดี และความสามารถพิเศษที่ดี ทำให้บุคคลสามารถเข้าใจสิ่งต่างๆ อย่างแจ่มแจ้งชัดเจน รวดเร็วก่อนให้เกิดมีความรู้ในลักษณะลางสังหรณ์ขึ้น ความรู้แบบลางสังหรณ์อาจจะมาจากประสบการณ์อันมากมายที่บุคคลได้รับเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็ได้

9. การมีความเชื่อมั่นในตนเอง คือ การศึกษาและเตรียมตัวอย่างเต็มที่ก่อนที่จะเผชิญกับสถานการณ์จริง การเพียรพยายามซุ่มอยู่เสมอ และความตั้งใจแน่วแน่ที่จะให้เกิดมีความมั่นใจในตัวเอง ตลอดจนไม่พอใจกับความล้มเหลวที่เกิดขึ้น

10. การมีความสามารถในการแสดงออกทางด้านการพูด คือ ความสามารถในการพูดในที่สาธารณะความสามารถในการสนทนาได้

11. การรู้จักห่วยโยหรือใส่ใจกับผู้อื่น คือความสามารถในการเข้ากับผู้อื่นได้ดี มีมนุษยสัมพันธ์สูง และมีความรู้ลึกห่วยโยต่อผู้อื่นอย่างลึกซึ้ง

12. โชค คือ คุณสมบัติอย่างหนึ่งที่ทำให้เราประสบความสำเร็จ สามารถหาได้จากการทำงานหนัก คิดค้นคว้าหาสาเหตุของความล้มเหลว และความเจ็บปวดหลีกเลี่ยงแบบแผนของความคิดในเชิงลบ พยายามสร้างแบบแผนความคิดในเชิงบวก และในแง่บวกที่ดี ทำการเสี่ยงพอสมควรและลองเสี่ยงกับโอกาสใหม่ๆ บ้าง อย่ากลัวใส่ “โชค” ของเราไป

Zimmerer and Scarborough (1996) ได้อธิบายคุณลักษณะผู้ประกอบการไว้ว่า ลักษณะผู้ประกอบการไม่ใช่เพียงลักษณะทางบุคลิกภาพของผู้ประกอบการ แต่เป็นทัศนคติและลักษณะพฤติกรรมที่ผู้ประกอบการได้ปฏิบัติในการดำเนินธุรกิจ เช่น จะต้องมีความคิดสร้างสรรค์โดยลักษณะบุคลิกภาพจะคงที่ตลอดเวลาและทุกสถานการณ์ เพื่อแสดงถึงความเป็นผู้นำที่ดี

Ryan (1998) ได้รวบรวมและสรุปปัจจัยที่จะทำให้ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ ได้เป็นดังนี้

- 1) มีความมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จ (Willingness to succeed)
- 2) มีความมั่นใจในตนเอง (Self-confidence)
- 3) มีแนวคิดเกี่ยวกับธุรกิจของตนเองอย่างชัดเจน (A clear business idea)
- 4) มีแผนงานที่เป็นระบบ (The business plan)
- 5) มีความสามารถในการบริหารการเงิน (Exact control of finances)

- 6) มีความสามารถทางการตลาด (Targeted marketing)
- 7) มีความสามารถมองเห็นสภาพของการแข่งขันในอนาคตได้ (A step ahead of the competition)
- 8) มีแหล่งสนับสนุนที่ดี (Management support)
- 9) มีทักษะในการประสานงาน (Cooperation)
- 10) มีการจัดองค์กรที่เหมาะสม (Clear company structure)

Frese (2000) ได้ให้นิยามคุณลักษณะของผู้ประกอบการไว้ ดังนี้

1. ความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) คือ ความสามารถและความตั้งใจที่จะนำตนเองไปสู่โอกาส เป็นคนที่สามารถทำงานได้ด้วยตนเอง และสามารถตัดสินใจได้ในภาวะบีบบังคับ
2. ความมีนวัตกรรม (Innovativeness) คือ การเป็นผู้มีความคิดริเริ่มเกี่ยวกับสินค้าใหม่ ๆ การบริการและเทคโนโลยีใหม่ๆ
3. ความกล้าเสี่ยง (Risk taking) ความกล้าเสี่ยงแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ กล้าเสี่ยงต่อสิ่งที่ไม่รู้ กล้าใช้ทรัพยากรเงินจำนวนมากสำหรับก่อตั้งธุรกิจ และกล้ากู้ยืมทรัพยากรเงินจำนวนมาก
4. ความก้าวร้าวในการแข่งขัน (Competitive aggressiveness) คือ ความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะในการแข่งขัน ความพยายามที่จะทำให้คู่แข่งหมดประสิทธิภาพ
5. ความสม่ำเสมอและใส่ใจในการเรียนรู้ (Stability and learning orientation) หมายถึง การที่เจ้าของกิจการมีความมั่นคงไม่เก็บสิ่งผิดพลาดมาเป็นอารมณ์ หรือผิดหวังท้อแท้ แต่จะนำเอาประสบการณ์เหล่านั้นมาเรียนรู้
6. ความใส่ใจในความสำเร็จ (Achievement orientation) หมายถึง ผู้ที่ชอบงานที่ทำทนายที่มีโอกาสทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ

Hatten (2006) ได้ให้นิยามลักษณะพฤติกรรมของผู้ประกอบการ ดังนี้

1. มีความคิดสร้างสรรค์ (Creation) มีการริเริ่มดำเนินธุรกิจใหม่
2. มีสร้างนวัตกรรม (Innovation) มีการผลิตสินค้าใหม่รวมถึงกระบวนการดำเนินธุรกิจ การตลาด และการจัดการองค์การด้วยกระบวนการใหม่ๆ
3. มีความสามารถในการบริหารความเสี่ยง (Risk management) ผู้ประกอบการหรือเจ้าของธุรกิจจะต้องมีความรับผิดชอบต่อความเสี่ยงอันเกิดจากการขาดทุน หรือความล้มเหลวในการดำเนินธุรกิจ
4. มีความสามารถในการบริหารงานทั่วไป (General management) ผู้ประกอบการ หรือเจ้าของธุรกิจจะต้องมีแนวทางในการดำเนินธุรกิจ และจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ของธุรกิจให้มีความเหมาะสม

5. มีความมุ่งมั่นในประสิทธิภาพ (Performance intention) ผู้ประกอบการ หรือเจ้าของธุรกิจ จะต้องมีความคาดหวังในผลกำไร หรือระดับการเจริญเติบโตของธุรกิจ

Lumpkin and Gregory (2008) ได้สรุปคุณลักษณะของผู้ประกอบการทั้ง 5 มิติไว้ดังนี้

1. การมีความคิดสร้างสรรค์ (Creativeness) หมายถึงการมีความริเริ่มเกี่ยวกับสินค้าใหม่ ๆ การบริการและเทคโนโลยีใหม่ๆ

2. การยอมรับความเสี่ยง (Risk taking) หมายถึงมีความกล้าเสี่ยงซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะได้แก่การกล้าเสี่ยงต่อสิ่งที่ไม่รู้การกล้าใช้ทรัพย์สินจำนวนมากสำหรับการก่อตั้งธุรกิจและการกล้ากู้ยืมเงินจำนวนมากความกล้าเสี่ยงดังกล่าวเป็นได้ว่าอาจมีความเกี่ยวข้องกับลักษณะการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน (Uncertainty avoidance) จากงานทบทวนวิจัยพบว่าความกล้าเสี่ยงมีความสัมพันธ์เชิงตรงเล็กน้อยในทางลบกับการประสบความสำเร็จนั้นแสดงให้เห็นว่าความกล้าเสี่ยงอาจไม่ใช่ปัจจัยทางบวกกับความสำเร็จแต่อย่างไรก็ตามในทางทฤษฎีเราไม่สามารถสรุปได้ว่าความเสี่ยงจะมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับความสำเร็จเพราะสันนิษฐานว่าเป็นเส้นโค้งซึ่งหากเป็นดังนั้นแล้วความกล้าเสี่ยงในระดับปานกลางมีความเป็นไปได้ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในขณะที่การไม่เสี่ยงเลยหรือเสี่ยงสูงอาจนำไปสู่ความล้มเหลว

3. การริ่กความก้าวหน้า (Proactiveness) หมายถึงลักษณะที่กระตือรือร้นของผู้ประกอบการในการหาหนทางหรือเน้นหนทางไปสู่ความสำเร็จโดยมีความความพยายามในการที่จะนำพาให้ธุรกิจก้าวหน้าไป

4. ความแกร่งในการแข่งขัน (Competitive aggressiveness) หมายถึงความต้องการแข่งขันทำให้คู่แข่งเข้าตลาดเดียวกันได้ลำบากผู้ประกอบการมีความมุ่งมั่นสูงในความพยายามล้ำหน้ากว่าคู่แข่งและมีความอดทนในการแข่งขันทำให้คู่แข่งหมดประสิทธิภาพและทำการต่างๆให้เหนื่อกว่าคู่แข่งในตลาด

5. ความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) หมายถึงความสามารถและความตั้งใจที่จะนำตนเองมุ่งสู่โอกาสบุคคลที่มีลักษณะความเป็นตัวของตัวเองจะเป็นคนที่สามารถทำงานได้ด้วยตนเองและสามารถตัดสินใจได้ในภาวะที่บีบบังคับหรือมีความจำกัด

รัชจรินทร์ พรชัยวิเศษกุล, วิวรรณรักษ์ จรัสวริยะกุล, อัญชลี วิสุทธีมรรค และสุรัตน์ พิชัย (2546) ได้ทำการศึกษาวิจัยพบว่าคุณสมบัติสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการประสบความสำเร็จของผู้ประกอบการมีอยู่ 5 คุณสมบัติสำคัญด้วยกัน คือ

1. มีความพยายามที่จะบรรลุผลสำเร็จซึ่งประกอบด้วยความรับผิดชอบเข้มแข็ง (Vigor) มีความคิดริเริ่มมีความตั้งใจที่จะทำไม่ทอดทิ้ง (Persistence) และสุขภาพดี

2. มีความสามารถในการคิดเป็นซึ่งประกอบด้วยมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์แก้ปัญหาเฉพาะหน้าและมีความคิดในการวิเคราะห์

3. มีมนุษยสัมพันธ์ซึ่งประกอบด้วยการมีอำนาจหรืออิทธิพล (Ascendancy) มีอารมณ์มั่นคง (Emotional stability) มีความเป็นมิตรเข้ากับคนได้มีความรอบคอบมีความสัมพันธ์ส่วนตัวใส่ใจในความรู้สึกของผู้อื่นมีความร่าเริงสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขภาวะมัดระวังคำพูด (Tactfulness)

4. มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารทั้งในด้านการเขียนและพูด

5. มีความรู้ในด้านเทคนิคมีความรู้รอบในด้านของธุรกิจในสาขาอาชีพของตนดำเนินอยู่

ชัยยุทธ์ เลิศพาชิน (2554) กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้ประกอบการสามารถแบ่งได้เป็น 8 ด้าน (1) เป็นผู้ใฝ่หาความสำเร็จ (2) เป็นผู้มีความรับผิดชอบ (3) เป็นผู้ยอมรับความเสี่ยง (4) เป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง (5) เป็นผู้ตอบสนองรวดเร็ว (6) เป็นผู้มีความยืดหยุ่นและอดทน (7) เป็นผู้มีความสัมพันธ์ดี และ (8) เป็นผู้มีความรู้ประสบการณ์

ปราณี ดันประยูร (2555) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็กรวม 12 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ 2) นวัตกรรมและความสามารถด้านการตลาด 3) มนุษย์สัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร 4) การมีเครือข่าย 5) คุณภาพของสินค้าหรือบริการ 6) โอกาสทางธุรกิจและการเพิ่มผลผลิต 7) การมองโลกในแง่ดี 8) การบริหารจัดการ 9) ภาวะผู้นำ 10) ทักษะและความเชี่ยวชาญ 11) ความรับผิดชอบ และ 12) ระบบงาน

บุริมโอทกานนท์ (2557) ได้ให้นิยามคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ประกอบการที่จะประสบความสำเร็จไว้ ดังนี้

1. มีความมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จ (Willingness to succeed)
2. มีความมั่นใจในตนเอง (Self-confidence)
3. มีแนวคิดเกี่ยวกับธุรกิจของตนเองอย่างชัดเจน (A clear business idea)
4. มีแผนงานที่เป็นระบบ (The business plan)
5. มีความสามารถบริหารการเงิน (Exact control of finances)
6. มีความสามารถทางการตลาด (Targeted marketing)
7. มีความสามารถในการแข่งขันได้ (A step ahead of the competition)
8. มีแหล่งสนับสนุนที่ดี (Management support)
9. มีทักษะประสานงาน (Cooperation)
10. มีการจัดองค์กรที่เหมาะสม (Clear company structure)

จากคุณสมบัติของการเป็นผู้ประกอบการตามแนวคิดต่างๆที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปการวัดคุณสมบัติผู้ประกอบการโดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.2 ตารางสรุปแนวคิดคุณสมบัติของการเป็นผู้ประกอบการ

แนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ประกอบการ

แหล่ง แนวความคิด	ต่างประเทศ						ประเทศไทย				จำนวน ครั้งที่ กล่าวถึง
ชื่อ	Gallup	Zimmerer	Ryan	Fres	Hatten	Lumpkin	รัช	ชัยยุทธ์	ปราณี	บุริม	
คุณสมบัติของ ผู้ประกอบการ	(1986)	and Scarboroug h, (1996)	et al.(199 9)	(2000)	(2006)	and Gregory (2008)	จรินทร์ และ คณะ (2546)	เลิศพา ชิน (2554)	ตัน ประยูร (2555)	โอทภา นนท์ (2557)	
ความคิด สร้างสรรค์	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓		7
การยอมรับ	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓			7
ความเสี่ยง			✓	✓	✓	✓	✓	✓			7
ความแกร่งใน การแข่งขัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓	7
ความเป็นตัว ของตนเอง	✓	✓	✓	✓		✓		✓		✓	7
การรัก ความก้าวหน้า	✓		✓		✓	✓		✓	✓	✓	7
มีประสบการณ์ ในธุรกิจ	✓		✓		✓				✓	✓	5
มีมนุษย สัมพันธ์	✓						✓	✓	✓	✓	5
ตอบสนอง อย่างรวดเร็ว	✓		✓	✓				✓		✓	5
มีทักษะการ สื่อสาร	✓		✓				✓		✓	✓	5
มีความเป็นผู้นำ	✓	✓	✓						✓		4
มีความรู้รอบ ด้าน	✓		✓	✓					✓		4
มีความเชื่อมั่น ในตนเอง		✓						✓		✓	3
มีความ รับผิดชอบ							✓	✓	✓		3
มีระบบงานที่ดี									✓	✓	2
มีความอดทน								✓			1
มองโลกแง่ดี									✓		1

หมายเหตุ: ✓ หมายถึงมีคุณสมบัติในแนวคิดที่ระบุ

จากตารางสรุปแนวคิดคุณลักษณะผู้ประกอบการพอสรุปคุณสมบัติตามแนวคิดคุณลักษณะ
ผู้ประกอบการ (โดยพิจารณาจากการกล่าวถึงไม่น้อยกว่า 7 แนวคิด) ได้ดังนี้

1. การมีความคิดสร้างสรรค์ (Creativeness) หมายถึงความคิดสร้างสรรค์เป็นการตั้งคำถามกับปัญหาหรือสิ่งที่ต้องแก้ไขแล้วทำการรวบรวมแนวทางในการแก้ปัญหาและพยายามสร้างความแตกต่างการแก้ปัญหาจากเดิมเพื่อให้ดีกว่าปัจจุบันพร้อมทั้งประเมินผลลัพธ์ทุกครั้งหลังจากปัญหาหรือสิ่งที่แก้ไข

2. การยอมรับความเสี่ยง (Risk Taking) หมายถึงมีความกล้าเสี่ยงซึ่งยังสามารถแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะได้แก่การกล้าเสี่ยงต่อสิ่งที่ไม่รู้การกล้าใช้ทรัพย์สินจำนวนมากสำหรับการก่อตั้งธุรกิจและการกล้ากู้ยืมเงินจำนวน

3. การรักความก้าวหน้า (Pro Activeness) หมายถึงลักษณะที่กระตือรือร้นของผู้ประกอบการในการหาหนทางหรือเน้นหนทางไปสู่ความสำเร็จโดยมีความความพยายามในการที่จะนำพาให้ธุรกิจก้าวหน้าไป

4. ความแกร่งในการแข่งขัน (Competitive Aggressiveness) หมายถึงผู้ประกอบการพยายามเปรียบเทียบความสามารถทางการแข่งขันกับคู่แข่งอยู่เสมอโดยมุ่งมั่นที่จะพยายามทำให้ธุรกิจเหนือกว่าคู่แข่งอีกทั้งพยายามป้องกันการโดยแย่งส่วนแบ่งทางการตลาดจากทั้งคู่แข่งและคู่แข่งรายใหม่โดยผู้ประกอบการพร้อมแข่งขันในทุกรูปแบบ

5. ความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) หมายถึงบุคคลที่มีลักษณะความเป็นตัวของตัวเองจะเป็นคนที่สามารถทำงานได้ด้วยตนเองและสามารถตัดสินใจได้ในภาวะที่บีบบังคับหรือมีความจำกัดความสามารถในการต่อรองหรือเผชิญกับผู้จัดจำหน่ายหรือบริษัทใหญ่ๆได้

กล่าวโดยสรุป ผู้ประกอบการ เป็นผู้นำขององค์การมีความสำคัญในการสร้างสรรค์แนวทางในการประกอบกิจการ การยอมรับความเสี่ยงในผลของการประกอบการ โดยสร้างความแข็งแกร่งในการประกอบกิจการ โดยการสร้างความเป็นตัวตนขององค์การและการตัดสินใจในการกำหนดทิศทางขององค์การเพื่อให้องค์การประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายและประสิทธิภาพ สร้างความพึงพอใจให้กับสมาชิกและลูกค้าขององค์การ

2.7 แนวคิดที่เกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารจัดการ

ในปัจจุบันการดำเนินงานต่างๆไม่ว่าจะเป็นแผนงานโครงการของหน่วยงานหรือองค์การใดก็ตาม มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการดำเนินงานเพื่อวัดถึงความสำเร็จของงานและความคุ้มค่าที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานนั้นซึ่งผู้เขียนได้รวบรวมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลและการประเมินประสิทธิผลดังนี้

ความหมายของประสิทธิผล

ประสิทธิผล (Effectiveness) ได้มีนักวิชาการต่างๆ ให้คำนิยามไว้มากมาย โดยผู้เขียนได้ศึกษาและรวบรวมได้ดังนี้

Etzioni (1964) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผลว่า หมายถึง ขนาดของความสามารถขององค์กรในการที่จะสามารถทำงานบรรลุเป้าหมายต่างๆ ที่กำหนดไว้

Price (1968) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผลขององค์กรว่า หมายถึง ความสามารถในการดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

Reddin (1970) ได้กล่าวถึงในด้านประสิทธิผลที่เกิดจากตัวบุคคลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์กรว่าเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการบริหารที่ผู้บริหารได้สร้างผลผลิตที่เป็นไปตามตำแหน่งของตน และตามมาตรฐานงานที่กำหนดไว้ในองค์กร

Steers (1980) กล่าวถึง ผลการปฏิบัติงานขององค์กรว่ามีประสิทธิผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัย 4 กลุ่มคือ

1. ปัจจัยลักษณะองค์กร (Organizational characteristics) ซึ่งประกอบด้วยโครงสร้างและเทคโนโลยี
2. ปัจจัยด้านลักษณะสภาพแวดล้อม (Environmental characteristics) ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายในซึ่งหมายถึงบรรยากาศขององค์กร
3. ปัจจัยลักษณะของพนักงาน (Employee characteristics) ประกอบด้วยการปฏิบัติงานและความผูกพันต่อองค์กร
4. ปัจจัยด้านนโยบายและการปฏิบัติ (Managerial policies and practices) ซึ่งประกอบด้วยกรณีเป้าหมายที่ชัดเจนการจัดหาและการใช้ทรัพยากรการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานกระบวนการสื่อสารภาวะผู้นำและการตัดสินใจการปรับตัวขององค์กรและนวัตกรรมจากข้อความดังกล่าวมีผลต่อความสำเร็จ (Success) หรือความล้มเหลว

รุ่ง แก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร (2536) ให้ความหมายเกี่ยวกับประสิทธิผลว่า ประสิทธิผลมีความสัมพันธ์กับผลงานที่องค์กรพึงประสงค์ หรือหมายถึงความสำเร็จของผลการปฏิบัติงานที่เป็นไปหรือบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร ดังนั้นประสิทธิผลจึงหมายถึงผลสำเร็จหรือผลที่เป้าหมาย

พิทยา บวรวัฒนา (2552) ได้ให้ความหมายประสิทธิผลว่า หมายถึง องค์กรที่ดำเนินการบรรลุเป้าหมาย (Goal) ที่ตั้งใจไว้

ทองหล่อ เดชไทย (2544) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผล (Effectiveness) ไว้ว่าเป็นการแสดงให้เห็นถึงผลที่ได้รับของโครงการหรือบริการที่มีส่วนช่วยลดและแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางานให้ดีขึ้นฉะนั้นประสิทธิผลจึงเป็นการวัดองศาของการได้มาซึ่งวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้

ในโครงการโดยการประเมินประสิทธิผลนั้น มุ่งเพื่อปรับปรุงแผนงานหรือหน้าที่และโครงสร้างของสถาบันที่เกี่ยวข้องหรืออาจรวมถึงการประเมินความพึงพอใจของชุมชนที่รับบริการด้วย

วรัท พุกษากุลนันท์ (2550) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผล (Effectiveness) ว่าหมายถึง การปฏิบัติงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Effectiveness is to do right things) หรือความสามารถในการ ดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ จุดสำคัญของประสิทธิผลอยู่ที่ ความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตที่ถูก คาดหวังตาม วัตถุประสงค์ที่วางไว้และผลผลิตจริงที่มีขึ้น

กล่าวโดยสรุป ความหมายของประสิทธิผลในทัศนะของผู้วิจัย หมายถึงการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดผลทั้งปริมาณและคุณภาพสูงสุด บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยมีการปรับตัวและพัฒนาเพื่อความอยู่รอดขององค์กร

องค์ประกอบของประสิทธิผลการบริหารจัดการ

ประสิทธิผลการบริหารจัดการเป็นเรื่องที่วัดได้ยากมากทั้งนี้เนื่องจากขนาดที่ใหญ่โตขององค์การความหลากหลายในด้านภารกิจ และการแยกย่อยออกเป็นส่วนประกอบต่างๆที่หลากหลายขององค์การ ขณะเดียวกันองค์การจะมีกิจกรรมที่หลากหลาย และดำเนินการเพื่อรองรับเป้าหมายหลายๆประการไปพร้อมกัน ทำให้เกิดผลต่างๆมากขึ้นผลที่เกิดขึ้นมีทั้งผลจงใจให้เกิดขึ้น และผลที่ไม่ได้ต้องการให้เกิดขึ้น ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงการวัดประสิทธิผลไว้มากมาย ดังนี้

Gibson, Ivancevich, and Donnely (1988) นิยามความหมายของประสิทธิผลไว้ว่า ประสิทธิผล (Effectiveness) เป็นเรื่องของการกระทำใดๆหรือความพยายามใดๆ ที่มีความมุ่งหมายจะได้รับผลอะไรสักอย่างให้เกิดขึ้นการกระทำหรือความพยายามจะมีประสิทธิผลสูงต่ำเพียงใดขึ้นกับว่า ผลที่ได้รับนั้นตรงกับความต้องการทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพและใช้พลังงานน้อยเพียงใดโดยประสิทธิผลขององค์การเน้นไปที่ผลรวมขององค์การ โดยเกณฑ์ของความมีประสิทธิภาพขององค์การว่าประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 5 ด้านคือ

1. การผลิตที่ได้ผลผลิตทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพได้ตรงกับความต้องการขององค์การ
2. ความพึงพอใจของสมาชิกโดยถ้าผลการดำเนินงานขององค์การนำมาซึ่งความสำเร็จ สอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของสมาชิกในองค์การ
3. องค์การมีกลไกที่ดี สามารถปรับเปลี่ยนการดำเนินงานได้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งภายในองค์การและภายนอกองค์การ
4. การพัฒนาที่ต่อเนื่องมีการเพิ่มพูนศักยภาพความสามารถและสามารถขององค์การให้เจริญก้าวหน้าตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม
5. การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด มีความเหมาะสมในลักษณะที่ใช้ปัจจัยทรัพยากรได้คุ้มค่า

Arnold and Feldman (1986) กล่าวว่า ประสิทธิภาพขององค์การ (Organizational effectiveness) หมายถึง ระดับของการปฏิบัติงานที่องค์การคาดหวัง หรือ วางแผนไว้ สามารถบรรลุหรือสำเร็จลุล่วงไปได้ นอกจากนั้นยังได้กล่าวถึงองค์ประกอบขององค์การที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่

1. การเจริญเติบโตขององค์การ (Growth) เช่น จำนวนของผลิตภัณฑ์ หรือการให้บริการที่เพิ่มขึ้น
2. การได้มาซึ่งทรัพยากรทางการจัดการ (Resource acquisition) เป็นความสามารถ ขององค์การ ในการสรรหาปัจจัยนำเข้าตามกรอบการพิจารณาองค์การ ได้แก่ ทุน คน วัตถุดิบ และแนวความคิดใหม่ๆ เป็นต้น
3. ความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) ขององค์การภายใต้เงื่อนไขต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ในส่วนของผู้รับบริการ คู่แข่งขัน พนักงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น
4. นวัตกรรม (Innovation) คือ ความสามารถขององค์การในการคิดสิ่งใหม่ๆ เช่น การให้บริการรูปแบบใหม่ การใช้เทคโนโลยีใหม่ หรือระบบการจัดการที่ทันสมัย เป็นต้น
5. ผลิภาพการให้บริการ (Productivity) คือ การจัดหาบริการที่มีคุณค่าในระดับสูง โดยใช้ต้นทุนต่ำที่สุด หรือความมีประสิทธิภาพในการจัดการ
6. ความพึงพอใจของผู้รับบริการ (Customer/client satisfaction) และความพึงพอใจ ความผูกพันของพนักงาน หรือสมาชิกที่มีต่อองค์การ

Steers (1994) ได้วางหลักเกณฑ์ประสิทธิผลขององค์การธุรกิจและหน่วยงานวิจัยพัฒนา ได้แก่ มีความสามารถในการผลิตที่ดี สมาชิกสามารถทำงานได้อย่างเป็นสุขมีความร่วมมือและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

Dessley (1986) กล่าวว่า ประสิทธิภาพขององค์การ คือ ความสามารถในการปรับตัวเพื่อการแลกเปลี่ยนและแก้ปัญหาที่องค์การกำลังเผชิญอยู่ คือ การอยู่รอดหรือพึ่งพาตนเองได้ ดังนั้นตัวแปรที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ ความสามารถในการปรับตัวและความสามารถในการแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนาองค์การต่อไป

Hoy and Ferguson (1985) ได้เสนอแนวคิดในการวัดประสิทธิผลขององค์การ โดยพิจารณาการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม (Adaptation) การบรรลุเป้าหมาย (Goal attainment) การพัฒนาและบูรณาการ (Integration) ความพึงพอใจในการทำงาน (Job satisfaction) และระบบค่านิยม (Latency)

Hoy and Miskel (1991) ได้เสนอแนวคิดในการประเมินประสิทธิผลขององค์การ โดยพิจารณาจากความสามารถในการปรับเปลี่ยน (Adaptability) การบรรลุเป้าหมาย (Achievement) ความพึงพอใจในการทำงาน (Job satisfaction) ความสนใจในชีวิต (Central life interests)

กรณี กิรีติบุตร (2529) ได้ศึกษาแนวความคิดและการวิเคราะห์วิจัยของนักคิดและนักทฤษฎี ตลอดจนการสร้างแบบจำลองในเรื่องการประเมินประสิทธิผลขององค์การซึ่งอาจแยกเป็นแนวทางในการวัดประสิทธิผลได้ 3 แนวทาง ดังนี้

1. การประเมินประสิทธิผลขององค์การในแง่เป้าหมาย (The goal approach) เป็นการใช้วิธีวัดที่ตั้งอยู่บนวิธีการและเป้าหมายขององค์การ โดยพบว่าความสามารถในการผลิต (Productivity) ความยืดหยุ่นคล่องตัว (Flexibility) และปราศจากซึ่งความกดดัน (Strain) และข้อขัดแย้ง (Conflict) มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดกับเป้าหมายขององค์การ

2. การประเมินประสิทธิผลขององค์การในแง่ของระบบทรัพยากร (The system resource approach) เป็นการพยายามหลีกเลี่ยงจุดอ่อน ดังนั้น ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถขององค์การในการแสวงหาผลประโยชน์จากสภาพแวดล้อมเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรซึ่งหายากและมีคุณค่า องค์การจะมีประสิทธิผลสูงสุดก็เมื่อองค์การสามารถแสวงหาประโยชน์สูงสุดได้จากตำแหน่งที่ทำการต่อรอง และใช้ประโยชน์ได้มากที่สุดในการได้มาซึ่งทรัพยากร

3. การประเมินประสิทธิผลโดยใช้หลายเกณฑ์ (The multiple criteria of effectiveness) วิธีการนี้ความเหมาะสมเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางทั้งในแง่ของนักวิชาการและเมื่อนำมาใช้ในการวัดประสิทธิผลขององค์การในทางปฏิบัติใช้ประเมินหน่วยงานต่างๆ ได้ดีกล่าวคือ

3.1 ความสามารถในการผลิตและประสิทธิภาพโดยวัดจากผลผลิต

3.2 ลักษณะขององค์การ เช่น บรรยากาศขององค์การ รูปแบบการอำนาจการ และสมรรถนะขององค์การในการปฏิบัติงานรวมถึงการพัฒนาที่ต่อเนื่องขององค์การด้วย

3.3 พฤติกรรมในการผลิตเช่น การร่วมมือร่วมใจ ความพึงพอใจในการทำงานของสมาชิก และการพัฒนาการปฏิบัติงานที่เชื่อถือได้

ธงชัย สันติวงษ์ (2535) ได้อธิบายว่าประสิทธิผลขององค์การคือการทำงานโดยได้ผลดีจนบรรลุตามเป้าหมายความพยายามที่ได้คาดคิดและตั้งใจไว้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมต่างๆ ตลอดจนสามารถพัฒนาให้ได้สิ่งที่มีคุณค่าออกมาเพื่อไว้ใช้สำหรับเกื้อกูลผู้รับให้เกิดความพึงพอใจโดยให้ได้รับผลประโยชน์ในเป้าหมายสูงสุดขึ้นด้วยคือ การสามารถช่วยสร้างสิ่งที่ดีให้สังคมหรือคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ได้

จากแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบประสิทธิผลในองค์การตามแนวคิดต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปโดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.3 ตารางสรุปแนวคิดองค์ประกอบประสิทธิผลในองค์การ

แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบประสิทธิผลในองค์การ									
แหล่งแนวความคิด	ต่างประเทศ						ประเทศไทย		จำนวนครั้งที่กล่าวถึง
ชื่อองค์ประกอบประสิทธิผลในองค์การ	Gibson and Others (1988)	Arnold &Feldman (1986)	Steers (1994)	Dessley (1986)	Hoy &Miskel (1991)	Hoy & Ferguson (1985)	กรณี กิริติบุตร (2529)	ธงชัย สันติวงษ์ (2535)	
การผลิตที่บรรลุเป้าหมาย พึ่งตนเองได้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
ความพึงพอใจของสมาชิก	✓		✓		✓	✓	✓	✓	7
องค์การมีกลไกที่ดีสามารถปรับตัวได้	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	7
การพัฒนาที่ต่อเนื่อง	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	7
การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด	✓	✓					✓		3
นำนวัตกรรมมาใช้เสมอ		✓							1
ความสนใจในชีวิต					✓				1
การบูรณาการ						✓			1
ระบบค่านิยม						✓			1

หมายเหตุ: ✓ หมายถึงมีคุณสมบัติในแนวคิดที่ระบุ

กล่าวโดยสรุปประสิทธิผลขององค์กรที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคกลางของประเทศไทย ผู้วิจัยเห็นว่าประสิทธิผล หมายถึง การปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดผลและสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยมีการปรับตัวและพัฒนาเพื่อความอยู่รอดขององค์กรโดยสามารถวัดได้จากผลลัพธ์ของการบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งวิสาหกิจชุมชนต้องสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและหนทางที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าทำให้สมาชิกเกิดความพึงพอใจในงานและองค์การโดยส่วนรวม และสามารถปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมจนสามารถทำงานบรรลุเป้าหมายต่อเนื่องไปในระยะยาว และพัฒนาให้องค์การอยู่ต่อไปได้

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน และประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โดยผู้วิจัยได้ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้งานวิจัยมีความเป็นปัจจุบันมากที่สุด โดยมีสาระโดยสรุป ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

นิติรัตน์ ปรีชาเวช (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจากมุมมองวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้คือการพัฒนารอบแนวคิดความสัมพันธ์ของแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ และนวัตกรรมองค์การที่มีต่อผลการดำเนินงานขององค์การการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการทดสอบกรอบแนวคิดที่ได้สร้างขึ้นเพื่อศึกษาถึงอิทธิพล และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีผลต่อการพัฒนาระดับผลการดำเนินงานขององค์การ นอกจากนี้ในการศึกษายังได้วิเคราะห์ให้เห็นถึงความสอดคล้องในภาพรวมระหว่างกรอบแนวคิดในการวิจัยและกรอบแนวคิดเชิงประจักษ์อีกด้วย ผลการวิจัยเชิงปริมาณที่ได้แสดงให้เห็นว่าภาพรวมแล้วกรอบแนวคิดในการวิจัยและกรอบแนวคิดเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกันเป็นอย่างดี และในรายละเอียดของการวิเคราะห์จะพบว่า นวัตกรรมองค์การมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์การ องค์การแห่งการเรียนรู้มีอิทธิพลทางตรงต่อนวัตกรรมองค์การ และเครือข่ายขององค์การมีอิทธิพลทางตรงต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ ในขณะที่องค์การแห่งการเรียนรู้มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานขององค์การและเครือข่ายขององค์การมีอิทธิพลทางอ้อมต่อนวัตกรรมองค์การ ซึ่งข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ได้สนับสนุนผลการวิจัยเชิงปริมาณที่ได้โดยข้อเสนอแนะสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม นั้น คือควรมุ่งบูรณาการความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้โดยมีพื้นฐานที่สำคัญของการสร้างเครือข่ายองค์การเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการขับเคลื่อนและผลักดันการเรียนรู้ขององค์การ และควรให้ความสำคัญกับองค์การแห่งการเรียนรู้ในการใช้ปฏิบัติจริงให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรมด้วยการมุ่งสร้างนวัตกรรมองค์การเพื่อที่จะเป็นการยกระดับผลการดำเนินงานขององค์การนั่นเองแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้และนวัตกรรมองค์การ

ปฐริดา กล้าประเสริฐ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของการมุ่งเน้นการตลาดต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพทั่วไป ปัญหาและอุปสรรคของการมุ่งเน้นการตลาด และปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และ (2) อิทธิพลของการมุ่งเน้นการตลาดและปัจจัยอื่นต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผลการศึกษาพบว่า การเติบโตของธุรกิจ SMEs อยู่ในภาวะชะลอตัวอันเนื่องมาจากปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองภายในประเทศ ที่ขาดเสถียรภาพ พฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปรวมถึงการแข่งขันทั้งในและต่างประเทศ

นอกจากนั้นยังพบอีกว่าผลการดำเนินงานของธุรกิจได้รับอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนสูงกว่าปัจจัยทางด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์การมุ่งเน้นการตลาด และการส่งเสริมการตลาดการที่จะบริหารธุรกิจให้ประสบความสำเร็จและยั่งยืน ผู้ประกอบการต้องให้ความสำคัญกับ (1) การพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการในการประกอบธุรกิจ และ (2) การพัฒนาสินค้าให้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าและเพื่อแสดงจุดยืนทางการตลาด และ (3) การสร้างความแข็งแกร่งให้กับธุรกิจด้วยกิจกรรมการส่งเสริมการตลาด สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนต้อง (1) ช่วยเหลือธุรกิจSMEs อย่างต่อเนื่องและ (2) การเปิดโอกาสให้ธุรกิจทุกประเภทสามารถเข้าถึงการบริการได้อย่างเท่าเทียมกัน

ยุภา ประยงค์ทรัพย์ (2553) ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก กรณีประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในด้านลักษณะรูปแบบและกระบวนการ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน อันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน และ 3) เพื่อกำหนดเป็นยุทธศาสตร์เชิงนโยบายในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทยผลการศึกษาข้อมูลการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ในด้านลักษณะรูปแบบและกระบวนการจากการศึกษาเฉพาะกรณี 3 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนบ้านหนองกลางดง อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมชนวังตะกอก อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร และชุมชนท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และชุมชนบ้านใหม่สิงห์สัมพันธ์ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการศึกษาพบว่าด้านลักษณะวิสาหกิจชุมชนเป็นไปตามองค์ประกอบของวิสาหกิจชุมชน 7 ประการ กระบวนการบริหารจัดการของชุมชนต่างๆ มีการดำเนินกิจกรรมที่สามารถใช้แนวคิดของกระบวนการวิสาหกิจชุมชนมาวิเคราะห์เพื่อให้เห็นความสอดคล้องกับกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนอย่างชัดเจน ส่วนข้อสรุปด้านรูปแบบของวิสาหกิจชุมชน พบว่าชุมชนมีการพึ่งตนเองในระดับครัวเรือนเป็นอันดับแรก เพื่อลดรายจ่ายให้กับครัวเรือน ขั้นที่สองการพัฒนาสู่ขั้นก้าวหน้าเป็นการนำผลผลิตส่วนเกินมาแลกเปลี่ยนระหว่างกันในชุมชน เกิดตลาดภายในชุมชนและระหว่างชุมชนช่วยส่งเสริมการมีรายได้ และขั้นที่สามการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองสังคมภายนอก มีการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพผลผลิตในด้านต่างๆ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ และข้อสรุปด้านกระบวนการของวิสาหกิจชุมชนเป็นกระบวนการก่อนเกิดวิสาหกิจชุมชน ที่ต้องมีแผนแม่บทชุมชนเป็นฐานข้อมูลสำคัญในการดำเนินการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อตอบสนองความต้องการชุมชน เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับชุมชน หลังจากนั้นจึงขยายผลการเรียนรู้ลงสู่ชุมชนด้วยการปฏิบัติจริง โดยกำหนดเป็นแผน เป็นโครงการ และกิจกรรมต่างผลการศึกษากการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ได้ข้อสรุปรูปแบบการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน โดย

อาศัยแนวคิดทางทฤษฎีการวิเคราะห์เชิงระบบ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า ปัจจัยกระบวนการ และ ปัจจัยผลผลิตหรือผลลัพธ์ ได้ชุดของตัวแปรที่ใช้วิเคราะห์ความเข้มแข็งการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ในแต่ละด้านคือ ด้านปัจจัยนำเข้า 27 ตัวชี้วัด ประกอบด้วยปัจจัยด้านการผลิต ปัจจัยด้านผู้นำเข้าและสมาชิกกลุ่ม และปัจจัยหน่วยงานภายนอก ด้านปัจจัยกระบวนการ 19 ตัวชี้วัด ประกอบด้วยปัจจัยด้านการวางแผน ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านการจัดองค์กร ปัจจัยด้านการควบคุม และปัจจัยด้านการอำนวยการและกำกับติดตามและปัจจัยผลลัพธ์ 20 ตัวชี้วัด ประกอบด้วยปัจจัยด้านผลผลิต ปัจจัยด้านผลตอบแทนทางสังคม ปัจจัยด้านผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ของกลุ่ม และปัจจัยด้านความยั่งยืนของกลุ่ม รวมทั้งสิ้น 66 ตัวชี้วัด ซึ่งแต่ละตัวจะมีรายละเอียดของตัวบ่งชี้ย่อย และเมื่อนำไปสอบชำระรูปแบบการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ที่ชุมชนบ้านสี่เหลี่ยม ตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เพื่อกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทย พบว่าวิสาหกิจชุมชนที่มีการพัฒนาการเรียนรู้ของชุมชน โดยใช้แผนชุมชนเป็นแกนนำ เน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชน เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาให้กับทรัพยากรบุคคล องค์กรภายนอก จะเป็นเพียงผู้สนับสนุน นอกจากนี้ยังพบว่าชุมชนมีวิธีการผลิตเพื่อการยังชีพตามความต้องการของชุมชนเป็นปัจจัยพื้นฐาน ชุมชนมีอำนาจในการกำหนดปัจจัยที่ควบคุมและดูแลการผลิต ตลอดจนกระบวนการผลิต การแลกเปลี่ยนและจัดสรรผลผลิตที่เกิดขึ้นให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการอย่างสอดคล้องและพอเพียง โดยมีระบบความสัมพันธ์ทางสังคมแบบแนวราบ จะเป็นปัจจัยที่เอื้อให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชน สามารถเกิดขึ้นและดำรงอยู่ได้อย่างเหมาะสมภายใต้ระบบเศรษฐกิจพอเพียงและเอื้อต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานรากในที่สุด ซึ่งสามารถกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาได้ ดังนี้คือ 1) ยุทธศาสตร์ชุมชนเข้มแข็งฐานรากจากสถาบันครอบครัว 2) ยุทธศาสตร์ชุมชนพึ่งตนเอง 3) ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบวิสาหกิจชุมชน 4) ยุทธศาสตร์การจัดตั้งศูนย์ที่ปรึกษาด้านวิสาหกิจชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ และ 5) ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนโดยองค์การบริหารส่วนตำบล

วิฑูร เจียมจิตต์ตรง (2553) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยภาวะผู้ประกอบการที่มีต่อผลประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทำความเข้าใจเรื่องมโนทัศน์ภาวะผู้ประกอบการที่มีต่อผลการประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สรุปได้ว่าองค์ประกอบของภาวะผู้ประกอบการนั้นสามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีหลายๆ ด้านรวมกัน ได้แก่ ทฤษฎีภาวะผู้นำ ทฤษฎีการบริหารเชิงกลยุทธ์ ทฤษฎีพื้นฐานทรัพยากร และทฤษฎีการรู้คิด ภาวะผู้ประกอบการจึงประกอบด้วยปัจจัย 4 ด้านคือปัจจัยภาวะผู้นำอย่างผู้ประกอบการ ปัจจัยการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์อย่างผู้ประกอบการ ปัจจัยการรับรู้โอกาสธุรกิจอย่างผู้ประกอบการ และปัจจัยการบริหารจัดการโอกาสธุรกิจอย่างผู้ประกอบการปัจจัยเหล่านี้ได้ร่วมกันทำหน้าที่เป็นตัวแทนของภาวะผู้ประกอบการไปพร้อมกันการทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้ประกอบการและผล

ประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ใช้ข้อมูลจากการสำรวจด้วยแบบสอบถามทางไปรษณีย์จากกลุ่มวิสาหกิจอุตสาหกรรมจำนวน 125 แห่งในประเทศไทยและวิเคราะห์ความเป็นเหตุเป็นผลโดยโปรแกรมตัวแบบสมการโครงสร้าง การทดสอบตัวแบบการวัดภาวะผู้ประกอบการกับผลประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยืนยันในเชิงประจักษ์ว่าปัจจัยภาวะผู้ประกอบการทั้ง 4 ด้านเป็นองค์ประกอบของภาวะผู้ประกอบการ การทดสอบตัวแบบสมการโครงสร้างผลการศึกษาพบว่าภายในภาวะผู้ประกอบการนั้น ปัจจัยการรับรู้โอกาสธุรกิจฯ เป็นปัจจัยเริ่มต้นที่มีผลต่อการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์และการบริหารจัดการโอกาสธุรกิจ และปัจจัยทั้งสองนี้จะมีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำอย่างผู้ประกอบการที่มีผลต่อไปยังผลประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมงานวิจัยชิ้นนี้ได้สร้างความเข้าใจได้ว่า วิธีการหนึ่งที่จะทำให้ผลประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีกำไร เติบโต และความมั่นคงนั้น สามารถทำได้โดยการพัฒนาภาวะผู้ประกอบการให้กับวิสาหกิจ นอกจากนั้นแล้วในด้านนโยบาย การวัดระดับความสามารถภาวะผู้ประกอบการทำให้หน่วยงานภาครัฐมีเครื่องมือในการบ่งชี้และติดตามความสามารถในการประกอบการของวิสาหกิจฯ ได้สะดวกและมีประสิทธิผลมากกว่าการติดตามผลประกอบการซึ่งเป็นตัวชี้วัดผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นแล้ว

กนกพรนิมพลี (2555) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการคือความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นกระบวนการจัดการความรู้และเงื่อนไขที่มีผลต่อการจัดการความรู้ผลการศึกษาพบว่า 1) ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานเกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และถ่ายทอดสืบต่อกันมาจนกลายเป็นองค์ความรู้ประจำท้องถิ่นที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและการปลูกฝังวิถีคิดการดำเนินชีวิตประจำวันให้แก่ลูกหลานเพื่อปฏิบัติสืบต่อกันมา 2) กระบวนการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอนที่สำคัญได้แก่ (1) การกำหนดความรู้เกี่ยวกับการกำหนดผลิตภัณฑ์ผ่านการคิดและตัดสินใจร่วมกันของสมาชิกกลุ่มจากนั้นจึงนำไปสู่ (2) การแสวงหาและยึดกุมความรู้ที่มาจากภายในกลุ่มและภายนอกเพื่อให้เกิดความรู้เฉพาะของกลุ่มและนำไปสู่ (3) การแลกเปลี่ยนความรู้อย่างไม่เป็นทางการโดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในกลุ่มเพื่อให้สมาชิกมีความรู้และทักษะในการผลิตมากขึ้นและเป็นที่มาของ (4) การจัดเก็บความรู้ในตัวบุคคลและ (5) การถ่ายทอดความรู้มีรูปแบบการถ่ายทอดอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยกระบวนการจัดการความรู้ดังกล่าวมีลักษณะเป็นวงจรที่เมื่อถ่ายทอดความรู้แล้วสามารถย้อนกลับไปกำหนดความรู้ในรูปแบบอื่นๆ ได้อย่างต่อเนื่องและ 3) เงื่อนไขที่ทำให้การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานประสบความสำเร็จมี 4 เงื่อนไขที่สำคัญได้แก่ (1) ความรู้ด้านการจัดการความรู้ (2) วัฒนธรรมองค์กร (3) ภาวะผู้นำและ (4)

โครงสร้างพื้นฐาน และประเด็นข้อค้นพบที่สำคัญคือ “การพึ่งตนเอง” ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตเครื่องจักสานซึ่งจากองค์ประกอบหลักทั้ง 3 ประการได้แก่การมีผู้นำที่เข้มแข็งมีความสามัคคีการยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการมีใจรักในด้านการจักสาน

ชญาภัทร ก่อาริโย (2557) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดภาคกลาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการประเมินศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดภาคกลาง เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับประเทศและระดับจังหวัดภาคกลาง เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดภาคกลางและเพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดภาคกลาง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดภาคกลางประกอบด้วย 5 ปัจจัยหลัก ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำ 2) ความรู้ ความเชี่ยวชาญและการพัฒนาตนเอง 3) การจัดทำแผนวิสาหกิจชุมชน 4) การสื่อสารและการประสานงาน และ 5) คุณธรรม จริยธรรม โดยมี 23 ปัจจัยย่อย ได้แก่ (1) การควบคุมตนเอง (2) ความเชื่อมั่นในตนเอง (3) การตัดสินใจ (4) การมอบหมายงาน (5) การสร้างแรงจูงใจ (6) กฎระเบียบข้อบังคับวิสาหกิจชุมชน (7) การเงิน/การบัญชี (8) การบริหารการตลาด (9) การจัดการสินค้า (10) การเรียนรู้ตลอดชีวิต (11) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (12) การถ่ายทอดความรู้ (13) การกำหนดทิศทางและเป้าหมาย (14) การวางแผนการดำเนินงาน (15) การมีส่วนร่วมของสมาชิก (16) การประเมินผลและการติดตาม (17) การจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (18) การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร (19) การติดต่อประสานงานภายในและภายนอก (20) การสร้างเครือข่าย (21) ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ (22) ความรับผิดชอบต่อชุมชน และ (23) จริยธรรมผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนตามลำดับผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดภาคกลางพบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ

นงลักษณ์ ทองศรี (2559) ศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมจังหวัดบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมจังหวัดบุรีรัมย์ 2) ศึกษาความต้องการในการพัฒนาการจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมจังหวัดบุรีรัมย์ และ 3) พัฒนารูปแบบการจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมจังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสานวิธี ประชากร คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 144 กลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า 1.ปัญหาการจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมจังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการจัดการการผลิตอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการจัดการการตลาด ด้านการจัดการการเงินและการบัญชี ด้านการจัดการระบบสารสนเทศ อยู่ในระดับปาน

กลางและด้านการบริหารองค์การ ด้านการจัดการวิจัยและพัฒนา อยู่ในระดับน้อย 2.ความต้องการในการพัฒนาการจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมจังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการจัดการการผลิต อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการจัดการการตลาด ด้านการจัดการการเงินและการบัญชี ด้านการจัดการระบบสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลางและด้านการบริหารองค์การ ด้านการจัดการวิจัยและพัฒนา อยู่ในระดับน้อย 3.รูปแบบการจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมจังหวัดบุรีรัมย์ คือ 1) รูปแบบการจัดการการผลิต ควรวางแผนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ให้มีเอกลักษณ์และแตกต่าง ดำเนินการตามแผน และควบคุมคุณภาพให้ได้มาตรฐาน โดยผ่านการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์จากหน่วยงานภายนอก และรักษาสีสิ่งแวดล้อมทางการผลิต 2) รูปแบบการจัดการการตลาด ควรรวบรวมผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์แตกต่างตามความต้องการของลูกค้า กำหนดราคาขายที่เหมาะสม ขยายช่องทางการจำหน่ายและมีการส่งเสริมการตลาด 3) รูปแบบการจัดการการเงินและการบัญชี ควรวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยจัดหาและจัดสรรเงินทุนอย่างมีประสิทธิภาพ ติดตาม กำกับดูแลการเงินตามแผนการดำเนินงาน และสรุปการดำเนินงานด้วยระบบบัญชี

งานวิจัยต่างประเทศ

Hong-Hee (2006) ศึกษาเรื่องการให้บริการ (Application service providers- ASPs) กับผลการดำเนินงานขององค์การในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้ให้ความเห็นว่าโดยทั่วไปแล้วการทำวิจัยเรื่องผลการดำเนินงานขององค์การมักจะใช้ตัวชี้วัดทางการเงินเพียงอย่างเดียวซึ่งไม่มีความเหมาะสมเพียงพอในการบ่งชี้ จึงได้ใช้ปัจจัยทางการเงินและที่ไม่ใช่ทางการเงิน (Financial and non financial indicators) โดยปัจจัยที่ไม่ใช่ทางการเงิน เช่น จำนวนลูกค้า (The number of customers) ค่าใช้จ่ายในการบริหาร (Administration cost) ความได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive advantage) การบริการลูกค้า (Customer service) ผลิตภาพ (Productivity) ความง่ายในการถ่ายทอดข้อมูลสู่ลูกค้า ภายในองค์การ (Ease of information exchange partners, ease of information exchange within a company)

Saleh and Ndubisi (2006) ได้วิจัยสิ่งที่ท้าทายการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศ Malaysia ในหัวข้อ “An evaluation of SME development in Malaysia” โดยสรุปปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม คือ

1. วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศมาเลเซียมีปัญหาบ่อยครั้งในการขออนุมัติเงินทุนจากสถาบันการเงินและรัฐบาล และอัตราดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายในการกู้ยืมจะอยู่ในอัตราที่สูง
2. ขาดทุนมนุษย์ที่เป็นสิ่งท้าทายของผู้ประกอบการ และถ้าจะจ้างมืออาชีพหรือพนักงานที่มีความรู้ความสามารถก็ต้องจ่ายในอัตราเงินเดือนที่สูง

3. ผู้ประกอบการเผชิญการแข่งขันจากธุรกิจข้ามชาติและคู่แข่งรายใหญ่ๆ เช่น จากประเทศจีนและอินเดีย

4. ระบบราชการที่ซับซ้อนเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานและพัฒนาธุรกิจ
5. ขาดการเข้าถึงเทคโนโลยีที่ดีกว่า และ ICT เป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพการพัฒนาธุรกิจ
6. มีการวิจัยและพัฒนาในระดับต่ำ
7. มุ่งทำธุรกิจในประเทศเป็นส่วนมาก

Ziarko (2006) ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างองค์การกับผลการดำเนินงานของโครงการ ซึ่งเป็นการศึกษารูปแบบหนึ่งของการแปรูปองค์การราชการโดยทำการศึกษาถึงการทำงานโครงการร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชนโดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ องค์การภาครัฐและวัดระดับของความสัมพันธ์ของการทำงานร่วมกันโดยใช้ระดับการวัดเป็นร้อยละเพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ในการทำงานโครงการโดยมีระดับของค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ร้อยละ 0-100 ซึ่งมีความหมายถึงการทำงานโครงการที่ไม่มีความสัมพันธ์กันเลยจนไปสู่ระดับของการทำงานร่วมกันอย่างแท้จริง จากการวิจัยพบว่าระดับความสัมพันธ์ระหว่างองค์การมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานขององค์การซึ่งชี้วัดด้วย ความพึงพอใจ (Customer satisfaction) ที่แปรผันตรงกับความสัมพันธ์ระหว่างองค์การและมีความสัมพันธ์แบบแปรผกผันกับรายจ่ายของโครงการ (Program expenditures)

Watson (2007) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่าย (Network) และผลการดำเนินงานของ SMEs ในออสเตรเลีย ผลการดำเนินงานวัดได้จากการอยู่รอด ความเติบโต และผลตอบแทนต่อการลงทุน พบว่า เครือข่ายมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการอยู่รอด และการเจริญเติบโตธุรกิจ แต่ผลวิจัยไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่าย และยังคงค้นพบว่าเครือข่ายที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการไม่มีความสัมพันธ์ต่อผลตอบแทนต่อหุ้น สรุปได้ว่าเครือข่ายมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จทางธุรกิจทั้งในประเทศและตลาดต่างประเทศโดยเฉพาะภายใต้โลกาภิวัตน์ซึ่งเป็นทั้งโอกาสและท้าทาย ดังนั้นการมีเครือข่ายที่มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพจะเป็นแหล่งของการได้เปรียบทางการแข่งขัน และการมีผลประโยชน์ที่ดีที่สุดในที่สุด

Vichitdhanabadee, Wilmshurst, and Clift (2009) ได้ศึกษาการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยในเรื่อง การวัดผลประกอบการ (Performance management) โดยศึกษาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีธุรกิจทางด้านการผลิต การค้า และบริการ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานทางด้านการจัดการผลประกอบการ แต่เนื่องจากมีข้อจำกัดทางด้านของเวลาทำให้ไม่มีเวลาใส่ใจทางด้านนี้การจัดการผลประกอบการในที่นี้หมายถึงการปรับเป้าหมายบุคคลทีมงานและองค์กรเข้าด้วยกัน โดยใช้ข้อมูลข่าวสารและทรัพยากรต่างๆ ให้เข้ากับเป้าหมายทางกลยุทธ์และยังช่วยให้ผู้จัดการสร้างกลยุทธ์เพื่อให้เติบโตทางกำไร อย่างไรก็ตามผลการศึกษานี้สอดคล้อง

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ คุณลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เช่น ระยะเวลาประกอบการ จำนวนพนักงาน ทุนทรัพย์ และการบริหารจัดการ และคุณลักษณะของเจ้าของหรือผู้จัดการ ประกอบด้วย การศึกษา ประสบการณ์งานในอดีตมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงาน และการจัดการทางธุรกิจ

Dietmar and Jason (2010) ศึกษาเรื่อง Poverty-environment dividends of rural community enterprises: Insights from a cross-sect oral study in Latin America and the Caribbean พบว่า ที่ผ่านมา การพัฒนาของวิสาหกิจชุมชนในชนบท (RCE) ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สองของการลดความยากจน และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความคาดหวังของพวกเขาใช้การอ้างอิงจาก 11 กรณีศึกษาจากประเทศโบลิเวีย, สาธารณรัฐโดมินิกัน, กัวเตมาลาและเม็กซิโก เรื่อง 1) ประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมของ RCE 2) ปัจจัยที่ส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และ 3) การเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นในกรอบทางการเมืองและการให้บริการเพื่อให้สภาพแวดล้อมที่ทำให้การพัฒนาสำหรับ RCE การค้นพบหลักของเราคือ RCE บางส่วนมีการสะสมทุนทางกายภาพมาก แต่ แสดงระดับต่ำของ ผลผลิตและคุณภาพเนื่องจากทักษะในการบริหาร การมีส่วนร่วมของสตรีในการจัดการ RCE และการตัดสินใจจะถูกจำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคป่าไม้ ในระยะยาวหน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคประชาสังคมเป็นสิ่งสำคัญ ที่ทำให้ RCE มีการพัฒนา เช่น การให้บริการทางการเงิน การพัฒนาไม่จำเป็นต้องมีข้อได้เปรียบกว่าวิธีการทางเลือกมุ่งเน้นไปที่การผลิตทางการเกษตร เมื่อใช้มุมมองที่กว้างขึ้นของการลดความยากจน วิธีการในการแข่งขันของครัวเรือนสร้างความมั่นใจและสร้างชุมชนให้มีความมั่นคงขึ้น

Frey et al. (2011) ศึกษาเรื่อง Community enterprises: An institutional innovation พบว่า การวิจัยการจัดการได้มุ่งเน้นในทฤษฎีของ บริษัท การศึกษาองค์กรที่แสวงหาผลกำไรที่ผลิตทรัพยากรของเอกชนขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจของการส่งเสริมจากภาครัฐในส่วนกลางและภายในขอบเขตที่ได้กำหนด เรียกวิสาหกิจชุมชน ปัจจุบันมีการพัฒนาและขยายไปไกลอย่างแข็งแกร่งตามความสัมพันธ์ส่วนบุคคลและมีลักษณะการผลิตของทรัพยากรที่ได้รับการจัดสรรให้ เป็นตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดของวิสาหกิจชุมชน มีการกำหนดหลักการภายใต้แนวคิดในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น ทฤษฎีองค์กร เศรษฐศาสตร์ นวัตกรรม และองค์การอุตสาหกรรม

Olszak and Ziemba (2012) ศึกษาเรื่อง Critical success factors for implementing business intelligence systems in small and medium enterprises on the example of upper Silesia, Poland พบว่า วัตถุประสงค์หลักของบทความนี้คือการหาหรือระบุปัจจัยความสำเร็จ ที่สำคัญ (CSFs) สำหรับ การนำ Business Intelligence (BI) system มาใช้ในสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม การศึกษานี้ เริ่มต้นด้วยการระบุนายละเอียดเกี่ยวกับ Business Intelligence (BI) System หลังจากนั้นก็มีการศึกษา ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ IT และ Business Intelligence System ที่เคยมีคนศึกษาไว้แล้ว ต่อขอเพิ่มเติมขึ้นบน พื้นฐานของข้อมูลทางสถิติ การศึกษาบทบาทของ SMEs ในด้านอุปสรรคและการพัฒนาทางธุรกิจ และจากผลการศึกษาดังกล่าว พบว่าอุปสรรคของการพัฒนา ของ SMEs คือ การขาดความรู้ด้านไอที

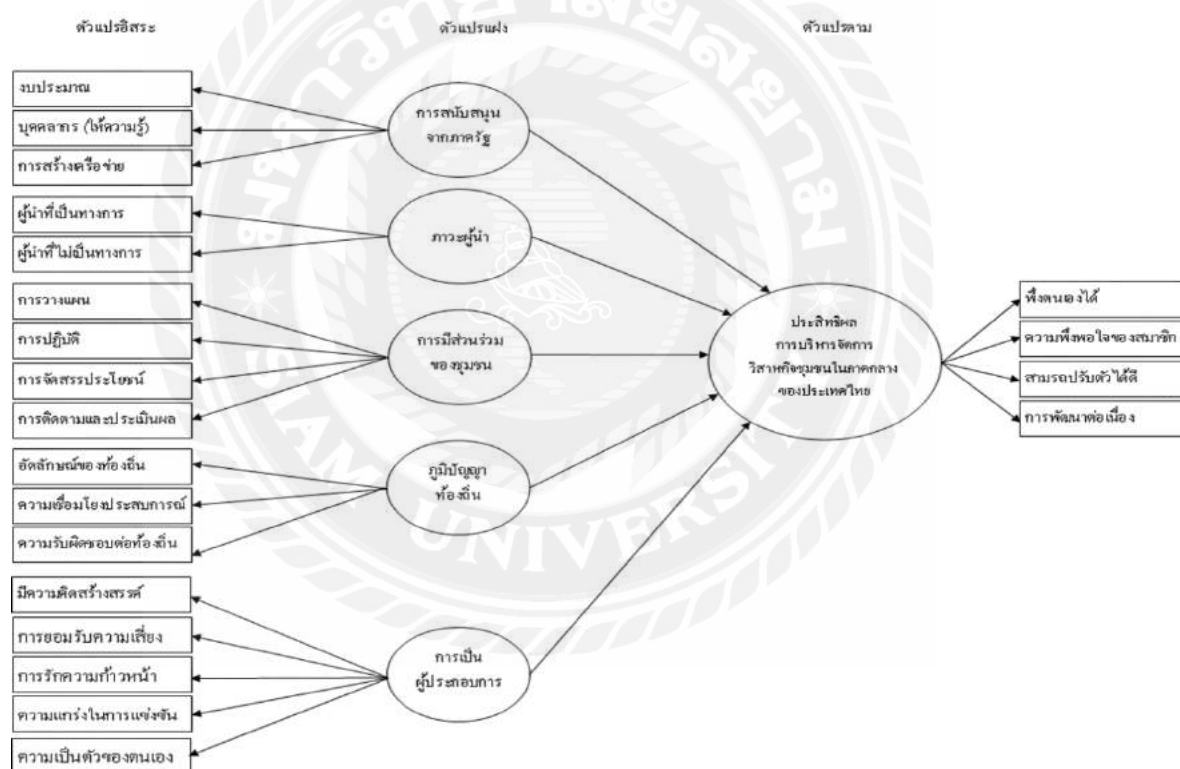
Armstrong (2012) ศึกษาเรื่อง An analysis of the conditions for success of community based tourism enterprises พบว่า ปัจจัยในการประสบ ความสำเร็จของผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชน (CBTEs) วิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยว (CBT) ที่มีการบริหาร โดยบุคคลหรือเป็นธุรกิจการท่องเที่ยวที่ บริหารจัดการโดยชุมชน มีผลต่อชุมชนในด้านของการเพิ่ม โอกาสของคนในชุมชน และเพิ่ม ประสิทธิภาพของเศรษฐกิจชุมชนและลดความยากจน แต่หลักการดังกล่าวก็มักไม่ตรงกับความเป็น จริงเสมอไป จากสถานการณ์ที่มีความเสี่ยง สิ่งสำคัญที่จะต้องระบุและใช้เงื่อนไขเพื่อให้ประสบ ความสำเร็จ จากการทบทวนการศึกษาต่างๆ พบว่าปัจจัยความสำเร็จของ CBTEs ประกอบด้วย 8 ประการ ด้วยกัน คือ 1) การมีส่วนร่วมกับภาคเอกชน 2) ชุมชนเป็นเจ้าภาพที่มีความเข้มแข็ง 3) ชุมชนมีส่วน ร่วมอย่างแท้จริง 4) ความเป็นเจ้าของ และการบริหารจัดการเอง 5) การควบคุมการวางแผนสำหรับ สักยภาพในเชิงพาณิชย์ 6) การตระหนักถึงความต้องการผลิตภัณฑ์เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ 7) เสน่ห์ ของสินค้าและบริการ 8) สินค้าที่มีคุณภาพขึ้นอยู่กับสินทรัพย์ของชุมชน การบริหารทางการเงิน โปร่งใสการสนับสนุนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการตรวจสอบและ การประเมินผล

Matthews et al. (2013) ศึกษาเรื่อง Community insights: Helping community leaders enhance the value of enterprise online communities พบว่า ชุมชนที่มีมากขึ้นจะถูกใช้ ให้เป็นสถาน ประกอบการด้านการเพิ่มผลผลิต และความเชี่ยวชาญของผู้นำชุมชนมีความสำคัญในการสนับสนุนให้ เกิดความสำเร็จต่อชุมชนแต่เทคโนโลยีที่มีอยู่ไม่ค่อยสนับสนุนผู้นำเท่าที่ควร โดยอาจเป็นเพราะขาด ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับความต้องการของผู้นำและเครื่องมือที่มีอยู่ก็ไม่ใช่ผู้นำเป็นที่ศูนย์กลาง (ไม่ได้ ผูกขาดอำนาจในการตัดสินใจแต่ผู้เดียว) จึงมีการนำเสนอเครื่องมือใหม่สำหรับผู้นำชุมชนคือ

Community insights (CI) ช่วยในการวิเคราะห์การดำเนินงานที่จะช่วยให้ผู้นำชุมชนมีความสามารถส่งเสริมให้เกิดชุมชนที่มีสุขภาพดี และการเพิ่มคุณค่าให้กับสมาชิกและองค์กร แสดงข้อมูลใหม่ดังนี้

- 1) ตัวชี้วัดตัวใดที่มีประโยชน์มากที่สุดสำหรับผู้นำไปใช้ประเมินสุขภาพชุมชน
- 2) ความจำเป็นและวิธีการออกแบบตัวชี้วัดการดำเนินการ
- 3) ความจำเป็นในการสร้างระบบในการวิเคราะห์และออกแบบวิธีการเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน การค้นพบนี้เป็นระบบที่ช่วยให้ผู้นำวิเคราะห์ข้อมูลในบริบทของชุมชน ผลจากการวิเคราะห์เหล่านี้จะมีความสำคัญชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างที่สำคัญระหว่างวิสาหกิจชุมชนและชุมชนอินเทอร์เน็ต ในขณะที่เราเห็นตัวอย่างบางส่วนของ พฤติกรรม การกระทำที่ผิด เช่น การหลอกลวง ซึ่งมีการรายงานโดยทั่วไปใน ชุมชนอินเทอร์เน็ต

2.9 กรอบแนวทางในการวิจัย

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวทางในการวิจัย

ที่มา : ผู้วิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. การสนับสนุนจากภาครัฐมีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย
2. ภาวะผู้นำมีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย
3. การมีส่วนร่วมของชุมชนมีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย
4. ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย
5. การเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

สมการพยากรณ์

ปัจจัยการสนับสนุนจากภาครัฐ ปัจจัยภาวะผู้นำ ปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชน ปัจจัยภูมิปัญญาท้องถิ่น และปัจจัยการเป็นผู้ประกอบการสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

การสนับสนุนจากภาครัฐ หมายถึง มาตรการที่ภาครัฐส่งเสริมการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชน เพื่อการพัฒนาจากการสร้างฐานรากในชุมชนให้มีความเข้มแข็ง มุ่งพัฒนาปัจจัยสนับสนุนต่างๆ ที่สอดคล้องกับสภาพชุมชน โดยอาศัยภูมิปัญญาและทรัพยากรที่มีอยู่เป็นสำคัญ ประกอบด้วย

1. งบประมาณ หมายถึง เงินที่ภาครัฐหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสถาบันการเงินส่งเสริมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินการอย่างครบวงจร เพื่อสร้างความพร้อมของวิสาหกิจชุมชน รวมถึงโครงสร้างพื้นฐาน และแหล่งเงินทุนที่จะสนับสนุน ในการดำเนินงาน อาทิ สถานที่ เทคโนโลยี เงินทุนต่างๆ เป็นต้น

2. การจัดอบรมและให้ความรู้ หมายถึง การส่งเสริมจากภาครัฐมีแผนที่ชัดเจนในการส่งเสริมสนับสนุน การพัฒนา ความรู้ ความสามารถและทักษะในการผลิตสินค้าของวิสาหกิจชุมชน โดยการอบรมให้ความรู้กับสมาชิก เพื่อรองรับการผลิตที่มีมาตรฐาน การสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการ เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาและเติบโตขึ้น

3. การสร้างเครือข่าย หมายถึง การสนับสนุนจากภาครัฐเพื่อส่งเสริมการเชื่อมโยงกับเครือข่ายการผลิตที่หลากหลายในชุมชน ระหว่างวิสาหกิจและองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา และการส่งเสริมภายนอกเพื่อสร้างความร่วมมือ ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

ภาวะผู้นำ หมายถึง ผู้นำในการนำพาให้วิสาหกิจชุมชนสามารถดำเนินกิจการให้เกิดประสิทธิผล เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในองค์กร สามารถบริหารจัดการให้องค์กรมีความสำเร็จตรงกับเป้าหมายที่องค์กรตั้งไว้ ทำให้เกิดประสิทธิผลการบริหารจัดการ ประกอบด้วย

1. ผู้นำที่เป็นทางการ หมายถึง ผู้นำที่มีตำแหน่งหน้าที่ในการจัดการวิสาหกิจ มีความชัดเจนในการกำหนดแนวทางการดำเนินการของวิสาหกิจ ให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ก่อให้เกิดการพัฒนาความร่วมมือกันของสมาชิก มีความซื่อสัตย์ตรงไปตรงมาเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตัวของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน คำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลของสมาชิกในองค์กร

2. ผู้นำที่ไม่เป็นทางการ หมายถึง ผู้นำที่ได้รับการยอมรับจากคนในชุมชน ซึ่งไม่ได้มีตำแหน่งในการบริหารจัดการที่เป็นทางการ แต่เป็นที่ยอมรับในความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์เข้าใจพื้นฐานของชุมชน เป็นที่ไว้วางใจในชุมชน สามารถสร้างแรงจูงใจ สร้างศรัทธาให้เกิดการมีส่วนร่วม สร้างจิตสำนึกให้กับชุมชนได้ มีคุณธรรม จริยธรรม และมโนธรรม เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน

การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของทุกฝ่าย เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน ในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ทำให้เกิดประสิทธิผลในการจัดการ ประกอบด้วย

1. การวางแผน หมายถึง การประชุมเพื่อระดมความคิด ให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและแนวทางในการจัดการ การวางแผนในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเพื่อใช้ทรัพยากรในชุมชนที่มีอย่างคุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุดและบรรลุเป้าหมายที่องค์กรได้วางไว้

2. การปฏิบัติงาน หมายถึง การร่วมกันลงมือปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานที่วางไว้ และร่วมลงทุนในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนตั้งแต่กระบวนการเริ่มต้น การแสดงความรับผิดชอบในผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้น

3. การจัดสรรประโยชน์ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในด้านของการกระจายรายได้สู่ชุมชน องค์กรมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้ผลตอบแทนสมาชิกที่ชัดเจนและเป็นธรรมแก่สมาชิกทุกคนซึ่งสามารถรับรู้ได้

4. การติดตามประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตรวจสอบ รับฟังความคิดเห็นเห็นประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน เพื่อช่วยเสนอแนะในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนให้น่าเชื่อถือ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ความรู้ ความคิด ความเชื่อ ความสามารถที่สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ของชุมชนกับทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตของคนในชุมชน การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ จะช่วยให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารจัดการที่ดียิ่งขึ้น ประกอบด้วย

1. อัตลักษณ์ของท้องถิ่น หมายถึง ความมีจุดเด่นของสินค้าที่ผลิตและบริการที่มีในชุมชน โดยมีเอกลักษณ์ ความแตกต่างที่ไม่เหมือนที่อื่น มีคุณสมบัติที่โดดเด่นเฉพาะพื้นที่ ที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและทรัพยากรที่มีให้ได้มาตรฐานและสร้างมูลค่าเพิ่มได้
2. ความเชื่อมโยงประสบการณ์ หมายถึง การสร้างสรรค์เรื่องราวผ่านสื่อและศิลปะในรูปของความรู้ ประสบการณ์ ถ่ายทอดเรื่องราวของผลิตภัณฑ์ ผ่านเรื่องเล่าในการนำเสนอสินค้าและบริการเพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความทรงจำที่ดี มีความประทับใจ กลับมาใช้บริการซ้ำและแนะนำบอกต่อ
3. ความรับผิดชอบต่อท้องถิ่น หมายถึง การดำเนินการที่มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ยึดเหนี่ยวความเป็นชุมชน รักษาไว้ซึ่งคุณภาพและอัตลักษณ์ของท้องถิ่น และมีการยอมเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยร่วมกันรับผิดชอบต่อชุมชน

การเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง สมาชิกซึ่งเป็นส่วนของวิสาหกิจชุมชน เป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการ จัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความคิดสร้างสรรค์ มีความก้าวหน้า เพื่อนำมาพองค์การให้ดำเนินกิจการได้อย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ประกอบด้วย

1. เป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ในการดำเนินงานและการจัดการวิสาหกิจ เมื่อต้องพบปัญหาอุปสรรค สามารถที่จะเผชิญปัญหา ในสติในการคิดวิเคราะห์และหาวิธีการที่การแก้ไข ปัญหาเพื่อปรับเปลี่ยนเป็นโอกาสให้กับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ด้วยรูปแบบวิธีการที่สามารถดำเนินการต่อไปได้ รวมทั้งการค้นหาแนวทาง เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการ การผลิตสินค้าและบริการในรูปแบบใหม่ๆ อยู่เสมอ
2. การยอมรับความเสี่ยง หมายถึง การวางแผนก่อนการดำเนินงาน การร่วมทุน การสร้างโอกาสในความก้าวหน้าในการเติบโตทางธุรกิจ โดยกล้าเสี่ยงและตัดสินใจโดยยอมรับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น อย่างมีเหตุผล จากดอกเบี้ย รายจ่ายและต้นทุนที่เพิ่มขึ้น เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้น และยอมรับความเปลี่ยนแปลงที่ไม่สามารถควบคุมได้ อาทิ นโยบายของรัฐ

3. รักความก้าวหน้า หมายถึง การนำความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่มาปรับใช้กับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน การรับฟังข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้อง และแสวงหาความรู้ เทคนิคใหม่ๆ เกี่ยวกับการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มเติมความรู้อยู่เสมอเพื่อให้เกิดแนวคิดวิธีการในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็งมากขึ้น

4. ความแกร่งในการแข่งขัน หมายถึง การวิเคราะห์ประเมินสภาพแวดล้อมเพื่อนำข้อมูลมาสนับสนุนการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ได้แนวทางในพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการและการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันกับคู่แข่งในบริบทของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สินค้าและบริการของวิสาหกิจชุมชน เพื่อการพัฒนาสินค้าและบริการที่โดดเด่นตรงกับความต้องการของลูกค้า

5. ความเป็นตัวของตัวเอง หมายถึง มีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจนและค้นหาวิธีการที่จะผ่านอุปสรรคและปัญหาต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ สามารถแก้ไขปัญหาการตัดสินใจได้ทันทีเมื่อเจอกับอุปสรรคและสถานการณ์ฉุกเฉิน กล้าที่จะเจรจาต่อรองเพื่อประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับวิสาหกิจชุมชน

ประสิทธิภาพ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่ส่งผลต่อผลสำเร็จของงานที่เป็นไปตามความมุ่งหวัง (Purpose) ที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ (Objective) รวมทั้งเป้าหมาย (Goal) และเป้าหมายเฉพาะ (Target) การปฏิบัติงานมีการปรับตัวและพัฒนาเพื่อความอยู่รอดขององค์กร โดยสามารถวัดได้จากผลลัพธ์ของการบรรลุวัตถุประสงค์หลักสามารถพึ่งพาตนเองได้โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า ทำให้สมาชิกเกิดความพึงพอใจในงานและองค์กรโดยรวม และสามารถปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมจนสามารถทำงานบรรลุเป้าหมายต่อเนื่องไปในระยะยาว และพัฒนาให้องค์การอยู่ต่อไปได้ ประกอบด้วย

1. การพึ่งตนเองได้ หมายถึง การที่องค์กรมีความสามารถในการประกอบกิจการผลิต ขาย สินค้าและบริการได้โดยไม่มีการสร้างภาระให้กับหน่วยงานอื่นและชุมชน สามารถลดค่าใช้จ่าย เพิ่มรายได้ให้ ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและหนทางที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง สร้างความเจริญก้าวหน้าให้ชุมชน สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นสามารถพึ่งพาตนเองได้

2. ความพึงพอใจของสมาชิก หมายถึง ความรู้สึกของสมาชิกจากการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ที่เกิดจากการปฏิบัติ การบริหารจัดการ การได้รับผลตอบแทนจากการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งขวัญกำลังใจ ความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กรทำให้ความตั้งใจที่จะอยู่ร่วมกันพัฒนาวิสาหกิจชุมชนต่อไป

3. ความสามารถปรับตัวได้ดี หมายถึง ความสามารถของวิสาหกิจชุมชนในการปรับตัวให้เข้ากับบริบทของสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในด้านของการดำเนินการ การนำ

ทรัพยากรที่อยู่มาไว้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันเพิ่มเติมตลอดเวลา เป็น การสนับสนุนส่งเสริมระบบเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็ง

4. การพัฒนาต่อเนื่อง หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการในองค์กร มีรูปแบบและแนว ทางการพัฒนาที่ต่อเนื่องจากการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนเสริมสร้างรายได้ ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง มี จำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีการผลิตสินค้าและบริการที่หลากหลายขึ้น สามารถขยายผล ต่อไปเพื่อการแข่งขันในประเทศและพัฒนาเพื่อแข่งขันในต่างประเทศต่อไป

คำอธิบายสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 การสนับสนุนจากภาครัฐมีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการ วิชาสหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

เหตุผลที่เป็นเช่นนั้น

การให้การสนับสนุนการดำเนินการของวิชาสหกิจชุมชน หรือพัฒนาวิชาสหกิจชุมชนเพื่อ เสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐ สร้างกระบวนการทำงานร่วมกัน ระหว่างภาครัฐกับประชาชน ในชุมชนในรูปของประชาคม เพื่อเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่ การเพิ่มศักยภาพ ให้การสนับสนุนด้านความรู้ และทักษะในการบริหารจัดการที่จำเป็นแก่องค์กร ชุมชน เพื่อให้มีขีดความสามารถในการบริหารงานการแก้ไขปัญหาและฟื้นฟูเศรษฐกิจของชุมชนด้วย ตนเอง พัฒนาชุมชนและสภาพแวดล้อมให้มีความพร้อมในแง่ทักษะฝีมือแรงงานที่จะเป็นแหล่ง รองรับการผลิตจากภาคธุรกิจเอกชน ให้การสนับสนุนการดำเนินการพัฒนาเพื่อสร้าง มูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตของชุมชน ให้มีผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพได้มาตรฐานตามตลอดจนการส่งเสริม ด้านการตลาดเพื่อเป็นแหล่งรองรับผลิตภัณฑ์ของชุมชนและส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายการ ผลิตของชุมชนกับภาคธุรกิจเอกชน ด้วยการจับตลาดการทำงานของคณะกรรมการร่วมภาครัฐและ ภาคเอกชน จะช่วยส่งเสริมให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารจัดการวิชาสหกิจชุมชนให้ดีขึ้น

ทฤษฎีหรืองานวิจัยที่สนับสนุน

ปรีดา กล้าประเสริฐ (2553) ได้ศึกษาอิทธิพลของการมุ่งเน้นการตลาดและปัจจัยที่ส่งผลต่อผล การดำเนินงานของวิชาสหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พบว่าผลการดำเนินงานของธุรกิจได้รับอิทธิพล ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในด้านต่างๆ ดังที่ Watson (2007) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่าย (Network) และผลการดำเนินงานของ SMEs ใน ออสเตรเลีย ผลการดำเนินงานวัดได้จากการอยู่รอด ความเติบโต และผลตอบแทนต่อการลงทุน พบว่า การสร้างเครือข่ายมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการอยู่รอด และการเจริญเติบโตธุรกิจทั้งในประเทศ และตลาดต่างประเทศ ดังนั้นการมีเครือข่ายที่มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพจะเป็นแหล่ง

ของการได้เปรียบทางการแข่งขัน และการมีผลประกอบที่ดีในที่สุดและ Saleh and Ndubisi (2006) ได้วิจัยสิ่งที่ท้าทายการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศ Malaysia ในหัวข้อ “An evaluation of SME development in Malaysia” โดยสรุปปัจจัยหนึ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม คือการขออนุมัติเงินทุนจากสถาบันการเงินและรัฐบาล สอดคล้องกับ Onugu (2000) การบริหารจัดการการเข้าถึงแหล่งทุน โครงสร้างพื้นฐาน ความไม่ต่อเนื่องของนโยบายรัฐบาลและระบบราชการ เป็นปัญหาสำคัญในการบริหารจัดการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผู้วิจัยมีความเห็นว่าโอกาสของธุรกิจขนาดย่อมที่จะพลิกฟื้นและมีบทบาทเป็นตัวจักรในการพัฒนาต่อเนื่องและการเป็นประเทศอุตสาหกรรมมีสูง โดยรัฐต้องเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนอย่างจริงจังและมีเจตนาที่จะแก้ปัญหา

สมมติฐานที่ 2 ภาวะผู้นำมีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

เหตุผลที่เป็นเช่นนั้น

ภาวะผู้นำมีความต่างไปจากผู้บริหารซึ่งใช้อำนาจหน้าที่ และปฏิบัติงานที่มีลักษณะเป็นกิจวัตรประจำวันตามระเบียบปฏิบัติขององค์กร ตรงกันข้าม ผู้นำจะแสวงหาความยินยอมจากผู้ปฏิบัติงานที่จะปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจโดยมุ่งสู่เป้าหมายที่เห็นพ้องต้องกันดังนั้น ภาวะผู้นำจึงปรากฏใน 2 ลักษณะ คือ ภาวะผู้นำที่เป็นทางการ (Formal leadership) เป็นภาวะผู้นำของบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่เป็นทางการในองค์กร และภาวะผู้นำที่ไม่เป็นทางการ (Informal leadership) เป็นภาวะผู้นำของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อผู้อื่นเนื่องจากได้รับการยอมรับจากการมีทักษะเฉพาะสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกหรือผู้ตามสอดคล้องกับการบริหารจัดการองค์กรเพื่อให้เกิดประสิทธิผล

ทฤษฎีหรืองานวิจัยที่สนับสนุน

ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการในการใช้อิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้เขาเหล่านั้นใช้ความพยายามอย่างที่สุดอย่างสมัครใจและกระตือรือร้น เพื่อบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม ในเชิงอุดมคติแล้ว การที่ผู้นำใช้อิทธิพลเพื่อให้ผู้ตามทำงานด้วยเต็มใจเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ ยังอาจจะต้องให้การดูแลในด้านอื่นๆ เพื่อรักษาสภาพกลุ่ม และวัฒนธรรมของกลุ่มเพื่อให้งานที่ออกมามีประสิทธิภาพตามต้องการ ดังนั้นเมื่อก้าวถึงภาวะผู้นำก็แสดงว่าต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ต้องมีทั้งคนซึ่งได้แก่ ผู้นำกับผู้ตาม การโน้มน้าวหรืออิทธิพล และเป้าหมายขององค์กรซึ่งองค์ประกอบที่กล่าวมานี้จะทำให้ผู้นำสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ (Koontz and Weibrich, 1988 ; Yukl, 1989; Daft, 1994) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Premkumar and Roberts (1999) ในเรื่องลักษณะขององค์กรที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศของวิสาหกิจขนาดเล็กให้ประสบ

ผลสำเร็จในชนบท โดยลักษณะขององค์กรนั้นประกอบด้วย การสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูงในบทบาทของการเป็นผู้ประยุต์นวัตกรรม ขนาดองค์กร ความสามารถในการเรียนรู้ขององค์กร และความพร้อมขององค์กรและชนวนัทธ์ กืออารโย (2557) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดภาคกลางเพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับประเทศและระดับจังหวัดภาคกลาง เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดภาคกลางมีปัจจัยหลักที่สำคัญด้านหนึ่งคือภาวะผู้นำ ที่มีส่วนสำคัญในการนำพาให้วิสาหกิจชุมชนมีศักยภาพ

สมมติฐานที่ 3 การมีส่วนร่วมของชุมชนมีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

เหตุผลที่เป็นเช่นนั้น

การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์กรหรือเครือข่าย เพราะมีผลในทางจิตวิทยาเป็นอย่างยิ่ง ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร การเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา เมื่อความคิดเห็นมีการรับฟังนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาเครือข่ายและที่สำคัญผู้ที่มีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของงานนั้น ความรู้สึกเป็นเจ้าของจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนเครือข่ายที่ดีที่สุดเพื่อการดำเนินกิจการขององค์กร

ทฤษฎีหรืองานวิจัยที่สนับสนุน

การมีส่วนร่วมที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน มีองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมในการวางแผนในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จ การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลสามารถที่จะทำให้กิจการดำเนินการตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร สามารถส่งเสริมให้เกิดประสิทธิผลสร้างความพึงพอใจกับสมาชิกในองค์กร ส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการประกอบกิจการสร้างรายได้ให้กับสมาชิกและองค์กร ซึ่งเป็นผลสำเร็จตามเป้าหมายของค์การในการบริหารจัดการองค์กรต่อไป (Cohen and Uphoff, 1980; Fornaroff, 1980; White, 1982; อภิญา กังสนารักษ์, 2544; โกวิท พวงงาม, 2545) การศึกษาของยูภา ประยงค์ทรัพย์ (2554) พบว่า ชุมชนมีการพึ่งตนเองในระดับครัวเรือนเป็นอันดับแรก ขั้นที่สองการพัฒนาสู่ขั้นก้าวหน้าเป็นการนำผลผลิตส่วนเกินมาแลกเปลี่ยนระหว่างกันชุมชน เกิดตลาดภายในชุมชนและระหว่างชุมชน และขั้นที่สามการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองสังคมภายนอก มีการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพผลผลิตในด้านต่างๆ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ และวิสาหกิจชุมชนที่มีการพัฒนาการเรียนรู้ของชุมชน โดยใช้แผน

ชุมชนเป็นแกนนำเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชน โดยมีองค์กรภายนอกเป็นเพียงผู้สนับสนุน ทำให้ชุมชนมีอำนาจในการกำหนดปัจจัยที่ควบคุมและดูแลการผลิต ตลอดจนกระบวนการผลิต การแลกเปลี่ยนและจัดสรรผลผลิตที่เกิดขึ้นให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการอย่างสอดคล้องและพอเพียง

สมมติฐานที่ 4 ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

เหตุผลที่เป็นเช่นนั้น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการสั่งสมความรู้และประสบการณ์ต่างๆของชุมชนที่มีการสืบทอดมาเป็นระยะเวลายาวนาน มีความสัมพันธ์กับวิถีการดำรงชีวิตของคนในชุมชนเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตให้เป็นสุขจากชุมชนหนึ่งสู่ชุมชนหนึ่งจนทำให้สังคมชาวบ้านมีความเป็นปึกแผ่นมั่นคงผ่านกระบวนการพัฒนาโดยการคิดค้นปรับเปลี่ยนผสมผสานกับความรู้ใหม่ให้เหมาะสมช่วยให้ผู้คนดำรงตนสามารถปรับเปลี่ยนทันต่อความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบอันเกิดจากสังคมภายนอกเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารจัดการชุมชนต่อไป

ทฤษฎีหรืองานวิจัยที่สนับสนุน

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน คือ องค์ความรู้ทั้งหมดที่มีการสั่งสมประสบการณ์ทางชีวิตสังคมและสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันที่มีการสั่งสมและถ่ายทอดสืบทอดกันมาเป็นวัฒนธรรมการดำเนินงานจึงต้องใช้ปัญญาค้นหาสิ่งที่มีอยู่แล้ว เพื่อฟื้นฟู ประยุกต์ เสริมสร้างสิ่งใหม่บนรากฐานสิ่งเก่าที่ค้นพบผสมผสานกับความรู้ใหม่เป็นการเรียนรู้แบบองค์รวมที่ปัจจุบันนี้เรียกว่าการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated) โดยการทำให้อุให้ลงมือทำตามแบบอย่างที่ดีของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมาสามารถประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการให้เหมาะสมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น (สำนักคณะกรรมการการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2534; วันเพ็ญ พวงพันธุบุตร, 2542; ไพพรรณ เกียรติโชคชัย, 2541) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กนกพร จิมพลี (2555) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนครราชสีมา พบว่า การจัดการในเรื่องความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานให้ประสบความสำเร็จประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอนที่สำคัญได้แก่ (1) การกำหนดความรู้เกี่ยวกับการกำหนดผลิตภัณท์ผ่านการคิดและตัดสินใจร่วมกันของสมาชิกกลุ่มจากนั้นจึงนำไปสู่ (2) การแสวงหาและยึดกุมความรู้ที่มาจากภายในกลุ่มและภายนอกเพื่อให้เกิดความรู้เฉพาะของกลุ่มและนำไปสู่ (3) การแลกเปลี่ยนความรู้อย่างไม่เป็นทางการ โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในกลุ่มเพื่อให้สมาชิกมีความรู้และทักษะในการผลิตมากขึ้น (4) การจัดเก็บความรู้ในตัวบุคคลและ (5) การถ่ายทอดความรู้มีรูปแบบการถ่ายทอดอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการโดยกระบวนการจัดการ

ความรู้ดังกล่าวมีลักษณะเป็นวงจรที่เมื่อถ่ายทอดความรู้แล้วสามารถย้อนกลับไปกำหนดความรู้ในรูปแบบอื่นๆ เพื่อพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

สมมติฐานที่ 5 การเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการ
วิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

เหตุผลที่เป็นเช่นนั้น

การเป็นผู้ประกอบการต้องเป็นผู้ทำงานอย่างสร้างสรรค์มีมุมมองในแง่ดีตามพันธะในการจัดสร้างแหล่งทรัพยากรใหม่หรือนำความสามารถเก่าไปรวมกันก่อให้เกิดสิ่งใหม่เพื่อเป้าหมายในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างความมั่นคงแก่กิจการและรับผิดชอบต่อสังคม ถ้าคิดกล้าตัดสินใจยอมรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินกิจการมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในธุรกิจ พร้อมทั้งเป็นผู้แบกรับความเสี่ยงจากการประกอบธุรกิจเพื่อผลกำไรและความพอใจ การแสวงหาโอกาสทางธุรกิจบริหารจัดการเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันนำไปให้วิสาหกิจชุมชนก้าวหน้าต่อไป

ทฤษฎีหรืองานวิจัยที่สนับสนุน

ผลการศึกษาของ Papadaki and Bassima (2002) ศึกษาทฤษฎีบริหารจัดการ SME ให้ข้อสรุปว่าทัศนคติและความสามารถของผู้ประกอบการ/เจ้าของ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเติบโตทางธุรกิจมีลักษณะการประกอบธุรกิจกลยุทธ์ที่ใช้ในการบริหารจัดการธุรกิจตนเองมีอิทธิพลต่อการเติบโตทางธุรกิจประกอบด้วย การมอบหมายในการทำงานประจำวัน ความคิดสิ่งใหม่ๆ (Innovation) การยอมรับเทคโนโลยี การตอบสนองต่อการตลาด แหล่งเงินทุน และ Stolz (1999) ศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จประกอบด้วย 1) แรงคลไจที่ต้องการประสบผลสำเร็จ (Motivation) คนเหล่านี้จะลงมือทำเองต้องการให้เกิดขึ้นและสำเร็จ 2) มินิซัยขันและทำงานหนัก (Hard Work) 3) ไม่ปฏิบัติตามแบบแผน (Non-conformity) คนเหล่านี้มีความกล้าหาญที่ทำงานให้คนอื่นแต่ต้องการตั้งเป้าหมายให้ตนเอง 4) เป็นผู้นำที่เข้มแข็ง (Strong leadership) การเริ่มต้นธุรกิจใหม่เป็นประสบการณ์ที่น่ากลัวเพราะต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนและความเสี่ยงความสำเร็จจะเกิดขึ้นในช่วงนี้ต้องมีทักษะสูง 5) ฉลาดมีไหวพริบ (Street smarts) เป็นบุคคลที่มีสัญชาตญาณ มีการตัดสินใจเด็ดขาดเมื่อถึงเวลาที่ต้องตัดสินใจ สอดคล้องกับผลการศึกษาของปฐิตา กล้าประเสริฐ (2553) พบว่าการส่งเสริมการตลาดที่จะทำให้บริหารธุรกิจให้ประสบความสำเร็จและยั่งยืน ผู้ประกอบการต้องให้ความสำคัญกับ (1) การพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการในการประกอบธุรกิจ และ (2) การพัฒนาสินค้าให้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าและเพื่อแสดงจุดยืนทางการตลาด และ (3) การสร้างความแข็งแกร่งให้กับธุรกิจด้วยกิจกรรมการส่งเสริมการตลาด และวิฑูร เจียมจิตต์ตรง (2553) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยภาวะผู้ประกอบการที่มีต่อผลประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สรุปได้ว่าองค์ประกอบของภาวะผู้ประกอบการประกอบด้วย

ปัจจัย 4 ด้านคือปัจจัยภาวะผู้นำอย่างผู้ประกอบการ ปัจจัยการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์อย่างผู้ประกอบการ ปัจจัยการรับรู้โอกาสธุรกิจอย่างผู้ประกอบการ และปัจจัยการบริหารจัดการโอกาสธุรกิจอย่างผู้ประกอบการ โดยวิเคราะห์ความเป็นเหตุเป็นผลโดยโปรแกรมตัวแบบสมการโครงสร้าง พบว่า ภายในภาวะผู้ประกอบการนั้น ปัจจัยการรับรู้โอกาสธุรกิจเป็นปัจจัยเริ่มต้นที่มีผลต่อการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์และการบริหารจัดการโอกาสธุรกิจ และปัจจัยทั้งสองนี้จะมีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำอย่างผู้ประกอบการที่มีผลต่อไปยังผลประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่จังหวัดภาคกลางของประเทศไทยเขต 1 และเขต 2 จำนวน 17 จังหวัด โดยกำหนดสถานประกอบการวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับรางวัลดีเด่นปี 2559 จังหวัดละ 1 สถานประกอบการ รวมจำนวน 17 สถานประกอบการ โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัยดังนี้

- 3.1 รูปแบบของการวิจัย
- 3.2 ประชากรขนาดกลุ่มตัวอย่างและบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) เป็นหลัก เสริมด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative data) เป็นข้อมูลยืนยันเชิงประจักษ์ โดยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามความคิดเห็นของสมาชิกสถานประกอบการวิสาหกิจชุมชนที่เป็นประชากรตัวอย่างและข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความชัดเจน ทั้งในกรอบทฤษฎีและการปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามกรอบการวิจัยครั้งนี้ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลเอกสาร (Documentary research) โดยการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจาก เอกสารทางวิชาการ วารสาร บทความ วิทยานิพนธ์ และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เป็นข้อมูลเบื้องต้น จากนั้นนำข้อมูลเหล่านี้มาพิจารณาร่วมกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างกรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัย

ขั้นที่ 2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สำหรับในงานวิจัยนี้คือแบบสอบถาม จากนั้นทำการแจกแบบสอบถามไปสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนภาคกลางในประเทศไทยที่ขึ้นทะเบียนกับกองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร และนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลในทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

ขั้นที่ 3 การสัมภาษณ์เชิงลึกประธานของวิสาหกิจชุมชนเขตภาคกลาง เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน และผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนภาคกลางของประเทศไทยเพื่อนำความคิดเห็นมาเสริมผลการวิจัยเชิงปริมาณ

3.2 ประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

3.2.1.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินอยู่ในระดับดีเด่นและได้เข้ารอบการประกวดวิสาหกิจชุมชนระดับประเทศมากที่สุดอยู่ในเขต 1 และเขต 2 (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2560) ในพื้นที่จังหวัดภาคกลางเขต 1 จำนวน 9 สถานประกอบการ ใน 9 จังหวัด และเขต 2 จำนวน 8 สถานประกอบการ ใน 8 จังหวัด รวมจำนวน 17 สถานประกอบการ ใน 17 จังหวัด มีจำนวนสมาชิก 1,102 คนจากข้อมูลของกองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร (ข้อมูล ณ วันที่ 22 มกราคม 2560) ดังรายละเอียดตามตารางที่ 1.1

3.2.1.2 ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้คือจำนวนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน จำนวน 390 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยใช้แนวคิดของ Hair et al. (2006, pp.112-113) ที่เสนอไว้ว่าการพิจารณาค่าของขนาดกลุ่มตัวอย่างพิจารณาควบคู่ไปกับพารามิเตอร์อิสระที่ต้องการประมาณค่าโดยอัตราส่วนระหว่างหน่วยและจำนวนพารามิเตอร์ โดยในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้อัตราส่วน 15 ต่อ 1 มีพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่าทั้งหมด 26 พารามิเตอร์จึงได้กลุ่มตัวอย่าง 390 คนและแบ่งสัดส่วนของจำนวนประชากรตัวอย่างของแต่ละสถานประกอบการวิสาหกิจชุมชนของแต่ละจังหวัด ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรตัวอย่างแบ่งตามสถานประกอบการวิสาหกิจชุมชนแต่ละจังหวัด

ลำดับ	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	เขต 1 จังหวัด	จำนวน สมาชิก	ประชากร ตัวอย่าง
1.	วิสาหกิจชุมชนฉัตรหลวง(นัชกร)	กรุงเทพฯ	40	14
2.	วิสาหกิจชุมชนเกาะเกร็ดหมู่ที่ 1	นนทบุรี	25	9
3.	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ผลิตพันธุ์พืชตำบลบางคูวัด	ปทุมธานี	103	36
4.	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำดื่มเทพนาคา	อยุธยา	68	24
5.	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรบ้านรีพัฒนา	อ่างทอง	46	16
6.	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงแพะหมู่ที่ 4 ตำบลเขาน้อย	ลพบุรี	49	17

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรตัวอย่างแบ่งตามสถานประกอบการวิสาหกิจชุมชนแต่ละจังหวัด (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	เขต 1 จังหวัด	จำนวน สมาชิก	ประชากร ตัวอย่าง
7.	วิสาหกิจชุมชนส.บ้านสวนผัก	สิงห์บุรี	42	15
8.	วิสาหกิจชุมชนศูนย์วิสาหกิจชุมชนผลิตพันธุ์พืช บ้านพระแก้ว	ชัยนาท	89	31
9.	วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรรวมทะเล็ก	สระบุรี	86	30
	รวมเขต 1	9 จังหวัด	548	192
10.	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าทอไทยทรงคำบ้านหัวเขาจีน	ราชบุรี	62	23
11.	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์บ้าน หนองแห่น	กาญจนบุรี	94	33
12.	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติสมุนไพรดิน ใหม่บ้านหนองสาหร่าย	สุพรรณบุรี	45	16
13.	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ตำบลไร่จึง	นครปฐม	118	43
14.	วิสาหกิจชุมชนพัฒนาสาครบุรี	สมุทรสาคร	56	20
15.	วิสาหกิจชุมชนบ้านสารภี หมู่ที่ 7 ต.จอมปลวก	สมุทรสงคราม	68	24
16.	วิสาหกิจชุมชนบ้านเขายันไคเกษตรพัฒนา	เพชรบุรี	49	17
17.	วิสาหกิจชุมชนกลุ่ม 100 พันมะพร้าวไทย	ประจวบคีรีขันธ์	62	22
	รวมเขต 1	8 จังหวัด	554	198
รวมเขต 1 และเขต 2			1,102	390

3.2.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติตามอำนาจหน้าที่ ประกอบด้วย

1. รองประธานของวิสาหกิจชุมชน ที่มีได้เป็นประชากรตัวอย่างในการจัดเก็บข้อมูล
เชิงปริมาณ โดยการทำการคัดเลือกด้วยวิธีการจับฉลาก จำนวน 4 คน
2. ประธานองค์กรชุมชน จากหมู่บ้านที่เป็นที่ตั้งของสถานประกอบการวิสาหกิจ
ชุมชนด้วยการจับฉลากจาก 17 สถานประกอบการในพื้นที่เขต 1 จำนวน 2 คน และพื้นที่เขต 2 จำนวน
2 คน รวมเป็น 4 คน

3. เจ้าหน้าที่องค์กรภาครัฐ ที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเขต 1 จำนวน 2 คน และเขต 2 จำนวน 2 คน รวมเป็น 4 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Research instrument)

เครื่องมือในการวิจัยสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ จะใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากประชากรตัวอย่างจำนวน 390 ชุด โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามที่เก็บข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้คำถามแบบปลายปิด (Closed-ended question) แต่ละคำถามมีหลายตัวเลือก แต่เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส อายุ ระดับการศึกษา จำนวนปีที่ เป็นสมาชิกวิสาหกิจรายได้ต่อเดือนระดับของประเภทวิสาหกิจลักษณะงานที่ทำในวิสาหกิจ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามที่สอบถามสภาพปัจจุบันที่เกิดขึ้นจริงของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย โดยคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับเห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด โดยกำหนดคะแนนไว้ในแต่ละระดับดังนี้

ระดับ	คะแนนเชิงบวก
เห็นด้วยมากที่สุด	5
เห็นด้วยมาก	4
เห็นด้วยปานกลาง	3
เห็นด้วยน้อย	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1

ทั้งนี้สามารถแปลความหมายของค่าคะแนนที่วัดได้ ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

คะแนน 4 หมายถึง ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

คะแนน 3 หมายถึง ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

คะแนน 2 หมายถึง ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

คะแนน 1 หมายถึง ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยด้านความสำคัญของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยสามารถแบ่งได้ตามแนวคิดของ Best (1981, p. 182) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

1.00	-	1.80	น้อยที่สุด
1.81	-	2.60	น้อย
2.61	-	3.40	ปานกลาง
3.41	-	4.20	มาก
4.21	-	5.00	มากที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยโดยคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับเห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended question) สำหรับให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

2. การทดสอบเครื่องมือวิจัย

2.1 การตรวจสอบค่าความน่าเชื่อถือ (Validity) ของเนื้อหาสาระสำคัญหลักๆ ของแบบสอบถามผู้วิจัยสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลแล้วนำไปปรึกษากับคณาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบแบบสอบถามให้ครอบคลุมโจทย์การวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัยและ

ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาสาระสำคัญหลักๆ (Content validity) และได้กำหนดผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน (ระบุในภาคผนวก) ทำการตรวจสอบประเมินค่าโดยใช้สูตรการคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (Item objective congruence index: IOC) (สุวิมล ติรกานันท์, 2550, น. 165)

$$\text{สูตรที่ใช้} \quad IOC = \frac{\Sigma R}{n}$$

โดย IOC = ดัชนีความสอดคล้องระหว่างประเด็นที่ต้องการตรวจสอบ
 R = ผลคูณของคะแนนกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญ
 n = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ซึ่งผลการทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามทุกข้ออยู่ระหว่าง 0.6-1.0 แสดงให้เห็นว่าข้อคำถามทุกข้อมีความเหมาะสม

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยได้เลือกสถานประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครปฐมที่ไม่ใช่ประชากรตัวอย่างเป็นพื้นที่ในการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยการเลือกประชากรที่เป็นสมาชิกสถานประกอบการวิสาหกิจชุมชน เป็นผู้ตอบแบบสอบถามในการ (Try-out) จำนวน 30 ชุด โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เป็นเกณฑ์ชี้วัดว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงตรง (สุวิมล ติรกานันท์, 2550, น. 175) ดังนี้

$$\text{สูตรที่ใช้} \quad \alpha = \left[\frac{n}{(n-1)} \right] \left[1 - \frac{\Sigma S_i^2}{S_t^2} \right]$$

โดย α = สัมประสิทธิ์ความเที่ยงของเครื่องมือ

n = จำนวนข้อคำถามในเครื่องมือ

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนคำถามแต่ละข้อ

S_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวมของผู้ตอบทั้งหมด

โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่มีค่า 0.963 เป็นไปตามเกณฑ์ชี้วัดว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงนำไปใช้ได้ (ผลประกอบในภาคผนวก)

3.3.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

เครื่องมือใช้ในเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้ตัวผู้วิจัยเป็นหลัก ด้วยวิธีการการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยใช้เครื่องมือที่ผู้ทำวิจัยสร้างขึ้นเองจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วยรองประธานของวิสาหกิจชุมชน ที่มีได้เป็นประชากรตัวอย่างในการจัดเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ จำนวน 4 คน ประธานองค์กรชุมชน จากหมู่บ้านที่เป็นที่ตั้งของสถานประกอบการวิสาหกิจชุมชน จำนวน 4 คน เจ้าหน้าที่องค์กรภาครัฐ ที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน เขต 1 จำนวน 2 คน และเขต 2 จำนวน 2 คน

3.4 การรวบรวมข้อมูล

3.4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยจากวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยทั้งหมด 17 แห่ง จำนวน 390 คน

3.4.2 ผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลในหลายช่องทาง ได้แก่การนำหนังสือขอความร่วมมือพร้อมแบบสอบถามไปทำการติดต่อเก็บด้วยตนเองในกรณีในกลุ่มตัวอย่างอยู่ไม่ไกลจากพื้นที่ที่ผู้วิจัยอาศัยอยู่ รวมทั้งการส่งแบบสอบถามให้ผู้ประสานงานในวิสาหกิจชุมชนที่เป็นตัวอย่างช่วยเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ไกลและไม่มีผู้ประสานงาน จะใช้วิธีส่งทางไปรษณีย์ ใส่ซองติดแสตมป์ เพื่อส่งให้วิสาหกิจชุมชนที่เป็นตัวอย่างได้กรอก และได้แนบซองติดแสตมป์ เพื่อให้ทางกลุ่มตัวอย่างได้จัดส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัย

3.4.3 ในส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ หลังจากผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อหาระดับของความสำคัญข้อมูลในหมวดที่ว่าความคิดเห็นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ปัญหาและข้อเสนอแนะที่ได้ทั้งหมดจะนำมาจัดทำเป็นรายละเอียดของข้อมูลที่ต้องการจัดเก็บกำหนดลงในแบบสัมภาษณ์และดำเนินการสัมภาษณ์โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบด้วย รองประธานของวิสาหกิจชุมชน ที่มีได้เป็นประชากรตัวอย่างในการจัดเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการทำการคัดเลือกด้วยวิธีการจับฉลาก จำนวน 4 คน ประธานองค์กรชุมชน จากหมู่บ้านที่เป็นที่ตั้งของสถานประกอบการวิสาหกิจชุมชนด้วยการจับฉลากจาก 17 สถานประกอบการ ในพื้นที่เขต 1 จำนวน 2 คน และพื้นที่เขต 2 จำนวน 2 คน รวมเป็น 4 คน เจ้าหน้าที่องค์กรภาครัฐ ที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน เขต 1 จำนวน 2 คน และเขต 2 จำนวน 2 คน รวมเป็น 4 คน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการเชิงคุณภาพดังนี้

- ดำเนินการขอสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมายโดยนำหนังสือขอสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการที่ออกโดยมหาวิทยาลัยไปเรียนขออนุญาตด้วยตนเอง และทำการนัดวันเวลา

- การสัมภาษณ์ผู้วิจัยควรมีกรอบในการสัมภาษณ์ และขออนุญาตผู้ถูกสัมภาษณ์ในการอัดเทปเสียงและการถ่ายภาพในขณะที่ทำการสัมภาษณ์ทำเช่นเดียวกันทั้งจนครบกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการโดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 30-45 นาที

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เทคนิคในการวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

3.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อทราบคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3.5.2 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยต่างๆ ใช้สถิติค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ประกอบด้วย

3.5.3.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยเทคนิคสหสัมพันธ์เพียร์สัน (r) โดยมีหลักเกณฑ์การแปลผล ความสัมพันธ์ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย 5 ระดับ ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, น. 144) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า .81 ขึ้นไป มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .61 - .80 มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .41 - .60 มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .20 - .41 มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าต่ำกว่า .20 มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำนอกจากนี้ลักษณะค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คือ

- 1) ค่า r เป็นการวัดความสัมพันธ์เชิงเส้น
- 2) ค่า r จะอยู่ระหว่าง -1 ถึง 1
- 3) ค่า r จะมีลักษณะเหมือนความชันของเส้นการถดถอย
- 4) ค่า r จะไม่เปลี่ยนแปลงเมื่อตัวแปรอิสระ (X) และตัวแปรตาม (Y) เปลี่ยนไปแบบเดียวกัน

5) ค่า r จะไม่เปลี่ยนแปลงถ้าค่าสเกล (Scale) ของตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งเปลี่ยนไป (ค่าของตัวแปร X หรือ Y)

6) ค่า r มีการแจกแจงแบบเดียวกัน (Student t distribution)

3.5.3.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเพื่อศึกษาความสัมพันธ์กันเองของตัวแปร (Multicollinearity) โดยใช้วิธีการ Correlation analysis ระหว่างตัวแปรอิสระโดยค่า Multicollinearity ภาวะที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเกินไปซึ่งโดยความจริงแล้วจะยอมให้ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันได้บ้าง แต่ไม่ควรเกิน 0.9 หรือเข้าใกล้ 1 มากไป หากมีค่ามากเกินไปย่อมแสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระ 2 ตัวจะเป็นตัวแปรเดียวกัน

3.5.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบสมมติฐานการวิจัย ผู้วิจัยใช้สถิติอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ของการวิจัย ด้วยการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง โดยมีค่าที่ใช้ตรวจสอบความกลมกลืนและค่าที่สอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วย

1. Goodness - of - fit index (GFI) เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า Gamma - hat หรือ Joreskog - sorbom GFI

GFI เป็นค่าที่ใช้วัดความสัมพันธ์ระหว่างค่าแปรปรวน-ค่าแปรปรวนรวมในเมทริกซ์ S ที่สามารถอธิบายได้ด้วยเมทริกซ์ Σ

$$TLI = \frac{\frac{\chi^2(Indep)}{DF(Indep)} - \frac{\chi^2(Default)}{DF(Default)}}{\frac{\chi^2(Indep)}{DF(Indep)} - 1}$$

โดยที่ $0 < GFI < 1$

$\chi^2(Default)$ = ค่าไคสแควร์ของโมเดลของผู้วิจัย

$\chi^2(Indep)$ = ค่าไคสแควร์ของโมเดลอิสระ

โมเดลอิสระ (Independent Model) หมายถึงโมเดลที่ตัวแปรทุกตัวมีอิสระต่อกัน โดยทั่วไปนักสถิติจะกำหนดว่า $GFI \geq 0.9$ จะถือว่าโมเดลกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งเป็นค่าที่ได้จากการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ โดยมีการเก็บข้อมูล และใช้สถิติในการวิเคราะห์และสอดคล้องกับสมมติฐานและทฤษฎีที่ศึกษา

2. Adjusted goodness- of - fit index (AGFI)

AGFI เป็นสถิติที่ได้จากการปรับค่า GFI ด้วยค่าองศาอิสระ และจำนวนพารามิเตอร์ของโมเดลของผู้วิจัย

$$AGFI = 1 - \left[(1 - GFI) \frac{k(k+1)}{2df} \right]$$

โดยที่ df หมายถึง องศาอิสระ

k เป็นจำนวนพารามิเตอร์

Schumacker and Lomax (2004) ได้เสนอแนะว่า $AGFI \geq 0.90$ จะถือว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นค่าที่ได้จากการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ โดยมีการเก็บข้อมูล และใช้สถิติในการวิเคราะห์และสอดคล้องกับสมมติฐานและทฤษฎีที่ศึกษา

3. Root mean square error of approximation (RMSEA)

$$RMSEA = \sqrt{\frac{\chi^2}{(n-1)DF(Default)} - \frac{DF(Default)}{(n-1)DF(Default)}}$$

ค่า RMSEA แสดงถึงค่าเฉลี่ยของความแตกต่างต่อองศาอิสระ ดังนั้น RMSEA ของโมเดลที่กลมกลืนควรมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ Schumacker and Lomax (2004) ได้เสนอแนะว่า $0.05 < RMSEA \leq 0.08$ จะถือว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นค่าที่ได้จากการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ โดยมีการเก็บข้อมูล และใช้สถิติในการวิเคราะห์และสอดคล้องกับสมมติฐานและทฤษฎีที่ศึกษา

4. Comparative fit index (CFI) หรือบางครั้งเรียกว่า Bentler comparative fit index

CFI ใช้เปรียบเทียบโมเดลที่คาดไว้กับโมเดลอิสระ โดยที่โมเดลอิสระหมายถึงตัวแปรที่อิสระต่อกัน หรือ ค่าแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรเป็นศูนย์นั่นเอง โดยค่า CFI มีค่าใกล้ 1 หมายถึง เกิดความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยทั่วไป ถ้าค่า $CFI > 0.90$ จะถือว่าเกิดความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นค่าที่ได้จากการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ โดยมีการเก็บข้อมูล และใช้สถิติในการวิเคราะห์และสอดคล้องกับสมมติฐานและทฤษฎีที่ศึกษา

5. Normed fit index (NFI) หรือ Bentler-bonett normed fit index

$$NFI = \frac{\chi^2(Indep) - \chi^2(Default)}{\chi^2(Indep)}$$

โดย NFI มีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 และ $NFI > 0.95$ แสดงว่าเกิดความกลมกลืนค่อนข้างดี (Schumacker and Lomax, 2004)

6. Tucker-lewis index (TLI) TLI หรือ Non-normal fit index (NNFI)

$$TLI = \frac{\frac{\chi^2(Indep)}{DF(Indep)} - \frac{\chi^2(Default)}{DF(Default)}}{\frac{\chi^2(Indep)}{DF(Indep)} - 1}$$

โดยที่ $\chi^2(Indep)$ = ค่าไคสแควร์ของโมเดลอิสระ (เป็นโมเดลที่ทุกตัวแปรเป็นอิสระต่อกัน)

DF(Indep) = องศาอิสระของโมเดลอิสระ
 $\chi^2(Default)$ = ค่าไคสแควร์ของโมเดลที่ผู้วิจัยคาดไว้
 DF(Default) = ค่าองศาอิสระของโมเดลที่ผู้วิจัยคาดไว้

Schumacker and Lomax (2004) ระบุว่า $TLI \geq 0.90$ จะสรุปว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นค่าที่ได้จากการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ โดยมีการเก็บข้อมูล และใช้สถิติในการวิเคราะห์และสอดคล้องกับสมมติฐานและทฤษฎีที่ศึกษา

ตารางที่ 3.2 สรุปดัชนีความสอดคล้องของโมเดล

ดัชนีความสอดคล้อง	ค่าที่ยอมรับว่ามีความสอดคล้อง
χ^2	$0.01 < p < 1.00$
χ^2/df	$0.00 < \chi^2/df \leq 3$
GFI	$0.90 < GFI \leq 1.00$
AGFI	$0.90 \leq AGFI \leq 1.00$
RMSEA	$0.00 \leq RMSEA \leq 0.08$
CFI	$0.95 \leq CFI \leq 1.00$
NFI	$0.90 \leq NFI \leq 1.00$
TLI	$0.90 \leq TLI \leq 1.00$

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ มีกระบวนการดำเนินการที่จะแตกต่างจากเชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะดำเนินการไปพร้อมกันกับการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อดูความอึดตัวของข้อมูล ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหา (Content analysis) โดยการวิเคราะห์เนื้อหา จากข้อมูลที่ทำการศึกษาแต่ละรายทำการถอดเทปการสัมภาษณ์เชิงลึกอ่านข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปทั้งหมด จัดกลุ่มหรือหมวดหมู่ข้อมูลแยกออกเป็นประเด็น (Content analysis) โดยข้อมูลที่มีลักษณะร่วมหรือที่มีความหมายเหมือนกันไว้ด้วยกัน จากนั้นให้ความหมายหรือระบุชื่อแก่กลุ่มข้อมูลนั้นๆ (Theme) นำกลุ่มข้อมูลมาวิเคราะห์หรือประโยชน์ที่ได้มาตีความหรือให้ความหมาย หากข้อมูลยังไม่มี ความชัดเจนจะบันทึกแยกเป็นข้อสังเกตไว้ต่างหาก เพื่อสะสมข้อมูลนั้นไว้แล้วนำกลับมาประมวลวิเคราะห์เมื่อได้ข้อมูลมากพอทำการวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อดูประเด็นที่สอดคล้องและสนับสนุนและนำข้อมูลดังกล่าวมาบูรณาการการพัฒนาเป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับประเด็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยผู้วิจัยเก็บข้อมูลจนกว่าได้คำตอบครบถ้วนตามผลการวิจัยเชิงปริมาณและได้ผลการวิจัยเชิงคุณภาพที่อึดตัวคือข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลคนหลังสุดไม่ได้ให้มุมมองที่ลึกซึ้งไปจากข้อมูลที่ได้รับมาก่อนหน้านี้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย รวมทั้งเพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย โดยผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งการวิเคราะห์ตามหลักสถิติออกเป็น การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 390 คน ใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และใช้สถิติอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ของการวิจัย ด้วยการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และการบูรณาการผลการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณเสริมด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยนำเสนอผลการศึกษาวิจัยในส่วนของการศึกษาสภาพปัจจุบันการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจากกรณีศึกษาและการศึกษาปัจจัยของการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน 3 ตอน ดังต่อไปนี้

4.1 ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

4.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

4.1.2 ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

4.2 ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

4.3 ตอนที่ 3 การบูรณาการผลการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

การศึกษาสภาพปัจจุบันการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

สภาพในปัจจุบันของประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ในการศึกษาประเด็น การพึ่งตนเอง ความพึงพอใจของสมาชิก ความสามารถปรับตัวได้ดี การพัฒนาต่อเนื่อง ผลการศึกษาพบว่า วิสาหกิจในปัจจุบันสามารถพึ่งพาตนเองได้ จะเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของวิสาหกิจอย่างต่อเนื่องในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา มีการปรับตัวมีความหลากหลายของสินค้า โดยภาครัฐเป็นกำลังสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคเอกชน โดยมีการให้การสนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมและการพัฒนาความรู้โดยการสนับสนุนบุคลากรในการจัดการอบรม และการส่งเสริมเพื่อเป็นการสร้างเครือข่าย เพื่อให้มีความเติบโตในภาควิสาหกิจ ซึ่งจะเห็นว่าวิสาหกิจชุมชนในปัจจุบันมีการทำกิจการอย่างต่อเนื่อง และมีจำนวนเพิ่มขึ้น ทำให้วิสาหกิจชุมชนในปัจจุบันสามารถที่จะดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง โดยวิสาหกิจชุมชนในปัจจุบันมีความเข้มแข็งสามารถสร้างเป็นเครือข่ายในชุมชนได้ ส่วนปัญหาอุปสรรคที่พบในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน คือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนยังมีความรู้ในเรื่องการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาปรับใช้ให้เหมาะสม การใช้อินเทอร์เน็ต และการขายสินค้าออนไลน์ไม่เพียงพอ ทำให้ยังไม่สามารถแข่งขันกับตลาดได้ดีเท่าที่ควร

กรณีศึกษาสภาพปัจจุบันการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

ตารางที่ 4.1 สรุปประเด็นกรณีศึกษาการสัมภาษณ์เชิงลึกตามปัจจัยการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน 4 แห่ง

วิสาหกิจชุมชน ปัจจัย	กลุ่มผลิตข้าวบางคูวัด จังหวัดปทุมธานี	กลุ่มน้ำดื่มเทพนาคา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	กลุ่มผ้าทอไทยทรงดำบ้านหัวเขาสี จังหวัดราชบุรี	กลุ่มพัฒนาสาครบุรี จังหวัดสมุทรสาคร
1. จุดกำเนิดของวิสาหกิจชุมชน	- เกิดปัญหาน้ำท่วมปี 2554 ทำให้เมล็ดพันธุ์พืชมีราคาแพง และเกิดการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์พืชขึ้น จึงมีการรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว	- การรวมตัวของคนในหมู่บ้าน เพื่อหารายได้เสริมให้กับครอบครัว - มีการหารธุรกิจใหม่ๆเพิ่มเติม เพื่อทดแทนผลิตภัณฑ์ที่มีคู่แข่งชันมาก	- เป็นหมู่บ้านรักษาประเพณีวัฒนธรรม รวมถึงการดำรงชีวิตแบบดั้งเดิม จนจังหวัดสนับสนุนให้มีการผลิตเพื่อจำหน่าย เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชน	- เนื่องจากอาชีพเดิมคือการทำนาเกลือมีรายได้ไม่เพียงพอ - มีการรวมกลุ่มแม่บ้าน เพื่อหารายได้เสริมเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว
2. รูปแบบการดำเนินงาน				
-ด้านโครงสร้างกลุ่ม	- มีการจัดโครงสร้างที่ชัดเจน - มีกฎระเบียบของกลุ่มที่ทุกคนยอมรับ	- มีการแบ่งหน้าที่กันทำตามความถนัดของแต่ละคน	- เป็นแบบไม่เป็นทางการมากนัก แต่ก็มีการจัดระเบียบของกลุ่มที่ทุกคนยอมรับ	- มีการจัดกลุ่มและโครงสร้างที่ชัดเจน - มีการแบ่งงานและหน้าที่กันทำ
-ด้านการบริหารจัดการ	- มีโครงสร้างการทำงานที่ชัดเจน มีการร่วมกันวางแผน คัดสินใจ และวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาร่วมกัน	- เนื่องจากเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีขนาดใหญ่ จึงต้องมีโครงสร้างการทำงานที่ชัดเจน มีการจัดประชุมเพื่อวางแผนและแก้ปัญหาร่วมกัน	- เป็นการจัดการตามหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง มีโครงสร้างแบบองค์การ มีผู้บริหาร แต่การบริหารจัดการมีลักษณะเป็นแบบครอบครัว	- วิสาหกิจจะเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการประชุมทุกครั้ง เพื่อรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน
-ด้านการผลิต	- เป็นการผลิตเพื่อใช้เองในตอนแรก เมื่อมีเหลือจึงนำมาจำหน่าย และแปรรูปเป็นข้าวสารเพื่อจำหน่าย	- มีแบ่งหน้าที่กันทำตามหน้าที่ - เป็นการผลิตจากวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น ผลผลิตที่ออกมาจึงมีต้นทุนต่ำ สามารถแข่งขันในตลาดได้	- เป็นการผลิตแบบดั้งเดิม ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ไม่ได้ใช้เครื่องจักรที่มีราคาสูง จึงทำให้สินค้ามีคุณภาพดี แต่ต้องใช้ระยะเวลาในการผลิต	- เป็นการนำวัตถุดิบปลอดสารพิษที่มีในท้องถิ่นมาผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า โดยใช้ภูมิปัญญาของชาวบ้านทำให้สินค้าเป็นที่ยอมรับของตลาด
-ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์	- เมื่อผลิตเป็นข้าวสาร ก็มีการพัฒนาทั้งคุณภาพของข้าวและบรรจุภัณฑ์อย่างสม่ำเสมอ - มีการผลิตปุ๋ยเอง และเลิกใช้ยาฆ่าแมลง ทำเป็นข้าวอินทรีย์	- มีการพัฒนาสินค้าให้มีความหลากหลาย - มีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มอายุการเก็บรักษาที่ยาวนานขึ้น	- การพัฒนาสินค้าอย่างต่อเนื่อง เพื่อความหลากหลายและตอบสนองความต้องการให้กับลูกค้า เช่น จากอดีตผลิตเพียงเสื่อผ้า ในปัจจุบันก็จะมีการกระเป๋าสตางค์ต่าง ๆ ด้วย	- มีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้สามารถเก็บรักษาน้ำพริกให้อยู่ได้นานขึ้น โดยได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์โดยตลอด

ตารางที่ 4.1 สรุปประเด็นกรณีศึกษาการสัมภาษณ์เชิงลึกตามปัจจัยการบริหารจัดการการของวิสาหกิจชุมชน 4 แห่ง (ต่อ)

วิสาหกิจชุมชน ปัจจัย	กลุ่มผลิตข้าวบางคูวัด จังหวัดปทุมธานี	กลุ่มน้ำดื่มเทพนาคา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	กลุ่มผ้าทอไทยทรงดำบ้านหัวเขาสิน จังหวัดราชบุรี	กลุ่มพัฒนาสาครบุรี จังหวัดสมุทรสาคร
-ด้านการตลาด	- มีการสร้างเครือข่ายกับผู้ปลูกข้าวด้วยกัน และผู้บริโภคน เช่นการขายให้กับโรงพยาบาลในพื้นที่ เป็นต้น	- มีการสร้างเครือข่ายกับชุมชนภายนอก เพื่อเป็นช่องทางในการจำหน่ายสินค้าของวิสาหกิจชุมชน	- มีการจำหน่ายสินค้าในพื้นที่ และนำไปจำหน่ายในงานต่างๆ ตามที่รัฐจัดสถานที่ให้	- มีธนาคาร ธกส.ช่วยสนับสนุนให้วางจำหน่ายในร้านค้าเครือข่าย จนเป็นที่รู้จัก และมีการสั่งซื้ออย่างต่อเนื่อง
-ด้านการบริหารการเงิน	- มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายและจดบันทึกอย่างละเอียด - มีการตั้งกรรมการตรวจสอบภายในทำงานควบคู่กันไป	- มีการจัดคนรับผิดชอบเรื่องการเงินในแต่ละผลิตภัณฑ์ - มีการตรวจสอบกันเองในแต่ละผลิตภัณฑ์เพื่อความโปร่งใส	- มีการจัดผู้ดูแลเรื่องการเงิน 2-3 คน และรายงานให้สมาชิกรู้อย่างต่อเนื่อง	- มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย อย่างชัดเจน รวมถึงมีการสรุปยอดขาย และสั่งซื้อล่วงหน้าทุกวัน เพื่อความถูกต้อง
-ด้านการแบ่งผลประโยชน์	- มีการแบ่งผลกำไรให้แก่สมาชิกทุกคนตามที่ตกลงกันได้ - มีการให้ทุนการศึกษาแก่ลูกหลานของสมาชิกทุกปี	- มีการบอกไว้เป็นข้อกำหนดอย่างชัดเจน ในแต่ละผลิตภัณฑ์ เรื่องผลกำไรและรายได้	- มีการกำหนดค่าตอบแทนตามราคาขาย และคุณภาพของสินค้า และรายได้ส่วนหนึ่งใช้ในการพัฒนากลุ่มต่อไปด้วย	- สมาชิกทุกคนมีสิทธิ์ได้รับค่าตอบแทนจากเงินปันผล - การที่สมาชิกมาทำงานก็จะได้ค่าแรงต่างหากตามที่กำหนดไว้
3. ผลการดำเนินงาน	- มีผลประกอบการดีขึ้นทุกปี - ได้รับรางวัลด้านการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานงานชุมชน - ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น	- มีผลประกอบการดี สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นทุกปี - ได้รับรางวัลจากทางราชการมาโดยตลอด	- เป็นรายได้เสริมที่ดีให้กับสมาชิกที่อยู่ในชุมชน ไม่ต้องไปทำงานนอกพื้นที่ - ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นปี 2559	- สามารถสร้างรายได้เสริมให้กับสมาชิกในกลุ่มได้ ไม่น้อยกว่าเดือนละ 4,000- 5,000 บาท - ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น
4. บทบาทของภาครัฐ	- เทศบาลตำบลและเกษตรจังหวัดให้การสนับสนุน ทั้งในด้านงบประมาณ การจัดอบรม การให้คำปรึกษาในด้านต่างๆ แก่วิสาหกิจชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	- รัฐบาลสนับสนุนในการสร้างเครือข่าย เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนมีวัตถุดิบที่เพียงพอ และมีสถานที่จำหน่ายสินค้าด้วย	- เกษตรจังหวัดให้การสนับสนุนในด้านการตลาด และออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ให้กับกลุ่มมาโดยตลอด	- ธกส. ให้การสนับสนุนในด้านเงินทุนเริ่มต้น โดยให้กู้ดอกเบี้ยต่ำและยังมีการจัดการอบรมเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์อยู่ตลอดเวลา

ตารางที่ 4.1 สรุปประเด็นกรณีศึกษาการสัมภาษณ์เชิงลึกตามปัจจัยการบริหารจัดการการของวิสาหกิจชุมชน 4 แห่ง (ต่อ)

วิสาหกิจชุมชน ปัจจัย	กลุ่มผลิตข้าวบางคูวัด จังหวัดปทุมธานี	กลุ่มน้ำดื่มเทพนาคา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	กลุ่มผ้าทอไทยทรงดำบ้านหัวเขาสี จังหวัดราชบุรี	กลุ่มพัฒนาสาครบุรี จังหวัดสมุทรสาคร
5. บทเรียนที่ได้รับ	- การมีส่วนร่วม ความซื่อสัตย์ของทีม บริหาร การใส่ใจซึ่งกันและกันของ สมาชิก เป็นปัจจัยสำคัญต่อ ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนของเรา	- การสร้างเครือข่ายในชุมชน สามารถทำให้ชุมชนพัฒนาจากกลุ่ม เล็กๆไปสู่การแข่งขันในระดับ จังหวัดและระดับภาค	- การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความ ร่วมมือร่วมใจของสมาชิกทุกคน สามารถพัฒนาวิสาหกิจให้ประสบ ความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับ	- หากทุกคนร่วมมือร่วมใจกันทำงาน โดยนำเอาวัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ ก็จะทำให้สามารถสร้างรายได้ให้กับ ชุมชน
6. เงื่อนไขความสำเร็จ	- การที่สมาชิกมีความรัก ความสามัคคี มีน้ำใจ และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ของแต่ละคน ทำให้วิสาหกิจชุมชนมี การพัฒนาและทำให้ผลประกอบการดี ขึ้นทุกปี	- การมีผู้นำที่ดี มีความรู้ ความเข้าใจ ในตัวของสมาชิกโดยให้ทุกคนมี ส่วนร่วม รวมถึงการนำเอาภูมิ ปัญญาท้องถิ่นมาใช้ สามารถพัฒนา วิสาหกิจชุมชนให้ประสบ ความสำเร็จ	- การที่สมาชิกมีความรู้และสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน และเดิน ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ ทุกคนกินดีอยู่ดี มีรายได้เพียงพอ ไม่ ต้องออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน เหมือนในอดีต	- การร่วมแรงร่วมใจของสมาชิกทุกคน โดยใช้หลัก พออยู่ พอกิน ใช้ภูมิปัญญา ที่มีอยู่ ทำตามความถนัดของตนเอง สามารถทำให้ทุกคนพออยู่ พอกิน ไม่ เป็นหนี้สินและมีความสุขมากขึ้น
7. รูปภาพผลิตภัณฑ์				

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

4.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยและประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

4.1.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ซึ่งผลการศึกษาเป็นดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน n=390

		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	183	46.90
	หญิง	207	53.10
สถานภาพสมรส	โสด	72	18.50
	สมรส	214	54.90
	หย่าร้าง	104	26.70
	ไม่ระบุ	0	0.00
อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	9	2.30
	20 – 30 ปี	38	9.70
	31 - 40 ปี	62	15.90
	41 – 50 ปี	123	31.50
	51 - 60 ปี	116	29.70
	61 ปีขึ้นไป	42	10.80
	ไม่ระบุ	0	0.00
ระดับการศึกษาสูงสุด	ประถมศึกษา	157	40.30
	มัธยมศึกษา	134	34.40
	ปวช./ปวส.	76	19.50
	ปริญญาตรีขึ้นไป	23	5.90
	ไม่ระบุ	0	0.00
จำนวนปีที่ เป็นสมาชิกวิสาหกิจ	น้อยกว่า 1 ปี	38	9.70
	1 – 5 ปี	288	73.80
	มากกว่า 5 ปี ขึ้นไป	64	16.40

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน (ต่อ)

n=390

		จำนวน	ร้อยละ
รายได้ต่อเดือนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	ต่ำกว่า 10,000 บาท	132	33.80
	10,000-19,999 บาท	164	42.10
	20,000-29,999 บาท	71	18.20
	30,000-39,999 บาท	17	4.40
	40,000บาทขึ้นไป	6	1.50
ระดับของประเภทวิสาหกิจ	วิสาหกิจชุมชนพื้นฐาน	168	43.10
	วิสาหกิจชุมชนก้าวหน้า	222	56.90
ลักษณะงานที่ทำในวิสาหกิจ	การผลิตสินค้า	147	37.70
	การบรรจุกล่องหีบห่อสินค้า	58	14.90
	การจัดส่งสินค้า	61	15.60
	การขายและจำหน่ายสินค้า	124	31.80

จากตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลพบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 207 คนคิดเป็นร้อยละ 53.10 มีสถานภาพครอบครัวสมรสแล้ว จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 54.90 ส่วนใหญ่อายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50 ระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 40.30 จำนวนปีที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจ ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกวิสาหกิจอยู่ระหว่าง 1-5 ปี จำนวน 288 คน คิดเป็นร้อยละ 73.80 รายได้ที่ได้รับต่อเดือน ส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 10,000-19,999 บาทต่อเดือน จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 42.10 ระดับของประเภทวิสาหกิจ ส่วนใหญ่อยู่ในวิสาหกิจชุมชนแบบก้าวหน้า จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 56.90 และลักษณะงานที่ทำในวิสาหกิจ ส่วนใหญ่ทำหน้าที่การผลิตสินค้าจำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 37.70

4.1.1.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

จากแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยต่างๆ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean: $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ	ค่าระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ	ลำดับที่
1.1 งบประมาณ				
— มีองค์การของท่านได้รับเงินสนับสนุนจากภาครัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน	3.63	0.71	มาก	2
— องค์การของท่านได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนหรือแหล่งเงินกู้ในการดำเนินงาน	3.56	0.76	มาก	3
— องค์การของท่านได้รับการสนับสนุนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานตรงกับความต้องการ	3.72	0.72	มาก	1
รวม	3.64	0.67	มาก	3
1.2 การจัดอบรมและให้ความรู้				
— หน่วยงานภาครัฐมีการจัดการอบรมให้ความรู้กับสมาชิกในองค์การ	3.80	0.63	มาก	1
— หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมการพัฒนาทักษะในการทำงานของสมาชิกเพื่อให้มีการผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐาน	3.56	0.78	มาก	3
— หน่วยงานภาครัฐมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการ	3.59	0.74	มาก	2
รวม	3.65	0.64	มาก	2

ตารางที่ 4.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ (ต่อ)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ	ค่าระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ	ลำดับที่
1.3 การสร้างเครือข่าย				
— หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการผลิตสินค้าและบริการที่หลากหลายภายในชุมชน	3.78	0.64	มาก	3
— หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการผลิตสินค้าและบริการกับวิสาหกิจอื่นๆและองค์กรภายนอก	3.86	0.60	มาก	1
— หน่วยงานภาครัฐสร้างช่องทางต่าง ๆ เพื่อเพิ่มเครือข่ายและเพิ่มโอกาสในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	3.85	0.62	มาก	2
รวม	3.83	0.56	มาก	1
ค่าเฉลี่ยรวม	3.71	0.57	มาก	2

จากตารางที่ 4.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐในภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่ 1.1 ด้านงบประมาณมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.64$) ในประเด็นขององค์กรของท่านได้รับการสนับสนุนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานตรงกับความต้องการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.72$) มีองค์กรของท่านได้รับเงินสนับสนุนจากภาครัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.63$) และองค์กรของท่านได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนหรือแหล่งเงินกู้ในการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.08$) ตัวชี้วัดที่ 1.2 ด้านการจัดอบรมและให้ความรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.65$) ในประเด็นหน่วยงานภาครัฐมีการจัดการอบรมให้ความรู้กับสมาชิกในองค์กรมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.80$) หน่วยงานภาครัฐมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.59$) และหน่วยงานภาครัฐส่งเสริมการพัฒนาทักษะในการทำงานของสมาชิกเพื่อให้มีการผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.56$) ตัวชี้วัดที่ 1.3 ด้านการสร้างเครือข่ายมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.83$) ในประเด็นหน่วยงานภาครัฐสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการผลิตสินค้าและบริการกับวิสาหกิจอื่นๆและองค์กรภายนอกมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ

มาก ($\bar{X}=3.86$) หน่วยงานภาครัฐสร้างช่องทางต่างๆ เพื่อเพิ่มเครือข่ายและเพิ่มโอกาสในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85$) และหน่วยงานภาครัฐสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการผลิตสินค้าและบริการที่หลากหลายภายในชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$)

ตารางที่ 4.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ด้านภาวะผู้นำ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ด้านภาวะผู้นำ	ค่าระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ	ลำดับที่
2.1 ผู้นำที่เป็นทางการ				
— ผู้นำมีความเข้าใจและชำนาญในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	4.00	0.76	มาก	2
— ผู้นำปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ โปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กร	3.96	0.85	มาก	3
— ผู้นำเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร	4.04	0.82	มาก	1
— ผู้นำสามารถเข้าใจพื้นฐานและการดำเนินงานที่เป็นความแตกต่างของสมาชิกในองค์กรเป็นอย่างดี	2.97	0.96	ปานกลาง	4
รวม	3.74	0.63	มาก	1
2.2 ผู้นำที่ไม่เป็นทางการ				
— ผู้นำได้รับการยอมรับในด้านความรู้ความสามารถจากชุมชนและสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนเป็นอย่างดี	2.78	0.94	ปานกลาง	4
— ผู้นำได้รับความศรัทธาในการให้บริหารจัดการจากชุมชนและสมาชิกวิสาหกิจทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน	3.99	0.81	มาก	1
— ผู้นำสามารถสร้างจิตสำนึกของชุมชนในการจัดกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนด้วยจริยธรรม มโนธรรม ความสุจริต	3.81	0.90	มาก	2

ตารางที่ 4.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ด้านภาวะผู้นำ (ต่อ)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ด้านภาวะผู้นำ	ค่าระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ	ลำดับที่
— ผู้นำสามารถสร้างขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน การแก้ไขปัญหาและการสร้างความร่วมมือให้กับสมาชิกในชุมชน	3.15	0.93	ปานกลาง	3
รวม	3.43	0.60	มาก	2
ค่าเฉลี่ยรวม	3.59	0.58	มาก	4

จากตารางที่ 4.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ด้านภาวะผู้นำ ในภาพรวมพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่าตัวชี้วัดที่ 2.1 ผู้นำที่ไม่เป็นทางการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.74$) ในประเด็นผู้นำเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กรมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.04$) ผู้นำมีความเข้าใจและชำนาญในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$) ผู้นำปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ โปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กรมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$) และผู้นำสามารถเข้าใจพื้นฐานและการดำเนินงานที่เป็นความแตกต่างของสมาชิกในองค์กรเป็นอย่างดีมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.97$) ตัวชี้วัดที่ 2.2 ผู้นำที่ไม่เป็นทางการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.43$) ในประเด็นผู้นำได้รับความศรัทธาในการให้บริหารจัดการจากชุมชนและสมาชิกวิสาหกิจทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.99$) ผู้นำสามารถสร้างจิตสำนึกของชุมชนในการจัดกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนด้วยจริยธรรม มโนธรรม ความสุจริตมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$) ผู้นำสามารถสร้างขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน การแก้ไขปัญหาและการสร้างความร่วมมือให้กับสมาชิกในชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.15$) และผู้นำได้รับการยอมรับในด้านความรู้ความสามารถจากชุมชนและสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนเป็นอย่างดีมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.78$)

ตารางที่ 4.5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	ค่าระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ	ลำดับที่
3.1 ด้านการวางแผน				
— ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนแนวทางการจัดการวิสาหกิจทุกครั้งที่มีการชุมของวิสาหกิจ	3.44	0.81	มาก	1
— ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน	3.30	0.86	ปานกลาง	3
— ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดแผนงานและแนวทางการปฏิบัติงานวิสาหกิจชุมชน	3.34	0.83	ปานกลาง	2
รวม	3.36	0.78	ปานกลาง	4
3.2 ด้านการปฏิบัติงาน				
— ท่านมีส่วนร่วมในการจัดการงานตามแผนปฏิบัติงานของวิสาหกิจชุมชน	3.51	0.79	มาก	3
— ท่านได้เข้าร่วมในการลงทุนเพื่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	3.66	0.76	มาก	1
— ท่านมีส่วนร่วมและตั้งใจร่วมรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเป็นอย่างดี	3.64	0.76	มาก	2
รวม	3.60	0.71	มาก	1
3.3 ด้านการจัดสรรผลประโยชน์				
— องค์การมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาผลตอบแทนให้กับสมาชิกอย่างเป็นธรรม	3.57	0.74	มาก	2
— ท่านได้รับผลตอบแทน / เงินปันผล จากการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	3.58	0.71	มาก	1
— ท่านได้รับประโยชน์จากการรับรู้ข่าวสารการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเพื่อนำไปพัฒนาการประกอบการ	3.52	0.72	มาก	3

ตารางที่ 4.5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน (ต่อ)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	ค่าระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ	ลำดับที่
— ท่านได้รับการจัดสรรผลประโยชน์อย่างเหมาะสมจากการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	3.51	0.76	มาก	4
รวม	3.55	0.67	มาก	2
3.4 ด้านการติดตามและประเมินผล				
— ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	3.38	0.83	ปานกลาง	3
— ท่านมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็นและการประเมินผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	3.44	0.82	มาก	2
— ท่านนำข้อมูลจากการดำเนินงานมาใช้ในการประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของวิสาหกิจชุมชน	3.51	0.81	มาก	1
รวม	3.44	0.63	มาก	3
ค่าเฉลี่ยรวม	3.49	0.57	มาก	5

จากตารางที่ 4.5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ในภาพรวมพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่าตัวชี้วัดที่ 3.1 ด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.36$) ในประเด็นมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนแนวทางการจัดการวิสาหกิจทุกครั้งที่มีการชุมของวิสาหกิจมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.44$) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดแผนงานและแนวทางการปฏิบัติงานวิสาหกิจชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.34$) และมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.30$) ตัวชี้วัดที่ 3.2 ด้านการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.11$) ในประเด็นท่านได้เข้าร่วมในการลงทุนเพื่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.66$) ท่านมีส่วนร่วมและตั้งใจร่วมรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเป็นอย่างดีมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.64$) และท่านมีส่วนร่วมในการจัดการงานตามแผนปฏิบัติงานของวิสาหกิจชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.51$) ตัวชี้วัดที่ 3.3 ด้านการจัดสรรผลประโยชน์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$) ในประเด็นท่านได้รับผลตอบแทน/เงินปันผล จากการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ

วิสาหกิจชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.58$) องค์การมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาผลตอบแทนให้กับสมาชิกอย่างเป็นธรรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.57$) ท่านได้รับประโยชน์จากการรับรู้ข่าวสารการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเพื่อนำไปพัฒนาการประกอบการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.52$) และท่านได้รับการจัดสรรผลประโยชน์อย่างเหมาะสมจากการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.51$) และตัวชี้วัดที่ 3.4 ด้านการติดตามและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.44$) ในประเด็นท่านนำข้อมูลจากการดำเนินงานมาใช้ในการประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของวิสาหกิจชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.51$) ท่านมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็นและการประเมินผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.44$) และท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 3.38$)

ตารางที่ 4.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น	ค่าระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ	ลำดับที่
4.1ด้านอัตลักษณ์ของท้องถิ่น				
— องค์การของท่านสามารถนำทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาแปรรูปเป็นสินค้าและบริการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มได้	3.89	0.85	มาก	1
— องค์การของท่านมีมาตรฐานที่แน่นอนในการผลิตสินค้าและบริการที่สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น	3.78	0.84	มาก	2
— องค์การของท่านมีการผลิตสินค้าและบริการที่สามารถสร้างเอกลักษณ์สินค้าและบริการของท้องถิ่น	3.66	0.91	มาก	3
รวม	3.78	0.60	มาก	1
4.2ด้านความเชื่อมโยงประสบการณ์				
— สินค้าและบริการของวิสาหกิจมีคุณภาพและคุณค่าที่สร้างความทรงจำและประทับใจต่อลูกค้าของวิสาหกิจชุมชน	3.56	0.96	มาก	3

ตารางที่ 4.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น (ต่อ)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น	ค่าระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ	ลำดับที่
— สินค้าและบริการที่ดำเนินการผลิตผ่านการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ชัดเจน	3.90	0.93	มาก	1
— สินค้าและบริการมีความโดดเด่นเฉพาะตัวในการเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการ	3.62	0.91	มาก	2
รวม	3.70	0.69	มาก	2
4.3 ความรับผิดชอบต่อท้องถิ่น				
— ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยรักษาคุณภาพและอัตลักษณ์ปัจจัยการผลิตและเน้นคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐาน	3.64	0.94	มาก	2
— การเน้นภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยทำให้เกิดการยอมรับและเสถียรเพื่อส่วนรวมต่อการดำเนินการวิสาหกิจชุมชน	3.83	0.97	มาก	1
— ความสำเร็จและประสิทธิผลการระดมคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นพลังความรับผิดชอบต่อชุมชน	3.06	0.98	ปานกลาง	3
รวม	3.51	0.70	มาก	3
ค่าเฉลี่ยรวม	3.66	0.54	มาก	3

จากตารางที่ 4.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ในภาพรวมพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่าตัวชี้วัดที่ 4.1 ด้านอัตลักษณ์ของท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$) ในประเด็นองค์การของท่านสามารถนำทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาแปรรูปเป็นสินค้าและบริการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มได้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$) องค์การของท่านมีมาตรฐานที่แน่นอนในการผลิตสินค้าและบริการที่สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$) และองค์การของท่านมีการผลิตสินค้าและบริการที่สามารถสร้างเอกลักษณ์สินค้าและบริการของท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.66$) ตัวชี้วัดที่ 4.2 ด้านความเชื่อมโยงประสบการณ์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.70$) ในประเด็นสินค้าและบริการที่ดำเนินการผลิตผ่านการถ่ายทอดภูมิ

ปัญหาท้องถิ่นที่ชัดเจนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$) สินค้าและบริการมีความโดดเด่นเฉพาะตัวในการเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.62$) และสินค้าและบริการของวิสาหกิจมีคุณภาพและคุณค่าที่สร้างความทรงจำและประทับใจต่อลูกค้าของวิสาหกิจชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.56$) ตัวชี้วัดที่ 4.3 ด้านความรับผิดชอบต่อท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.51$) ในประเด็นการเน้นภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยทำให้เกิดการยอมรับและเสียสละเพื่อส่วนรวมต่อการดำเนินการวิสาหกิจชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.83$) ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยรักษาคุณภาพและอัตลักษณ์ปัจจัยการผลิตและเน้นคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.64$) และความสำเร็จและประสิทธิผลการระดมคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นพลังความรับผิดชอบต่อชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.06$)

ตารางที่ 4.7 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ด้านการเป็นผู้ประกอบการ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ด้านการเป็นผู้ประกอบการ	ค่าระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ	ลำดับที่
5.1 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์				
— เมื่อพบกับปัญหาท่านมีการคิดวิเคราะห์หาคำตอบที่เหมาะสมกับการพัฒนาองค์กร	4.01	0.80	มาก	1
— ท่านมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานเพื่อการพัฒนาองค์กรของวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง	3.95	0.80	มาก	3
— ท่านเสนอแนวคิดในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในรูปแบบใหม่ๆอย่างต่อเนื่อง	3.96	0.81	มาก	2
— ท่านได้ศึกษา ค้นคว้าวิจัย ทดลอง เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง	3.94	0.88	มาก	4
รวม	3.96	0.78	มาก	1

ตารางที่ 4.7 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ด้านการเป็นผู้ประกอบการ (ต่อ)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ด้านการเป็นผู้ประกอบการ	ค่าระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ	ลำดับที่
5.2 ด้านการยอมรับความเสี่ยง				
— ท่านมีการวางแผนก่อนการดำเนินงานและการลงทุนในการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อรองรับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น	3.97	0.81	มาก	1
— ท่านมีความเข้าใจว่าผลตอบแทนที่สูงขึ้นย่อมมีความเสี่ยงมากขึ้น	3.71	0.81	มาก	4
— ท่านยอมรับความเสี่ยงกับผลการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนที่เป็นผลจากอัตราดอกเบี้ยหรือนโยบายของรัฐ	3.83	0.89	มาก	2
— ท่านยอมรับความเสี่ยงทางการลงทุนจากโอกาสทางการตลาด หรือต้องกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินมาลงทุนเพิ่มเติม	3.82	0.86	มาก	3
รวม	3.83	0.49	มาก	3
5.3 ด้านการรักษความก้าวหน้า				
— ท่านแสวงหาความรู้และข้อมูลใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประกอบกิจการของวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง	3.86	0.86	มาก	3
— ท่านนำความรู้และประสบการณ์ที่มีมาปรับใช้กับการประกอบกิจการเพื่อให้เกิดประโยชน์กับวิสาหกิจชุมชน	3.90	0.82	มาก	2
— ท่านแสวงหาโอกาสและวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาและเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้น	3.95	0.84	มาก	1
รวม	3.90	0.61	มาก	2

ตารางที่ 4.7 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ด้านการเป็นผู้ประกอบการ (ต่อ)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ด้านการเป็นผู้ประกอบการ	ค่าระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ	ลำดับที่
5.4 ด้านแรงงในการแข่งขัน				
— ท่านวิเคราะห์และประเมินสภาพแวดล้อมของวิสาหกิจชุมชนตลอดเวลา	3.89	0.84	มาก	1
— ท่านให้ความสำคัญในการพัฒนาสินค้าและบริการเพื่อให้มีความโดดเด่นกว่าคู่แข่ง	3.60	0.73	มาก	3
— ท่านหาข้อมูลและติดตามความต้องการของลูกค้าเพื่อนำไปพัฒนาการทำงานและการประกอบการอย่างสม่ำเสมอ	3.59	0.74	มาก	4
— ท่านพร้อมที่จะช่วยเหลือและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของท่านให้เป็นผู้ดำเนินการผลิตสินค้าและบริการ	3.63	0.73	มาก	2
รวม	3.68	0.55	มาก	5
5.5 ด้านความเป็นตัวของตนเอง				
— ท่านวางเป้าหมายในการทำงานของตัวเองเสมอ	3.85	0.63	มาก	2
— ท่านมีความเชื่อมั่นในการทำงานที่จะไปให้ถึงจุดมุ่งหมายที่องค์กรได้วางไว้	3.78	0.63	มาก	3
— ท่านสามารถตัดสินใจได้ทันทีเมื่อพบกับสถานการณ์ฉุกเฉิน	3.73	0.68	มาก	4
— ท่านมีความชัดเจนในตัวเองและมีความกล้าในการที่จะเจรจาต่อรองเพื่อประโยชน์ของวิสาหกิจชุมชน	3.86	0.85	มาก	1
รวม	3.81	0.77	มาก	4
ค่าเฉลี่ยรวม	3.84	0.54	มาก	1

จากตารางที่ 4.7 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ด้านการเป็นผู้ประกอบการในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่าตัวชี้วัดที่ 5.1 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน

ระดับมาก ($\bar{X}=3.96$) ในประเด็นเมื่อพบกับปัญหาท่านมีการคิดวิเคราะห์หาคำตอบที่เหมาะสมกับการพัฒนาองค์การมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.01$) ท่านเสนอแนวคิดในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในรูปแบบใหม่ๆ อย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$) ท่านมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานเพื่อการพัฒนาองค์การของวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$) และท่านได้ศึกษา ค้นคว้าวิจัย ทดลอง เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.94$) ตัวชี้วัดที่ 5.2 ด้านการยอมรับความเสี่ยงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.83$) ในประเด็นท่านมีการวางแผนก่อนการดำเนินงานและการลงทุนในการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อรองรับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.97$) ท่านยอมรับความเสี่ยงกับผลการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนที่เป็นผลจากอัตราดอกเบี้ยหรือนโยบายของรัฐมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.83$) ท่านยอมรับความเสี่ยงทางการลงทุนจากโอกาสทางการตลาด หรือต้องกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินมาลงทุนเพิ่มเติมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.82$) และท่านมีความเข้าใจว่าผลตอบแทนที่สูงขึ้นย่อมมีความเสี่ยงมากขึ้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.71$) ตัวชี้วัดที่ 5.3 ด้านการรักความก้าวหน้ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$) ในประเด็นท่านแสวงหาโอกาสและวิธีการต่างๆ เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาและเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$) ท่านนำความรู้และประสบการณ์ที่มีมาปรับใช้กับการประกอบกิจการเพื่อให้เกิดประโยชน์กับวิสาหกิจชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$) และท่านแสวงหาความรู้และข้อมูลใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการของวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$) ตัวชี้วัดที่ 5.4 ด้านแรงในการแข่งขันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.68$) ในประเด็นท่านวิเคราะห์และประเมินสภาพแวดล้อมของวิสาหกิจชุมชนตลอดเวลาที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$) ท่านพร้อมที่จะช่วยเหลือและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของท่านให้เป็นผู้ดำเนินการผลิตสินค้าและบริการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.63$) ท่านให้ความสำคัญในการพัฒนาสินค้าและบริการ เพื่อให้มีความโดดเด่นกว่าคู่แข่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.60$) และท่านหาข้อมูลและติดตามความต้องการของลูกค้าเพื่อนำไปพัฒนาการทำงานและการประกอบการอย่างสม่ำเสมอมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.59$) ตัวชี้วัดที่ 5.5 ด้านความเป็นตัวของตนเองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$) ในประเด็นท่านมีความชัดเจนในตัวเองและมีความกล้าในการที่จะเจรจาต่อรองเพื่อประโยชน์ของวิสาหกิจชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$) ท่านวางเป้าหมายในการทำงานของตัวองเสมอมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85$) ท่านมีความเชื่อมั่นในการทำงานที่จะไปให้ถึงจุดมุ่งหมายที่องค์กรได้วางไว้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$) และท่านสามารถตัดสินใจได้ทันทีเมื่อพบกับสถานการณ์ฉุกเฉินมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.73$)

4.1.1.3 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

จากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้เก็บแบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์ถึงระดับของประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยผลการศึกษาเป็นดังตารางที่ 4.7 ดังนี้

ตารางที่ 4.8 ระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

ประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนใน ภาคกลางของประเทศไทย	ค่าระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ	ลำดับที่
1.ด้านการพึ่งตนเองได้				
— วิสาหกิจชุมชนสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ไม่สร้างภาระให้กับชุมชน	3.56	0.76	มาก	2
— วิสาหกิจชุมชนสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับ ชุมชน	3.54	0.71	มาก	3
— การเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนทำให้ท่านมี คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	3.86	0.70	มาก	1
— วิสาหกิจชุมชนมีผลกำไรจากการประกอบการตาม วัตถุประสงค์	3.11	0.95	ปานกลาง	4
รวม	3.51	0.57	มาก	4
2. ด้านความพึงพอใจของสมาชิก				
— ท่านมีความพึงพอใจในการดำเนินการของวิสาหกิจ ชุมชน	3.93	0.64	มาก	2
— ท่านมีความพึงพอใจในผลตอบแทนที่ได้รับจาก การเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	3.94	0.62	มาก	1
— ท่านมีความตั้งใจที่จะเป็นส่วนหนึ่งของวิสาหกิจ ชุมชนต่อไป	3.92	0.62	มาก	3
รวม	3.93	0.66	มาก	1

ตารางที่ 4.8 ระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย (ต่อ)

ประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนใน ภาคกลางของประเทศไทย	ค่าระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ	ลำดับที่
3.ด้านความสามารถปรับตัวได้ดี				
— วิสาหกิจชุมชนสามารถปรับเปลี่ยนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง	3.67	0.73	มาก	2
— วิสาหกิจชุมชนสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนได้อย่างเพียงพอและเกิดประโยชน์มากที่สุด	3.64	0.79	มาก	3
— วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาการบริหารจัดการโดยใช้การเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในชุมชน	3.82	0.71	มาก	1
รวม	3.71	0.60	มาก	3
4.ด้านการพัฒนาต่อเนื่อง				
— วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาต่อเนื่องเสริมสร้างให้ชุมชนเข้มแข็ง	3.84	0.68	มาก	4
— วิสาหกิจชุมชนสามารถผลิตสินค้าและบริการที่หลากหลายเพิ่มขึ้น	3.95	0.60	มาก	2
— ในช่วงเวลา 3 ปี ที่ผ่านมา การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนมีผลกำไรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง	3.96	0.62	มาก	1
— ในช่วงเวลา 3 ปี ที่ผ่านมาวิสาหกิจชุมชนมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง	3.90	0.66	มาก	3
รวม	3.91	0.52	มาก	2
ค่าเฉลี่ยรวม	3.77	0.47	มาก	-

จากตารางที่ 4.8 ระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ในภาพรวมพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่าองค์ประกอบที่ 1 ด้านการพึ่งตนเองได้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.51$) ในประเด็นการเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนทำให้ท่านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$) วิสาหกิจชุมชนสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องไม่สร้างภาระให้กับชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.56$) วิสาหกิจชุมชนสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

($\bar{X}$ =3.54) และวิสาหกิจชุมชนมีผลกำไรจากการประกอบการตามวัตถุประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.11) องค์ประกอบที่ 2 ด้านความพึงพอใจของสมาชิกมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.93) ในประเด็นท่านมีความพึงพอใจในผลตอบแทนที่ได้รับจากการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.94) ท่านมีความพึงพอใจในการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.93) และท่านมีความตั้งใจที่จะเป็นส่วนหนึ่งของวิสาหกิจชุมชนต่อไปมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.92) องค์ประกอบที่ 3 ด้านความสามารถปรับตัวได้ดีมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.71) ในประเด็นวิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาการบริหารจัดการโดยใช้การเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.82) วิสาหกิจชุมชนสามารถปรับเปลี่ยนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.67) และวิสาหกิจชุมชนสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนได้อย่างเพียงพอและเกิดประโยชน์มากที่สุดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.64) และองค์ประกอบที่ 4 ด้านการพัฒนาต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.91) ในประเด็นในช่วงเวลา 3 ปี ที่ผ่านมา การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนมีผลกำไรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.96) วิสาหกิจชุมชนสามารถผลิตสินค้าและบริการที่หลากหลายเพิ่มขึ้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.95) ในช่วงเวลา 3 ปี ที่ผ่านมาวิสาหกิจชุมชนมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.90) และวิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาต่อเนื่องเสริมสร้างให้ชุมชนเข้มแข็งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.84)

4.1.2 ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

4.1.2.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์

การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยเทคนิคสหสัมพันธ์เพียร์สัน (r) ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยและประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย	ประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย		
	(r)	Sig.	ลำดับที่
1.ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ (X_1)	0.56	0.00	3
2. ปัจจัยภาวะผู้นำ (X_2)	0.58	0.00	1
3. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน (X_3)	0.57	0.00	2
4.ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น (X_4)	0.53	0.00	5
5.ปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการ(X_5)	0.54	0.00	4

จากตารางที่ 4.9 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (r) โดยภาพรวมตัวแปรอิสระหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยทั้ง 5 ตัวแปร มีค่าระหว่าง 0.53 ถึง 0.58 แสดงให้เห็นว่า ทั้งปัจจัย 5 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับตัวแปรตาม โดยค่า Significance เท่ากับ 0.00 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ในแต่ละตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามพบว่า

ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยที่ระดับ 0.56 โดยค่า Significance เท่ากับ 0.00 แสดงว่าปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐซึ่งเป็นตัวแปรอิสระที่ 1 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเข้าถึงประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยซึ่งเป็นตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

ปัจจัยภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยที่ระดับ 0.58 โดยค่า Significance เท่ากับ 0.00 แสดงว่าปัจจัยภาวะผู้นำซึ่งเป็นตัวแปรอิสระที่ 2 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยซึ่งเป็นตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุด

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนมีผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยที่ระดับ 0.57 โดยค่า Significance เท่ากับ 0.00 แสดงว่าปัจจัยด้านการมี

ส่วนร่วมของชุมชนซึ่งเป็นตัวแปรอิสระที่ 5 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยซึ่งเป็นตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นมีผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยที่ระดับ 0.53 โดยค่า Significance เท่ากับ 0.00 แสดงว่าปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเป็นตัวแปรอิสระที่ 4 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยซึ่งเป็นตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

ปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการมีผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยที่ระดับ 0.547 โดยค่า Significance เท่ากับ 0.00 แสดงว่าปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการซึ่งเป็นตัวแปรอิสระที่ 5 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยซึ่งเป็นตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

4.1.2.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity)

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเพื่อศึกษาความสัมพันธ์กันเองของตัวแปร ซึ่งเรียกว่า Multicollinearity โดยใช้วิธีการ Correlation analysis ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัว แสดงผลดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการ วิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย	ปัจจัยการสนับสนุน จากภาครัฐ (X_1)	ปัจจัยภาวะผู้นำ (X_2)	ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ของชุมชน (X_3)	ปัจจัยด้านภูมิปัญญา ท้องถิ่น (X_4)	ปัจจัยด้านการเป็น ผู้ประกอบการ (X_5)
1. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ (X_1)	1	.44	.61	.35	.57
2. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ (X_2)		1	.51	.39	.75
3. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน (X_3)			1	.35	.71
4. ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น (X_4)				1	.44
5. ปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการ (X_5)					1

จากตารางที่ 4.10 ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดไม่ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์คู่ใดที่มีค่าความสัมพันธ์เกินกว่า 0.80 จึงถือว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดไม่มีปัญหาความสัมพันธ์กันเองหรือไม่มี

ปัญหา Multicollinearity จึงสามารถทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ของการวิจัยเพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามได้ โดยการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง

4.1.2.3 การทดสอบสมมติฐาน

ในการทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย โดยโมเดลสมการโครงสร้างตามสมมติฐานการวิจัย โดยกำหนดให้

ปัจจัยการสนับสนุนจากภาครัฐ (Gove) มีตัวชี้วัด 3 ตัวคือ

Gove 1	=	ด้านงบประมาณ
Gove 2	=	ด้านการจัดอบรมและให้ความรู้
Gove 3	=	ด้านการสร้างเครือข่าย

ปัจจัยภาวะผู้นำ (lead) มีตัวชี้วัด 2 ตัวคือ

Lead 1	=	ด้านผู้นำที่เป็นทางการ
Lead 2	=	ด้านผู้นำที่ไม่เป็นทางการ

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน (part) มีตัวชี้วัด 4 ตัว คือ

Part 1	=	ด้านการวางแผน
Part 2	=	ด้านการปฏิบัติงาน
Part 3	=	ด้านการจัดสรรผลประโยชน์
Part 4	=	ด้านการติดตามและประเมินผล

ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น (loca) มีตัวชี้วัด 3 ตัว คือ

Loca 1	=	ด้านอัตลักษณ์ของท้องถิ่น
Loca 2	=	ด้านความเชื่อมโยงประสบการณ์
Loca 3	=	ด้านความรับผิดชอบต่อท้องถิ่น

ปัจจัยการเป็นผู้ประกอบการ (entre) มีตัวชี้วัด 5 ตัว คือ

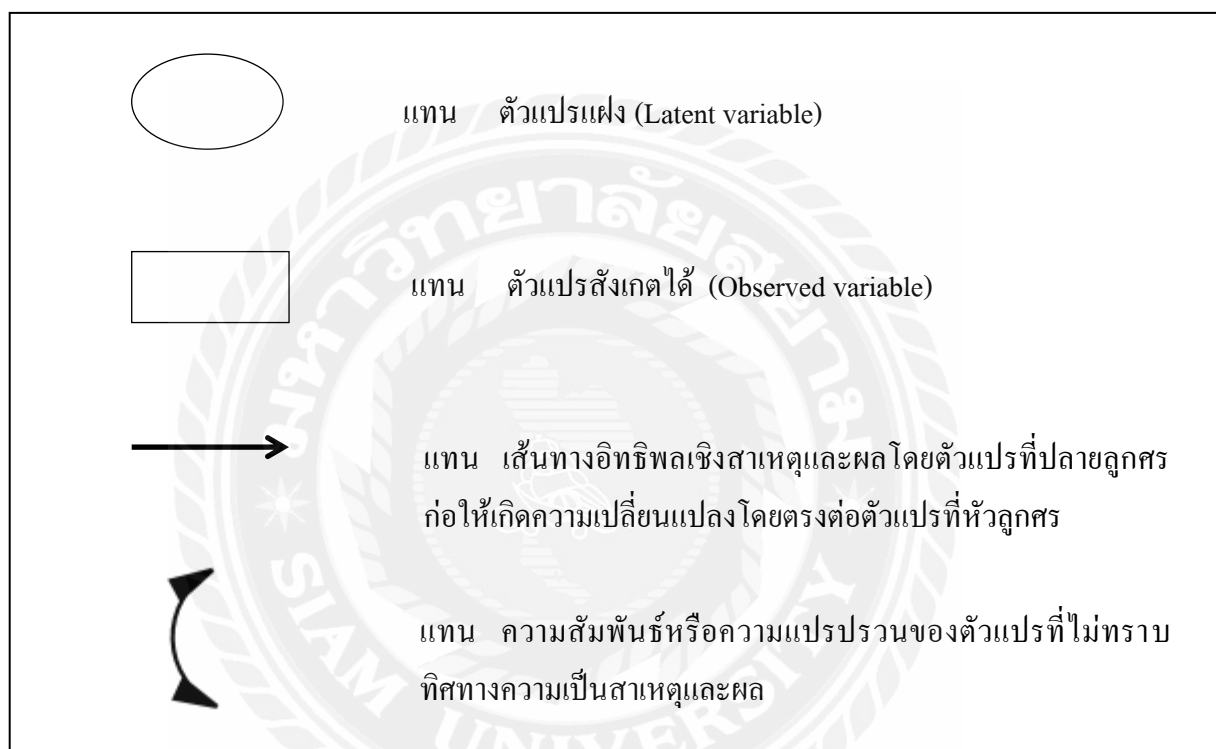
Entre 1	=	ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์
Entre2	=	ด้านการยอมรับความเสี่ยง
Entre 3	=	ด้านการรักความก้าวหน้า
Entre4	=	ด้านแรงในการแข่งขัน
Entre 5	=	ด้านความเป็นตัวของตนเอง

ประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย (effect) มีตัวชี้วัด 4 ตัว คือ

Effect 1	=	ด้านการพึ่งตนเองได้
----------	---	---------------------

Effect 2	=	ด้านความพึงพอใจของสมาชิก
Effect 3	=	ด้านความสามารถปรับตัวได้ดี
Effect 4	=	ด้านการพัฒนาต่อเนื่อง

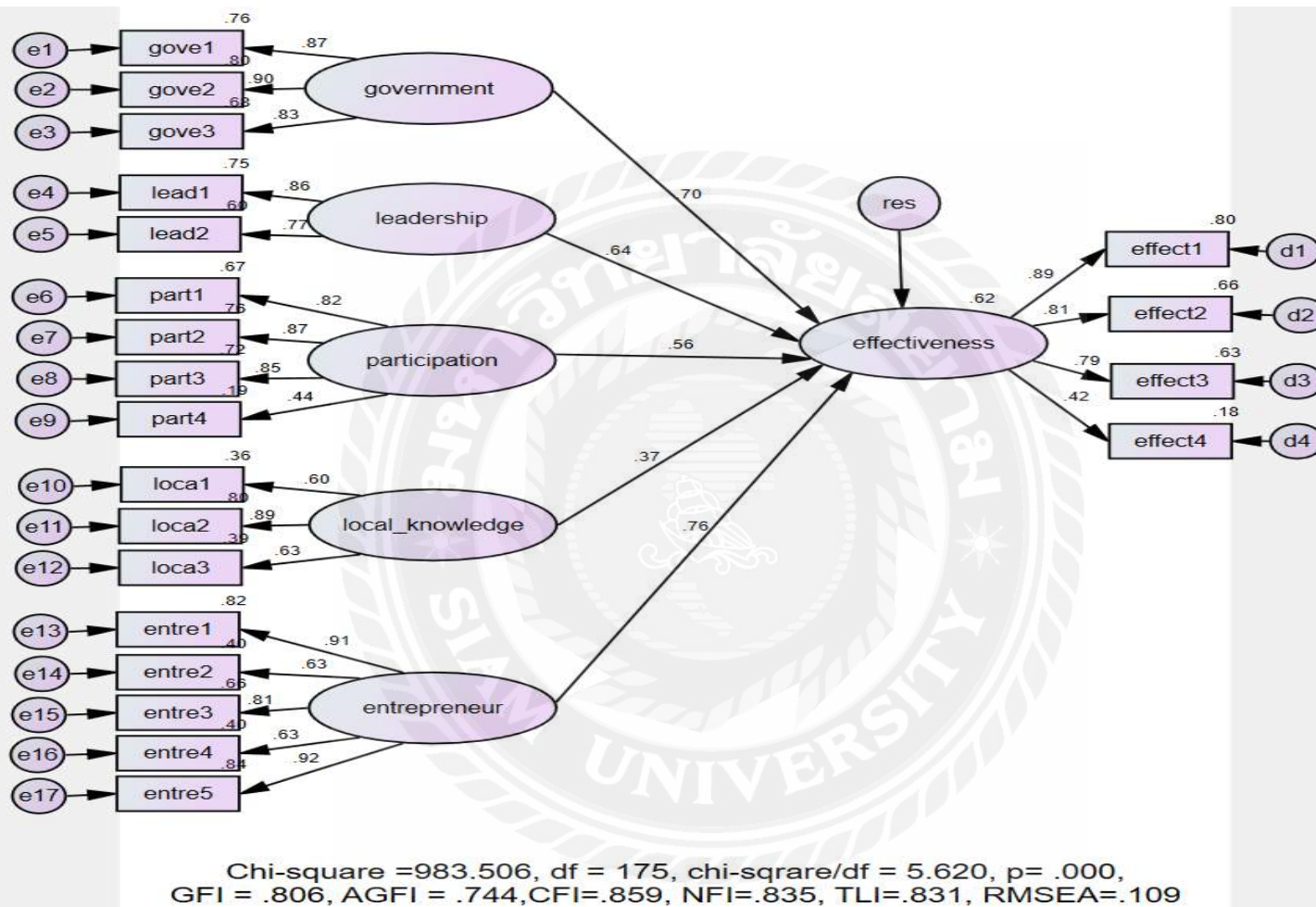
การกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นการกำหนดสัญลักษณ์ในโมเดลสมการโครงสร้าง
นำเสนอในแผนภาพที่ 4.1 ดังนี้

ภาพที่ 4.1 สัญลักษณ์ใน โมเดลสมการโครงสร้าง

การให้ความหมายของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

1. ตัวแปรแฝง	หมายถึง	ตัวแปรอิสระ (ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐปัจจัยภาวะผู้นำปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการ) ตัวแปรตาม (ประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย)
2. ตัวแปรสังเกตได้	หมายถึง	ตัวแปรที่เราสามารถสังเกตได้โดยตรง เป็นตัวชี้วัดหรือเป็นพฤติกรรมที่สังเกตหรือสิ่งที่ปรากฏภายนอก
3. ตัวแปรแสดงความคลาดเคลื่อน	หมายถึง	ค่าที่แสดงความคลาดเคลื่อนของตัวชี้วัด ประกอบด้วย 1. e คือ ค่าที่แสดงความคลาดเคลื่อนตัวชี้วัดตัวแปรอิสระ 2. d คือ ค่าที่แสดงความคลาดเคลื่อนตัวชี้วัดตัวแปรตาม 3. r คือค่าที่แสดงความคลาดเคลื่อน ในการวัดที่เป็นเศษเหลือของตัวแปรตาม

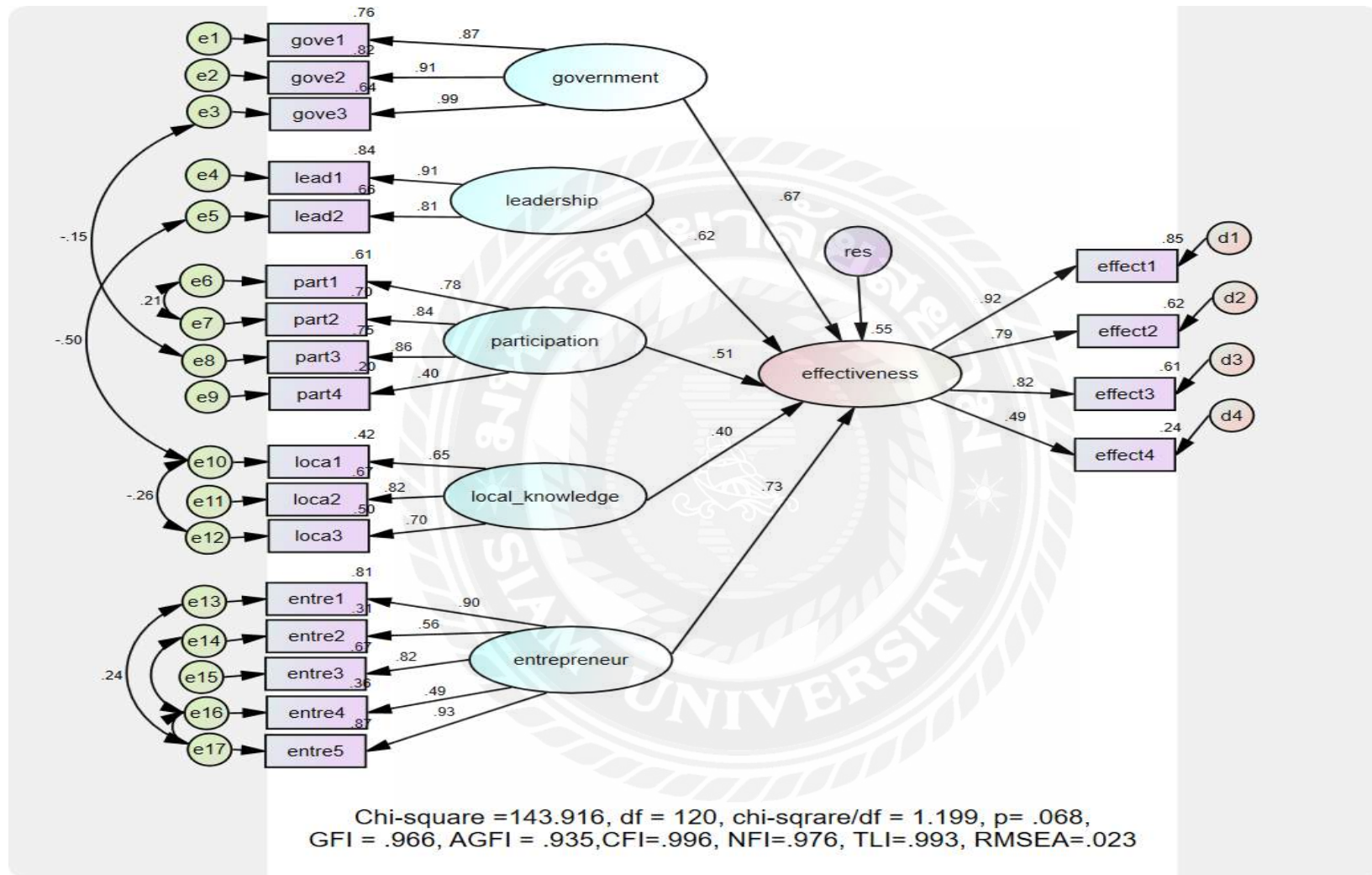
ภาพที่ 4.2 โมเดลสมการโครงสร้างตามสมมติฐานแสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย (ก่อนปรับ)

จากภาพที่ 4.2 การตรวจสอบความกลมกลืนของแบบจำลองตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าค่าดัชนีวัดความสอดคล้อง (Model fit) เช่น $\chi^2=983.506$, $df = 175$ ($\rho = 0.000$), $GFI = 0.806$, $AGFI = 0.744$, $CFI = 0.859$, $NFI = 0.835$ และ $RMSEA = 0.109$ และ เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความกลมกลืนเหล่านี้กับเกณฑ์ที่บ่งชี้ว่าแบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด พบว่าแบบจำลองตามสมมติฐานยังไม่มี ความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เพราะว่า ดัชนีวัดความสอดคล้องในกลุ่มไค-สแควร์ ยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังแสดงในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแปรกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ก่อนปรับ)

ลำดับที่	ค่า	เกณฑ์	ค่าที่ได้	ผลการพิจารณา
1	χ^2	$0.05 < \rho < 1.00$	0.000	ไม่ผ่านเกณฑ์
2	χ^2/df	$0.00 < \chi^2/df \leq 3$	5.620	ไม่ผ่านเกณฑ์
3	GFI	$0.90 < GFI \leq 1.00$	0.806	ไม่ผ่านเกณฑ์
4	AGFI	$0.90 < GFI \leq 1.00$	0.744	ไม่ผ่านเกณฑ์
5	CFI	$0.95 \leq CFI \leq 1.00$	0.859	ไม่ผ่านเกณฑ์
6	NFI	$0.90 \leq NFI \leq 1.00$	0.835	ไม่ผ่านเกณฑ์
7	RMSEA	$0.00 \leq RMSEA \leq 0.08$	0.109	ไม่ผ่านเกณฑ์

ค่าดัชนีวัดที่ได้เป็นผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้างตามสมมติฐานไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด ยังไม่เป็นโมเดลสุดท้ายที่เหมาะสมจะนำไปใช้อธิบายสมมติฐานการวิจัย ผู้วิจัยจึงทำการปรับสมการโครงสร้างตามสมมติฐานเพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามข้อเสนอแนะของโปรแกรม (Modification indices) โดยการยอมรับให้มีการโยงเส้นความสัมพันธ์ของความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้โมเดลมีความเหมาะสมที่สุด (Model fit) ในการนำไปใช้ ดังภาพที่ 4.3

ภาพที่ 4.3 โมเดลสมการโครงสร้างตามสมมติฐาน แสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย (หลังปรับ)

จากภาพที่ 4.3 พบว่าค่าความสอดคล้องระหว่างแบบจำลองสมการโครงสร้างตามสมมติฐานหลังการปรับ (Modified Model) มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น โดยพิจารณาได้จากค่าดัชนีความสอดคล้อง $\chi^2 = 143.916$, $df = 120$, $GFI = 0.966$, $AGFI = 0.935$, $CFI = 0.996$, $NFI = 0.976$ และ $RMSEA = 0.023$ ซึ่งมีค่าผ่านตามเกณฑ์ทุกค่าและ ค่า p -value มีค่าเท่ากับ 0.068 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่ายอมรับสมมติฐานที่ว่าแบบจำลองตามทฤษฎีมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดังแสดงในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแปรกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (หลังปรับ)

ลำดับที่	ค่า	เกณฑ์	ค่าที่ได้	ผลการพิจารณา
1	χ^2	$0.05 < p < 1.00$	0.068	ผ่านเกณฑ์
2	χ^2/df	$0.00 < \chi^2/df \leq 3$	1.199	ผ่านเกณฑ์
3	GFI	$0.90 < GFI \leq 1.00$	0.966	ผ่านเกณฑ์
4	AGFI	$0.90 < AGFI \leq 1.00$	0.935	ผ่านเกณฑ์
5	CFI	$0.95 \leq CFI \leq 1.00$	0.996	ผ่านเกณฑ์
6	NFI	$0.90 \leq NFI \leq 1.00$	0.976	ผ่านเกณฑ์
7	RMSEA	$0.00 \leq RMSEA \leq 0.08$	0.023	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผลจากการนำเสนอด้วยแผนภาพที่ 4.3 จะขยายความด้วยตารางวิเคราะห์ค่าอิทธิพลของปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ (X1) ปัจจัยภาวะผู้นำ (X2) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน (X3) ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น (X4) ปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการ (X5) ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยและค่านำหนักองค์ประกอบของตัวแปรแฝงไปยังตัวแปรสังเกตได้

ตารางที่ 4.13 ค่าอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

เส้นทางอิทธิพล	ค่าอิทธิพล
ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ (X1) → ประสิทธิผลการบริหารจัดการ (Y)	0.67
ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ (X2) → ประสิทธิผลการบริหารจัดการ (Y)	0.62
ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน (X3) → ประสิทธิผลการบริหารจัดการ (Y)	0.51
ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น (X4) → ประสิทธิผลการบริหารจัดการ (Y)	0.40
ปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการ (X5) → ประสิทธิผลการบริหารจัดการ (Y)	0.73

จากตารางที่ 4.13 แสดงค่าอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ (X1) มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการ (Y) เท่ากับ 0.67 ปัจจัยภาวะผู้นำ (X2) มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการ (Y) เท่ากับ 0.62 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน (X3) มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการ (Y) เท่ากับ 0.51 ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น (X4) มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการ (Y) เท่ากับ 0.40 ปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการ (X5) มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการ (Y) เท่ากับ 0.73 ปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยได้ร้อยละ 55 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.14 คำนำน้หนักองค์ประกอบของตัวแปรแฝงไปยังตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรอิสระ (λ_x)

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	ค่านำน้หนักองค์ประกอบ λ_x
1. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ	1.1 ด้านงบประมาณ	0.87
	1.2 ด้านการจัดอบรมและให้ความรู้	0.91
	1.3 ด้านการสร้างเครือข่าย	0.99
2. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ	2.1 ด้านผู้นำที่เป็นทางการ	0.91
	2.2 ด้านผู้นำที่ไม่เป็นทางการ	0.81
3. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	3.1 ด้านการวางแผน	0.78
	3.2 ด้านการปฏิบัติงาน	0.84
	3.3 ด้านการจัดสรรผลประโยชน์	0.86
	3.4 ด้านการติดตามและประเมินผล	0.40
4. ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.1 ด้านอัตลักษณ์ของท้องถิ่น	0.65
	4.2 ด้านความเชื่อมโยงประสบการณ์	0.82
	4.3 ด้านความรับผิดชอบต่อท้องถิ่น	0.70
5. ปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการ	5.1 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	0.90
	5.2 ด้านการยอมรับความเสี่ยง	0.56
	5.3 ด้านการรักความก้าวหน้า	0.82
	5.4 ด้านแรงจูงใจในการแข่งขัน	0.49
	5.5 ด้านความเป็นตัวของตนเอง	0.93

จากตารางที่ 4.14 เมื่อพิจารณาตามค่าของน้ำหนักองค์ประกอบพิจารณาตามตัวแปรแฝง จะพบว่า

1. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย พบว่า ด้านการสร้างเครือข่าย ($\lambda_{x1.3}$) มีค่านำน้หนักองค์ประกอบ 0.99 มีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการจัดอบรมและให้ความรู้ ($\lambda_{x1.2}$) มีค่านำน้หนักองค์ประกอบ 0.91 และค่าที่มีอิทธิพลน้อยที่สุดคือด้านงบประมาณ ($\lambda_{x1.1}$) มีค่านำน้หนักองค์ประกอบ 0.87

2. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยพบว่า ด้านผู้นำที่เป็นทางการ ($\lambda_{x2.1}$) มีค่านำน้หนักองค์ประกอบ 0.91 มีอิทธิพลมากที่สุด และรองลงมาด้านผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ($\lambda_{x2.2}$) มีค่านำน้หนักองค์ประกอบ 0.81

3. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยพบว่า ด้านการจัดสรรผลประโยชน์ ($\lambda_{x3.3}$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.86 มีค่าอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือด้านการปฏิบัติงาน ($\lambda_{x3.2}$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.84 ด้านการวางแผน ($\lambda_{x3.1}$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.78 และค่าที่มีอิทธิพลน้อยที่สุดคือด้านการติดตามและประเมินผล ($\lambda_{x3.4}$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.40

4. ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยพบว่า ด้านความเชื่อมโยงประสบการณ์ ($\lambda_{x4.2}$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.82 มีค่าอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือด้านความรับผิดชอบต่อท้องถิ่น ($\lambda_{x4.3}$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.70 และค่าอิทธิพลน้อยที่สุดคือด้านอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ($\lambda_{x4.1}$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.65

5. ปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยพบว่า ด้านความเป็นตัวของตัวเอง ($\lambda_{x5.5}$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.93 มีค่าอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ($\lambda_{x5.1}$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.90 ด้านการรักความก้าวหน้า ($\lambda_{x5.3}$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.82 ด้านการยอมรับความเสี่ยง ($\lambda_{x5.2}$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.56 และค่าที่มีอิทธิพลน้อยที่สุดคือด้านแกร่งในการแข่งขัน ($\lambda_{x5.4}$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.64

ตารางที่ 4.15 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรแฝงไปยังตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรตาม (λ_y)

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ λ_y
ประสิทธิผลการบริหาร	1. ด้านการพึ่งตนเองได้	0.92
จัดการวิสาหกิจชุมชนใน	2. ด้านความพึงพอใจของสมาชิก	0.79
ภาคกลางของประเทศไทย	3. ด้านความสามารถปรับตัวได้ดี	0.82
	4. ด้านการพัฒนาต่อเนื่อง	0.49

จากตารางที่ 4.15 เมื่อพิจารณาประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยพบว่าองค์ประกอบที่ 1 คือ ด้านการพึ่งตนเองได้ (λ_{y1}) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.92 องค์ประกอบที่ 2 คือ ด้านความพึงพอใจของสมาชิก (λ_{y2}) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.79 องค์ประกอบที่ 3 คือด้านความสามารถปรับตัวได้ดี (λ_{y3}) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.82 องค์ประกอบที่ 4 คือด้านการพัฒนาต่อเนื่อง (λ_{y4}) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.49 กล่าวโดยสรุป

ได้ว่า ด้านองค์ประกอบที่ 1 ด้านการพึ่งตนเองได้มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด และองค์ประกอบที่ 4 ด้านการพัฒนาต่อเนื่องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด จากโมเดลสมการโครงสร้างที่ได้สามารถสรุปผลจากการทดสอบสมมติฐานได้ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.16 สรุปผลจากการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลที่ได้
1. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย	ยอมรับสมมติฐาน
2. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย	ยอมรับสมมติฐาน
3. ปัจจัยปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย	ยอมรับสมมติฐาน
4. ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย	ยอมรับสมมติฐาน
5. ปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย	ยอมรับสมมติฐาน

จากตารางที่ 4.16 เมื่อวิเคราะห์ผลการทดสอบสมมติฐานแล้วพบว่า สมมติฐานทั้ง 5 ข้อ ได้รับการยอมรับว่าส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยมากที่สุด

4.2 ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ในการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ประกอบไปด้วย รองประธานวิสาหกิจชุมชน ประธานองค์กรชุมชน และเจ้าหน้าที่องค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวิสาหกิจ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ในประเด็นประกอบด้วย ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยปัจจัย

ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการ และ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า

สภาพในปัจจุบันของประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ในการศึกษาประเด็น การพึ่งตนเอง ความพึงพอใจของสมาชิก ความสามารถปรับตัวได้ดี การพัฒนา ต่อเนื่อง ผลการศึกษาพบว่า วิสาหกิจในปัจจุบันสามารถพึ่งพาตนเองได้ จะเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของ วิสาหกิจอย่างต่อเนื่องในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา มีการปรับตัวมีความหลากหลายของสินค้าเพิ่มขึ้น ดังที่กลุ่ม วิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำดื่มเทพนาคา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 พฤษภาคม 2560) กล่าวว่า “เมื่อก่อนตอนเริ่มต้นวิสาหกิจชุมชนเราทำเพียงน้ำดื่ม แต่เนื่องจากน้ำดื่มมีการแข่งขันสูง ทำให้เรามีการขยายกิจการไปสู่ผลิตภัณฑ์อื่นเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นบ้านขนมไทยมยุรี เทพนาคาโฮมสเตย์ เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกทำให้มีสมาชิกเพิ่มขึ้น และเป็นการสร้างเครือข่ายในระบบวิสาหกิจ ชุมชน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งขึ้นด้วย โดยสมาชิกมีความพึงพอใจในรายได้และการทำงานสูงขึ้น” ส่วน ปัญหาอุปสรรคที่พบในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน คือ สมาชิกวิสาหกิจ ชุมชนยังมีความรู้ในเรื่องการใช้อินเทอร์เน็ต และการขายสินค้าออนไลน์ไม่เพียงพอ ทำให้ยังไม่สามารถ แข่งขันกับตลาดได้ดีเท่าที่ควร ดังคำสัมภาษณ์ของเกษตรจังหวัดนครปฐม (การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 มิถุนายน 2560) กล่าวว่า “วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีศักยภาพในการผลิตสินค้าออกมาขาย แต่ยังขาด ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการตลาด อาทิ ตราสินค้า แผนธุรกิจ และตลาดออนไลน์ ทำให้ทางจังหวัดต้อง จัดอบรมให้ความรู้กับวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง”

ในการดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย การดำเนินกิจการของวิสาหกิจต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่างๆ ที่ประกอบไปด้วยปัจจัยด้านการ สนับสนุนจากภาครัฐ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ปัจจัยด้านภูมิปัญญา ท้องถิ่น และปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการ โดยประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาค กลางของประเทศไทยนั้นมีความเกี่ยวข้องกับเหตุปัจจัยต่างๆ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในประเด็นของ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ซึ่งประกอบไปด้วยงบประมาณที่ภาครัฐและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องได้ให้การสนับสนุน รวมทั้งการจัดอบรม การให้ความรู้ การพัฒนาทักษะ รวมทั้งการสร้าง เครือข่ายและการสร้างความร่วมมือในการส่งเสริมและการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า

การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ในประเด็นดังกล่าว ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด ต่างเห็นตรงกัน ในประเด็นที่ภาครัฐต้องเป็นกำลังสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับ

ภาคเอกชน โดยมีการให้การสนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมและการพัฒนาความรู้โดยการสนับสนุนบุคลากรในการจัดการอบรม และการส่งเสริมเพื่อเป็นการสร้างเครือข่าย เพื่อให้มีความเติบโตในภาควิสาหกิจ ซึ่งจะเห็นว่าวิสาหกิจชุมชนในปัจจุบันมีการทำกิจการอย่างต่อเนื่อง และมีจำนวนเพิ่มขึ้นส่วนหนึ่งมาจากการสนับสนุนจากภาครัฐ ที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนในปัจจุบันสามารถที่จะดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง โดยวิสาหกิจชุมชนในปัจจุบันมีความเข้มแข็งสามารถสร้างเป็นเครือข่ายในชุมชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของรองประธานของวิสาหกิจชุมชน (การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 พฤษภาคม 2560) กล่าวว่า “ในปัจจุบันรัฐบาลจะเน้นให้วิสาหกิจชุมชนทำธุรกิจแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในชุมชน สร้างเครือข่ายในชุมชน รวมถึงการสร้างเครือข่ายกับวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกันด้วย เพราะจะทำให้ทุกคนในชุมชนมีรายได้และอาชีพ จะได้ไม่ต้องไปทำงานนอกพื้นที่ สามารถอยู่ดูแลครอบครัวได้ด้วย” ในด้านการจัดอบรมและให้ความรู้ นั้น รัฐบาลมีการจัดอบรมให้ความรู้กับวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะในการทำงานให้กับวิสาหกิจชุมชน และยังให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างมูลค่าของสินค้าหรือบริการ เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนมีรายได้มากยิ่งขึ้นอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่องค์กรภาครัฐ(การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 พฤษภาคม 2560) กล่าวว่า “รัฐบาลมีการอบรมให้ความรู้กับวิสาหกิจชุมชนในเรื่องที่วิสาหกิจชุมชนยังขาดอยู่ และต้องการเรียนรู้เพิ่มเติมไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการทำบัญชี การออกแบบโลโก้ การเขียนแผนธุรกิจ ตลาดออนไลน์ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้วิสาหกิจชุมชนนั้นสามารถดำรงอยู่ได้ภายใต้สภาพการแข่งขันในปัจจุบัน” ส่วนประเด็นในด้านงบประมาณ รัฐบาลได้มีให้เงินสนับสนุน หากกองทุนหรือแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ และการสนับสนุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในการทำวิสาหกิจชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของประธานองค์กรชุมชน (การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 พฤษภาคม 2560) กล่าวว่า “ในปัจจุบันรัฐบาลให้การสนับสนุนงบประมาณกับวิสาหกิจชุมชนมากขึ้นกว่าเมื่อก่อน เนื่องจากรัฐบาลมองเห็นว่าวิสาหกิจชุมชนสามารถสร้างรายได้ให้กับคนชุมชนจริง ไม่ใช่ทำไปเพื่อขอเงินรัฐบาลแล้วก็เลิกกิจการไป” รัฐบาลยังหากกองทุนหรือแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้กับวิสาหกิจชุมชนสามารถเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในตลาดปัจจุบันได้ เนื่องจากตลาดในปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูง หากวิสาหกิจไม่มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือตัวสินค้า ก็จะทำให้ไม่สามารถแข่งขันกับคู่แข่งในตลาดปัจจุบันได้

อย่างไรก็ดีปัญหาอุปสรรคที่พบในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวิสาหกิจพบว่า ปัญหาการสนับสนุนจากภาครัฐที่ยังขาดความต่อเนื่อง เป็นผลมาจากการขาดเสถียรภาพของรัฐบาลและการเปลี่ยนรัฐบาล ส่วนราชการยังประสบปัญหาการขาดความคล่องตัวในการดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณที่จะใช้ในการฝึกอบรมด้วยข้อจำกัดเรื่องกฎระเบียบ วิสาหกิจชุมชนต้องประสบกับปัญหาในการไปกู้ยืม

เงินจากสถาบันการเงินเป็นไปได้ยาก เนื่องจากเป็นธุรกิจมีขนาดเล็ก ขาดหลักประกันในการขอสินเชื่อจากธนาคาร และสถาบันการเงินต่างๆ ส่งผลทำให้การบริหารจัดการประสบกับปัญหาในสภาพคล่องทางการเงิน และการสร้างเครือข่ายของวิสาหกิจชุมชนกับภายนอกชุมชนยังไม่ได้ได้รับความร่วมมือมากนัก เนื่องจากยังขาดคนกลางในการให้การสนับสนุน

ดังนั้นหากต้องการให้การบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนมีประสิทธิภาพ รัฐบาลควรจัดตั้งสำนักงานขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ในการดูแลรับผิดชอบในการติดตามผลการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชน โดยเฉพาะ หรืออาจตั้งเป็นองค์การมหาชนภายใต้สำนักนายกรัฐมนตรีพร้อมทั้งสร้างเครือข่าย เพื่อผลักดันการนำนโยบายไปปฏิบัติให้มีความชัดเจนและต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นควรนำนโยบายสนับสนุนทางการเงิน อาทิ การลดหย่อนภาษีให้กับผู้ประกอบการ การให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ การหาสินเชื่อมาช่วยการค้ำประกันให้กับวิสาหกิจชุมชน การให้ผู้ประกอบการสามารถกู้เงินจากสถาบันการเงินได้โดยไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน การสร้างนโยบายและตั้งงบประมาณที่สนับสนุนวิสาหกิจชุมชนผ่านการทำงานขององค์กรตัวกลาง และมีการสร้างเครือข่ายระหว่างวิสาหกิจชุมชนประเภทเดียวกัน เพื่อเพิ่มโอกาสในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้สามารถแข่งขันในตลาดได้

2. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้นำที่เป็นทางการ และผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า

การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ในประเด็นดังกล่าว ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดต่างเห็นตรงกันในประเด็นที่วิสาหกิจชุมชนจะต้องมีผู้นำทั้ง 2 แบบ คือ ผู้นำที่เป็นทางการ และผู้นำที่ไม่เป็นทางการ เนื่องจากผู้นำที่เป็นทางการจะต้องมีความเข้าใจในแนวทางการบริหารงานที่ดีเป็นระบบ เข้าใจพื้นฐานความต้องการของสมาชิก มีความโปร่งใส ความชัดเจนในการกำหนดแนวทางการดำเนินการของวิสาหกิจให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ก่อให้เกิดการพัฒนาร่วมมือกันของสมาชิก มีความซื่อสัตย์ตรงไปตรงมาเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตัวของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน คำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลของสมาชิกในองค์กร และเป็นตัวแบบที่ดีในการทำงานให้แก่สมาชิกได้ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่องค์กรภาครัฐ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 6 มิถุนายน 2560) กล่าวว่า “ประธานวิสาหกิจชุมชนในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็นคนที่จบปริญญาตรี มีความรู้ดี เข้าใจในเรื่องการบริหาร การทำบัญชี และสามารถเข้าถึงได้ง่าย” ส่วนผู้นำที่ไม่เป็นทางการ จะเป็นคนได้รับการยอมรับศรัทธาจากสมาชิกในเรื่องความรู้ความสามารถ สร้างขวัญ กำลังใจและจิตสำนึกที่ดีแก่สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของรองประธานของวิสาหกิจชุมชน (การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤษภาคม 2560) กล่าวว่า “วิสาหกิจชุมชนของเรามีปราชญ์ชาวบ้าน ที่เป็นผู้เฒ่า ผู้แก่ ที่มีความรู้ในการ

ของงานคอยสอนงานให้แก่ผู้ที่สนใจ โดยคนเหล่านี้จะไม่มีตำแหน่งในการบริหาร แต่จะได้รับการนับถือ และท่านจะคอยพูดสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่สมาชิกเสมอ”

อย่างไรก็ดีปัญหาอุปสรรคที่พบในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวิสาหกิจพบว่า ในบางครั้งผู้นำที่เป็นทางการยังไม่เข้าใจถึงวิสัยทัศน์และพันธกิจหรือแม้แต่กลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน ในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสม ส่วนผู้นำที่ไม่เป็นทางการ จะยังใช้ความคิดเดิม ๆ กลัวการเปลี่ยนแปลงส่งผลทำให้การบริหารจัดการประสบกับปัญหาในหลายๆด้านไม่ว่าจะเป็นสมาชิกขาดแรงจูงใจในการทำงาน การคิดค้นสินค้าและบริการใหม่ๆ เป็นต้น

ดังนั้นหากต้องการให้การบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนมีประสิทธิภาพ ผู้นำควรที่จะต้องนำพาให้วิสาหกิจชุมชนสามารถดำเนินกิจการไปได้ โดยเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในองค์การ สามารถบริหารจัดการให้องค์การมีความสำเร็จตรงกับเป้าหมายที่องค์กรตั้งไว้ มีการนำนวัตกรรมทางการบริหารมาใช้ มีการพัฒนาองค์ความรู้และเทคนิคต่างๆ เพื่อช่วยเพิ่มมูลค่าสินค้า ในประเด็นความมุ่งมั่นและมีวิสัยทัศน์ของผู้นำ ต้องมีการตั้งเป้าหมายระยะยาว มีการสร้างคุณค่าร่วมกัน เพื่อให้เกิดแรงจูงใจกับสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนทุกคน รวมถึงการสร้าง ความเข้าใจกับผู้นำที่ไม่เป็นทางการในเรื่องของการแข่งขัน และเทคโนโลยีในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปมาก.

3. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งประกอบไปด้วย การวางแผน การปฏิบัติงาน การจัดสรรผลประโยชน์ การติดตามและประเมินผล ซึ่งผลการศึกษาพบว่า

การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ในประเด็นดังกล่าว ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด เห็นตรงกันว่าควรเป็นแนวทางของการเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผน เสนอความคิดเห็น จัดการปฏิบัติงาน ลงทุน รับผิดชอบในการดำเนินงาน ได้รับผลตอบแทนตามการจัดสรรผลประโยชน์ ติดตามผลการดำเนินงาน รับฟังความคิดเห็นและนำข้อมูลจากการดำเนินงานมาใช้เพื่อประเมินความถูกต้องใน ประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของรองประธานของวิสาหกิจชุมชน (การสื่อสารส่วนบุคคล , 9 มิถุนายน 2560) กล่าวว่า “สิ่งที่สมาชิกทุกคนให้ความเห็นตรงกันก็คือว่า วิสาหกิจชุมชนต้องให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ตั้งแต่เริ่มวางแผน การทำงาน การแบ่งรายได้ และการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ไม่ใช่ผู้บริหารกำหนดเอาเองทุกอย่าง เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนเป็นของทุกคนไม่ใช่ของคนใดคนหนึ่ง ดังนั้นก็ต้องเน้นในการดึงทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากยิ่งขึ้น” ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่องค์กรภาครัฐ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 6 มิถุนายน 2560) กล่าวว่า “เราพยายามให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในทุกเรื่อง เนื่องจากว่า

ในอดีตวิสาหกิจชุมชน จะมีเพียงคนไม่กี่คนเท่านั้นที่ดูแลและบริหารงาน สมาชิกที่เหลือไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมอะไรเลย พอไม่นานวิสาหกิจชุมชนเหล่านั้นก็เลิกไป แต่กลายมาเป็นกิจการของเจ้าของคนเดียว”

อย่างไรก็ดีปัญหาอุปสรรคที่พบในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวิสาหกิจพบว่า วิสาหกิจชุมชนยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องของการติดตามและประเมินผลมากนัก เนื่องจากยังไม่เห็นความสำคัญของขั้นตอนนี้ คิดเพียงแต่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผน นำแผนไปปฏิบัติ และได้ผลประโยชน์จากงานที่ทำแล้ว ในครั้งต่อไปก็ทำแบบเดิมก็ได้ ยังไงก็ได้ผลตอบแทนส่งผลทำให้การบริหารจัดการประสบกับปัญหาในด้านการเพิ่มรายได้ ขยายกิจการ หรือแม้กระทั่งการได้ผลตอบแทนที่มากยิ่งขึ้นในอนาคตด้วย

หากต้องการให้การบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนมีประสิทธิภาพ ควรต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของทุกฝ่าย เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน ในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน โดยเน้นย้ำให้สมาชิกเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการตรวจสอบ รับฟังความคิดเห็นประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน เพื่อช่วยเสนอแนะในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนให้น่าเชื่อถือ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพราะจะนำไปสู่การเพิ่มรายได้ ผลตอบแทนที่มากยิ่งขึ้น และสามารถขยายกิจการของวิสาหกิจชุมชนต่อไปในอนาคตด้วย

4. ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งประกอบไปด้วย อัตลักษณ์ของท้องถิ่น ความเชื่อมโยง ประสพการณ์ ความรับผิดชอบต่อท้องถิ่น ซึ่งผลการศึกษาพบว่า

การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ในประเด็นดังกล่าว ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดต่างเห็นตรงกันในประเด็นที่ว่าวิสาหกิจชุมชนในปัจจุบันจะต้องมีการนำสินค้าหรือวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาแปรรูปหรือสร้างมูลค่าเพิ่มให้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับศักยภาพ และเอกลักษณ์ของท้องถิ่น มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นความรู้จากรุ่นสู่รุ่น เพื่อไม่ให้ความรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถูกถ่ายทอดมาจากอดีตสูญหายไป โดยจะต้องไม่ทำลายอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ทำให้ท้องถิ่นยอมรับ และไม่เกิดปัญหากับชุมชนนั้นๆ ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับเจ้าหน้าที่องค์กรภาครัฐ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 พฤษภาคม 2560) กล่าวว่า “ภาครัฐให้การสนับสนุนการนำทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่ามากยิ่งขึ้น โดยการนำเอาเรื่องราวที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นมาเชื่อมโยง ทำให้สินค้าหรือบริการมีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น” ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของประธานองค์กรชุมชน (การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤษภาคม 2560) กล่าวว่า “การสร้างเรื่องราวให้กับสถานที่และสินค้าของวิสาหกิจชุมชน จะทำให้ผู้รับบริการสนใจมากยิ่งขึ้น และยอมจ่ายเงิน

เพิ่มมากขึ้น โดยจะต้องเน้นเรื่องของความรับผิดชอบต่อชุมชนด้วย คือ ไม่ทำลายธรรมชาติและความเป็นท้องถิ่นด้วย”

อย่างไรก็ดีปัญหาอุปสรรคที่พบในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวิสาหกิจพบว่า วิสาหกิจชุมชนยังไม่ให้ความสำคัญกับสร้างเอกลักษณ์สินค้าและบริการของท้องถิ่นเท่าที่ควร โดยการผลิตสินค้าและบริการส่วนใหญ่ ยังไม่ได้ใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นจริงๆ มาผลิตเป็นสินค้าและบริการ มีเพียงการสร้างเรื่องราวต่างๆ ให้เชื่อมโยงประสบการณ์เพียงเท่านั้น ส่งผลทำให้การบริหารจัดการด้านอัตลักษณ์ของท้องถิ่นยังไม่ประสบความสำเร็จตามที่คาดหวังเอาไว้

หากต้องการให้การบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนมีประสิทธิภาพ วิสาหกิจชุมชนควรต้องสามารถนำทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาแปรรูปเป็นสินค้าและบริการ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มโดยมีการสร้างมาตรฐานที่แน่นอนที่สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น รวมถึงการสร้างเอกลักษณ์สินค้าและบริการของท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักผ่านการเชื่อมโยงประสบการณ์และความรับผิดชอบต่อชุมชน

5. ปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งประกอบไปด้วย การมีความคิดสร้างสรรค์ การยอมรับความเสี่ยง การรักความก้าวหน้า มีแรงในการแข่งขัน ความเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งผลการศึกษาพบว่า

การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ในประเด็นดังกล่าว ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดต่างเห็นตรงกันในประเด็นที่ว่า ผู้ประกอบการต้องมีการแนวทางการแสวงหาความรู้และหาประสบการณ์ในการผลิตสินค้าสามารถวิเคราะห์ประเมินสถานการณ์ หากคำตอบในเรื่องของการบริหารความเสี่ยงได้ สามารถตัดสินใจได้ทันทีเมื่อพบกับสถานการณ์ฉุกเฉิน รวมถึงมีการพัฒนาและปรับปรุงการทำงานของตัวเองและองค์การได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับรองประธานของวิสาหกิจชุมชน (การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 พฤษภาคม 2560) กล่าวว่า “การลงทุนทุกอย่างมีความเสี่ยงถึงแม้วิสาหกิจชุมชนเป็นธุรกิจขนาดเล็ก ก็มีปัญหามาให้แก้ไขอยู่ตลอดเวลา ทั้งเรื่องเล็ก เรื่องใหญ่ บางอย่างแก้ไขได้ทันที บางอย่างต้องให้ทุกคนมาช่วยกันแก้ไข ดังนั้นประสบการณ์และการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ จึงมีความจำเป็นมากในการบริหารงานวิสาหกิจชุมชนเป็นอย่างมาก” ซึ่งสอดคล้องกับเจ้าหน้าที่องค์กรภาครัฐ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 พฤษภาคม 2560) กล่าวว่า “ในปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนมีความคิดสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น และพร้อมที่จะลงทุนในการผลิตสินค้าหรือบริการใหม่ๆ รวมถึงมีการเรียนรู้ที่จะแก้ไขปัญหาด้วยตัวเอง โดยการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะจากหนังสือหรืออินเทอร์เน็ต ซึ่งต่างจากเมื่อก่อนที่ทุกครั้งที่มีปัญหาวิสาหกิจชุมชนจะต้องเข้ามาขอความช่วยเหลือและคอยให้ภาครัฐไปช่วยแก้ไขปัญหาให้เสมอ”

อย่างไรก็ดีปัญหาอุปสรรคที่พบในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวิสาหกิจพบว่า วิสาหกิจชุมชนยังมีปัญหาในการหาข้อมูลและติดตามความต้องการของลูกค้า การวิเคราะห์และประเมิน

สภาพแวดล้อมของวิสาหกิจชุมชนเอง รวมถึงการพัฒนาสินค้าและบริการให้ตรงตามความต้องการของลูกค้า และยังส่งผลทำให้การบริหารจัดการประสบกับปัญหาด้านการแข่งขันอีกด้วย ไม่สามารถรักษาลูกค้าเดิมให้มีการซื้อซ้ำได้อย่างต่อเนื่อง และยังไม่สามารถสร้างความโดดเด่นของสินค้าให้ได้มากกว่าคู่แข่ง รวมถึงนำไปพัฒนาการทำงานและการประกอบของวิสาหกิจชุมชนการอย่างสม่ำเสมอ

หากต้องการให้การบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนมีประสิทธิภาพ ควรให้สมาชิกซึ่งเป็นหุ้นส่วนของวิสาหกิจชุมชน เป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการ จัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความคิดสร้างสรรค์ มีความก้าวหน้า เพื่อนำมาพ้องการให้ดำเนินกิจการได้อย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ประเมินสภาพแวดล้อมเพื่อนำข้อมูลมาสนับสนุนการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ได้แนวทางในพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการและการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันกับคู่แข่งในบริบทของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สินค้าและบริการของวิสาหกิจชุมชน เพื่อการพัฒนาสินค้าและบริการที่โดดเด่นตรงกับความต้องการของลูกค้า

ตัวอย่างกรณีศึกษาของวิสาหกิจชุมชนศูนย์ผลิตพันธุ์พืชตำบลบางคูวัด จังหวัดปทุมธานี

1. จุดกำเนิดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์ผลิตพันธุ์พืชตำบลบางคูวัด จังหวัดปทุมธานี เกิดจากสมาชิกกลุ่มหมู่บ้านตำบลบางคูวัด จำนวน 5-8 คน ได้รวมตัวกันปทุมธานี เนื่องจากพื้นที่ในจังหวัดปทุมธานีมีพื้นที่ปลูกข้าวเป็นจำนวนมาก ซึ่งในปี 2554 ได้เกิดอุทกภัยใหญ่ ส่งผลให้พันธุ์ข้าวเกิดความขาดแคลน ในการแก้ปัญหาการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ข้าวกลุ่มสมาชิกจึงดำเนินการจัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์ผลิตพันธุ์พืชตำบลบางคูวัด ต่อมาได้มีการคัดเลือกคณะกรรมการและจัดทำระเบียบข้อบังคับร่วมกันเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานของกลุ่มและได้รับการจดทะเบียนเป็น “กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์ผลิตพันธุ์พืชตำบลบางคูวัด” ซึ่งเริ่มต้นจากการผลิตพันธุ์ข้าวปลูก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกมีวัตถุดิบในการเพาะปลูก มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้สมาชิกพึ่งพาตนเอง ชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถเสริมสร้างรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีแก่สมาชิกกลุ่ม

2. รูปแบบการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์ผลิตพันธุ์พืชตำบลบางคูวัดมีรูปแบบการดำเนินงานดังนี้

2.1 โครงสร้างกลุ่มประกอบด้วยประธานรองประธานเหรัญญิกเลขานุการฝ่ายการตลาดโดยการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามความรู้ความสามารถและความถนัดของแต่ละบุคคลมีการกำหนดคุณสมบัติสิทธิและหน้าที่รวมทั้งสมาชิกภาพตามกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม

2.2 การบริหารจัดการแบ่งออกเป็นด้านการจัดรูปแบบโครงสร้างการทำงานด้านการวางแผนด้านการตัดสินใจด้านการพัฒนาศักยภาพของทีมงานด้านการรายงานข้อมูลและผลการดำเนินงานด้านการควบคุมการใช้ทรัพยากรและด้านแรงจูงใจ

2.3 การผลิตและการพัฒนาผลิตภัณฑ์แบ่งเป็นด้านการผลิตมีการผลิตเมล็ดพันธุ์พืช (ข้าวปลูก) พอมิเหลื่อเพียงพอ ก็นำออกจำหน่าย มีการจัดตั้งโรงสีชุมชน และทำข้าวอินทรีย์ โดยการสนับสนุนจากภาครัฐ โดยมีการถ่ายทอดกระบวนการผลิตให้กับสมาชิกภายในกลุ่ม

2.4 การตลาดมีการสร้างเครือข่ายในการจำหน่าย โดยกระจายไปกับภาครัฐด้วยกัน อาทิ มีการทำสัญญากับโรงพยาบาลปทุมธานีในการซื้อข้าวสารจากวิสาหกิจชุมชน

2.5 การบริหารการเงินมีเหรียญกษาปณ์และสรุบบัญชีรายรับรายจ่ายและนำเงินฝากเข้าบัญชีกลุ่มและมีฝ่ายบัญชีทำหน้าที่บันทึกการด้วยระบบบันทึกบัญชีมือและระบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์

2.6 การแบ่งปันผลกำไรและผลประโยชน์ตอบแทนมีการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่มมีการแบ่งปันส่วนผลกำไรจากการดำเนินงานให้กับสมาชิกทุกคนและแบ่งเป็นทุนการศึกษาสำหรับลูกหลานสมาชิกด้วย

3. ผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์ผลิตพันธุ์พืชตำบลบางคูวัด มีผลประกอบการดีขึ้นทุกปี และทางกลุ่มยังได้รับรางวัลและเครื่องหมายรับรองต่างๆ อาทิ รางวัลชนะเลิศการประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่นปี 2559 ระดับจังหวัดได้รับเกียรติบัตรรับรองด้านการพัฒนาตนเองตามระบบมาตรฐานงานชุมชน (มชช.) ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

4. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่าเทศบาลตำบลบางคูวัด สนับสนุนงบประมาณก่อสร้างอาคาร โรงสี รถเกี่ยวข้าววัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รวมถึงการให้การฝึกอบรม ความรู้ และคำปรึกษาในด้านต่างๆ ตลอดจนติดต่อประสานงานให้มีการซื้อขายข้าวระหว่างวิสาหกิจชุมชนกับภาครัฐ

5. โอกาสในการพัฒนาพบว่าสมาชิกในกลุ่มจะต้องมีความเป็นหนึ่งเดียวร่วมมือร่วมใจกันในการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับทุกคนในกลุ่มเพื่อเป็นโอกาสการพัฒนาไปสู่ระดับประเทศต่อไป

6. บทเรียนที่ได้รับการมีส่วนร่วมของสมาชิกความใส่ใจรักกันความพยายามของกลุ่มความเสียสละเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่มและจากบทเรียนอันทรงคุณค่าผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีสมัยใหม่รวมถึงความร่วมมือร่วมใจกันของสมาชิกทุกคน ทำให้สามารถสร้างงานสร้างรายได้จากสมาชิกเริ่มต้นเพียง 5-8 คนพัฒนามาเป็นวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักได้

7. เงื่อนไขความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขึ้นอยู่กับกลุ่มและชุมชนมีความรักสามัคคีและมีน้ำใจต่อกันมีจิตใจเป็นแนวทางเดียวกันการรู้จักบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบการดำเนินงานไม่มีหนี้สินมีเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการบริหารจัดการกลุ่มทุกสิ้นปีมีการแบ่งผลกำไรให้กับสมาชิกอย่างเป็นธรรมมีบุคคลหน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุนทั้งในรูปของงบประมาณอาคารวัสดุอุปกรณ์พร้อมถ่ายถอดองค์ความรู้ต่างๆ ให้กับกลุ่มการดำเนินงานมีการประชุมคณะกรรมการเป็นประจำมีการรายงานยอดบัญชีรายรับ-รายจ่ายมีการถ่ายถอดองค์ความรู้และประสบการณ์ระหว่างกลุ่มยึดถือแนวทางทุกคนเป็นเจ้าของวิสาหกิจร่วมกันคุณภาพมาตรฐานต้องรักษาร่วมกันตามหลักจริยธรรมแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบการ ได้แก่ ความสำนึกและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อความซื่อสัตย์มีจรรยาบรรณในการประกอบการค้าขายสินค้าหรือบริการอย่างตรงไปตรงมายึดถือผลประโยชน์ของกลุ่มร่วมกันรักษาสภาพแวดล้อมที่ดีของชุมชนยึดหลักความยุติธรรมความเสมอภาคการไม่เลือกปฏิบัติจึงเป็นเงื่อนไขความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์ผลิตพันธุ์พืชตำบลบางคูวัด เป็นแบบอย่างของวิสาหกิจชุมชนอื่นต่อไป

4.3 ตอนที่ 3 การบูรณาการผลการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ในการศึกษาเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นทั้ง 5 ตัวแปรประกอบด้วย ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ (X1) ปัจจัยภาวะผู้นำ (X2) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน (X3) ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น (X4) ปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการ (X5) กับตัวแปรตามคือ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย พบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย รองประธานวิสาหกิจชุมชน ประธานองค์กรชุมชน และเจ้าหน้าที่องค์กรภาครัฐ พบว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญเห็นด้วยกับปัจจัยทั้ง 5 ด้าน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ซึ่งสามารถอธิบายความโดยเสริมด้วยผลการศึกษาเชิงคุณภาพได้ดังนี้

ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ (X1)

จากผลการศึกษาปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย พบว่า มีระดับความสัมพันธ์ที่ 0.56 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่ 1.1 ด้านงบประมาณมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

($\bar{X}=3.64$) ตัวชี้วัดที่ 1.2 ด้านการจัดอบรมและให้ความรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.65$) และตัวชี้วัดที่ 1.3 ด้านการสร้างเครือข่ายมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.83$) สอดคล้องกับผลของการวิเคราะห์ค่า น้ำหนักของการมีอิทธิพลของตัวแปรต้นต่อตัวแปรตาม พบว่า ค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.67 เมื่อพิจารณาเป็นราย ตัวชี้วัดพบว่า ด้านการสร้างเครือข่าย ($\lambda \times 1.3$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.99 มีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการจัดอบรมและให้ความรู้ ($\lambda \times 1.2$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.91 และค่าที่มีอิทธิพล น้อยที่สุดคือด้านงบประมาณ ($\lambda \times 1.1$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.87 โดยในปัจจัยด้านการสนับสนุนจาก ภาครัฐ รัฐบาลควรจัดตั้งสำนักงานขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ในการดูแลรับผิดชอบในการติดตามผลการ ดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนโดยเฉพาะ หรืออาจตั้งเป็นองค์การมหาชนภายใต้สำนักนายกรัฐมนตรี พร้อมทั้งสร้างเครือข่าย เพื่อผลักดันการน่านโยบายไปปฏิบัติให้มีความชัดเจนและต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นควรน่านโยบายสนับสนุนทางด้านการเงิน อาทิ การลดหย่อนภาษีให้กับผู้ประกอบการ การให้ สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ การหาสินเชื่อมาช่วยการค้ำประกันให้กับวิสาหกิจชุมชน การให้ผู้ประกอบการสามารถ กู้เงินจากสถาบันการเงินได้โดยไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน การสร้างนโยบายและตั้งงบประมาณที่ สนับสนุนวิสาหกิจชุมชนผ่านการทำงานขององค์กรตัวกลาง และมีการสร้างเครือข่ายระหว่างวิสาหกิจ ชุมชนประเภทเดียวกัน เพื่อเพิ่มโอกาสในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้สามารถแข่งขันในตลาดได้

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ (X2)

จากผลการศึกษาปัจจัยด้านภาวะผู้นำต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาค กลางของประเทศไทย พบว่า มีระดับความสัมพันธ์ที่ 0.58 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.59$) เมื่อ พิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่าตัวชี้วัดที่ 2.1 ผู้นำที่ไม่เป็นทางการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.74$) ตัวชี้วัดที่ 2.2 ผู้นำที่ไม่เป็นทางการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.43$) สอดคล้องกับผลของการวิเคราะห์ ค่าน้ำหนักของการมีอิทธิพลของตัวแปรต้นต่อตัวแปรตาม พบว่า ค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.62 เมื่อพิจารณาเป็น รายตัวชี้วัดพบว่า ด้านผู้นำที่เป็นทางการ ($\lambda \times 2.1$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.91 มีอิทธิพลมากที่สุด และ รองลงมาด้านผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ($\lambda \times 2.2$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.81 โดยในปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ผู้นำควรที่จะต้องนำพาให้วิสาหกิจชุมชนสามารถดำเนินกิจการไปได้ โดยเป็นที่ยอมรับของสมาชิกใน องค์กร สามารถบริหารจัดการให้องค์การมีความสำเร็จตรงกับเป้าหมายที่องค์กรตั้งไว้ มีการนำนวัตกรรม ทางการบริหารมาใช้ มีการพัฒนาองค์ความรู้และเทคนิคต่างๆ เพื่อช่วยเพิ่มมูลค่าสินค้า ในประเด็นความ มุ่งมั่นและมีวิสัยทัศน์ของผู้นำ ต้องมีการตั้งเป้าหมายระยะยาว มีการสร้างคุณค่าร่วมกัน เพื่อให้เกิด แรงจูงใจกับสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนทุกคน รวมถึงการสร้างความเข้าใจกับผู้นำที่ไม่เป็นทางการใน เรื่องของการแข่งขัน และเทคโนโลยีในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปมาก

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน (X3)

จากผลการศึกษาปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย พบว่า มีระดับความสัมพันธ์ที่ 0.57 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่ 3.1 ด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.36$) ตัวชี้วัดที่ 3.2 ด้านการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.11$) ตัวชี้วัดที่ 3.3 ด้านการจัดสรรผลประโยชน์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$) และตัวชี้วัดที่ 3.4 ด้านการติดตามและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.44$) สอดคล้องกับผลของการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักของการมีอิทธิพลของตัวแปรต้นต่อตัวแปรตาม พบว่า ค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.51 เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ด้านการจัดสรรผลประโยชน์ ($\lambda \times 3.3$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.86 มีค่าอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติงาน ($\lambda \times 3.2$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.84 ด้านการวางแผน ($\lambda \times 3.1$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.78 และค่าที่มีอิทธิพลน้อยที่สุดคือด้านการติดตามและประเมินผล ($\lambda \times 3.4$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.40 โดยในปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ควรต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของทุกฝ่าย เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน ในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน โดยเน้นย้ำให้สมาชิกเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการตรวจสอบ รับฟังความคิดเห็นประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน เพื่อช่วยเสนอแนะในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนให้น่าเชื่อถือ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพราะจะนำไปสู่การเพิ่มรายได้ ผลตอบแทนที่มากยิ่งขึ้น และสามารถขยายกิจการของวิสาหกิจชุมชนต่อไปในอนาคตด้วย

ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น (X4)

จากผลการศึกษาปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย พบว่า มีระดับความสัมพันธ์ที่ 0.53 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่าตัวชี้วัดที่ 4.1 ด้านอัตลักษณ์ของท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$) ตัวชี้วัดที่ 4.2 ด้านความเชื่อมโยงประสบการณ์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.70$) และตัวชี้วัดที่ 4.3 ด้านความรับผิดชอบต่อท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.51$) สอดคล้องกับผลของการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักของการมีอิทธิพลของตัวแปรต้นต่อตัวแปรตาม พบว่า ค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ด้านความเชื่อมโยงประสบการณ์ ($\lambda \times 4.2$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.82 มีค่าอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือด้านความรับผิดชอบต่อท้องถิ่น ($\lambda \times 4.3$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.70 และค่าอิทธิพลน้อยที่สุด คือ ด้านอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ($\lambda \times 4.1$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.65 โดยในปัจจัยด้านภูมิ

ปัญหาท้องถิ่น วิสาหกิจชุมชนควรต้องสามารถนำทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาแปรรูปเป็นสินค้าและบริการ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มโดยมีการสร้างมาตรฐานที่แน่นอนที่สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น รวมถึงการสร้างเอกลักษณ์สินค้าและบริการของท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักผ่านการเชื่อมโยงประสบการณ์และความรับผิดชอบต่อชุมชน

ปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการ (X5)

จากผลการศึกษาปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย พบว่า มีระดับความสัมพัทธ์ที่ 0.54 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่ 5.1 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$) ตัวชี้วัดที่ 5.2 ด้านการยอมรับความเสี่ยงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.83$) ตัวชี้วัดที่ 5.3 ด้านการรักความก้าวหน้ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$) ตัวชี้วัดที่ 5.4 ด้านแรงในการแข่งขันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.68$) ตัวชี้วัดที่ 5.5 ด้านความเป็นตัวของตัวเองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$) สอดคล้องกับผลของการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักของการมีอิทธิพลของตัวแปรต้นต่อตัวแปรตาม พบว่า ค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.73 เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ด้านความเป็นตัวของตัวเอง ($\lambda \times 5.5$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.93 มีค่าอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ($\lambda \times 5.1$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.90 ด้านการรักความก้าวหน้า ($\lambda \times 5.3$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.82 ด้านการยอมรับความเสี่ยง ($\lambda \times 5.2$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.56 และค่าที่มีอิทธิพลน้อยที่สุดคือด้านแรงในการแข่งขัน ($\lambda \times 5.4$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.64 โดยในปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการ ควรให้สมาชิกซึ่งเป็นหุ้นส่วนของวิสาหกิจชุมชน เป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการ จัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความคิดสร้างสรรค์ มีความก้าวหน้า เพื่อนำมาพองค์การให้ดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ประเมินสภาพแวดล้อมเพื่อนำข้อมูลมาสนับสนุนการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ได้แนวทางในพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการและการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันกับคู่แข่งในบริบทของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สินค้าและบริการของวิสาหกิจชุมชน เพื่อการพัฒนาสินค้าและบริการที่โดดเด่นตรงกับความต้องการของลูกค้า

ประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย (Y)

จากผลการศึกษาประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบที่ 1 ด้านการพึ่งตนเองได้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.51$) องค์ประกอบที่ 2 ด้านความพึงพอใจของสมาชิก

มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.93$) องค์ประกอบที่ 3 ด้านความสามารถปรับตัวได้ดีมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.71$) และองค์ประกอบที่ 4 ด้านการพัฒนาต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$) สอดคล้องกับผลของการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบของตัวแปรตาม พบว่า องค์ประกอบที่ 1 คือ ด้านการพึ่งตนเองได้ (λy_1) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.92 องค์ประกอบที่ 2 คือ ด้านความพึงพอใจของสมาชิก (λy_2) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.79 องค์ประกอบที่ 3 คือ ด้านความสามารถปรับตัวได้ดี (λy_3) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.82 องค์ประกอบที่ 4 คือ ด้านการพัฒนาต่อเนื่อง (λy_4) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.49 กล่าวโดยสรุปได้ว่า ด้านองค์ประกอบที่ 1 ด้านการพึ่งตนเองได้มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด และด้านองค์ประกอบที่ 4 ด้านการพัฒนาต่อเนื่องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่จังหวัดภาคกลางของประเทศไทย โดยผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) เป็นหลักและเสริมด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการและประสิทธิผลของการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยเพื่อศึกษาปัจจัยด้านการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย และเพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการในการส่งเสริมการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือโดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยที่ได้รับการประเมินศักยภาพในระดับดีเด่น ประจำปี 2559 เขต 1 และเขต 2 รวมทั้งสิ้น 390 คน โดยเสริมด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย รองประธานวิสาหกิจชุมชน ประธานองค์กรชุมชน และเจ้าหน้าที่องค์กรภาครัฐ โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัยซึ่งประกอบไปด้วยสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยและผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานใช้สถิติบรรยายได้แก่การหาความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

(Arithmetic mean) และการวิเคราะห์แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Structural equation model)

3.. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่ออภิปรายขยายผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

4. การบูรณาการผลการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

5.1.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน

สภาพในปัจจุบันของประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ในการศึกษาประเด็น การพึ่งตนเอง ความพึงพอใจของสมาชิก ความสามารถปรับตัวได้ดี การพัฒนาต่อเนื่อง ผลการศึกษาพบว่า วิสาหกิจในปัจจุบันสามารถพึ่งพาตนเองได้ จะเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของวิสาหกิจอย่างต่อเนื่องในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา มีการปรับตัวมีความหลากหลายของสินค้าโดยภาครัฐเป็นกำลังสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคเอกชน โดยมีการให้การสนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมและการพัฒนาความรู้โดยการสนับสนุนบุคลากรในการจัดการอบรม และการส่งเสริมเพื่อเป็นการสร้างเครือข่าย เพื่อให้มีความเติบโตในภาควิสาหกิจ ซึ่งจะเห็นว่าวิสาหกิจชุมชนในปัจจุบันมีการทำกิจการอย่างต่อเนื่อง และมีจำนวนเพิ่มขึ้น ทำให้วิสาหกิจชุมชนในปัจจุบันสามารถที่จะดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง โดยวิสาหกิจชุมชนในปัจจุบันมีความเข้มแข็งสามารถสร้างเป็นเครือข่ายในชุมชนได้ ส่วนปัญหาอุปสรรคที่พบในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน คือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนยังมีความรู้ในเรื่องการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาปรับใช้ให้เหมาะสม การใช้อินเทอร์เน็ต และการขายสินค้าออนไลน์ไม่เพียงพอ ทำให้ยังไม่สามารถแข่งขันกับตลาดได้ดีเท่าที่ควร

5.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโดยการหาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 207 คนคิดเป็นร้อยละ 53.10 มีสถานภาพครอบครัวสมรสแล้ว จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 54.90 ส่วนใหญ่อายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50 ระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 40.30 จำนวนปีที่ เป็นสมาชิกวิสาหกิจ ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกวิสาหกิจอยู่ระหว่าง 1-5 ปี จำนวน 288 คน คิดเป็นร้อยละ 73.80 รายได้ที่ได้รับต่อเดือน ส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 10,000-19,999 บาทต่อเดือน

จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 42.10 ระดับของประเภทวิสาหกิจ ส่วนใหญ่อยู่ในวิสาหกิจชุมชน แบบก้าวหน้า จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 56.90 และลักษณะงานที่ทำในวิสาหกิจ ส่วนใหญ่ทำหน้าที่การผลิตสินค้าจำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 37.70

5.1.2.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic mean)

ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย พบว่า มีระดับความสัมพันธ์ที่ 0.56 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่ 1.1 ด้านงบประมาณมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.64$) ตัวชี้วัดที่ 1.2 ด้านการจัดอบรมและให้ความรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.65$) และตัวชี้วัดที่ 1.3 ด้านการสร้างเครือข่ายมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.83$)

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย พบว่า มีระดับความสัมพันธ์ที่ 0.58 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่าตัวชี้วัดที่ 2.1 ผู้นำที่ไม่เป็นทางการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.74$) ตัวชี้วัดที่ 2.2 ผู้นำที่ไม่เป็นทางการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.43$)

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย พบว่า มีระดับความสัมพันธ์ที่ 0.57 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่ 3.1 ด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.36$) ตัวชี้วัดที่ 3.2 ด้านการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.11$) ตัวชี้วัดที่ 3.3 ด้านการจัดสรรผลประโยชน์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$) และตัวชี้วัดที่ 3.4 ด้านการติดตามและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.44$)

ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย พบว่า มีระดับความสัมพันธ์ที่ 0.53 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่าตัวชี้วัดที่ 4.1 ด้านอัตลักษณ์ของท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$) ตัวชี้วัดที่ 4.2 ด้านความเชื่อมโยงประสบการณ์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.70$) และตัวชี้วัดที่ 4.3 ด้านความรับผิดชอบต่อท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.51$)

ปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย พบว่า มีระดับความสัมพันธ์ที่ 0.54 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่ 5.1 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ

มาก ($\bar{X}=3.96$) ตัวชี้วัดที่ 5.2 ด้านการยอมรับความเสี่ยงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.83$) ตัวชี้วัดที่ 5.3 ด้านการรักความก้าวหน้ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$) ตัวชี้วัดที่ 5.4 ด้านแรงในการแข่งขันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.68$) ตัวชี้วัดที่ 5.5 ด้านความเป็นตัวของตนเองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$)

เมื่อพิจารณาภาพรวมของประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบที่ 1 ด้านการพึ่งตนเองได้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.51$) องค์ประกอบที่ 2 ด้านความพึงพอใจของสมาชิกมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.93$) องค์ประกอบที่ 3 ด้านความสามารถปรับตัวได้ดีมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.71$) และองค์ประกอบที่ 4 ด้านการพัฒนาต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$)

5.1.2.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย โดยใช้แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Structural equation model)

พบว่าแบบจำลองสมการโครงสร้างตามสมมติฐานหลังการปรับ (Modified Model) มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาได้จากค่าดัชนีความสอดคล้อง $\chi^2 = 143.916$, $df = 120$, $GFI = 0.966$, $AGFI = 0.935$, $CFI = 0.996$, $NFI = 0.976$ และ $RMSEA = 0.023$ ซึ่งมีค่าผ่านตามเกณฑ์ทุกค่าและ ค่า p -value มีค่าเท่ากับ 0.068 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่ายอมรับสมมติฐานที่ว่าแบบจำลองตามทฤษฎีมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ผู้วิจัยจึงได้เลือกแบบจำลองโครงสร้างหลังปรับมาใช้ในการแสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path coefficients) ดังนี้

ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากรัฐต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย พบว่า ด้านการสร้างเครือข่าย ($\lambda_{x1.3}$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.99 มีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือด้านการจัดอบรมและให้ความรู้ ($\lambda_{x1.2}$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.91 และค่าที่มีอิทธิพลน้อยที่สุดคือด้านงบประมาณ ($\lambda_{x1.1}$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.87

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย พบว่า ด้านผู้นำที่เป็นทางการ ($\lambda_{x2.1}$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.91 มีอิทธิพลมากที่สุด และรองลงมาด้านผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ($\lambda_{x2.2}$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.81

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย พบว่า ด้านการจัดสรรผลประโยชน์ ($\lambda_{x3.3}$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ

0.86 มีค่าอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือด้านการปฏิบัติงาน ($\lambda x3.2$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.84 ด้านการวางแผน ($\lambda x3.1$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.78 และค่าที่มีอิทธิพลน้อยที่สุดคือด้านการติดตามและประเมินผล ($\lambda x3.4$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.40

ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย พบว่าด้านความเชื่อมโยงประสบการณ์ ($\lambda x4.2$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.82 มีค่าอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือด้านความรับผิดชอบต่อท้องถิ่น ($\lambda x4.3$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.70 และค่าอิทธิพลน้อยที่สุด คือ ด้านอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ($\lambda x4.1$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.65

ปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย พบว่า ด้านความเป็นตัวของตัวเอง ($\lambda x5.5$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.93 มีค่าอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ($\lambda x5.1$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.90 ด้านการรักความก้าวหน้า ($\lambda x5.3$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.82 ด้านการยอมรับความเสี่ยง ($\lambda x5.2$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.56 และค่าที่มีอิทธิพลน้อยที่สุดคือด้านแกร่งในการแข่งขัน ($\lambda x5.4$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.64

เมื่อพิจารณาประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยพบว่าองค์ประกอบที่ 1 คือ ด้านการพึ่งตนเองได้ ($\lambda y1$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.92 องค์ประกอบที่ 2 คือ ด้านความพึงพอใจของสมาชิก ($\lambda y2$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.79 องค์ประกอบที่ 3 คือด้านความสามารถปรับตัวได้ดี ($\lambda y3$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.82 องค์ประกอบที่ 4 คือด้านการพัฒนาต่อเนื่อง ($\lambda y4$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.49 กล่าวโดยสรุปได้ว่า ด้านองค์ประกอบที่ 1 ด้านการพึ่งตนเองได้มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด และองค์ประกอบที่ 4 ด้านการพัฒนาต่อเนื่องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด

5.1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ในการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ประกอบไปด้วย รองประธานวิสาหกิจชุมชน ประธานองค์กรชุมชน และเจ้าหน้าที่องค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวิสาหกิจ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ในประเด็นประกอบด้วย ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการ และประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า

ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด ต่างเห็นตรงกันในประเด็นที่ภาครัฐต้องเป็นกำลังสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคเอกชน โดยมีการให้การสนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมและการพัฒนาความรู้โดยการสนับสนุนบุคลากรในการจัดการอบรม และการส่งเสริมเพื่อเป็นการสร้างเครือข่าย เพื่อให้มีความเติบโตในภาควิสาหกิจ ซึ่งจะเห็นว่าวิสาหกิจชุมชนในปัจจุบันมีการทำกิจการอย่างต่อเนื่อง และมีจำนวนเพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งมาจากการสนับสนุนจากภาครัฐ ที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนในปัจจุบันสามารถที่จะดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง โดยวิสาหกิจชุมชนในปัจจุบันมีความเข้มแข็งสามารถสร้างเป็นเครือข่ายในชุมชนได้อย่างไรก็ดีปัญหาอุปสรรคที่พบในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวิสาหกิจพบว่า ปัญหาการสนับสนุนจากภาครัฐที่ยังขาดความต่อเนื่อง เป็นผลมาจากการขาดเสถียรภาพของรัฐบาลและการเปลี่ยนรัฐบาล ส่วนราชการยังประสบปัญหาการขาดความคล่องตัวในการดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณที่จะใช้ในการฝึกอบรมด้วยข้อจำกัดเรื่องกฎระเบียบ วิสาหกิจชุมชนต้องประสบกับปัญหาในการไปกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินเป็นไปได้ยาก เนื่องจากเป็นธุรกิจมีขนาดเล็ก ขาดหลักประกันในการขอสินเชื่อจากธนาคาร และสถาบันการเงินต่างๆ ส่งผลทำให้การบริหารจัดการประสบกับปัญหาในสภาพคล่องทางการเงิน และการสร้างเครือข่ายของวิสาหกิจชุมชนกับภายนอกชุมชนยังไม่ได้ได้รับความร่วมมือมากนัก เนื่องจากยังขาดคนกลางในการให้การสนับสนุน

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดต่างเห็นตรงกันในประเด็นที่วิสาหกิจชุมชนจะต้องมีผู้นำทั้ง 2 แบบ คือ ผู้นำที่เป็นทางการ และผู้นำที่ไม่เป็นทางการ เนื่องจากผู้นำที่เป็นทางการจะต้องมีความเข้าใจในแนวทางการบริหารงานที่ดีเป็นระบบ เข้าใจพื้นฐานความต้องการของสมาชิก มีความซื่อสัตย์ โปร่งใส และเป็นตัวแบบที่ดีในการทำงานให้แก่สมาชิกได้อย่างไรก็ดีปัญหาอุปสรรคที่พบในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวิสาหกิจพบว่า ในบางครั้งผู้นำที่เป็นทางการยังขาดความรู้และความเข้าใจ รวมถึงการขาดวิสัยทัศน์ ในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสม ส่วนผู้นำที่ไม่เป็นทางการ จะยังใช้ความคิดเดิม ๆ กลัวการเปลี่ยนแปลงส่งผลทำให้การบริหารจัดการประสบกับปัญหาในหลายๆด้านไม่ว่าจะเป็นสมาชิกขาดแรงจูงใจในการทำงาน การคิดค้นสินค้าและบริการใหม่ๆ เป็นต้น

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด เห็นตรงกันว่าควรเป็นแนวทางของการเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผน เสนอความคิดเห็น จัดการปฏิบัติงาน ลงทุน รับผิดชอบในการดำเนินงาน ได้รับผลตอบแทนตามการจัดสรรผลประโยชน์ ติดตามผลการดำเนินงาน รับฟังความคิดเห็นและนำข้อมูลจากการดำเนินงานมาใช้เพื่อประเมินความถูกต้องในประเมินผลอย่างไรก็ดีปัญหาอุปสรรคที่พบในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวิสาหกิจพบว่า วิสาหกิจชุมชนยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องของการติดตามและประเมินผลมากนัก เนื่องจากยังไม่เห็นความสำคัญของขั้นตอนนี้ คิดเพียงแต่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผน นำแผนไปปฏิบัติ และได้

ผลประโยชน์จากงานที่ทำแล้ว ในครั้งต่อไปก็ทำแบบเดิมก็ได้ ยิ่งไงก็ได้ผลตอบแทนส่งผลทำให้การบริหารจัดการประสบกับปัญหาในด้านการเพิ่มรายได้ ขยายกิจการ หรือแม้กระทั่งการได้ผลตอบแทนที่มากยิ่งขึ้นในอนาคตด้วย

ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดต่างเห็นตรงกันในประเด็นที่ว่าวิสาหกิจชุมชนในปัจจุบันจะต้องมีการนำสินค้าหรือวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาแปรรูปหรือสร้างมูลค่าเพิ่มให้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับศักยภาพ และเอกลักษณ์ของท้องถิ่น มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นความรู้จากรุ่นสู่รุ่น เพื่อไม่ให้ความรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถูกถ่ายทอดมาจากอดีตสูญหายไป โดยจะต้องไม่ทำลายอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ทำให้ท้องถิ่นยอมรับ และไม่เกิดปัญหากับชุมชนนั้นๆ ด้วยวิธีการที่ดีปัญหาอุปสรรคที่พบในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวิสาหกิจพบว่า วิสาหกิจชุมชนยังไม่ให้ความสำคัญกับสร้างเอกลักษณ์สินค้าและบริการของท้องถิ่นเท่าที่ควร โดยการผลิตสินค้าและบริการส่วนใหญ่ ยังไม่ได้ใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นจริงๆ มาผลิตเป็นสินค้าและบริการ มีเพียงการสร้างเรื่องราวต่างๆ ให้เชื่อมโยงประสบการณ์เพียงเท่านั้น ส่งผลทำให้การบริหารจัดการด้านอัตลักษณ์ของท้องถิ่นยังไม่ประสบความสำเร็จตามที่คาดหวังเอาไว้

ปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดต่างเห็นตรงกันในประเด็นที่ว่าผู้ประกอบการต้องมีการแสวงหาความรู้และหาประสบการณ์ในการผลิตสินค้า สามารถวิเคราะห์ประเมินสถานการณ์ หากตอบในเรื่องของการบริหารความเสี่ยงได้ สามารถตัดสินใจได้ทันทีเมื่อพบกับสถานการณ์ฉุกเฉิน รวมถึงมีการพัฒนาและปรับปรุงการทำงานของตัวเองและองค์กรได้อย่างเหมาะสมอย่างไรก็ดีปัญหาอุปสรรคที่พบในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวิสาหกิจพบว่า วิสาหกิจชุมชนยังมีปัญหาในการหาข้อมูลและติดตามความต้องการของลูกค้า การวิเคราะห์และประเมินสภาพแวดล้อมของวิสาหกิจชุมชนเอง รวมถึงการพัฒนาสินค้าและบริการให้ตรงตามความต้องการของลูกค้า และยังส่งผลทำให้การบริหารจัดการประสบกับปัญหาด้านการแข่งขันอีกด้วย ไม่สามารถรักษาลูกค้าเดิมให้มีการซื้อซ้ำได้อย่างต่อเนื่อง และยังไม่สามารถสร้างความโดดเด่นของสินค้าให้ได้มากกว่าคู่แข่งอื่น รวมถึงนำไปพัฒนาการทำงานและการประกอบของวิสาหกิจชุมชนการอย่างสม่ำเสมอ

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย” ได้ตัวแปรที่สอดคล้องกับกับผลการวิจัย 5 ตัวแปร ได้แก่ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการซึ่งทั้ง 5 ปัจจัยมีอิทธิพลทางตรงกับประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยซึ่งผู้วิจัยอภิปรายในแต่ละปัจจัยต่อไปนี้

ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ จากผลการศึกษาเห็นได้ว่า ภาครัฐส่งเสริมการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชน เพื่อการพัฒนาจากการสร้างฐานรากในชุมชนให้มีความเข้มแข็ง มุ่งพัฒนาปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับสภาพชุมชนโดยอาศัยภูมิปัญญาและทรัพยากรที่มีอยู่เป็นสำคัญ รัฐบาลจะเน้นให้วิสาหกิจชุมชนทำธุรกิจแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันและกันในชุมชน สร้างเครือข่ายในชุมชน รวมถึงการสร้างเครือข่ายกับวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกันเพื่อการพัฒนาและการส่งเสริมภายนอก เพื่อสร้างความร่วมมือ ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ดังนั้นการให้การสนับสนุนการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชน หรือพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐ สร้างกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐกับประชาชน ในชุมชนในรูปแบบของประชาคม เพื่อเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การเพิ่มศักยภาพ ให้การสนับสนุนด้านความรู้ และทักษะในการบริหารจัดการที่จำเป็นแก่องค์กรชุมชน เพื่อให้มีขีดความสามารถในการบริหารงานการแก้ไขปัญหาและฟื้นฟูเศรษฐกิจของชุมชนด้วยตนเอง พัฒนาชุมชนและสภาพแวดล้อมให้มีความพร้อมในแง่ทักษะฝีมือแรงงานที่จะเป็นแหล่งรองรับการว่าจ้างการผลิตจากภาคธุรกิจเอกชน ให้การสนับสนุนการดำเนินการพัฒนาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตของชุมชน ให้มีผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพได้มาตรฐานตามตลาดจนการส่งเสริมด้านการตลาดเพื่อเป็นแหล่งรองรับผลิตภัณฑ์ของชุมชนและส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตของชุมชนกับภาคธุรกิจเอกชน ด้วยการใช้บทบาทการทำงานของคณะกรรมการร่วมภาครัฐและภาคเอกชน จะช่วยส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนให้ดีขึ้น ดังจะเห็นได้จาก ปูริดา กล้าประเสริฐ (2553) ได้ศึกษาอิทธิพลของการมุ่งเน้นการตลาดและปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พบว่าผลการดำเนินงานของธุรกิจได้รับอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในด้านต่างๆ ดังที่ Watson (2007) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่าย (Network) และผลการดำเนินงานของ SMEs ในออสเตรเลีย ผลการดำเนินงานวัดได้จากการอยู่รอด ความเติบโต และผลตอบแทนต่อการลงทุน พบว่า การสร้างเครือข่ายมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการอยู่รอด และการเจริญเติบโตธุรกิจทั้งในประเทศและตลาดต่างประเทศ ดังนั้นการมีเครือข่ายที่มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพจะเป็นแหล่งของการได้เปรียบทางการแข่งขัน และการมีผลประกอบที่ดีที่สุดในที่สุดและ Dietmar and Jason (2010) ศึกษาเรื่อง Poverty-environment D=dividends of rural community enterprises: Insights from a cross-sect oral study in Latin America and the Caribbean พบว่า ที่ผ่านมาการพัฒนาของวิสาหกิจชุมชนในชนบท (RCE) ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สองของการลดความยากจน และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับ Frey et al. (2011) ศึกษาเรื่อง Community enterprises: An institutional innovation พบว่า การวิจัยการจัดการได้มุ่งเน้นในทฤษฎีของ บริษัท การศึกษาองค์กรที่แสวงหาผล

กำไรที่ผลิตทรัพยากรของเอกชนขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจของการส่งเสริมจากภาครัฐในส่วนกลางและภายในขอบเขตที่ได้กำหนด เรียกว่าวิสาหกิจชุมชน ปัจจุบันมีการพัฒนาและขยายไปไกลอย่างแข็งแกร่ง

องค์ความรู้ใหม่จากการศึกษา คือ การที่ภาครัฐมีนโยบายในการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนทำให้มีการสร้างความหลากหลายของสินค้าในชุมชนให้มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเป็นลำดับต้นๆที่จะทำให้การบริหารจัดการวิสาหกิจประสบความสำเร็จจากการสนับสนุนงบประมาณ โดยเฉพาะในด้านการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนทั้งภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งในการสร้างเครือข่ายนั้นสามารถทำได้อย่างหลากหลาย อาทิ การจัดให้มีการอบรมให้ความรู้กับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในเรื่องที่วิสาหกิจชุมชนยังขาดอยู่และต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม นอกจากสมาชิกจะได้รับความรู้จากการอบรมยังมีโอกาสได้พบกับสมาชิกจากวิสาหกิจชุมชนอื่น ส่งผลถึงการพัฒนาและการต่อยอด เช่น ในเรื่องของการทำบัญชี การออกแบบโลโก้ การเขียนแผนธุรกิจ ตลาดออนไลน์ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้วิสาหกิจชุมชนนั้นสามารถดำรงอยู่ได้และสามารถพัฒนาต่อไปได้ภายใต้สภาพการแข่งขันในบริบทปัจจุบัน

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน โดยผู้นำที่เป็นทางการมีความเข้าใจในแนวทางการบริหารงานที่ดีเป็นระบบ เข้าใจพื้นฐานความต้องการของสมาชิก มีความโปร่งใส ความชัดเจนในการกำหนดแนวทางการดำเนินการของวิสาหกิจ ให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ก่อให้เกิดการพัฒนาร่วมมือกันของสมาชิก มีความซื่อสัตย์ตรงไปตรงมาเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตัวของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน คำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลของสมาชิกในองค์กรและเป็นตัวแบบที่ดีในการทำงานให้แก่สมาชิกได้ ผลการศึกษาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำมีความต่างไปจากผู้บริหารซึ่งใช้อำนาจหน้าที่และปฏิบัติงานที่มีลักษณะเป็นกิจวัตรประจำวันตามระเบียบปฏิบัติขององค์กร ตรงกันข้าม ผู้นำจะแสวงหาความยินยอมจากผู้ปฏิบัติงานที่จะปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจโดยมุ่งสู่เป้าหมายที่เห็นพ้องต้องกัน ดังนั้น ภาวะผู้นำจึงปรากฏใน 2 ลักษณะ คือ ภาวะผู้นำที่เป็นทางการ (Formal leadership) เป็นภาวะผู้นำของบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่เป็นทางการในองค์กร และภาวะผู้นำที่ไม่เป็นทางการ (Informal leadership) เป็นภาวะผู้นำของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อผู้อื่นเนื่องจากการได้รับการยอมรับจากการมีทักษะเฉพาะสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกหรือผู้ตามสอดคล้องกับการบริหารจัดการองค์กรเพื่อให้เกิดประสิทธิผลดังจะเห็นได้จาก Premkumar and Roberts (1999) ที่ศึกษาเรื่องลักษณะขององค์กรที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศของวิสาหกิจขนาดเล็กให้ประสบความสำเร็จในชนบท โดยลักษณะขององค์กรนั้นประกอบด้วย การสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูงในบทบาทของการเป็นผู้ประยุกต์นวัตกรรม ขนาดองค์กร ความสามารถในการเรียนรู้ขององค์กร และความพร้อมขององค์กรและ ชญาภัทร์ ก่อาริโย (2557) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดภาคกลาง

เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับประเทศและระดับจังหวัดภาคกลาง เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดภาคกลางมีปัจจัยหลักที่สำคัญด้านหนึ่งคือภาวะผู้นำ ที่มีส่วนสำคัญในการนำพาให้วิสาหกิจชุมชนมีศักยภาพซึ่งสอดคล้องกับ Dietmar and Jason (2010) ศึกษาเรื่อง Poverty-environment dividends of rural community enterprises: Insights from a cross-sect oral study in Latin America and the Caribbean พบว่า ที่ผ่านมาการพัฒนาของวิสาหกิจชุมชนในชนบท (RCE) ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สองของการลดความยากจน และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นในกรอบทางการเมืองและการให้บริการเพื่อให้สภาพแวดล้อมที่ทำให้การพัฒนาสำหรับ RCE การค้นพบหลักของเราคือ RCE บางส่วนมีการสะสมทุนทางกายภาพมากแต่แสดงระดับต่ำของผลผลิตและคุณภาพเนื่องจากทักษะในการบริหารของผู้นำและ Matthews et al. (2013) ศึกษาเรื่อง Community insights: Helping community leaders enhance the value of enterprise online communities พบว่า ชุมชนที่มีมากขึ้นจะถูกใช้ ให้เป็นสถานประกอบการด้านการเพิ่มผลผลิต และความเชี่ยวชาญของผู้นำชุมชนมีความสำคัญในการสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จต่อชุมชนแต่เทคโนโลยีที่มีอยู่ไม่ค่อยสนับสนุนผู้นำเท่าที่ควร โดยอาจเป็นเพราะขาดข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับความต้องการของผู้นำ

องค์ความรู้ใหม่จากการศึกษา คือ ผู้นำที่เป็นทางการและผู้นำที่ไม่เป็นทางการมีความสำคัญกับวิสาหกิจชุมชนกับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ซึ่งผู้นำควรที่จะต้องนำพาให้วิสาหกิจชุมชนสามารถดำเนินกิจการไปได้ โดยเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในองค์กร สามารถบริหารจัดการให้องค์กรมีความสำเร็จตรงกับเป้าหมายที่องค์กรตั้งไว้ มีการนำนวัตกรรมทางการบริหารมาใช้ มีการพัฒนาองค์ความรู้และเทคนิคต่างๆ เพื่อช่วยเพิ่มมูลค่าสินค้า ต้องมีการตั้งเป้าหมายระยะยาว มีการสร้างคุณค่าร่วมกัน เพื่อให้เกิดแรงจูงใจกับสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนทุกคน ในบางครั้งผู้นำที่เป็นทางการยังไม่เข้าใจถึงวิสัยทัศน์และพันธกิจหรือแม้แต่กลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน ในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสม ส่วนผู้นำที่ไม่เป็นทางการยังคงใช้ความคิดเดิมๆ กลัวการเปลี่ยนแปลงส่งผลทำให้การบริหารจัดการประสบกับปัญหาในหลายๆด้านไม่ว่าจะเป็นสมาชิกขาดแรงจูงใจในการทำงาน การคิดค้นสินค้าและบริการใหม่ๆ รวมถึงการสร้างการเข้าใจกับผู้นำที่ไม่เป็นทางการในเรื่องของการแข่งขัน และเทคโนโลยีในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไป กล่าวโดยสรุป สิ่งสำคัญที่สุด คือ การสร้างความเข้าใจกันของผู้นำที่เป็นทางการกับผู้นำที่ไม่เป็นทางการเพื่อให้เกิดความร่วมมือกันในการพัฒนา

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน จากผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน เป็นแนวทางของการเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผน เสนอความคิดเห็น จัดการปฏิบัติงาน ลงทุน รับผิดชอบในการดำเนินงาน ได้รับผลตอบแทนตามการจัดสรรผลประโยชน์ ติดตามผลการดำเนินงาน รับฟังความคิดเห็นและนำข้อมูลจากการดำเนินงานมาใช้เพื่อประเมินความถูกต้องในประเมินผลซึ่งเป็นการเรียนรู้ร่วมกันของทุกฝ่าย สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ทำให้เกิดประสิทธิผลในการจัดการ ผลการศึกษาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์กรหรือเครือข่าย เพราะมีผลในทางจิตวิทยาเป็นอย่างยิ่ง ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา เมื่อความคิดเห็นมีการรับฟัง นำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาเครือข่ายและที่สำคัญผู้ที่มีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของงานนั้น ความรู้สึกเป็นเจ้าของจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนเครือข่ายที่ดีที่สุดเพื่อการดำเนินกิจการขององค์กร ดังจะเห็นได้จาก การมีส่วนร่วมที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน มีองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมในการวางแผนในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จ การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลสามารถที่จะทำให้กิจการดำเนินการตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร สามารถส่งเสริมให้เกิดประสิทธิผลสร้างความพึงพอใจกับสมาชิกในองค์กร ส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการประกอบกิจการสร้างรายได้ให้กับสมาชิกและองค์กร ซึ่งเป็นผลสำเร็จตามเป้าหมาย องค์กรในการบริหารจัดการองค์กรต่อไป (Cohen and Uphoff, 1980; Fornaroff, 1980; White, 1982; อภิญา กังสนารักษ์, 2544; โกวิท พวงงาม, 2545; ยุภา ประยงค์ทรัพย์, 2554) พบว่า ชุมชนมีการพึ่งตนเองในระดับครัวเรือนเป็นอันดับแรก ขั้นที่สองการพัฒนาสู่ขั้นก้าวหน้าเป็นการนำผลผลิตส่วนเกินมาแลกเปลี่ยนระหว่างกันในกลุ่มชน เกิดตลาดภายในชุมชนและระหว่างชุมชน และขั้นที่สามการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองสังคมภายนอก มีการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพผลผลิตในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ และวิสาหกิจชุมชนที่มีการพัฒนาการเรียนรู้ของชุมชน โดยใช้แผนชุมชนเป็นแกนนำเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชน โดยมีองค์กรภายนอกเป็นเพียงผู้สนับสนุน ทำให้ชุมชนมีอำนาจในการกำหนดปัจจัยที่ควบคุมและดูแลการผลิต ตลอดจนกระบวนการผลิต การแลกเปลี่ยนและจัดสรรผลผลิตที่เกิดขึ้นให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการอย่างสอดคล้องและพอเพียงสอดคล้องกับ Rebecca (2012) ศึกษาเรื่อง An analysis of the conditions for success of community based tourism enterprises พบว่าส่วนหนึ่งของปัจจัยความสำเร็จของ CBTEs คือ ชุมชนเป็นเจ้าภาพที่มีความเข้มแข็ง ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง สมาชิกมีความเป็นเจ้าของ และการบริหารจัดการเอง

องค์ความรู้ใหม่จากการศึกษา คือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับเรื่องการมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยอาจเนื่องมาจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เห็นว่าการมีส่วนร่วมเป็นหน้าที่ของประธานหรือรองประธานเท่านั้นตนเองมีหน้าที่เพียงปฏิบัติตามเท่านั้น เมื่อถึงเวลาได้ผลตอบแทนตามที่ต้องการก็เพียงพอแล้ว การที่วิสาหกิจสามารถทำให้สมาชิกรู้ถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม จะทำให้วิสาหกิจมีการพัฒนาไปข้างหน้าได้ ที่ผ่านมาในอดีตวิสาหกิจชุมชน จะมีเพียงคนไม่กี่คนเท่านั้นที่ดูแลและบริหารงาน สมาชิกที่เหลือไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมอะไรเลย สุดท้ายไม่นานวิสาหกิจชุมชนเหล่านั้นก็เลิกไป แต่กลายมาเป็นกิจการของเจ้าของคนเดียวสิ่งที่สมาชิกให้ความสำคัญมากที่สุดเป็นการจัดสรรและได้รับผลประโยชน์แต่กลับละเลยในเรื่องของการติดตามและประเมินผล ดังนั้นการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้เกิดประสิทธิผลเพิ่มขึ้นในปัจจุบันของการมีส่วนร่วม จำเป็นต้องทำให้สมาชิกเข้าใจถึงความจำเป็นของการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อให้มีการพัฒนาและสามารถแข่งขันได้

ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น จากผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยน้อยที่สุด ในปัจจุบันมีการนำสินค้าหรือวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาแปรรูปหรือสร้างมูลค่าเพิ่มให้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับศักยภาพ และเอกลักษณ์ของท้องถิ่น มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นความรู้จากรุ่นสู่รุ่น เพื่อไม่ให้ความรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถูกถ่ายทอดมาจากอดีตสูญหายไป โดยจะต้องไม่ทำลายอัตลักษณ์ของท้องถิ่น และสามารถสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ของชุมชนกับทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตของคนในชุมชน การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ จะช่วยให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารจัดการที่ดีขึ้น ผลการศึกษาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการสั่งสมความรู้และประสบการณ์ต่างๆของชุมชนที่มีการสืบทอดมาเป็นระยะเวลายาวนาน มีความสัมพันธ์กับวิถีการดำรงชีวิตของคนในชุมชนเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตให้เป็นสุขจากชุมชนหนึ่งสู่ชุมชนหนึ่งจนทำให้สังคมชาวบ้านมีความเป็นปึกแผ่นมั่นคงผ่านกระบวนการพัฒนาโดยการคิดค้นปรับเปลี่ยนผสมผสานกับความรู้ใหม่ให้เหมาะสมช่วยให้ผู้คนดำรงตนสามารถปรับเปลี่ยนทันต่อความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบอันเกิดจากสังคมภายนอกเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารจัดการชุมชนต่อไปดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาของกนกพร นิยมพลี (2555) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนครราชสีมา พบว่า การจัดการในเรื่องความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานให้ประสบความสำเร็จประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอนที่สำคัญได้แก่ (1) การ

กำหนดความรู้เกี่ยวกับการกำหนดผลิตภัณฑ์ผ่านการคิดและตัดสินใจร่วมกันของสมาชิกกลุ่มจากนั้นจึงนำไปสู่ (2) การแสวงหาและยึดกุมความรู้ที่มาจากภายในกลุ่มและภายนอกเพื่อให้เกิดความรู้เฉพาะของกลุ่มและนำไปสู่ (3) การแลกเปลี่ยนความรู้อย่างไม่เป็นทางการ โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในกลุ่มเพื่อให้สมาชิกมีความรู้และทักษะในการผลิตมากขึ้น (4) การจัดเก็บความรู้ในตัวบุคคล และ (5) การถ่ายทอดความรู้มีรูปแบบการถ่ายทอดอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยกระบวนการจัดการความรู้ดังกล่าวมีลักษณะเป็นวงจรที่เมื่อถ่ายทอดความรู้แล้วสามารถย้อนกลับไปกำหนดความรู้ในรูปแบบอื่นๆ เพื่อพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องและ Rebecca (2012) ศึกษาเรื่อง An analysis of the conditions for success of community based tourism enterprises พบว่า ปัจจัยในการประสบความสำเร็จของผู้ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนที่มีการบริหารโดยบุคคลหรือเป็นธุรกิจการท่องเที่ยวที่บริหารจัดการโดยชุมชน มีผลดีต่อชุมชนในด้านของการเพิ่มโอกาสของคนในชุมชน และเพิ่มประสิทธิภาพของเศรษฐกิจชุมชนและลดความยากจน สิ่งสำคัญที่จะต้องระบุและใช้เงื่อนไขเพื่อให้ประสบความสำเร็จ คือ การตระหนักถึงความต้องการผลิตภัณฑ์เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เส้นห้าของสินค้าและบริการ และสินค้าที่มีคุณภาพขึ้นอยู่กับสินทรัพย์ของชุมชน

องค์ความรู้ใหม่จากการศึกษา คือ วิสาหกิจชุมชนให้ความสำคัญกับการสร้างเอกลักษณ์สินค้าและบริการของท้องถิ่นรวมถึงการใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นน้อยมาก ส่งผลให้การบริหารจัดการด้านอัตลักษณ์ของท้องถิ่นยังไม่ประสบความสำเร็จตามที่คาดหวังเอาไว้ ดังนั้นหากวิสาหกิจชุมชนต้องการเพิ่มมูลค่าสินค้าในท้องถิ่นและรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นเอาไว้ก็จะต้องสร้างเรื่องราวให้กับสถานที่และสินค้าของท้องถิ่น และมีการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นความรู้จากรุ่นสู่รุ่น เพื่อไม่ให้ความรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถูกถ่ายทอดมาจากอดีตสูญหายไป การนำทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่ามากยิ่งขึ้น โดยการนำเอาเรื่องราวที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นมาเชื่อมโยง ทำให้สินค้าหรือบริการมีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น เพื่อการสร้างเรื่องราวให้กับสถานที่และสินค้าของวิสาหกิจชุมชนให้น่าจดจำ จะทำให้ผู้รับบริการสนใจมากยิ่งขึ้น และยอมจ่ายเงินเพิ่มมากขึ้น โดยจะต้องเน้นเรื่องของความรับผิดชอบต่อชุมชนด้วย ไม่ทำลายธรรมชาติและความเป็นท้องถิ่นด้วย ซึ่งถือเป็นสิ่งที่สำคัญมากในบริบทปัจจุบัน

ปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการ จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการเป็นผู้ประกอบการ มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยมากที่สุด

ความสำคัญของผู้ประกอบการมีแนวคิดในการแสวงหาความรู้และหาประสบการณ์ในการผลิตสินค้าสามารถวิเคราะห์ประเมินสถานการณ์ หากคำตอบในเรื่องของการบริหารความเสี่ยงได้ สามารถตัดสินใจได้ทันทีเมื่อพบกับสถานการณ์ฉุกเฉิน รวมถึงมีการพัฒนาและปรับปรุงการทำงานของตัวองและองค์การได้อย่างเหมาะสมโดยสมาชิกซึ่งเป็นหุ้นส่วนของวิสาหกิจชุมชน เป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการ จัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความคิดสร้างสรรค์ มีความก้าวหน้า เพื่อนำมาพองค์การให้ดำเนินกิจการได้อย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ผลการศึกษาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การเป็นผู้ประกอบการต้องเป็นผู้ทำงานอย่างสร้างสรรค์มีมุมมองในแง่ดีตามพันธะในการจัดสร้างแหล่งทรัพยากรใหม่หรือนำความสามารถเก่าไปรวมกันก่อให้เกิดสิ่งใหม่เพื่อเป้าหมายในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างความมั่นคงแก่กิจการและรับผิดชอบต่อสังคม กล้าคิดกล้าตัดสินใจ ยอมรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินกิจการมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในธุรกิจ พร้อมทั้งเป็นผู้แบกรับความเสี่ยงจากการประกอบธุรกิจเพื่อผลกำไรและความพอใจ การแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ บริหารจัดการเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันนำพาให้วิสาหกิจชุมชนก้าวหน้าต่อไปดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาของ Papadaki and Chami (2002) ศึกษาทฤษฎีบริหารจัดการ SME ให้ข้อสรุปว่าทัศนคติและความสามารถของผู้ประกอบการ/เจ้าของ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเติบโตทางธุรกิจมีลักษณะการประกอบธุรกิจกลยุทธ์ที่ใช้ในการบริหารจัดการธุรกิจตนเองมีอิทธิพลต่อการเติบโตทางธุรกิจประกอบด้วย การมอบหมายในการทำงานประจำวัน ความคิดสิ่งใหม่ๆ (Innovation) การยอมรับเทคโนโลยี การตอบสนองต่อการตลาด แหล่งเงินทุนและStolze1999 ศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จประกอบด้วย 1.แรงคลใจที่ต้องการประสบผลสำเร็จ(Motivation) คนเหล่านี้จะลงมือทำเองต้องการให้เกิดขึ้นและสำเร็จ2.มีนิสัยขยันและทำงานหนัก(Hard work) 3.ไม่ปฏิบัติตามแบบแผน (Non-con formity) คนเหล่านี้มีความกล้าหาญที่ทำงานให้คนอื่นแต่ต้องการตั้งเป้าหมายให้ตนเอง4. เป็นผู้นำที่เข้มแข็ง (Strong leadership) การเริ่มต้นธุรกิจใหม่เป็นประสบการณ์ที่น่ากลัวเพราะต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนและความเสี่ยง ความสำเร็จจะเกิดขึ้นในช่วงนี้ต้องมีทักษะสูง 5. ฉลาดมีไหวพริบ (Street smarts) เป็นบุคคลที่มีสัญชาตญาณ มีการตัดสินใจเด็ดขาดเมื่อถึงเวลาที่ต้องตัดสินใจ สอดคล้องกับผลการศึกษาของปฐวีดา กล้าประเสริฐ (2553) พบว่าการส่งเสริมการตลาดการที่จะบริหารธุรกิจให้ประสบความสำเร็จและยั่งยืน ผู้ประกอบการต้องให้ความสำคัญกับ (1) การพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการในการประกอบธุรกิจ และ (2) การพัฒนาสินค้าให้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าและเพื่อแสดงจุดยืนทางการตลาด และ (3) การสร้างการแข่งขันแกร่งให้กับธุรกิจด้วยกิจกรรมการส่งเสริมการตลาด และวิฑูร เจียมจิตต์ตรง (2553) ศึกษาเรื่องปัจจัยภาวะผู้ประกอบการที่มีต่อผลประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สรุปได้ว่าองค์ประกอบของภาวะผู้ประกอบการประกอบด้วยปัจจัย 4 ด้านคือปัจจัยภาวะผู้นำอย่าง

ผู้ประกอบการ ปัจจัยการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์อย่างผู้ประกอบการ ปัจจัยการรับรู้โอกาสธุรกิจอย่างผู้ประกอบการ และปัจจัยการบริหารจัดการโอกาสธุรกิจอย่างผู้ประกอบการ โดยวิเคราะห์ความเป็นเหตุเป็นผลโดยโปรแกรมตัวแบบสมการโครงสร้าง พบว่าภายในภาวะผู้ประกอบการ นั้น ปัจจัยการรับรู้โอกาสธุรกิจเป็นปัจจัยเริ่มต้นที่มีผลต่อการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์และการบริหารจัดการโอกาสธุรกิจ และปัจจัยทั้งสองนี้จะมีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำอย่างผู้ประกอบการที่มีผลต่อไปยังผลประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสอดคล้องกับ Vichitdhanabadee, Wilmshurst and Clift (2009) ได้ศึกษาการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยในเรื่อง การวัดผลประกอบการ (Performance management) โดยศึกษาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีธุรกิจทางด้านการผลิต การค้า และบริการ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานทางด้านการจัดการผลประกอบการ แต่เนื่องจากมีข้อจำกัดทางด้านของเวลาทำให้ไม่มีเวลาใส่ใจทางด้านการจัดการผลประกอบการในที่นี้หมายถึงการปรับเป้าหมายบุคคล ทีมงานและองค์กรเข้าด้วยกัน โดยใช้ข้อมูลข่าวสารและทรัพยากรต่างๆ ให้เข้ากับเป้าหมายทางกลยุทธ์และยังช่วยให้ผู้จัดการสร้างกลยุทธ์เพื่อให้เติบโตทางกำไร

องค์ความรู้ใหม่จากการศึกษา คือ การเป็นผู้ประกอบการของวิสาหกิจชุมชนมีความสำคัญที่สุดในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน โดยเฉพาะในองค์ประกอบด้านความเป็นตัวของตัวเองและการมีความคิดสร้างสรรค์ ถือเป็นจุดแข็งที่ควรรักษาไว้ แต่ในส่วนขององค์ประกอบด้านความแกร่งในการแข่งขันและการยอมรับความเสี่ยง ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่สามารถจะละเลยได้ โดยเฉพาะในบริบทของสังคมปัจจุบันที่มีการแข่งขันสูงและมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จะต้องมีการหาข้อมูลและติดตามความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนไปอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการวิเคราะห์ประเมินสภาพแวดล้อมของวิสาหกิจชุมชน และพัฒนาสินค้าและบริการให้ตรงตามความต้องการของลูกค้า รวมถึงเป็นการแก้ปัญหาด้านการแข่งขัน ที่วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ไม่สามารถรักษาลูกค้าเดิมได้ ดังนั้นควรให้สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และนำความคิดสร้างสรรค์มาเพื่อพัฒนาองค์การให้สามารถดำเนินกิจการได้อย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ โดยการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะจากหนังสือ การนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ การใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งต่างจากเมื่อก่อนที่ทุกครั้งที่มีปัญหา วิสาหกิจชุมชนจะต้องเข้ามาขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่หรือให้ภาครัฐไปช่วยแก้ไขปัญหาก็เสมอ

กล่าวในภาพรวมได้ว่า การบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิภาพ รัฐบาลควรมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการดูแลรับผิดชอบในการติดตามผลการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนให้ชัดเจนกว่าในปัจจุบัน เพื่อผลักดันการนำนโยบายไปปฏิบัติให้มีความชัดเจนและต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นควรนำนโยบายสนับสนุนทางการเงิน อาทิ การลดหย่อนภาษีให้กับผู้ประกอบการ

การให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ การหาสินเชื่อมาช่วยการค้ำประกันให้กับวิสาหกิจชุมชน การให้ผู้ประกอบการสามารถกู้เงินจากสถาบันการเงินได้โดยไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน การสร้างนโยบายและตั้งงบประมาณที่สนับสนุนวิสาหกิจชุมชนผ่านการทำงานขององค์กรตัวกลาง และมีการสร้างเครือข่ายระหว่างวิสาหกิจชุมชนประเภทเดียวกัน เพื่อเพิ่มโอกาสในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้สามารถแข่งขันในตลาดได้ ซึ่งผู้นำควรที่จะต้องนำพาให้วิสาหกิจชุมชนสามารถดำเนินกิจการไปได้โดยเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในองค์กร สามารถบริหารจัดการให้องค์กรมีความสำเร็จตรงกับเป้าหมายที่องค์กรตั้งไว้ มีการนำนวัตกรรมทางการบริหารมาใช้ มีการพัฒนาองค์ความรู้และเทคนิคต่าง ๆ เพื่อช่วยเพิ่มมูลค่าสินค้า ในประเด็นความมุ่งมั่นและมีวิสัยทัศน์ของผู้นำ ต้องมีการตั้งเป้าหมายระยะยาว มีการสร้างคุณค่าร่วมกัน เพื่อให้เกิดแรงจูงใจกับสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนทุกคน รวมถึงการสร้างการเข้าใจกับผู้นำที่ไม่เป็นทางการในเรื่องของการแข่งขัน และเทคโนโลยีในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปมากรวมถึงสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของทุกฝ่าย เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน ในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน โดยเน้นย้ำให้สมาชิกเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการตรวจสอบ รับฟังความคิดเห็นประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน เพื่อช่วยเสนอแนะในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนให้น่าเชื่อถือ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพราะจะนำไปสู่การเพิ่มรายได้ผลตอบแทนที่มากยิ่งขึ้น และสามารถขยายกิจการของวิสาหกิจชุมชนต่อไปในอนาคตวิสาหกิจชุมชนต้องสามารถนำทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาแปรรูปเป็นสินค้าและบริการ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มโดยมีการสร้างมาตรฐานที่แน่นอนที่สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น รวมถึงการสร้างเอกลักษณ์สินค้าและบริการของท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักผ่านการเชื่อมโยงประสบการณ์และความรับผิดชอบต่อชุมชน และสมาชิกซึ่งเป็นหุ้นส่วนของวิสาหกิจชุมชน เป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการ จัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความคิดสร้างสรรค์ มีความก้าวหน้า เพื่อนำมาพ้องการให้ดำเนินกิจการได้อย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ประเมินสภาพแวดล้อมเพื่อนำข้อมูลมาสนับสนุนการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ได้แนวทางในพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการและการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันกับคู่แข่งในบริบทของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สินค้าและบริการของวิสาหกิจชุมชน เพื่อการพัฒนาสินค้าและบริการที่โดดเด่นตรงกับความต้องการของลูกค้าเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันต่อไป โดยจากองค์ความรู้ใหม่สามารถสรุปเป็นโมเดลได้ ดังนี้

ภาพที่ 5.1 โมเดลที่สร้างจากองค์ความรู้ใหม่ประสิทธิภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน
ในภาคกลางของประเทศไทย

5.3 ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย” ผู้วิจัยได้พัฒนาข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้อยู่ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะในเชิงการบริหารจัดการ และข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปโดยมีรายละเอียดดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

1. จากงานวิจัยนี้ค้นพบว่า การสนับสนุนจากภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ การส่งเสริมด้านการให้ความรู้มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน จึงเสนอว่า

1.1 รัฐบาลควรเป็นสื่อกลางเพื่อจัดหากองทุนหรือแหล่งเงินกู้ที่มีดอกเบี้ยต่ำให้กับสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีเงินทุนน้อยสามารถหาแหล่งทุนในการพัฒนาสินค้าเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันได้

1.2 รัฐบาลควรมีนโยบายที่ชัดเจนที่เป็นรูปธรรมในการสนับสนุนส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน อาทิเช่น การจัดอบรมให้ความรู้กับสมาชิกในการผลิตสินค้าและบริการตั้งแต่ขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่องจนถึงการมีทักษะขั้นสูงในการต่อยอดเพื่อแข่งขัน

2. จากงานวิจัยนี้ค้นพบว่า ภาวะผู้นำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำที่เป็นทางการ มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน จึงเสนอว่า

2.1 หน่วยงานภาครัฐที่กำกับดูแลวิสาหกิจชุมชนโดยตรง ควรมีการให้ความรู้ จัดอบรมทำความเข้าใจและให้คำชี้แนะ แก่ผู้นำเพื่อให้ผู้นำสามารถนำความรู้ที่มีมาพัฒนา วิสาหกิจชุมชน

2.2 หน่วยงานของรัฐควรสนับสนุนให้ผู้นำ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรื่องช่องทางการจัดจำหน่ายแบบออนไลน์ จ่ายเงินแบบออนไลน์ เพื่อความสะดวกในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย สะดวกรวดเร็วและตามความต้องการของผู้ซื้อในตลาดปัจจุบัน

5.3.2 ข้อเสนอแนะในเชิงการบริหารจัดการ

1. จากงานวิจัยนี้ค้นพบว่า การเป็นผู้ประกอบการ องค์กรประกอบด้านมีความคิดสร้างสรรค์มีความสำคัญมากที่สุดต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน จึงเสนอว่า

1.1 สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนควรมุ่งเน้นการพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพ พร้อมทั้งหาข้อมูลและติดตามความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนไป เพื่อเป็นการแก้ปัญหาด้านการแข่งขัน ที่วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ไม่สามารถรักษาลูกค้าเดิมได้

1.2 วิสาหกิจชุมชนควรพัฒนาสินค้าและบริการให้ตรงตามความต้องการของลูกค้า อาทิการแปรรูปให้ผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่หลากหลาย

1.3 วิสาหกิจชุมชนควรการนำเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้ในการผลิต การใช้ อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสาร เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนสามารถแข่งขันได้ในตลาด

2. จากงานวิจัยนี้ค้นพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรประกอบด้านการติดตามและ ประเมินผลการดำเนินงาน สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนให้ความสำคัญน้อยมาก จึงเสนอว่า

2.1 วิสาหกิจชุมชนควรสร้างการตระหนักรู้ในเรื่องของการมีส่วนร่วมของ สมาชิก เพื่อให้สมาชิกเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และร่วมกันพัฒนาวิสาหกิจชุมชนต่อไป

2.2 ในการดำเนินกิจการผู้บริหารควรที่ต้องทำความเข้าใจกับสมาชิกให้เห็นถึง ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลเพื่อให้สามารถปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่องและพัฒนาต่อยอดในส่วนที่เป็นจุดแข็งต่อไป

3. จากงานวิจัยนี้ค้นพบว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์กรประกอบด้านความเชื่อมโยง ประสพการณ์มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนจึงเสนอว่า

3.1 วิสาหกิจชุมชนควรมุ่งเน้นการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการถ่ายทอดความรู้ จากปราชญ์ชาวบ้านไปสู่คนรุ่นหลัง เพื่อไม่ให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสูญหายไป

3.2 วิสาหกิจชุมชนควรรนำทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาแปรรูปเป็นสินค้าและบริการ เพื่อสร้างมูลค่า เพิ่มตามศักยภาพของท้องถิ่น ก่อให้เกิดเป็นอัตลักษณ์ที่เข้มแข็งมีความโดดเด่นเฉพาะตัว

5.3.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งต่อไป อาจศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนเฉพาะด้าน อาทิ ด้านสินค้าเกษตร ด้านเครื่องประดับ อัญมณี และด้านอาหารแปรรูป เป็นต้น เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของการบริหารจัดการภายใต้บริบทที่แตกต่างกัน
2. การศึกษาครั้งต่อไป อาจศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ศาสตร์ของพระราชา ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงให้เข้ากับวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางของรัฐบาลที่ต้องการพัฒนาประเทศในรูปแบบ มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน
3. การศึกษาครั้งต่อไป อาจศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อต้นทุนการผลิตสินค้าและบริการของวิสาหกิจชุมชนชุมชน เพื่อเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตกับรายได้ของวิสาหกิจชุมชน

บรรณานุกรม

- กนกพร นิมพลี. (2555). รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- กรมการพัฒนาชุมชน. (2546). คู่มือการปฏิบัติงานวิสาหกิจชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2548). วิสาหกิจชุมชน. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2560). กลุ่มทะเบียนและสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน. เข้าถึงได้จาก <http://www.sceb.doae.go.th/>
- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2548). SMEs กับการสร้างมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.). กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- โกวิท พวงงาม. (2545). การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- ฉลาดชาย รมิตานนท์. (2536). สิทธิชุมชนการกระจายอำนาจจัดการทรัพยากร. ความหลากหลายทางชีวภาพ: ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนา. กรุงเทพฯ: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- ชญาภัทร ก่อาริโย. (2557). รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ชัยยุทธ์ เลิศพาชิน. (2554). การเป็นผู้ประกอบการ [เอกสารอัดสำเนา]. ลำปาง: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และพิทยา ว่องกุล. (2545). วิสาหกิจชุมชน กลไกเศรษฐกิจฐานราก. กรุงเทพฯ: เอดิชั่นเพรส.
- ดวงเดือน สมวัฒนศักดิ์. (2548). วิสาหกิจชุมชน สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1 จังหวัดชัยนาท(เอกสารวิชาการ). กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร.
- ทองหล่อ เดชไทย. (2544). ภาวะผู้นำเพื่อการบริหารคุณภาพสู่ความเป็นเลิศ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ทำนอง ภูเกิดพิมพ์. (2551). หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการการศึกษาของชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2535). องค์การและการบริหาร (พิมพ์ครั้งที่7). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

- นงลักษณ์ สุทธิวัฒนพันธ์. (2544). พัฒนาศักยภาพผู้นำและนักบริหาร. กรุงเทพฯ: เอ็มเทรคดิง.
- นิติ รัตนปรีชาเวช. (2553). ผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจากมุมมองแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้และนวัตกรรมองค์การ. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- บุญทวารณ วิงวอน. (2556). การเป็นผู้ประกอบการยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุริม โอทกานนท์. (2557). คุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ. เข้าถึงได้จาก <http://www.cmmu.mahidol.ac.th>
- ประกอบ ใจมั่น. (2547). การพัฒนาระบบบริหารจัดการความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพันธ์พงษ์ ชินพงษ์. (2551). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ประเวศ วะสี. (2536). ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาชนบท, การศึกษาของชาติกับภูมิปัญญาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.
- ปราณี ดันประยูร. (2555). คุณลักษณะของผู้ประกอบการและความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ปรีดา กล้าประเสริฐ. (2553). อิทธิพลของการมุ่งเน้นการตลาดต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย. คุชฎบัณฑิต, มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- พรชัย กาพันธ์. (2545). ภาวะวิกฤติการศึกษาด้วยภูมิปัญญาไทย. วารสารวิชาการ, 5(7), 2-11.
- พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์. (2550). การคลังรัฐบาลและการคลังท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2553. (2553, 7 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 127 ตอนที่ 75 ก หน้า 51-53.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พิทยา บวรวัฒนา. (2552). ทฤษฎีองค์การสาธารณะ. กรุงเทพฯ: สักดิ์โสภะ.
- ไพพรรณ เกียรติโชติชัย. (2541). กิจกรรมการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: ศรีอนันต์การพิมพ์.
- ไพรัช ตระการสินนท์. (2548). การคลังภาครัฐ (พิมพ์ครั้งที่ 2). เชียงใหม่: คณินิจการพิมพ์.
- ภรณ์ กิรีติบุตร. (2529). การประเมินประสิทธิผลองค์การ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- ยุภา ประยงค์ทรัพย์. (2553). รายงานผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก กรณีประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- รัชจิรินทร์ พรชัยวิเศษกุล, วิวรรณรักษ์ จรัสวิริยะกุล, อัญชลี วิสุทธีมรรค และสุรัตน์ พิชัย. (2546). การศึกษาวิจัยคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่ง แก้วแดง. (2543). ปฏิวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มติชน.
- รุ่ง แก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร. (2536). แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลและประสิทธิภาพองค์การ. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรัท พุกษากุลนันท์. (2550). ประสิทธิภาพและประสิทธิผล. เข้าถึงจากได้ <http://peenet.blogspot.com/2008/07/efficiency-effectivenessadministrator.html>
- วันเพ็ญ พวงพันธ์บุตร. (2542). พื้นฐานวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- วิฑูร เจียมจิตต์ตรง. (2553). ปัจจัยภาวะผู้ประกอบการที่มีต่อผลประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุณวุฒิปริญญาตรี, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- วิลาลิณี ชูช่วง. (2554). ผลของการบรรจุถุงพอลิเอไนด์และพอลิเอทิลีนที่อุณหภูมิต่ำต่ออายุการเก็บรักษาของผลมะม่วงพันธุ์น้ำดอกไม้สีทอง. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศุภวัฒน์ ปภัสสรากาญจน์. (2546). แนวคิดและกระบวนการบริหารงานคลังและงบประมาณ. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2534). ภูมิปัญญาไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. (2546). คู่มือการดำเนินงานสำหรับผู้สนับสนุน. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2533). รายงานการสัมมนาเชิงวิชาการ เรื่องภูมิปัญญาชาวบ้าน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬารัฐสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม. (2545). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 9 (2545-2549). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2548). พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 [อัดสำเนา]. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2554). รายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2554 และแนวโน้มปี 2555. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.).

- สุมิตร อภิชัย. (2549). *ความสำเร็จกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สุวิมล ศิริภานันท์. (2550). *การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การ
ปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2540). *ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 5*.
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เสรี พงศ์พิศ. (2548). *ฐานคิด: จากแผนแม่บทสู่วิสาหกิจชุมชน*. กรุงเทพฯ: พลังปัญญา.
- เสรี พงศ์พิศ, วิจิต นันทสุวรรณ และจำนงค์ แรกพิณิจ. (2544). *วิสาหกิจชุมชน: แผนแม่บทแนวคิด
แนวทาง ตัวอย่าง ร่างพระราชบัญญัติ*. กรุงเทพฯ: ภูมิปัญญาไทย.
- อภิญา กังสนารักษ์. (2544). *รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรที่มีประสิทธิผลระดับ
คณะของสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรพินท์ สฟโชคชัย. (2550). *การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ:
มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- อเนก นาคะบุตร. (2536). *ข่าวสารข้อมูลกับความยั่งยืนของการพัฒนา: ในคนกับดิน น้ำ ป่าจุดเปลี่ยน
แห่งความคิด*. กรุงเทพฯ: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- อังกุล สมคะเนย์. (2535). *สภาพและปัญหาการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Armstrong, R. (2012), An analysis of the conditions for success of community based tourism
enterprise. *International Centre for Responsible Tourism (ICRT) Occasional Paper*, 21, 1-
52.
- Arnold, H. T., and Feldman, D. C. (1986). *Intergroup conflict in organization behavior*.
New York: McGraw-Hill.
- Avolio, B. J. (1999). *Full range leadership development: Building the vital forces in organizations*.
Thousand Oaks, CA: Sage.
- Bass, B. M. (1985). *Leadership and performance beyond expectations*. New York: Free Press.
- Bass, B. M. (1990). *Bass & Stogdill's handbook of leadership theory, research, and managerial
applications* (3rd ed.). New York: Free Press.
- Bass, B. M., and Avolio, B. J. (1994). *Transformation leadership and organizational culture*.
The International Journal of Public Administration, 17(3-4), 541-554.

- Bennis, W. G., and Nanus, B. (2003). *Leader: Strategies for taking charge*. New York: Happer Collins.
- Cheasakul, U. (2001). *An empirical study of organizational performance in small and medium enterprises: An investigation of food processing industry in Thailand* (Unpublished doctoral dissertation). National Institute of Development Administration, Bangkok, Thailand.
- Creighton, J. L. (2005). *The public participation handbook: Making better decisions through citizen involvement*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Cohen, J. M., and Uphoff, N. J. (1980). *Effective behavior in organizations*. New York: Richard D. Irwin.
- Daft, R. L. (1994). *Management* (3rd ed.). Fort Worth, TX: Dryden.
- Dejnozka, E. L. (1983). *Educational administration glossary*. Westport, CT: Greenwood Press.
- Dessler, G. (1986). *Organization theory: Integrating structure and behavior* (2nd ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Erwin, W. (1976). *Participation management: Concept theory and implementation*. Atlanta, GA: Georgia State University.
- Etzioni, A. (1964). *Modern organization*. Englewood Cliffs, NY: Prentice – Hall.
- Frese, M. (2000). *Success and failure of microbusiness owners in Africa: A psychological approach*. Westport, CT: Greenwood.
- Gallup Organization. (1986). *The Gallup Path to business performance*. Retrieved from <http://www.gallupconsulting.com/content/?ci=1528>.
- Gibson, J. L., Ivancevich, J. M., and Donnelly, J. H. (1988). *Organizational: Behavior, structure, process behavior*. Dallas, TX: Business.
- Hatten, T. S. (2006). *Small business management: Entrepreneurship and beyond* (3rd ed.). Boston, MA: Houghton Mifflin.
- Hair, J. F., Jr., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2006). *Multivariate data analysis* (6th ed). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Hong-Hee. (2006). *The effects of ASP utilization factors ohm organization factors on organizational performance of customer firms: A longitudinal study* (Unpublished doctoral dissertation). University of Nebraska, Lincoln, United States of America.

- Hoy, W. K., and Ferguson, J. (1985). A theoretical framework and exploration of organizational effectiveness of schools. *Educational Administration Quarterly*, 21(2), 117-134.
- Hoy, W., K., and Miskel, C. G. (1991). *Education administrators: Theory research and practice* (4th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Joseph, S. A. (1961). *The theory of economic development*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Katz, D., and Kahn, R. L. (1978). *The social psychology of organizations* (2nd ed.). New York: John Wiley and Sons.
- Koontz, H., and Weihrich, H. (1988). *Management* (9th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Kuratko, D. F., and Hodgetts, R. M. (1998). *Entrepreneurship: theory, process, practice*. Fort Worth: Thomson South-Western.
- Likert, R. (1967). *The human organization: Its management and value*. New York: McGraw-Hill.
- Longenecker, J. G., Moore, C. W., Petty J. W., and Palich, L. E. (2006). *Small business management: An entrepreneurial emphasis*. London, England: Thomson South Western.
- Lumpkin G. T., and Dess, G. G. (2008). *Strategic management: Creating competitive advantages*. Boston, MA: McGraw-Hill/Irwin.
- Matthews, T. Whittaker, S., Badenes, H., Smith, B. Muller, M., Ehrlich, K.,... Lau, T. (2013). Community insights: Helping community leaders enhance the value of enterprise online communities. *Proceedings of the SIGCHI conference on human factors in computing systems* (pp. 513-522). New York: ACM Press.
- Morphet, E. L., Johns, R. L., and Reller, T. L. (1967). *Educational organization and administration*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Olszak, C. M., and Ziemba, E. (2012). *Critical success factors for implementing business intelligence systems in small and medium enterprises on the example of upper Silesia, Poland*. *Interdisciplinary Journal of Information, Knowledge, and Management*, 7, 129-150.
- Onugu, B. A.N. (2000). *Small and medium enterprise (SME) in Nigeria: Problems and prospects*. Retrieved from <http://stclements.edu/grad/gradonug.pdf>

- Papadaki, E., and Chami, B. (2002). Growth determinants of micro-businesses in Canada.
Retrieved from [https://www.ic.gc.ca/eic/site/061.nsf/vwapj/growth_determinants.pdf/\\$FILE/growth_determinants.pdf](https://www.ic.gc.ca/eic/site/061.nsf/vwapj/growth_determinants.pdf/$FILE/growth_determinants.pdf)
- Premkumar, G., and Roberts, M. (1999). *Adoption of new information technologies in rural small businesses*. n.p.
- Price, J. L. (1968). *Organizational effectiveness: An inventory of propositions*. Homewood, IL: Richard D Irwin.
- Reddin, W. J. (1970). *Managerial effectiveness*. New York: McGraw-Hill.
- Ryan, A.J., Lambert, G.P., Shi, X., Chang, R.J., Summers, R.W. and Gisolfi, C. V. (1998). *Effect of hypohydration on gastric emptying and intestinal absorption during exercise*. *J Appl Physiol*, 84(5), 1581-1588.
- Saleh, A. S., and Ndubisi, N. O. (2006). An evaluation of SME development in Malaysia.
International Review of Business Research Papers, 2(1), 1-14.
- Schumacker, R. E., and Lomax, R. G. (2004). *A beginner's guide to structural equation modeling*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Simon, H.A., Smithburg, D.W., and Thompson, V. A. (1971). *Public administration* (14th ed.). New York: Alfred A Knopf.
- Steers, R. M. (1980). *Organization effectiveness*. Monica, CA: Goodyear.
- Steers, R. M. (1994). Antecedents and outcomes of organizational commitment. *Administrative Science Quarterly*, 22, 46 - 56.
- Stogdill, R. M. (1974). *Handbook of leadership*. New York: Free Press.
- Stolze, W. J. (1999). *Start up: An entrepreneur's guide to launching and managing a new business*.
Retrieved from <http://www.morebusiness.com>
- Trewatha, R. L., and Newport, G. M. (1982). *Management* (3rd ed.). Plano, TX: Business.
- Vichitdhanabadee, J, Wilmshurst, T. D., and Clift, R. C. (2009). Performance management practice in the Thai SMES. *In Proceedings of the Performance Measurement Association Conference* (pp. 1-26). Dunedin, New Zealand: University of Otago.
- Watson, J. (2007). *Modeling the relationship between networking and firm performance*. *Journal of Business Venturing*, 22(6), 852–874.

- White, A. T. (1982). *Why community participation a discussion of the argument community participation: Current issue and lesson learned*. New York: United Nations Children's Fund.
- Yukl, G. A. (1989). *Leadership in organization* (2nd ed.). Englewood Cliff, NJ: Prentice-Hall.
- Ziarko, W. (2006). *Stochastic approach to rough set theory*. Springer-Verlag, Berlin, 38–48.
- Zimmerer, T. W., and Scarborough, N. M. (1996). *Entrepreneurship and new venture formation*. Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

“Factors Affecting Management Effectiveness of Community Enterprises in Central of Thailand”

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสขม ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการกรอกข้อมูลนี้ตามความเป็นจริง ซึ่งข้อมูลที่ได้นี้จะนำไปใช้ทางการศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยเท่านั้น และขอขอบพระคุณทุกท่าน ณ โอกาสนี้ รายละเอียดของแบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

ส่วนที่ 3 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

นายชนพงษ์ อภรณ์พิศาล

หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยสขม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องว่าง ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ

☐ 1) ชาย

☐ 2) หญิง

2. สถานภาพสมรส

☐ 1) โสด

☐ 2. สมรส

☐ 3) หย่า / แยกกันอยู่ / หม้าย

3. อายุ

☐ 1) ต่ำกว่า 20 ปี

☐ 2) 20- 30 ปี

☐ 3) 31-40 ปี

☐ 4) 41-50 ปี

☐ 5) 51-60 ปี

☐ 6) ตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป

4. ระดับการศึกษาสูงสุด

☐ 1) ประถมศึกษา

☐ 2) มัธยมศึกษา

☐ 3) ปวช.-ปวส.

☐ 4)ปริญญาตรีขึ้นไป

5. จำนวนปีที่ท่านเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

☐ 1) น้อยกว่า 1 ปี

☐ 2) 1 - 5 ปี

☐ 3) มากกว่า 5 ปี ขึ้นไป

6. รายได้ต่อเดือน

☐ 1) ต่ำกว่า 10,000 บาท

☐ 2) 10,000 – 19,999 บาท

☐ 3) 20,000 – 29,999 บาท

☐ 4) 30,000 – 39,999 บาท

☐ 5) 40,000 ขึ้นไป

7. ระดับของประเภทวิสาหกิจ

☐ 1) วิสาหกิจชุมชนพื้นฐาน

☐ 2) วิสาหกิจชุมชนก้าวหน้า

8. ลักษณะงานที่ทำในวิสาหกิจ

☐ 1) การผลิตสินค้า

☐ 2) การบรรจุกล่องหีบห่อสินค้า

☐ 3) การจัดส่งสินค้า

☐ 4) การขายและจำหน่ายสินค้า

ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนใน
ภาคกลางของประเทศไทย(โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจ ชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.ปัจจัยการสนับสนุนจากภาครัฐ					
1.1 ด้านงบประมาณ					
1. องค์กรของท่านได้รับเงินสนับสนุนจากภาครัฐบาลและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน					
2. องค์กรของท่านได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนหรือแหล่ง เงินอื่นในการดำเนินงาน					
3. องค์กรของท่านได้รับการสนับสนุนเพื่อพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานตรงกับความต้องการ					
1.2 ด้านการจัดอบรมและให้ความรู้					
1. หน่วยงานภาครัฐมีการจัดการอบรมให้ความรู้กับสมาชิกใน องค์กร					
2. หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมการพัฒนาทักษะในการทำงานของ สมาชิกเพื่อให้มีการผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐาน					
3. หน่วยงานภาครัฐมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสร้างมูลค่าเพิ่ม ของสินค้าและบริการ					
1.3 ด้านการสร้างเครือข่าย					
1.หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการผลิตสินค้า และบริการที่หลากหลายภายในชุมชน					
2.หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการผลิตสินค้า และบริการกับวิสาหกิจอื่นๆและองค์กรภายนอก					
3.หน่วยงานภาครัฐสร้างช่องทางต่าง ๆ เพื่อเพิ่มเครือข่ายและเพิ่ม โอกาสในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน					
2. ปัจจัยภาวะผู้นำ					
2.1 ด้านผู้นำที่เป็นทางการ					
1. ผู้นำมีความเข้าใจและชำนาญในการกำหนดแนวทางการ ดำเนินงานที่เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถของสมาชิก วิสาหกิจชุมชน					

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
2. ผู้นำปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ โปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กร					
3. ผู้นำเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร					
4. ผู้นำสามารถเข้าใจพื้นฐานและการดำเนินงานที่เป็นความแตกต่างของสมาชิกในองค์กรเป็นอย่างดี					
2.2 ด้านผู้นำที่ไม่เป็นทางการ					
1. ผู้นำได้รับการยอมรับ ในด้านความรู้ความสามารถจากชุมชน และสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนเป็นอย่างดี					
2. ผู้นำได้รับความศรัทธาในการให้บริหารจัดการจากชุมชนและสมาชิกวิสาหกิจทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน					
3. ผู้นำสามารถสร้างจิตสำนึกของชุมชนในการจัดกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนด้วยจริยธรรม มโนธรรมและความสุจริต					
4. ผู้นำสามารถสร้างขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน การแก้ไข ปัญหาและการสร้างความร่วมมือให้กับสมาชิกในชุมชน					
3. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน					
3.1 ด้านการวางแผน					
1. ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนแนวทางการจัดการวิสาหกิจทุกครั้งที่มีการประชุมของวิสาหกิจ					
2. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน					
3. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดแผนงานและแนวทางการปฏิบัติงานวิสาหกิจชุมชน					
3.2 ด้านการปฏิบัติงาน					
1. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดการงานตามแผนปฏิบัติงานของวิสาหกิจชุมชน					
2. ท่านได้เข้าร่วมในการลงทุนเพื่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน					

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
3. ท่านมีส่วนร่วมและตั้งใจ <u>ร่วมรับผิดชอบ</u> ต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเป็นอย่างดี					
3.3 ด้านการจัดสรรผลประโยชน์					
1. องค์กรมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาผลตอบแทนให้กับสมาชิกอย่างเป็นธรรม					
2. ท่านได้รับผลตอบแทน / เงินปันผล จากการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน					
3. ท่านได้รับประโยชน์จากการรับรู้ข่าวสารการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเพื่อนำไปพัฒนาการประกอบการ					
4. ท่านได้รับการจัดสรรผลประโยชน์อย่างเหมาะสมจากการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน					
3.4 ด้านการติดตามและประเมินผล					
1.ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน					
2.ท่านมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็นและการประเมินผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน					
3.ท่านนำข้อมูลจากการดำเนินงานมาใช้เพื่อประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของวิสาหกิจชุมชน					
4. ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น					
4.1 ด้านเอกลักษณ์ของท้องถิ่น					
1. องค์กรของท่านสามารถนำทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาแปรรูปเป็นสินค้าและบริการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มได้					
2. องค์กรของท่านมีมาตรฐานที่แน่นอนในการผลิตสินค้าและบริการที่สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น					
3.องค์กรของท่านมีการผลิตสินค้าและบริการที่สามารถสร้างเอกลักษณ์สินค้าและบริการของท้องถิ่น					
4.2 ด้านความเชื่อมโยงประสิทธิภาพ					
1. สินค้าและบริการของวิสาหกิจมีคุณภาพและคุณค่าที่สร้าง ความทรงจำและประทับใจต่อลูกค้าของวิสาหกิจชุมชน					

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
2.สินค้าและบริการที่ดำเนินการผลิตผ่านการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ชัดเจน					
3. สินค้าและบริการมีความโดดเด่นเฉพาะตัวในการเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการ					
4.3 ด้านความรับผิดชอบต่อท้องถิ่น					
1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยรักษาคุณภาพและอัตลักษณ์ปัจจัยการผลิตและเน้นคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐาน					
2. การเน้นภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยทำให้เกิดการยอมรับและเสถียรเพื่อส่วนรวมต่อการดำเนินการวิสาหกิจชุมชน					
3.ความสำเร็จและประสิทธิผลการระดมทุนค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นพลังความรับผิดชอบต่อชุมชน					
5. ปัจจัยการเป็นผู้ประกอบการ					
5.1 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์					
1. เมื่อพบกับปัญหาท่านมีการคิดวิเคราะห์หาคำตอบที่เหมาะสมกับการพัฒนาองค์กร					
2. ท่านมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานเพื่อการพัฒนาองค์กรของวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง					
3. ท่านเสนอแนวคิดในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในรูปแบบใหม่ๆอย่างต่อเนื่อง					
4. ท่านได้ศึกษา ค้นคว้าวิจัย ทดลอง เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง					
5.2 ด้านการยอมรับความเสี่ยง					
1.ท่านมีการวางแผนก่อนการดำเนินงานและการลงทุนในการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อรองรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น					
2. ท่านมีความเข้าใจว่าผลตอบแทนที่สูงขึ้นย่อมมีความเสี่ยงมากขึ้น					
3.ท่านยอมรับความเสี่ยงกับผลการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนที่เป็นผลจากอัตราดอกเบี้ยหรือเงิน ใช้จ่ายของรัฐ					

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
4. ท่านยอมรับความเสี่ยงทางการเงินจากโอกาสทางการตลาดหรือต้องกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินมาลงทุนเพิ่มเติม					
5.3 ด้านการรักษาก้าวหน้า					
1. ท่านแสวงหาความรู้และข้อมูลใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการของวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง					
2. ท่านนำความรู้และประสบการณ์ที่มีมาปรับใช้กับการประกอบกิจการเพื่อให้เกิดประโยชน์กับวิสาหกิจชุมชน					
3. ท่านแสวงหาโอกาสและวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาและเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้น					
5.4 ด้านแรงจูงใจในการแข่งขัน					
1. ท่านวิเคราะห์และประเมินสภาพแวดล้อมของวิสาหกิจชุมชนตลอดเวลา					
2. ท่านให้ความสำคัญในการพัฒนาสินค้าและบริการ เพื่อให้มีความโดดเด่นกว่าคู่แข่ง					
3. ท่านหาข้อมูลและติดตามความต้องการของลูกค้าเพื่อนำไปพัฒนาการทำงานและการประกอบการอย่างสม่ำเสมอ					
4. ท่านพร้อมที่จะช่วยเหลือและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของท่านให้เป็นผู้นำในการผลิตสินค้าและบริการ					
5.5 ด้านความเป็นตัวของตนเอง					
1. ท่านวางเป้าหมายในการทำงานของตัวเองเสมอ					
2. ท่านมีความเชื่อมั่นในการทำงานที่จะไปให้ถึงจุดหมายที่องค์กรได้วางไว้					
3. ท่านสามารถตัดสินใจได้ทันทีเมื่อพบกับสถานการณ์ฉุกเฉิน					
4. ท่านมีความชัดเจนในตัวเองและมีความกล้าในการที่จะเจรจาต่อรองเพื่อประโยชน์ของวิสาหกิจชุมชน					

ส่วนที่ 3 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องอันดับความสำคัญ ตามสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในองค์กรของท่าน)

ประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ด้านการพึ่งตนเองได้					
1.1 วิสาหกิจชุมชนสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องไม่สร้างภาระให้กับชุมชน					
1.2 วิสาหกิจชุมชนสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับชุมชน					
1.3 การเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนทำให้ท่านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น					
1.4 วิสาหกิจชุมชนมีผลกำไรจากการประกอบการตามวัตถุประสงค์					
2. ด้านความพึงพอใจของสมาชิก					
2.1 ท่านมีความพึงพอใจในการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชน					
2.2 ท่านมีความพึงพอใจในผลตอบแทนที่ได้รับจากการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน					
2.3 ท่านมีความตั้งใจที่จะเป็นส่วนหนึ่งของวิสาหกิจชุมชนต่อไป					
3. ด้านความสามารถปรับตัวได้ดี					
3.1 วิสาหกิจชุมชนสามารถปรับเปลี่ยนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง					
3.2 วิสาหกิจชุมชนสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนได้อย่างเพียงพอและเกิดประโยชน์มากที่สุด					
3.3 วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาการบริหารจัดการโดยใช้การเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในชุมชน					
4. ด้านการพัฒนาต่อเนื่อง					
4.1 วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาต่อเนื่องเสริมสร้างให้ชุมชนเข้มแข็ง					
4.2 วิสาหกิจชุมชนสามารถผลิตสินค้าและบริการที่หลากหลายเพิ่มขึ้น					

ประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของ ประเทศไทย	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
4.3 ในช่วงเวลา 3 ปี ที่ผ่านมา การดำเนินงานของวิสาหกิจ ชุมชนมีผลกำไรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง					
4.4 ในช่วงเวลา 3 ปี ที่ผ่านมาวิสาหกิจชุมชนมีจำนวนสมาชิก เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง					

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

การทดสอบคุณภาพแบบสอบถาม

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม

1. ศาสตราจารย์ ดร.วรเดช จันทรศร
2. รองศาสตราจารย์ ดร.พรรณธิดา เหล่าพวงศักดิ์
3. รองศาสตราจารย์ ดร.นพพร จันทรนาชู
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย พงศ์สิทธิกาญจนา
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย

คำชี้แจง ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม

1	หมายความว่า	สอดคล้อง
0	หมายความว่า	ไม่แน่ใจ
-1	หมายความว่า	ไม่สอดคล้อง

ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนใน
ภาคกลางของประเทศไทย (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการ วิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					การหา ค่า IOC	ผล ประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1.ปัจจัยการสนับสนุนจากภาครัฐ							
1.1 ด้านงบประมาณ							
1. องค์กรของท่านได้รับเงินสนับสนุนจาก ภาครัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ ดำเนินงาน	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
2. องค์กรของท่านได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุน หรือแหล่งเงินกู้ในการดำเนินงาน	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
3. องค์กรของท่านได้รับการสนับสนุนเพื่อพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานตรงกับความต้องการ	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
1.2 ด้านการจัดอบรมและให้ความรู้							
1. หน่วยงานภาครัฐมีการจัดการอบรมให้ความรู้กับ สมาชิกในองค์กร	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
2. หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมการพัฒนาทักษะในการ ทำงานของสมาชิกเพื่อให้มีการผลิตสินค้าที่ได้ มาตรฐาน	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
3. หน่วยงานภาครัฐมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับ สร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการ	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
1.3 ด้านการสร้างเครือข่าย							
1.หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการ ผลิตสินค้าและบริการที่หลากหลายภายในชุมชน	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
2.หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการ ผลิตสินค้าและบริการกับวิสาหกิจอื่นๆและองค์กร ภายนอก	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
3.หน่วยงานภาครัฐสร้างช่องทางต่าง ๆ เพื่อเพิ่ม เครือข่ายและเพิ่มโอกาสในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการ วิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					การหาค่า	ผล ประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ค่า IOC	
2. ปัจจัยภาวะผู้นำ							
2.1 ด้านผู้นำที่เป็นทางการ							
1. ผู้นำมีความเข้าใจและชำนาญในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
2. ผู้นำปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ โปร่งใสในการบริหารจัดการองค์การ	1	1	1	1	0	0.8	ผ่าน
3. ผู้นำเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
4. ผู้นำสามารถเข้าใจพื้นฐานและการดำเนินงานที่เป็นความแตกต่างของสมาชิกในองค์การเป็นอย่างดี	1	1	1	1	0	0.8	ผ่าน
2.2 ด้านผู้นำที่ไม่เป็นทางการ							
1. ผู้นำได้รับการยอมรับ ในด้านความรู้ความสามารถจากชุมชนและสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนเป็นอย่างดี	1	1	1	1	0	0.8	ผ่าน
2. ผู้นำได้รับความศรัทธาในการให้บริหารจัดการจากชุมชนและสมาชิกวิสาหกิจทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน	1	1	1	1	0	0.8	ผ่าน
3. ผู้นำสามารถสร้างจิตสำนึกของชุมชนในการจัดกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนด้วยจริยธรรม มโนธรรมและความสุจริต	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
4. ผู้นำสามารถสร้างขวัญกำลังใจในการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาและการสร้างความร่วมมือให้กับสมาชิกในชุมชน	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
3. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน							
3.1 ด้านการวางแผน							
1. ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนแนวทางการจัดการวิสาหกิจทุกครั้งที่มีการประชุมของวิสาหกิจ	1	0	1	1	1	0.8	ผ่าน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการ วิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					การหาค่า IOC	ผล ประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
2. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการ บริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน	1	0	1	1	1	0.8	ผ่าน
3.ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดแผนงาน และแนวทางการปฏิบัติงานวิสาหกิจชุมชน	1	0	1	1	1	0.8	ผ่าน
3.2 ด้านการปฏิบัติงาน							
1. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดการงานตามแผนปฏิบัติ งานของวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
2. ท่านได้เข้าร่วมในการลงทุนเพื่อการดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน	1	0	1	1	1	0.8	ผ่าน
3. ท่านมีส่วนร่วมและตั้งใจร่วมรับผิดชอบต่อการ ดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเป็นอย่างดี	1	0	1	1	1	0.8	ผ่าน
3.3 ด้านการจัดสรรผลประโยชน์							
1. องค์กรมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาผลตอบแทน ให้กับสมาชิกอย่างเป็นธรรม	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
2. ท่านได้รับผลตอบแทน / เงินปันผล จากการมีส่วน ร่วมในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
3. ท่านได้รับประโยชน์จากการรับรู้ข่าวสารการ ดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเพื่อนำไปพัฒนาการ ประกอบการ	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
4. ท่านได้รับการจัดสรรผลประโยชน์อย่างเหมาะสม จากการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
3.4 ด้านการติดตามและประเมินผล							
1.ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
2.ท่านมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็นและการ ประเมินผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
3.ท่านนำข้อมูลจากการดำเนินงานมาใช้เพื่อประเมิน ความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการ วิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					การหาค่า IOC	ผล ประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
4. ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น							
4.1 ด้านอัตลักษณ์ของท้องถิ่น							
1. องค์การของท่านสามารถนำทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาแปรูปเป็นสินค้าและบริการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มได้	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
2. องค์การของท่านมีมาตรฐานที่แน่นอนในการผลิตสินค้าและบริการที่สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
3.องค์การของท่านมีการผลิตสินค้าและบริการที่สามารถสร้างเอกลักษณ์สินค้าและบริการของท้องถิ่น	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
4.2 ด้านความเชื่อมโยง ประสิทธิภาพ							
1. สินค้าและบริการของวิสาหกิจมีคุณภาพและคุณค่าที่สร้างความทรงจำและประทับใจต่อลูกค้าของวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
2.สินค้าและบริการที่ดำเนินการผลิตผ่านการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ชัดเจน	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
3. สินค้าและบริการมีความโดดเด่นเฉพาะตัวในการเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการ	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
4.3 ความรับผิดชอบต่อท้องถิ่น							
1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยรักษาคุณภาพและอัตลักษณ์ปัจจัยการผลิตและเน้นคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐาน	1	0	1	1	1	0.8	ผ่าน
2. การเน้นภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยทำให้เกิดการยอมรับและเสียสละเพื่อส่วนรวมต่อการดำเนินการวิสาหกิจชุมชน	1	0	1	1	0	0.6	ผ่าน
3.ความสำเร็จและประสิทธิภาพการระดมทุนค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นพลังความรับผิดชอบต่อชุมชน	1	0	1	1	0	0.6	ผ่าน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการ วิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					การหา	ผล ประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ค่า IOC	
5. ปัจจัยการเป็นผู้ประกอบการ							
5.1 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์							
1. เมื่อพบกับปัญหาท่านมีการคิดวิเคราะห์หาคำตอบ ที่เหมาะสมกับการพัฒนาองค์กร	1	0	1	1	1	0.8	ผ่าน
2. ท่านมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานเพื่อการ พัฒนาองค์กรของวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง	1	0	1	1	1	0.8	ผ่าน
3. ท่านเสนอแนวคิดในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อ สร้างมูลค่าเพิ่มในรูปแบบใหม่ๆอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
4. ท่านได้ศึกษา ค้นคว้าวิจัย ทดลอง เพื่อพัฒนา ผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการให้มีคุณภาพและได้ มาตรฐานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง	1	0	1	1	1	0.8	ผ่าน
5.2 ด้านการยอมรับความเสี่ยง							
1.ท่านมีการวางแผนก่อนการดำเนินงานและการ ลงทุนในการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อรองรับความ เสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
2. ท่านมีความเข้าใจว่าผลตอบแทนที่สูงขึ้นย่อมมี ความเสี่ยงมากขึ้น	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
3. ท่านยอมรับความเสี่ยงกับผลการบริหารจัดการของ วิสาหกิจชุมชนที่เป็นผลจากอัตราดอกเบี้ยหรือ นโยบายของรัฐ	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
4. ท่านยอมรับความเสี่ยงทางการลงทุนจากโอกาส ทางการตลาด หรือต้องกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินมา ลงทุนเพิ่มเติม	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
5.3 ด้านการรักความก้าวหน้า							
1.ท่านแสวงหาความรู้และข้อมูลใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการประกอบกิจการของวิสาหกิจชุมชนอย่าง ต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการ วิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					การหาค่า IOC	ผล ประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
2. ท่านนำความรู้และประสบการณ์ที่มีมาปรับใช้กับการประกอบกิจการเพื่อให้เกิดประโยชน์กับวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
3. ท่านแสวงหาโอกาสและวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาและเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้น	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
5.4 ด้านแรงงในการแข่งขัน							
1.ท่านวิเคราะห์และประเมินสภาพแวดล้อมของวิสาหกิจชุมชนตลอดเวลา	1	0	1	1	1	0.8	ผ่าน
2.ท่านให้ความสำคัญในการพัฒนาสินค้าและบริการเพื่อให้มีความโดดเด่นกว่าคู่แข่ง	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
3.ท่านหาข้อมูลและติดตามความต้องการของลูกค้าเพื่อนำไปพัฒนาการทำงานและการประกอบการอย่างสม่ำเสมอ	1	0	1	1	1	0.8	ผ่าน
4. ท่านพร้อมที่จะช่วยเหลือและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของท่านให้เป็นผู้นำในการผลิตสินค้าและบริการ	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
5.5 ด้านความเป็นตัวของตนเอง							
1.ท่านวางแผนเป้าหมายในการทำงานของตัวเองเสมอ	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
2.ท่านมีความเชื่อมั่นในการทำงานที่จะไปให้ถึงจุดมุ่งหมายที่องค์การได้วางไว้	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
3.ท่านสามารถตัดสินใจได้ทันทีเมื่อพบกับสถานการณ์ฉุกเฉิน	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
4.ท่านมีความชัดเจนในตัวเองและมีความกล้าในการที่จะเจรจาต่อรองเพื่อประโยชน์ของวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน

ส่วนที่ 3 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องอันดับความสำคัญตามสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในองค์กรของท่าน)

ประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนใน ภาคกลางของประเทศไทย	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					การหาค่า IOC	ผล ประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1. ด้านการพึ่งตนเองได้							
1.1 วิสาหกิจชุมชนสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องไม่สร้างภาระให้กับชุมชน	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
1.2 วิสาหกิจชุมชนสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับชุมชน	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
1.3 การเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนทำให้ท่านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	1	0	1	1	1	0.8	ผ่าน
1.4 วิสาหกิจชุมชนมีผลกำไรจากการประกอบการตามวัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
2. ด้านความพึงพอใจของสมาชิก							
2.1 ท่านมีความพึงพอใจในการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
2.2 ท่านมีความพึงพอใจในผลตอบแทนที่ได้รับจากการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
2.3 ท่านมีความตั้งใจที่จะเป็นส่วนหนึ่งของวิสาหกิจชุมชนต่อไป	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
3. ด้านความสามารถปรับตัวได้ดี							
3.1 วิสาหกิจชุมชนสามารถปรับเปลี่ยนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
3.2 วิสาหกิจชุมชนสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนได้อย่างเพียงพอและเกิดประโยชน์มากที่สุด	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
3.3 วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาการบริหารจัดการโดยใช้การเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในชุมชน	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน

ประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนใน ภาคกลางของประเทศไทย	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					การหาค่า IOC	ผล ประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
4. ด้านการพัฒนาต่อเนื่อง							
4.1 วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาต่อเนื่องเสริมสร้างให้ชุมชนเข้มแข็ง	1	1	0	1	1	0.8	ผ่าน
4.2 วิสาหกิจชุมชนสามารถผลิตสินค้าและบริการที่หลากหลายเพิ่มขึ้น	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
4.3 ในช่วงเวลา 3 ปี ที่ผ่านมา การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนมีผลทำให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน
4.4 ในช่วงเวลา 3 ปี ที่ผ่านมามีวิสาหกิจชุมชนมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	1.0	ผ่าน

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ท่านได้เสียสละเวลาตอบแบบสอบถามนี้

ภาคผนวก ค

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

แบบสัมภาษณ์สมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ปัจจัย	คำถาม	คำตอบที่ได้รับ
คำถามทั่วไป	1. ชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ..... ตำแหน่ง..... 2. การกิจที่รับมอบหมายและปฏิบัติงาน(งานประจำ,งานพัฒนาและแก้ไขปัญหขององค์กร)..... 3. ท่านคิดว่า" ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ" ในความคิดเห็นของท่านเป็นอย่างไร ➢ ด้านการพึ่งตนเอง ➢ ด้านความพึงพอใจ ➢ ด้านความสามารถปรับตัวได้ดี ➢ ด้านการพัฒนาต่อเนื่อง 4. ปัจจุบันองค์กรท่านมีประสิทธิผลหรือไม่..... อย่างไร..... ทำไมเป็นเช่นนั้น..... 5. มีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพการจัดการวิสาหกิจ.....	
1. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ		
	ท่านคิดว่าการสนับสนุนจากรัฐ มีผลต่อประสิทธิภาพ (ด้านการพึ่งตนเอง / ด้านความพึงพอใจ / ด้านความสามารถปรับตัวได้ดี / ด้านการพัฒนาต่อเนื่อง)การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนหรือไม่.....ในแง่ใด.....และการสนับสนุนจากรัฐ เกิดขึ้นได้อย่างไร)	

แบบสัมภาษณ์สมาชิกวิสาหกิจชุมชน

1.1. ด้านงบประมาณ ➢ เงินสนับสนุน ➢ แหล่งเงินทุน ➢ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	ปัจจุบันงบประมาณของวิสาหกิจเป็นอย่างไร ๆ เอื้ออำนวยต่อการสร้างและพัฒนาประสิทธิภาพหรือไม่อย่างไร.....เหมาะสมหรือไม่..... มีปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นจากงบประมาณหรือไม่.....อย่างไร.....แก้ไขปัญหามหาและอุปสรรคอย่างไร.....	
1.2 ด้านการจัดอบรมและให้ความรู้ ➢ อบรมให้ความรู้ ➢ ส่งเสริมและพัฒนาทักษะ ➢ สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าและบริการ	ปัจจุบันการจัดอบรมและให้ความรู้ของวิสาหกิจชุมชนเป็นอย่างไร ๆ เอื้ออำนวยต่อการสร้างและพัฒนาประสิทธิภาพหรือไม่อย่างไร.....เหมาะสมหรือไม่..... มีปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการจัดอบรมและให้ความรู้หรือไม่.....อย่างไร.....แก้ไขปัญหามหาและอุปสรรคอย่างไร.....	
1.3 ด้านการสร้างเครือข่าย ➢ สร้างเครือข่ายชุมชน ➢ สร้างเครือข่ายภายนอกและอื่น ➢ เพิ่มโอกาสและเครือข่าย	ด้านการสร้างเครือข่ายเอื้ออำนวยต่อการสร้างและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจหรือไม่อย่างไร.....เหมาะสมหรือไม่..... มีปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการสร้างเครือข่ายการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนหรือไม่.....อย่างไร.....แก้ไขปัญหามหาและอุปสรรคอย่างไร.....	
2. ปัจจัยภาวะผู้นำ		
	ท่านคิดว่าภาวะผู้นำ มีผลต่อประสิทธิภาพ (ด้านการพึ่งตนเอง / ด้านความพึงพอใจ / ด้านความสามารถปรับตัวได้ดี / ด้านการพัฒนาต่อเนื่อง)การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนหรือไม่.....ในแง่ใด.....และการสนับสนุนจากภาครัฐ เกิดขึ้นได้อย่างไร)	
2.1 ด้านผู้นำที่เป็นทางการ ➢ ความรู้ความชำนาญแนวทาง ➢ ความซื่อสัตย์และโปร่งใส ➢ แบบอย่างในการปฏิบัติงาน ➢ เข้าใจพื้นฐานและการดำเนินงาน	ผู้นำที่เป็นทางการ มีผลต่อประสิทธิภาพ (ด้านการพึ่งตนเอง / ด้านความพึงพอใจ / ด้านความสามารถปรับตัวได้ดี / ด้านการพัฒนาต่อเนื่อง)การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนหรือไม่.....ในแง่ใด.....และภาวะผู้นำ เกิดขึ้นได้อย่างไร) ท่านคิดว่าควรพัฒนาและปรับปรุงภาวะผู้นำ หรือไม่.....อย่างไร.....แก้ไขปัญหามหาและอุปสรรคอย่างไร.....	

แบบสัมภาษณ์สมาชิกวิสาหกิจชุมชน

2.2 ด้านผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ➢ ขอมริบความรู้ความสามารถ ➢ การได้รับความศรัทธา ➢ สามารถสร้างจิตสำนึก ➢ สร้างความกำลังใจ	ด้านผู้นำที่มีผลต่อประสิทธิผล (ด้านการพึ่งตนเอง / ด้านความพึงพอใจ / ด้านความสามารถปรับตัวได้ดี / ด้านการพัฒนาต่อเนื่อง)การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนหรือไม่.....ในแง่ใด.....และภาวะผู้นำเกิดขึ้นได้อย่างไร) ท่านคิดว่าควรพัฒนาและปรับปรุงภาวะผู้นำ หรือไม่.....อย่างไร.....แก้ไขปัญหและอุปสรรคอย่างไร.....	
3. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน		
	ท่านคิดว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนมีผลต่อประสิทธิผล (ด้านการพึ่งตนเอง / ด้านความพึงพอใจ / ด้านความสามารถปรับตัวได้ดี / ด้านการพัฒนาต่อเนื่อง)การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนหรือไม่.....ในแง่ใด.....และการมีส่วนร่วมเกิดขึ้นได้อย่างไร)	
3.1 ด้านการวางแผน ➢ ประชุมวางแผน/เสนอความเห็นและร่วมตัดสินใจ	ปัจจุบัน การวางแผนมีผลต่อประสิทธิผล (ด้านการพึ่งตนเอง / ด้านความพึงพอใจ / ด้านความสามารถปรับตัวได้ดี / ด้านการพัฒนาต่อเนื่อง)การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนหรือไม่.....ในแง่ใด.....ท่านคิดว่าควรพัฒนาและปรับปรุงการมีส่วนร่วมของชุมชนหรือไม่.....อย่างไร.....แก้ไขปัญหและอุปสรรคอย่างไร.....	
3.2 ด้านการปฏิบัติงาน ➢ การจัดการงาน / เข้าร่วมลงทุน / ร่วมรับผิดชอบต่อผล	ปัจจุบัน การปฏิบัติงานมีผลต่อประสิทธิผล (ด้านการพึ่งตนเอง / ด้านความพึงพอใจ / ด้านความสามารถปรับตัวได้ดี / ด้านการพัฒนาต่อเนื่อง)การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนหรือไม่.....ในแง่ใด.....ท่านคิดว่าควรพัฒนาและปรับปรุงการมีส่วนร่วมของชุมชนหรือไม่.....อย่างไร.....แก้ไขปัญหและอุปสรรคอย่างไร.....	

แบบสัมภาษณ์สมาชิกวิสาหกิจชุมชน

3.3 ด้านการจัดสรรผลประโยชน์ ➢ หลักเกณฑ์ผลตอบแทน / เงินปันผล / ประโยชน์ข้อมูลข่าวสาร / การจัดสรรประโยชน์ที่เหมาะสม	ปัจจุบันการจัดสรรผลประโยชน์มีผลต่อประสิทธิภาพ (ด้านการพึ่งตนเอง / ด้านความพึงพอใจ / ด้านความสามารถปรับตัวได้ดี / ด้านการพัฒนาต่อเนื่อง) การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนหรือไม่.....ในแง่ใด..... ท่านคิดว่าควรพัฒนาและปรับปรุงการมีส่วนร่วมของชุมชนหรือไม่.....อย่างไร.....แก้ไขปัญหาและอุปสรรคอย่างไร	
3.4 ด้านการติดตามและประเมินผล ➢ ร่วมติดตามผล / รับฟังความคิดเห็น / นำข้อมูลมาใช้ในการประเมิน	ปัจจุบันการติดตามประเมินผล มีผลต่อประสิทธิภาพ (ด้านการพึ่งตนเอง / ด้านความพึงพอใจ / ด้านความสามารถปรับตัวได้ดี / ด้านการพัฒนาต่อเนื่อง) การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนหรือไม่.....ในแง่ใด..... ท่านคิดว่าควรพัฒนาและปรับปรุงการมีส่วนร่วมของชุมชนหรือไม่.....อย่างไร.....แก้ไขปัญหาและอุปสรรคอย่างไร.....	
4. ปัจจัยด้านมีปัญหาท้องถิ่น		
	ท่านคิดว่าการจัดการด้านมีปัญหาท้องถิ่นมีผลต่อประสิทธิภาพ(ด้านการพึ่งตนเอง / ด้านความพึงพอใจ / ด้านความสามารถปรับตัวได้ดี / ด้านการพัฒนาต่อเนื่อง)การบริหารจัดการโรงพยาบาลหรือไม่.....ในแง่ใด.....	
4.1 ด้านอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ➢ สร้างมูลค่าเพิ่ม ➢ มาตรฐานสินค้าและบริการ ➢ สร้างเอกลักษณ์สินค้าและบริการ	ปัจจุบันการจัดการด้านอัตลักษณ์.....ของท้องถิ่น เอื้ออำนวยต่อการสร้างและพัฒนาประสิทธิภาพหรือไม่อย่างไร.....การวางแผนทางในดังกล่าวเหมาะสมหรือไม่..... มีปัญหาหรืออุปสรรคใหม่.....อย่างไร ควรพัฒนาและปรับปรุงการวางแผนทางในหรือไม่.....อย่างไร.....แก้ไขปัญหาและอุปสรรคอย่างไร.....	

แบบสัมภาษณ์สมาชิกวิสาหกิจชุมชน

4.2 ด้านความเชื่อมโยงประสบการณ์ ➢ สร้างความทรงจำและความประทับใจ ➢ ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ➢ สร้างความโดดเด่นเฉพาะตัวและมูลค่าเพิ่ม	ปัจจุบันการสร้างเชื่อมโยงประสบการณ์..... เอื้ออำนวยต่อการสร้างและพัฒนาประสิทธิภาพหรือไม่อย่างไร.....กระบวนการเหมาะสมหรือไม่..... มีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่...อย่างไร.. ควรพัฒนาและปรับปรุงหรือไม่.....อย่างไรแก้ไขปัญหามหาอุปสรรคอย่างไร.....	
4.3 ด้านความรับผิดชอบต่องาน ➢ รักษาคุณภาพและเอกลักษณ์ปัจจัย ➢ ยอมรับและเสียสละเพื่อส่วนรวม ➢ การสร้างพลังความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม	ปัจจุบันด้านความรับผิดชอบต่องาน..... เอื้ออำนวยต่อการสร้างและพัฒนาประสิทธิภาพหรือไม่อย่างไร...เหมาะสมหรือไม่.. มีปัญหาหรืออุปสรรคไหม ..อย่างไร.. ควรพัฒนาและปรับปรุงหรือไม่.....อย่างไรแก้ไขปัญหามหาอุปสรรคอย่างไร.....	
5. ปัจจัยการเป็นผู้ประกอบการ		
	1. (ด้านการพึ่งตนเอง / ด้านความพึงพอใจ / ด้านความสามารถปรับตัวได้ดี / ด้านการพัฒนาต่อเนื่อง)	
5.1 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ➢ คิดวิเคราะห์หาทางที่เหมาะสมกับการพัฒนาองค์กร ➢ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานและการพัฒนา ➢ เสนอแนวคิดและการผลิตสินค้าและบริการ ➢ การศึกษาและค้นคว้าวิจัยทดลองการพัฒนา	ปัจจุบันด้านการมีความคิดสร้างสรรค์..... เอื้ออำนวยต่อการสร้างและพัฒนาประสิทธิภาพหรือไม่อย่างไร...เหมาะสมหรือไม่.. มีปัญหาหรืออุปสรรคไหม ..อย่างไร.. ควรพัฒนาและปรับปรุงหรือไม่.....อย่างไรแก้ไขปัญหามหาอุปสรรคอย่างไร.....	

แบบสัมภาษณ์สมาชิกวิสาหกิจชุมชน

5.2.ด้านการยอมรับความเสี่ยง ➢ วางแผนการดำเนินการรองรับความเสี่ยง ➢ เข้าใจและยอมรับความเสี่ยงจากการลงทุน ➢ ยอมรับผลการดำเนินการจัดการ ➢ ยอมรับผลความเสี่ยงจากการลงทุน	ปัจจุบันด้านการยอมรับความเสี่ยง.....เอื้ออำนวยต่อการสร้างและพัฒนาประสิทธิภาพหรือไม่อย่างไร...เหมาะสมหรือไม่.. มีปัญหาหรืออุปสรรคไหม ..อย่างไร.. ควรพัฒนาและปรับปรุงหรือไม่.....อย่างไร.....แก้ไขปัญหามืออุปสรรคอย่างไร.....	
5.3 ด้านการรักความก้าวหน้า ➢ แสวงหาความรู้และข้อมูลใหม่ ➢ นำความรู้และประสบการณ์มาปรับใช้การบริหารจัดการ ➢ แสวงหาวิธีและโอกาสในการบริหารวิสาหกิจ	ปัจจุบันด้านการรักความก้าวหน้า.....เอื้ออำนวยต่อการสร้างและพัฒนาประสิทธิภาพหรือไม่อย่างไร.....เหมาะสมหรือไม่..... มีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่...อย่างไร.....ควรพัฒนาและปรับปรุงหรือไม่.....อย่างไร.....แก้ไขปัญหามืออุปสรรคอย่างไร.....	
5.4. ด้านความแกร่งในการแข่งขัน ➢ วิเคราะห์และประเมินสภาพแวดล้อม ➢ ให้การส่งเสริมการพัฒนาสินค้าและบริการ ➢ ค้นหาข้อมูลและติดตามความต้องการลูกค้า ➢ ช่วยเหลือและสนับสนุนวิสาหกิจ	ปัจจุบันด้านความแกร่งในการแข่งขัน.....เอื้ออำนวยต่อการสร้างและพัฒนาประสิทธิภาพหรือไม่อย่างไร.....กระบวนการเหมาะสมหรือไม่..... มีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่...อย่างไร.. ควรพัฒนาและปรับปรุงหรือไม่.....อย่างไร.....แก้ไขปัญหามืออุปสรรคอย่างไร.....	
5.5 ด้านความเป็นตัวของตนเอง ➢ วางเป้าหมายในการทำงาน ➢ สร้างความเชื่อมั่นในการทำงาน ➢ ตัดสินใจได้ทันกับสถานการณ์ฉุกเฉิน ➢ มีความชัดเจนและกล้าแสดงออกเพื่อประโยชน์ในองค์กร	ปัจจุบันด้านความเป็นตัวของตนเอง.....เอื้ออำนวยต่อการสร้างและพัฒนาประสิทธิภาพหรือไม่อย่างไร.....เหมาะสมหรือไม่..... มีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่...อย่างไร.. ควรพัฒนาและปรับปรุงหรือไม่.....อย่างไร.....แก้ไขปัญหามืออุปสรรคอย่างไร.....	

แบบสัมภาษณ์สมาชิกวิสาหกิจชุมชน

6. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ	ปัจจุบันประสิทธิภาพการบริหารจัดการ..... เอื้ออำนวยต่อการสร้างและพัฒนาประสิทธิภาพ หรือไม่อย่างไร.....เหมาะสมหรือไม่..... มีปัญหา หรืออุปสรรคหรือไม่...อย่างไร.. ควรพัฒนาและปรับปรุงหรือไม่.....อย่างไรแก้ไขปัญหาและอุปสรรคอย่างไร.....	
6.1 ด้านการพึ่งตนเอง ➢ สามารถดำเนินการ ได้อย่าง ต่อเนื่อง โดยไม่มีภาระและ ปัญหาชุมชน ➢ มีความเจริญก้าวหน้า ➢ สมาชิกมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ➢ มีผลกำไรจากการประกอบการ ตามวัตถุประสงค์	ปัจจุบันด้านการพึ่งตนเอง.....เอื้ออำนวยต่อการ สร้างและพัฒนาประสิทธิภาพหรือไม่อย่างไร..... เหมาะสมหรือไม่..... มีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ ...อย่างไร.. ควรพัฒนาและปรับปรุงหรือไม่.....อย่างไรแก้ไขปัญหาและอุปสรรคอย่างไร.....	
6.2 ด้านความพึงพอใจ ➢ พึงพอใจในการดำเนินงานของ วิสาหกิจ ➢ พึงพอใจในผลตอบแทนของ วิสาหกิจ ➢ ตั้งใจเป็นส่วนหนึ่งของ วิสาหกิจ	ปัจจุบันด้านความพึงพอใจ.....เอื้ออำนวยต่อการ สร้างและพัฒนาประสิทธิภาพหรือไม่อย่างไร..... เหมาะสมหรือไม่..... มีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ ...อย่างไร.. ควรพัฒนาและปรับปรุงหรือไม่.....อย่างไรแก้ไขปัญหาและอุปสรรคอย่างไร.....	
6.3 ด้านความสามารถปรับตัวได้ดี ➢ ปรับเปลี่ยนการดำเนินการตาม สถานการณ์ ➢ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่าง เพียงพอและเกิดประโยชน์มาก ที่สุด ➢ มีการเรียนรู้ร่วมกับสมาชิก	ปัจจุบันด้านความสามารถปรับตัวได้ดี..... เอื้ออำนวยต่อการสร้างและพัฒนาประสิทธิภาพ หรือไม่อย่างไร.....กระบวนการเหมาะสมหรือไม่ มีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่...อย่างไร.. ควรพัฒนาและปรับปรุงหรือไม่.....อย่างไรแก้ไขปัญหาและอุปสรรคอย่างไร.....	

แบบสัมภาษณ์สมาชิกวิสาหกิจชุมชน

6.4 ด้านการพัฒนาต่อเนื่อง ➢ พัฒนาต่อเนื่องและเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน ➢ มีความหลากหลายของการผลิตสินค้าและบริการ ➢ มีผลการดำเนินงานของวิสาหกิจเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ➢ มีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง	ปัจจุบันด้านการพัฒนาต่อเนื่อง.....เอื้ออำนวยต่อการสร้างและพัฒนาประสิทธิผลหรือไม่อย่างไร.....กระบวนการเหมาะสมหรือไม่..... มีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่...อย่างไร.. ควรพัฒนาและปรับปรุงหรือไม่.....อย่างไร.....แก้ไขปัญหาและอุปสรรคอย่างไร.....	
คำถามสรุป/เพิ่มเติม	จากปัจจัยดังกล่าวที่ท่านคิดว่าประเด็นใดก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนมากที่สุด..... เพราะเหตุใด..... ท่านคิดว่า มีประเด็นอื่นอีกหรือไม่ ที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน..... ประเด็นดังกล่าวนี้ควรมีลักษณะอย่างไร..... และมีผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิสาหกิจชุมชนในด้านใด..... และอย่างไร.....และหน่วยงานใดควรดำเนินการ..... การพัฒนา มีปัญหาอุปสรรคหรือไม่.....	

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูล

ที่ สน 0210.7/105

บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสยาม
38 ถนนเพชรเกษม แขวงบางหว้า
เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ 10160

18 พฤษภาคม 2560

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถาม

เรียน ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าทอไทยทรงดำบ้านหัวเขาจีน จังหวัดราชบุรี

สิ่งที่แนบ แบบสอบถามงานวิจัย

ด้วย นายชนพงษ์ อารณพิศาล เลขทะเบียน 5719200007 นักศึกษาปริญญาเอก
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยสยาม ได้รับอนุมัติให้จัดทำดัชนีพนธ์
เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย”
โดยมี ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี เป็นที่ปรึกษาหลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนวรรณ
แสงสุวรรณ เป็นที่ปรึกษาร่วม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องเที่ยงตรง จึงมีความประสงค์จะขอเก็บ
รวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามเพื่อประกอบการจัดทำดัชนีพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต
ให้ นายชนพงษ์ อารณพิศาล เข้าแจกแบบสอบถามงานวิจัยกับประธานกลุ่มและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจ
ชุมชน โดยท่านสามารถติดต่อกลับได้ที่เบอร์โทรศัพท์ 081-935-3223 อีเมลchanapongs@hotmail.com
เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำดัชนีพนธ์ดังกล่าวฯ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยด้านการจัดการและรัฐประศาสนศาสตร์

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ

โทรศัพท์ 02-867-8070 หรือ 02-867-8000 ต่อ 5311, 5321

โทรสาร 02-868-6661 หรือ 02-868-5022

E-mail: phd_m1@siam.edu

ที่ สน 0210.7/105

บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสยาม
38 ถนนเพชรเกษม แขวงบางหว้า
เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ 10160

18 พฤษภาคม 2560

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถาม

เรียน ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์ผลิตพันธุ์พืชตำบลบางคูวัด จังหวัดปทุมธานี

สิ่งที่แนบ แบบสอบถามงานวิจัย

ด้วย นายชนพงษ์ อารณพิศาล เลขทะเบียน 5719200007 นักศึกษาปริญญาเอก
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยสยาม ได้รับอนุมัติให้จัดทำดัชนีพนธ์
เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย”
โดยมี ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี เป็นที่ปรึกษาหลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนวรรณ
แสงสุวรรณ เป็นที่ปรึกษาร่วม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องเที่ยงตรง จึงมีความประสงค์จะขอเก็บ
รวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามเพื่อประกอบการจัดทำดัชนีพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงใคร่ขออนุญาตเผยแพร่มายังท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต
ให้ นายชนพงษ์ อารณพิศาล เข้าแจกแบบสอบถามงานวิจัยกับประธานกลุ่มและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจ
ชุมชน โดยท่านสามารถติดต่อกลับได้ที่เบอร์โทรศัพท์ 081-935-3223 อีเมลล์chanapongs@hotmail.com
เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำดัชนีพนธ์ดังกล่าวฯ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดขออนุญาต และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยด้านการจัดการและรัฐประศาสนศาสตร์

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ

โทรศัพท์ 02-867-8070 หรือ 02-867-8000 ต่อ 5311, 5321

โทรสาร 02-868-6661 หรือ 02-868-5022

E-mail: phd_m1@siam.edu

ที่ สน 0210.7/105

บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสยาม
38 ถนนเพชรเกษม แขวงบางหว้า
เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ 10160

18 พฤษภาคม 2560

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถาม

เรียน ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านสารภี หมู่ที่ 7 ตำบลจอมปลวก จังหวัดสมุทรสงคราม

สิ่งที่แนบ แบบสอบถามงานวิจัย

ด้วย นายชนพงษ์ อารมณ์พิศาล เลขทะเบียน 5719200007 นักศึกษาปริญญาเอก
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยสยาม ได้รับอนุมัติให้จัดทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย”
โดยมี ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี เป็นที่ปรึกษาหลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนวรรณ
แสงสุวรรณ เป็นที่ปรึกษาร่วม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องเที่ยงตรง จึงมีความประสงค์จะขอเก็บ
รวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามเพื่อประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต
ให้ นายชนพงษ์ อารมณ์พิศาล เข้าแจกแบบสอบถามงานวิจัยกับประธานกลุ่มและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจ
ชุมชน โดยท่านสามารถติดต่อกลับได้ที่เบอร์โทรศัพท์ 081-935-3223 อีเมล chanapongs@hotmail.com
เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวฯ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยด้านการจัดการและรัฐประศาสนศาสตร์

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ

โทรศัพท์ 02-867-8070 หรือ 02-867-8000 ต่อ 5311, 5321

โทรสาร 02-868-6661 หรือ 02-868-5022

E-mail: phd_m1@siam.edu

ที่ สน 0210.7/115

บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสยาม
38 ถนนเพชรเกษม แขวงบางหว้า
เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ 10160

3 มิถุนายน 2560

เรื่อง ขออนุมัติขอความอนุเคราะห์ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์
เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1
สิ่งที่แนบ แบบสัมภาษณ์งานวิจัย

ด้วย นายชนพงษ์ อารมณ์พิศาล เลขทะเบียน 5719200007 นักศึกษาปริญญาเอก
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยสยาม ได้รับอนุมัติให้จัดทำคุณูปการ
เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย”
โดยมี ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี เป็นที่ปรึกษาหลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนวรรณ
แสงสุวรรณ เป็นที่ปรึกษาร่วม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องเที่ยงตรง จึงมีความประสงค์จะขอเก็บ
รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อประกอบการจัดทำคุณูปการ

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต
ให้ นายชนพงษ์ อารมณ์พิศาล เข้าพบเพื่อขอสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ดูแลวิสาหกิจชุมชน สำนักงานส่งเสริม
และพัฒนาการเกษตรที่ 1 ในเรื่องเกี่ยวกับงานวิจัยฯ พร้อมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) ตามวันและเวลาที่
ท่านนัดหมาย ที่เบอร์โทรศัพท์ 081-935-3223 อีเมลล์ chanapongs@hotmail.com เพื่อเป็นข้อมูลในการ
จัดทำคุณูปการดังกล่าว ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยด้านการจัดการและรัฐประศาสนศาสตร์

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
โทรศัพท์ 02-867-8070 หรือ 02-867-8000 ต่อ 5311, 5321
โทรสาร 02-868-6661 หรือ 02-868-5022
E-mail: ohd m1@siam.edu

ที่ สน 0210.7/115

บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสยาม
38 ถนนเพชรเกษม แขวงบางหว้า
เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ 10160

3 มิถุนายน 2560

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบโดยการสัมภาษณ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 2

สิ่งที่แนบ แบบสัมภาษณ์งานวิจัย

ด้วย นายชนพงษ์ อารณพิศาล เลขทะเบียน 5719200007 นักศึกษาปริญญาเอก
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยสยาม ได้รับอนุมัติให้จัดทำดุษฎีนิพนธ์
เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย”
โดยมี ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี เป็นที่ปรึกษาหลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนวรรณ
แสงสุวรรณ เป็นที่ปรึกษาร่วม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องเที่ยงตรง จึงมีความประสงค์จะขอเก็บ
รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อประกอบการจัดทำดุษฎีนิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต
ให้ นายชนพงษ์ อารณพิศาล เข้าพบเพื่อขอสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ดูแลวิสาหกิจชุมชน สำนักงานส่งเสริม
และพัฒนาการเกษตรที่ 2 ในเรื่องเกี่ยวกับงานวิจัยฯ พร้อมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) ตามวันและเวลาที่
ท่านนัดหมาย ที่เบอร์โทรศัพท์ 081-935-3223 อีเมลล์ chanapongs@hotmail.com เพื่อเป็นข้อมูลในการ
จัดทำดุษฎีนิพนธ์ดังกล่าวฯ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยด้านการจัดการและรัฐประศาสนศาสตร์

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ

โทรศัพท์ 02-867-8070 หรือ 02-867-8000 ต่อ 5311, 5321

โทรสาร 02-868-6661 หรือ 02-868-5022

E-mail: phd m1@siam.edu

ที่ สน 0210.7/106

บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสยาม
38 ถนนเพชรเกษม แขวงบางหว้า
เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ 10160

18 พฤษภาคม 2560

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

เรียน ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ตำบลไร่ซิง จังหวัดนครปฐม

สิ่งที่แนบ แบบสัมภาษณ์งานวิจัย

ด้วย นายชนพงษ์ อารณพิศาล เลขทะเบียน 5719200007 นักศึกษาปริญญาเอก
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยสยาม ได้รับอนุมัติให้จัดทำดัชนีพนธ์
เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย”
โดยมี ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี เป็นที่ปรึกษาหลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนวรรณ
แสงสุวรรณ เป็นที่ปรึกษาร่วม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องเที่ยงตรง จึงมีความประสงค์จะขอเก็บ
รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อประกอบการจัดทำดัชนีพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงใคร่ขออนุญาตรบกวนยังท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต
ให้ นายชนพงษ์ อารณพิศาล เข้าพบเพื่อขอสัมภาษณ์ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือผู้ที่ได้รับ
มอบหมายในเรื่องเกี่ยวกับงานวิจัยฯ พร้อมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) ตามวันและเวลาที่ท่านนัดหมาย ที่
เบอร์โทรศัพท์ 081-935-3223 อีเมล chanapongs@hotmail.com เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำดัชนี
พนธ์ดังกล่าว ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดขออนุญาต และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยด้านการจัดการและรัฐประศาสนศาสตร์

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ

โทรศัพท์ 02-867-8070 หรือ 02-867-8000 ต่อ 5311, 5321

โทรสาร 02-868-6661 หรือ 02-868-5022

E-mail: nhd, m1@siam.edu

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นายชนพงษ์ อารณพิศาล
วัน/เดือน/ปีเกิด	10 เมษายน 2523
สถานที่เกิด	นครปฐม
ที่อยู่	56/9 หมู่ที่ 1 ตำบลหนองปากโลง อำเภอมะเมือง จังหวัดนครปฐม
การศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป สถาบันราชภัฏสวนดุสิต บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ตำแหน่ง	พนักงานมหาวิทยาลัย สายวิชาการ
สถานที่ทำงาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

การเผยแพร่ผลงานวิจัย

ชนพงษ์ อารณพิศาล , ยุวัฒน์ วุฒิเมธี และ ธนวรรณ แสงสุวรรณ. การศึกษาสภาพแวดล้อมของการจัดการสินค้าเกษตรแปรรูปอาหารของวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทย. ในรายงาน การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 8 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, หน้า 687-691. วันที่ 31 มีนาคม - 1 เมษายน 2559 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จังหวัดนครปฐม.

ชนพงษ์ อารณพิศาล , ยุวัฒน์ วุฒิเมธี และ ธนวรรณ แสงสุวรรณ. การศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 พิเศษ (พฤษภาคม 2560): 657-663.

ชนพงษ์ อารณพิศาล , ยุวัฒน์ วุฒิเมธี และ ธนวรรณ แสงสุวรรณ. องค์ประกอบปัจจัยเชิงเหตุของประสิทธิผลการจัดการวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทย. วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ. ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2562).